YKS

TERSYÜZ ①

Konu Testleri

FELSEFE

Soru Bankası

Uğur EKE (ugureke2011@gmail.com)
Serap DURGUN (drgnserap@gmail.com)

NİTELİK YAYINLARI
Ankara 2018

Nitelik Yayınları 63

YKS Ters-Yüz 1	Konu Testleri
Felsefe	Soru Bankası / Uğur EKE - Serap Durgun
Yayına Hazırlama	NİTELİK Dizgi-Grafik Tasarım Birimi
	Nitelik Yayıncılık © 2018
Yayın Editörü	Ekrem PALA
Yayıncı Sertifika No	16586
ISBN	978-605-2081-32-7
Baskı	Vadi Grup Basım A.Ş.
Basımevi Sertifika No	26687

Bu set 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kısmen ya da tamamen basılamaz, dolaylı dahi olsa kullanılamaz; teksir, fotokopi ya da başka bir teknikle çoğaltılamaz. Her hakkı saklıdır, NİTELİK YAYINCILIK'a aittir.

NİTELİK YAYINLARI
A.Adnan Saygun Caddesi 10/4 Sıhhiye/ANKARA
Tel: 312 433 37 57 – 433 25 49 Faks: 433 52 72
e-mail: nitelikyayincilik@gmail.com

Genel Dağıtım
PALME
YAYIN, DAĞITIM, PAZARLAMA, İÇ VE DIŞ TİCARET LTD. ŞTİ.
Merkez: A. Adnan Saygun Caddesi, No.: 10/1, Sıhhiye/ANKARA
Tel.: (312) 433 37 57 Faks: (312) 433 52 72
www.palmeyayinevi.com e-mail: bilgi@palmeyayinevi.com
Ankara Şubesi :Oğuzlar Sokak, No.: 4/5, Bakanlıklar/ANKARA Tel.: (312) 417 95 28 Faks: (312) 419 69 64
İzmir Şubesi :Kazım Dirlik Mahallesi, Ankara Caddesi, No.: 259/C, Bornova/İZMİR Tel.: (232) 343 10 77 Faks: (232) 343 10 78

"Eğitimdir ki, bir milleti ya özgür, bağımsız, şanlı, yüksek bir topluluk halinde yaşatır; ya da esaret ve sefalete terk eder."

M. Kemal Atatürk

EDİTÖR

Değerli Öğretmenler ve Sevgili Öğrenciler,

MEB, 2017 yılında öğretim programlarını yeniledi. Aynı yıl sınav sistemi ve puan türlerinde değişiklikler yapıldı. YKS (Yükseköğretim Kurumları Sınavı)'nın 2018 Haziran ayında uygulanacağı açıklandı.

Nitelik Yayıncılık olarak yeni öğretim programına uygun her dersten YKS Soru Bankası kitaplarımızı TERS-YÜZ serisi olarak yayımladık. Bu kitaplarımıza temel oluşturmak amacıyla her dersten YKS DİK (Ders İşleme Kitapları) serimizi hazırladık.

TERS-YÜZ serimizde her kitap iki yüzden oluşmaktadır.

1. Yüz: Bölümle ilgili konu testleri (K T)

2. Yüz: Bölüm tekrar testleri (T T)

1. Yüz

- Bölümler oluşturulurken öğretmenlerimizin konu işleme sırası gözetildi.
- Her bölüm, hücreleme sistemi ile alt bölümlere ayrıldı.
- Alt bölümlere uygun test başlıkları belirlendi.
- İşlenen her alt bölümle ilgili öğretmenlerimizin öğrencilere ödev verebileceği dikkate alındı.
- Her testteki soruların kolaydan zora doğru olmasına, MEB Talim ve Terbiye Kurulu yönergesinde belirtilen kazanımlara uygunluğuna özen gösterildi.
- Bu testlerle, bölümle ilgili temel bilgilerin anımsatılması hedeflendi.
- Son yıllardaki sınav soruları dikkate alınarak testlerdeki soruların *"basit ve farklı temel kavram soruları"* olmasına dikkat edildi.

2. Yüz

- Öğrencilerin ihtiyaçları gözetilerek düzenlendi.
- Bölüm tekrar testleri, öğrencilerin gireceği sınavlar dikkate alınarak hazırlandı.
- Tekrar testleriyle, öğrencinin daha çok kendi durumunu değerlendirerek bölüm ile ilgili eksikliklerini gidermesi amaçlandı.

Sevgili Öğrenciler,

Üniversite sınavı, yaşamınızdaki dönüm noktalarından biridir. Bu sınavla tercih edeceğiniz üniversite ve bölüm, bundan sonraki dönemde mesleğinizi belirleyecektir. Bu seçimin istediğiniz şekilde olması, sizin bu zorlu yolda vereceğiniz emekle doğru orantılıdır.

Üniversite sınavına hazırlık, bir maraton koşucusu gibi belli bir tempoda, düzenli ve verimli çalışmayı gerektirir. Asıl önemli olan sizsiniz; öğretmenler ve kitaplar size sadece yol gösterir. Gösterilen yolda, öğrendiklerinizi inceleme, düşünme, sorgulama, çıkarım yapma, ilişkiler kurma böylece kendi kendini geliştirme en verimli çalışma yöntemidir.

Yayınevimizce hazırlanan her ürünle sizin geleceğinizin yapılanmasına katkıda bulunmak istedik. Sorumluluğumuzun bilincinde, yükümüzün farkındayız. Bu bilinçle, deneyimli ve güçlü kadromuzun hazırladığı öğretme-öğrenme odaklı, belli bir sistemle ilerleyen NİTELİK'li ürünlerle sizlere lâyık olmaya çalışıyoruz.

Çalışmalarınıza katkıda bulunmanın mutluluğu ile tüm öğrencilerimize başarılar dileriz.

Ekrem PALA

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM Felsefe ile Tanışma 7
Bölüm Konu Testleri (K T 1, 2, 3, 4, 5, 6) 7

2. BÖLÜM Bilgi Felsefesi 19
Bölüm Konu Testleri (K T 1, 2, 3, 4, 5, 6) 19

3. BÖLÜM Varlık Felsefesi 31
Bölüm Konu Testleri (K T 1, 2, 3, 4, 5, 6) 31

4. BÖLÜM Ahlak Felsefesi 43
Bölüm Konu Testleri (K T 1, 2, 3, 4, 5, 6) 43

5. BÖLÜM Sanat Felsefesi 55
Bölüm Konu Testleri (K T 1, 2, 3, 4, 5) 55

6. BÖLÜM Din Felsefesi 65
Bölüm Konu Testleri (K T 1, 2, 3, 4, 5) 65

7. BÖLÜM Siyaset Felsefesi 75
Bölüm Konu Testleri (K T 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7) 75

8. BÖLÜM Bilim Felsefesi 89
Bölüm Konu Testleri (K T 1, 2, 3, 4, 5, 6) 89

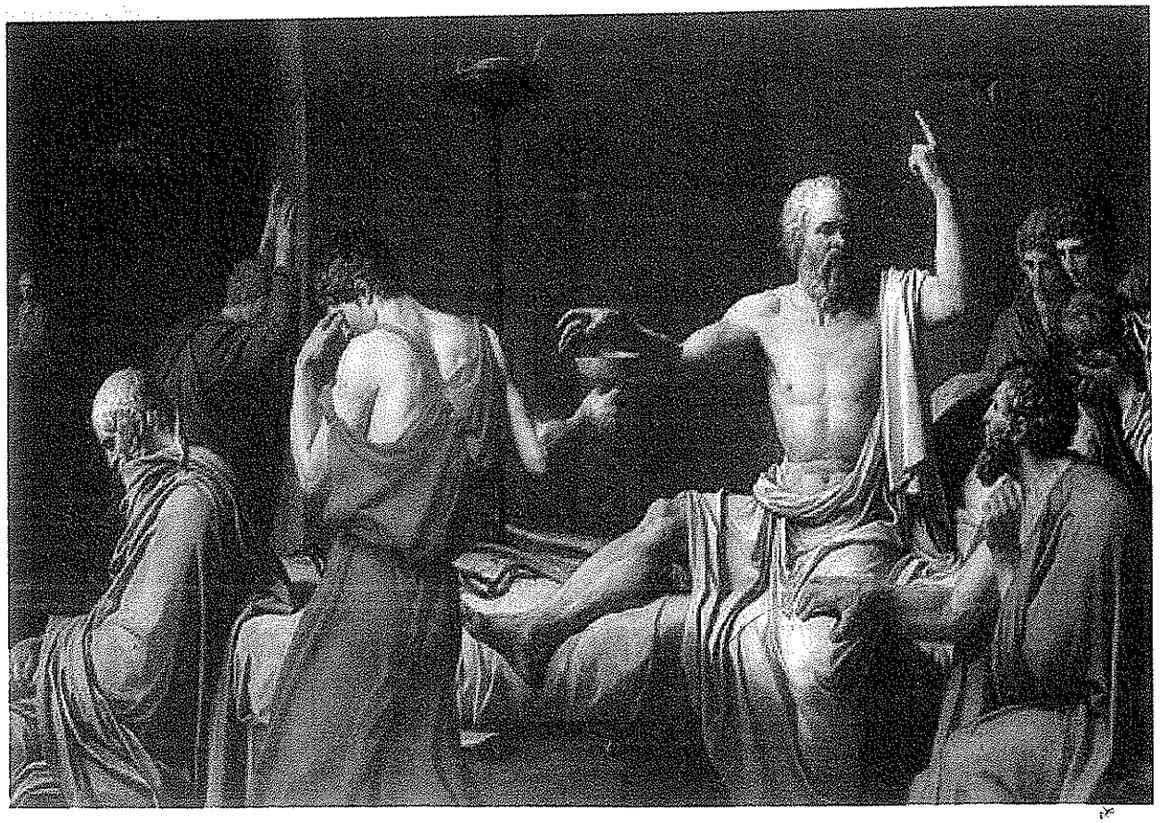

"Sorgulanmamış bir hayat süren insanların hayatı, kendi ellerinde ya da kendi kontrollerinde değildir. Onların denetimi dışarıdan gelmektedir."

Sokrates

KT 1 Felsefe ile Tanışma

1. Bir çocuğun karşısına çıkan peri kızı "dile benden ne dilersen" demiş. Yalnız bir koşul ileri sürmüş; "hayatının sonuna kadar tilkinin kuyruğundaki kızıllığı hiç düşünmeyeceksin". Çocuk kabul etmiş; iyi bir eğitim,iyi para kazanacağı bir iş ve çok seveceği bir eş dilemiş. Tilkinin kuyruğundaki kızıllığı hiç aklına getirmediği için istediği her şeye kavuşmuş. Fakat birgün, beynini kemiren bir soruyla uyanmış "tilkinin kuyruğundaki kızıllık neydi?" Bunun üzerine peri kızı, verdiklerinin hepsini geri almış. Filozoflarda bu çocuk gibidir başta yasaklar olmak üzere her şeyi sorgularlar.

Parçadaki benzetmeye göre, filozofu sorgulamaya yönelten aşağıdakilerden hangisi <u>değildir</u>?

A) Bilinenle yetinmeme
B) Merak etme
C) Var olan problemleri çözme
D) Yeni bilgi edinme isteği
E) Düşüncenin sınırlarını zorlama

2. "Felsefe çözümlenmemiş sorunlar üzerinde düşünme etkinliğidir."

Verilen tanım daha çok felsefenin hangi özelliğine dikkat çekmektedir?

A) Felsefe varlıkların özünü araştırır.
B) Felsefe evrensel bir bilgi türüdür.
C) Felsefe idealların bilgisini edinmeye çalışır.
D) Felsefe nedenlerin nedenini araştırır.
E) Felsefe, insanın düşünme ufkunu geliştirerek yeni çözümlere ulaşmasını sağlar.

3. M.Ö 5. yüzyılda Yunanistan, ilk demokrasi deneyimlerinin yaşandığı yerdir. "İkna etme" yeteneği olanlar daha çok yönetime katılabilmekte, güç kullanma yetkisini edinebilmektedirler. Bu yüzden Sofistler, politikayla uğraşmak isteyenlere "ikna yeteneği"ni geliştirici dersler verirken, insan aklının sınırları üzerine de felsefe üretmeye başladılar. Böylece felsefe, artık yalnızca "ilk nedenler"i değil, "insan gerçeğini"de sorgulayan bir bilgi haline geldi.

Bu açıklama aşağıdakilerden hangisi kanıtlamaktadır?

A) Felsefenin konusu çok eski çağlara dayanır.
B) Felsefenin sorunları evrensel özelliğe sahiptir.
C) Toplumsal ihtiyaçlar o dönemin felsefesini etkiler.
D) Felsefi düşünce biçimi, toplumsal yapıyı yönlendirir.
E) Felsefi düşünce özgür ortamlarda gelişir.

NİTELİK Yayıncılık

4. Felsefe etrafındakileri anlamak, en basiti ve en karmaşığı öğrenmek, doğanın sırlarını ve evrenin gizemlerini çözmek,varoluşun nedenini ve oyunun kurallarını bilmek, hep daha fazlasını, hep birşeylerin açıklanmasını ister. Tekrar tekrar sonu gelmez bir şekilde!

Felsefe ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi doğru <u>değildir</u>?

A) Edindiği bilgileri yetersiz bulur.
B) Eleştiricidir.
C) Hayatının anlamının ne olduğu sorusuna cevap arar.
D) Cevapları değişir.
E) Yalnızca "var olanı" inceler.

5. Her bilim dalı kendi alanını ayrı ayrı ele alır. Örneğin, sosyoloji toplumu, tarih toplumların geçmişini, kimya maddelerin içeriğini inceler. Felsefe ise, "Genel olarak varlık nedir?" Varlığın kaynağı, özü nedir? gibi sorulara cevap aramaktadır.

Burada felsefi bilginin, hangi özelliği vurgulanmaktadır?

A) Sorgulayıcı olması
B) Sistemli ve tutarlı olması
C) Öznel nitelikli olması
D) Akıl ve mantık ilkelerine dayanması
E) Olayları bütün olarak ele alması

6. "Felsefe konuşmak" felsefeden konuşmak değildir. Bir ders ya da sunum yapmak, kitap yazmak, alıntı yazdırmak değildir söz konusu olan. Tersine, söz konusu olan her zamanki aynı sözcüklerle konuşmaktır, ancak farklı şeylerden, farklı açılardan ve sürekli sorgulayarak.

Aşağıdakilerden hangisi felsefi eserlerde görülen ortak bir özellik <u>değildir</u>?

A) Var olan her şey üzerinde düşünme
B) Doğa olaylarını deneysel yöntemlerle inceleme
C) Eleştirel düşünceye yer verme
D) Sorunları geniş açıdan ve derinliğine inceleme
E) Konulara açıklama getirme

7. Filozofta olduğu gibi, çocuklarda da şaşkınlık ve merak sonu gelmeyen bir dizi soru üretir. Bu sorular çözümsüzdür, en azından kesin cevaplardan yoksundurlar. Ama bu onları hiçbir şekilde çöpe atmamızı ya da incelemeden bir kenara koymamızı gerektirmez. Şaşkınlık ve merak tam tersine sürdürülmeli, derinleştirilmeli ve incelenmelidir.

Paragrafa göre, aşağıdakilerden hangisi felsefenin özelliklerinden biri <u>değildir</u>?

A) Açıklamalarında kesinliğin bulunması
B) Büyük ölçüde akla dayanması
C) Yığılan bir bilgi olması
D) Konuya genellikle sorularla başlanması
E) Yüzeysel yanıtlarla yetinmemesi

8. Sokrates çeşitli meslek gruplarına danışarak onların bilgilerini sorguluyor ve hepsinin kendilerini çok şey bilir sandıklarını görüyor. Buradan şunu çıkarıyor: "Bu kişiler kendilerinin çok şey bildiklerini sanarak aldanıyorlar. Ben azından hiçbir şey bilmediğimi biliyorum, ama ondan bile emin değilim. En azından bu kadarcığı onlardan fazla biliyorum. Herhalde tanrı Apollon onun için beni onlardan akıllı buluyor."

Sokrates'e göre, filozof aşağıdaki özelliklerden hangisi bulunmalıdır?

A) Tanrıya inanan
B) Her şeyi bilen
C) Bilgeliği arayan
D) Meslekler konusunda bilgisi olan
E) Diğer insanlardan daha akıllı olan

9. Felsefenin kendi geçmişi ile bağ kurması çok önemlidir. Hatta bu durum, önem taşımanın da ötesinde, felsefe yapmanın zorunlu koşuludur.

Bu parçada felsefe ile ilgili, aşağıdakilerden hangisinin öneminden söz edilmektedir?

A) Felsefi düşünce sisteminin eleştirici ve sorgulayıcı olduğunun
B) Felsefi birikimi bilmenin gerekliliğinin
C) Felsefeler arasındaki benzer ve farklı yönlerin saptanmasının
D) Felsefi bilgilerin günlük hayata uygulanmasının
E) Felsefenin konularının gittikçe genişlemesinin

10. Felsefe, insanı insan yapan ve bir hiç olmaktan kurtaran araştırma ruhunun ,anlamlandırma, yorumlama ve değerlendirme etkinliğinin,önemli sorular sorma ve onlara ciddi olarak cevaplar arama özelliğinin, erdemli olma ve mutlu yaşama talebinin, kısaca bilgeliğe ulaşma özleminin en hakiki bir ifadesidir.

Paragrafa göre, felsefe insana aşağıdakilerden hangisini <u>kazandırmaz</u>?

A) İnsanın değişmez kesin doğrulara ulaşmasını sağlar.
B) İnsanın hayata ve dünyaya bakışını genişletir.
C) Bilgileri değerlendirme olanağı sağlar.
D) İnsana sorgulama yeteneği kazandırır.
E) Bireyin bilinçlenmesini sağlar.

11. Kant felsefeyi "kendisini akla dayanan nedenlerle meşru kılmak veya haklı çıkarmak iddiasında bir zihinsel etkinlik biçimi" olarak tanımlamıştır.

Kant'a göre, felsefenin mantıkla çok güçlü bir ilişkisinin olması, aşağıdaki özelliklerinden hangisiyle ilgilidir?

A) Eleştirel olmasıyla
B) Öznel olmasıyla
C) Tutarlılığıyla
D) Araştırmacı olmasıyla
E) Nesnel olmasıyla

12. Felsefe nedir? sorusuna:

Farabi "Var olmaları bakımından varlıkların bilinmesidir."

Aristoteles "İlkeler ya da ilk nedenler bilimidir."

Campanella "Felsefe eleştiridir." şeklinde cevap vermişlerdir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Felsefeyle ilgili aynı konuda farklı düşünülebileceği
B) Felsefeyi tanımlamanın zor olduğu
C) Felsefede soruların cevaplardan önemli olduğu
D) Felsefede cevapların sorulardan önemli olduğu
E) Felsefenin bütünlük içinde olma özelliğinden

NİTELİK Yayıncılık

1. C 2. E 3. D 4. E 5. E 6. B 7. A 8. C 9. B 10. A 11. C 12. A

KT 2 Felsefe ile Tanışma

1. "Otoriter baskıcı yönetimlerinin ilk el attıkları alan felsefe, yani özgür düşünmedir. Felsefe önemsizse neden denetim altına alınır, neden ondan korkulur..."

Bu düşünceye göre aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Felsefe yapmak için özgür ortama ihtiyaç vardır.
B) Otoriter baskı felsefenin gelişmesine katkı sağlar.
C) Özgürlüğün olmadığı toplumlarda felsefe gelişmemiştir.
D) Baskıcı yönetimler felsefeye hep karşı olmuşlardır.
E) Felsefe yapmak özgür düşünmek demektir.

2. Felsefeyi başlatma suçunu birine yüklememiz gerekirse, Thales'i seçebiliriz. "Bilge" denen ilk kişiydi. Mitlerle değil, dünya ve yıldızların bilgisiyle ilgilendi. Thales gibi Yunanlıları benzersiz yapan şey, bilimle büyüyü birbirinden ayırmaya çalışmaları ve mitolojiyi düşünmek zorunda olmadan dünyayı düşünmeye cesaret etmeleriydi.

Paragrafa göre, aşağıdakilerden hangisi felsefi çalışmaya örnek verebilir?

A) Empodokles'in varlığı, su, hava, ateş ve topraktan oluşturması
B) Thales'in güneşin tutulacağını önceden haber vermesi
C) Hippokrat'ın, insanları mizaçlarına göre sınıflandırması
D) Pythagoras'ın, çarpım cetvelini düzenlemesi
E) Arşimed'in, hidrostatiğin temel prensiplerinden birini bulması

3. Felsefe insan var oldukça yok olmayacaktır. Çünkü soru sorulduğu, düşünüldüğü ve bilinmeyenin var olduğu her yerde felsefe kendini gösterir. Bu da felsefenin konu yelpazesinin genişliğinin nedenidir.

Aşağıdakilerden hangisi, felsefenin ilgilendiği konulardan biri <u>değildir</u>?

A) Bilgilerimizin kaynağı ve değeri
B) İnsan karakterinin özellikleri
C) Varlığın temel ilkesi
D) Mutluluk ilkesi
E) İdeal toplum arayışları

4. **Bilmek ve anlamak ihtiyacının bir sonucu olarak ortaya çıkan; evreni açıklamaya çalışan, biri yalnızca "var olanı" incelerken, diğeri bununla beraber "olması gerekeni" de inceleyen, her ikisi de eleştirici olan iki düşünüş şekli, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Dinsel düşünüş - Felsefi düşünüş
B) Dinsel düşünüş - Amprik düşünüş
C) Sanatsal düşünüş - Felsefi düşünüş
D) Felsefi düşünüş - Bilimsel düşünüş
E) Dinsel düşünüş - Sanatsal düşünüş

5. "İnsanların ilk önceleri balık biçiminde olduklarını zamanla bu balık derisinin atıldığını söyleyen ve öğrencilerine balık etini yasak eden Anaksimandros felsefesi, eski kutsal balık totemi anlayışından kalma bir düşüncedir."

Parçada, felsefi düşüncenin aşağıdakilerden hangisinden etkilediği vurgulanmaktadır?

A) Din B) Bilim C) Sanat D) Felsefe E) Ahlak

6. Felsefe; evreni ve insanı tanımak, bilginin ne olduğunu anlamak, eylem ve davranışlara ilkeler bulmak amacıyla sürdürülen bir bilgi dalıdır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi felsefi çabanın içinde <u>yer almaz</u>?

A) Yaşamın anlamını sorgulayıp, ruhun özünü yakalamaya çalışır.
B) Deneyle ispatlanan kesin bilgiler verir.
C) Bireysel görüşler ortaya koyar.
D) Felsefe amaç daima yolda olmak ve araştırmakdır.
E) Konuları genel olarak ele alır.

NİTELİK Yayıncılık

7. "Önceleri masal ve efsanelerin cevaplamaya çalıştığı sorular, eleştirel bir düşüncenin konusu yapılınca felsefe doğmuştur."

Buna göre, felsefenin doğuşu ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Felsefe var olanların varlığını, anlamını ve nedenini anlamak için doğmuştur.
B) Felsefe bilimlerin ürettiği bilgiler üzerinde düşünülmesiyle ortaya çıkmıştır.
C) Felsefenin ortaya çıkış nedeni bilinemez.
D) Felsefe sosyal etkileşim sonucu ortaya çıkmıştır.
E) Felsefe kültürel ve toplumsal koşulların uygun duruma gelmesiyle doğmuştur.

8. Filozoflar pozitif bilimler yoluyla doğrulanma imkânı olmayan sistemler kurmuşlardır. Bu sistemler birbirlerinden çok farklıdır. Kişisel eğilim ve yaşantılara bağlı olarak, belli bir bakış açısı taşıdığından, her sistem belli bir yaklaşımın ürünüdür.

Parçaya göre, felsefenin daha çok hangi özelliği vurgulanmıştır?

A) Gerçeklere ulaşmaya çalışması
B) Sistemli ve tutarlı olması
C) Genellenebilir olması
D) Eleştirel bir bilgi olması
E) Subjektif bilgiler üretmesi

9. Önceleri bütün bilimler felsefenin içindeydi. Günümüz bilimleri felsefeden kopmamakla birlikte kendi alanlarını belirlediler.

Felsefenin hangi özelliği, bu duruma neden olmuştur?

A) Felsefi bilginin varsayımsal olması
B) Felsefenin evreni, zihni yönden incelemesi
C) Felsefenin genel dünya görüşü ortaya koymaya çalışması
D) Bazı konuların felsefe tarafından incelenmesi
E) Felsefenin varlık ve ahlak konusuna daha çok önem vermesi

10. Filozof kendine özgü bir üslupla düşüncelerini ifade eder. Felsefi metinlerde oluşturulan anlam bütünlüğü, filozofun yeteneğine bağlı olarak ürettiği kavramlar ağı silsilesiyle görünür ve anlaşılır kılınır.

Paragrafta felsefenin aşağıdakilerden hangisiyle ilişkisi vurgulanmıştır?

A) Sanat B) Ahlak C) Bilgi
D) Din E) Dil

11. "Her filozofun aynı soruyu kendi bakış açısına göre farklı biçimde cevaplandırması ve bu farklı düşüncelerin hepsinin felsefe içerisinde yer alması doğaldır. Önemli olan ortaya konulan düşüncelerin kendi içinde çelişki taşımaması, önceki ve sonraki bilgiler arasında mantıksal bağın kurulabilmesidir."

Paragrafta anlatılan felsefenin özelliği, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Felsefenin evrensellik özelliği
B) Felsefenin bütünsellik özelliği
C) Felsefenin subjektiflik özelliği
D) Felsefenin sistemli ve tutarlı olma özelliği
E) Felsefenin eleştirici olma özelliği

12. Mantık ilkelerine bağlılık, felsefi sistemlerin temel koşuludur. Hiçbir felsefi sistem çelişkili yargılara yer vermez.

Yukarıda felsefenin vurgulanan özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Evrensel nitelik taşıması
B) Öznel olması
C) Kendi içinde tutarlı olması
D) Eleştirici olması
E) Yığılan bilgi olması

NİTELİK Yayınlık

1. B 2. A 3. B 4. D 5. A 6. B 7. A 8. E 9. C 10. E 11. D 12. C

KT 3 Felsefe ile Tanışma

1. İnsanın bu dünyadaki durumu, bir şişenin içindeki sineğin durumuna benzer. Sinek şişeden dışarı çıkmak ister fakat bunu nasıl başarabileceğini bilemez. Felsefenin işlevi ve amacı sineğe şişeden nasıl çıkacağını göstermektir.

Burada felsefenin hangi yönü vurgulanmaktadır?

A) Düşünceleri akılla temellendirme becerisi edindirir.
B) Objektif, nesnel düşünme alışkanlığı kazandırır.
C) Eleştirici ve yaratıcı düşünce ile yolu bulmamızı sağlar.
D) Yaşamı anlamlandırıp,yorumlamayı sağlar.
E) Varlığı, insanı, değerleri kavramayı kolaylaştırır.

2. Epikuros'a göre, felsefe mutluluk sağlamak için tutarlı eylemsel bir sistemdir.

T. Hobbes'e göre,felsefe yapmak doğru düşünmektir.

K. Jaspers'e göre, felsefe düşüncede yolda olmaktır.

Filozofların aynı kavram için farklı tanımlar yapmaları, felsefenin hangi özelliği ile ilgilidir?

A) Temellendirmeye dayalıdır.
B) Çözümleyici ve kurucudur.
C) Akla dayalıdır
D) Özneldir
E) Refleksiftir

3. "Felsefe dünyalaşmalı,dünya felsefeleşmelidir. Yani felsefe dünya haline gelerek, somutlaşarak ortadan kalkmalı ve dünya felsefi ideallere yönelerek; bu idealler haline gelmelidir."

Yukarıda felsefenin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

A) Yığılan bir bilgi olması
B) Her şeyin ilk nedenlerini incelemesi
C) Somut olarak gerçekleşmemiş olanın düşüncede gerçekleştirilmesi
D) Bireyselle değil, ondan soyutlanan kavramlarla, yani genelle uğraşması
E) Felsefenin öznel bir nitelik taşıması

4. "Felsefe olmasa bilimler, birliği olmayan boş bir yığın ve cansız bir beden gibi olurdu. Bilimler olmasa felsefe, bedensiz bir ruh gibi görünürdü."

Bu düşünce, aşağıdakilerden hangisini açıklamaktadır?

A) Felsefenin bütün bilimlerin kaynağı olduğunu
B) Bütün bilimlerin felsefeden faydalandığı
C) Felsefe ile bilimin birbirini tamamladığını
D) Felsefenin bilimden faydalandığını
E) Felsefenin en genel bilgi olduğunu

5. Filozof, sürekli bilgi arayışı içinde olan, eleştiren, edindiği bilgileri eksik bulan bir kimsedir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi filozofun özelliklerindendir?

A) Olaylara sınırsız bir kuşkuyla yaklaşan
B) Her türlü bilgiyi düşünce süzgecinden geçiren
C) Belirli kalıpların dışına çıkmayan
D) Her şeyin bilinebileceğini savunan
E) Değişmeyen, mutlak bilgilerin olduğunu düşünen

6. Her insanın yaşadığı çevre, gördüğü kültürel etkinlikler bazı önyargıların kaynağı olmaktadır. Bu nedenle insanlar dış dünyaya içine kapanmış oldukları "mağara"lardan bakmaktadırlar.

Paragrafta aşağıdaki yargılardan hangisi vurgulanmaktadır?

A) Gerçeklerin herkes için aynı olduğu
B) İnsanın çoğu zaman dış dünyaya önyargısız baktığı
C) Gerçeğe sezgisel bilgilerle ulaşabileceği
D) İnsanın hiçbir zaman nesnel olmayacağı
E) Gerçeğin ancak bilimle bilinebileceği

NİTELİK Yayınlık

7. Filozofların farklı zamanlarda ve kültürlerde, farklı amaçlar ve işlevlerle, nesnel felsefeler ürettikleri görülmemektedir. Bununla birlikte yine aynı filozofların yaptıkları işin kendisine bakıldığında bazı ortak özellikler olduğu da gözlenmektedir.

Paragrafta sözedilen özellik, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nesnel olması
B) Yığılan bilgi olması
C) Subjektif olması
D) Sonuçlarının kesin olmaması
E) Tutarlı olması

8. Felsefenin temel çabası yaşamı sorgulamaktır. Felsefi düşünce, hemen her konuda akıl yürütebilmek için temel oluşturur. Doğru, genel, açık ve seçik düşünebilmeyi öğretir.

Parçaya göre aşağıdakilerden hangisi felsefenin insana sağladığı yarar olamaz?

A) Akıl ve mantık ilkelerinin kullanılmasını öğretir.
B) Sistemli düşünmeyi öğretir.
C) Evrensel düşünebilmeyi öğretir.
D) Sorunlara ön yargılı yaklaşmayı sağlar.
E) Tutarlı ve bütüncül düşünmeyi öğretir.

9. Felsefe "Gözlerimi kaparım ödevimi yaparım" düşüncesindeki insanın, "Gözlerimi açar ödevimi öyle yaparım" diyebilmesini sağlar.

Parçada felsefenin hangi işlevi öncelikle belirtilmektedir?

A) Felsefe insana mutluluk ve haz verir.
B) Felsefe insanın kendi kişisel etkinliği konusunda biçimlenmesini sağlar.
C) Felsefe insanın yaşamı anlamlandırma ihtiyacını giderir.
D) Felsefe çözülmemiş sorular üzerinde düşündürür.
E) Felsefenin temel görevi topluma yardımcı olmaktır.

10. Felsefe ve bilimlerin amacı gerçeğe ulaşmaktır. Diğer bilimler evrenin bazı yönlerini inceledikleri halde felsefe bize evren hakkında daha esaslı ve daha birleştirilmiş, bütünleştirilmiş bilgiler vermek ister.

Bu paragrafta aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Bazı bilim dallarının neden felsefeden ayrıldıkları
B) Felsefenin diğer sosyal bilimlerden de yararlanması gerektiği
C) Felsefenin olması gerekenle ilgilenmesi
D) Toplum için en yararlı bilginin felsefi bilgi olduğu
E) Felsefenin diğer bilimlerden farkı

11. Felsefede konunun ele alınışında, yargılara ulaşmada her türlü tutarsızlıktan özenle kaçınılır ve yargılar arasında herhangi bir çelişki durumuna yer verilmez. Zira tutarsızlık felsefenin bütünlüğünü kaybettiği anlamına gelir.

Bu durum felsefenin aşağıdaki özelliklerinden hangisini vurgulamaktadır?

A) Akla ve mantık ilkelerine uygun olma
B) Subjektif olma
C) İnsanın bilme ve anlama merakına yönelik olma
D) Eleştirisel olma
E) Olması gerekeni ele alma

12. "Filozoflar aynı sorunlara farklı çözüm önerileri getirirken, kendilerinden önce yaşamış olan filozofların ulaştıkları sonuçlardan da yararlanırlar."

Yukarıdaki parçada felsefenin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

A) Yaratıcıdır ve araştırmaya yöneliktir.
B) Akla ve mantığa dayalıdır.
C) Yığılan bir bilgidir.
D) Toplumun ve çağın koşullarından etkilenir.
E) Eleştireldir.

NİTELİK Yayıncılık

1. C 2. D 3. C 4. C 5. A 6. D 7. C 8. D 9. B 10. E 11. A 12. C

KT 4 Felsefe ile Tanışma

1. Felsefe insanda merak ve kuşku uyandırır. Merak birşeyi anlamak yada öğrenmek için duyulan istektir. Kuşku ise, bir olayla ilgili gerçeğin ne olduğunu kestirememekten doğan kararsızlıktır. Felsefe birincisiyle soru sorma isteği uyandırır. İkinciyle de sorulara verilen yanıtların güvenilir olup olmadığını irdeleme alışkanlığı kazandırır.

Parçaya göre, felsefenin temel işlevi aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnancın temellendirilmesinde yol gösterici olma
B) Farklı düşüncelere karşı hoşgörülü olmayı öğretme
C) Düşünüldüğü gibi yaşanılmasını sağlamak için olanaklar oluşturma
D) Demokrasinin işleyişine katkıda bulunma
E) Eleştirel bir tutum kazandırma

2. Bir Avrupa kentinde, bir opera, bir liman kısaca bir çok şeyden bir tane olmasına rağmen üniversite de iki felsefe bölümü bulunmaktadır. Bu durum kentte felsefeye aşırı ilgi gösterilmesinden değil, felsefenin ancak "yandaşlar" ile "karşıtlar" arasında dönen bir iş olmasından kaynaklanmaktadır.

Burada, felsefenin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

A) Belirli bir sisteme sahip disiplindir.
B) Soru sorma etkinliğidir.
C) Bilgiyi sağlam gerçeklerle temellendirir.
D) Ulaşılan sonuçlar kişiye göre değişir.
E) İçinde yaşanılan evreni anlama çabasıdır.

3. Her çağın felsefe anlayışı farklıdır. "Felsefe çağını özetler, çağının bilincidir, gelişiminin belirli bir evresinde insanoğlunun yarattığı her şeyin özüdür."

Aşağıdaki yargılardan hangisi, bu değerlendirmeyi destekler?

A) Felsefe, daha önceki çağların yaşama koşullarından etkilenmez.
B) Toplumsal yaşam, önceki çağların felsefi sorunlarından etkilenir.
C) Çağın koşullarına ve sorunlarına göre yeni felsefe sorunları doğar.
D) Toplumsal yaşam çağın felsefe sorunlarından etkilenir.
E) Toplumların evrimi, felsefi sorunların evrimini de etkiler.

4. "Felsefe hakkında filozofların üzerinde uzlaşabileceği kesin bir tanım yoktur. Ama bundan yola çıkarak felsefe tanımsızdır diyemeyiz. Ne kadar filozof varsa o kadar da felsefe tanımı vardır diyebiliriz."

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun nedenlerinden biri değildir?

A) Her çağın bilgi birikimi ve koşullarının farklılığı
B) Pozitif bilimin konularıyla ilgilenmesi
C) Filozofların ilgilendiği konuların çeşitliliği
D) Tarihsel süreç içinde felsefeye farklı amaç ve işlevlerin yüklenmesi
E) Metafizik konularla ilgilenmesi

5. Descartes'e göre "Felsefe öğrenmek, adımlarımıza öncülük için gözlerimizi kullanmaktan çok daha gereklidir. Yalnız hayvanlardır ki, durmaksızın vücutlarını besleyerek yiyeceği aramakla uğraşır. Ama varlığının başlıca bölümü ruh olan insanların temel düşüncesi ruhun gerçek yiyeceği olan bilgeliği aramak olmalıdır."

Parçaya göre, felsefenin işlevi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Felsefe insanların merak ve anlama duygusunu doyurur.
B) Felsefe, eşitlik, özgürlük, barış gibi evrensel değerlerin benimsenmesine katkı sunar.
C) Felsefe toplumsal yaşamı düzenler
D) Felsefe insana iç huzur verir
E) Felsefe sorgulama gücümüzü geliştirir.

6. Felsefe varlığı sorgularken, akıl yürütmelerinde mantıksal tutarlılığı temel alırken, bilim varlıkları olgusal dünyada ispatlayarak kesin sonuçlara ulaşmak ister.

Burada felsefe ile bilim arasındaki hangi ayrım vurgulanmaktadır?

A) Felsefe her şeyi sorgularken,bilim kavramları sorgulamadan kullanır.
B) Felsefe çıkarımları temellendirilirken, bilim sonuçları temellendirir.
C) Felsefede bilgiler yığılır, bilimde ise birikerek ilerler.
D) Felsefede kaynak önemliyken bilimde nedensonuç ilişkisi önemlidir.
E) Felsefede elde ettiği çıkarımlardan fayda gözetmezken bilimde fayda esastır.

NİTELİK Yayıncılık

7. Kant'ın düşünceyi ortaya koyan aklı mahkemeye çıkararak onun neyi, ne kadar bileceğini sorgulaması **felsefi düşüncenin niteliklerinden hangisine örnek olarak verilebilir?**

A) Sorular yanıtlardan daha önemlidir.
B) Özneldir
C) Temellendirmeye dayalıdır.
D) Sistemli ve tutarlıdır.
E) Refleksif bir düşüncedir.

8. "Felsefi bilgiden beklenen,bir defada ortaya konan bütün zamanlar için geçerli bir bilgi olmayıp her defasında açık bir zeminde anlaşılmasına imkan sağlayan eleştirici, yaratıcı bir araştırma alışkanlığı kazanmaktır."

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi felsefenin inceleme alanında <u>değildir</u>?

A) Doğru bilgiyi arama
B) Varlıkların özünü açıklama
C) Bilginin imkan ve sınırlarını arama
D) Bütün zamanlar için geçerli bilgi arama
E) Değer yargıları üzerinde soru sorma

9. Bütün düşünceler ve sözcükler,yaşamın ne olduğunu ona gerçek anlamını vermenin en iyi yolunu tutkuyla araştırmaya ve yaşamda açıklık için duyulan özleme bizi iter. Felsefe, bize çok özel zenginlikle bir ganimet sunar. "İnsanlığın mirasi olan düşünceler hazinesini."

Paragrafa göre, felsefenin insanlara sağladığı en büyük yarar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Eleştirelliği öğretmesi
B) Şüpheden uzaklaşması
C) Bilgi birikimini sunması
D) Mantıklı düşünmeyi öğretmesi
E) Hatalara düşmekten koruması

NİTELİK Yayıncılık

10. Bilim felsefesi,epistemolojiyle ilgili temel kavramlardan yararlanabildiği gibi; ahlak felsefesi de,metafiziğin temel kavramlarından yararlanabilir. Çünkü, bir konudaki temel kavramlar ve düşünceler başka felsefe alanlarıyla ilgili kavramları kullanmayı gerektirir.

Bu durum felsefenin hangi özelliğinden kaynaklanmaktadır?

A) Akla ve mantığa dayalı olması
B) Subjektif olması
C) Eleştirel olması
D) İdeal olanı araması
E) Varlığa tümel olarak ele alınması

11. Felsefe "neden ve niçin" sorularıyla başlamıştır. Soru sorma, sorgulama düşünmenin ürünüdür. Sorularla kendini ve başkalarını, Sokrates'in deyişiyle bir "at sineği" gibi rahatsız eden filozofların bir çoğu, bir çok konuya doğru yanıt bulamaz. Ancak bu durum onların umurunda değildir. Çünkü felsefede asıl amaç, doğru yanıttan çok sorularla doğru yanıtlara ulaşma çabasıdır.

Paragrafta anlatılan düşünce, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Felsefede yanıtlardan çok soruların önemli olduğu.
B) Felsefe yapmak için, eski filozofların bilinmesinin gerekliliği
C) Felsefenin bilimle işbirliği içinde olması gerektiği
D) Felsefede kesin sonuçların elde edilemez olduğu
E) Felsefenin bir sınır ve otorite tanımadığı

12. M.Ö 6.yüzyılda Yunanistan'daki şehir devletleri gittikçe gelişen ticaret merkeziydiler. Yunanlılar dünyada şansın değil zorunluluğun geçerli olduğu düşüncesine sahiptiler. Aynı zamanda demokrasinin temel yapısını inşa ediyorlardı. Denizlerin ötesine giderek Mısırlılardan geometriyi, Anadolu'dan da yıldızları okumayı ve takvimi öğrenmişlerdi.

Paragrafa göre, aşağıdakilerden hangisi felsefenin Antik Yunan'da doğmasının nedenlerinden <u>değildir</u>?

A) Doğayı açıklarken doğal nedenlere dayanmaları.
B) Demokrasi kültürün gelişmiş olması
C) Dinsel ve mitolojik nedenlere dayanarak doğayı açıklamaları.
D) Refah seviyelerinin yüksek olması
E) Ticaret yolları üzerinde bulunmaları

1. E 2. D 3. D 4. B 5. D 6. B 7. E 8. D 9. C 10. E 11. A 12. C

KT 5 Felsefe ile Tanışma

1. Nietzsche hayatı boyunca bir çok ağır depresyon geçirmiş, hastalıklı bir adamdır, ama felsefe ona her zaman bir sağlık kılavuzu olmuştur. Ben felsefenin ruh bakımı olduğunu düşünürüm. Çirkinliklerimizi, gelişmemiş hamlıklarımızı görmemizi sağlayacak bir olanaktır.

Parçada felsefenin, <u>daha çok</u> hangi işlevi vurgulanmıştır?

A) Felsefe yaşamda yol göstericidir.
B) Felsefi sorgulamalar insanı mutsuz edebilir.
C) Felsefe mutluluğun yegane penceresidir.
D) Felsefenin ne işe yaradığını bilmek gerekir.
E) Felsefenin yaşamda sunacağı belirli bir reçetesi yoktur.

2. Felsefenin konusu; İlk çağda doğa olaylarının gözlenmesine bağlı olarak varlıktır. Ortaçağda kaynağını kutsal kitaplardan alan "din" felsefe konusudur. Yeniçağda ise doğa bilimlerindeki gelişmeye bağlı olarak "pozitif bilgi" felsefeye konu olmuştur.

Aşağıdaki yargılardan hangisi, bu açıklamaya uygundur?

A) Felsefenin konusu dönemlere göre değişir.
B) Felsefe bütün bilgi dallarının kaynağıdır.
C) Felsefe her türlü bilgiyi konu alır.
D) Felsefe bilimlerdeki gelişmeden etkilenir
E) Felsefe insanlığın ortak malıdır.

3. İnsan aklı bazı sorular tarafından rahatsız edilmektedir ki akıl onları ne çözebiliyor, ne de yanıtlayabiliyor. Örnek olarak ruhun, evrenin kaynağını araştıran problemler gösterebilir. Bilim bu problemlere bir varsayımdan hareket ederek yaklaşabilir. Fakat bir varsayımdan hareket etmek problemi çözmek değildir.

Bu tür problemler, hangi alanın kapsamındadır?

A) Metafizik
B) Etik
C) Epistemoloji
D) Felsefi Antropoloji
E) Doğa Felsefesi

NİTELİK Yayıncılık

4. Eski zamanlardan beri filozofların ele aldığı "Erdem nedir?", "İyilik, kötülük nedir?, "Mutluluk nedir?" gibi sorular günümüzde de düşünülen ve bilinmek istenilen sorulardır. Bununla birlikte "Küresel ısınma nedir?", "Sinir sistemimiz nasıl çalışır?" gibi birçok soru yanıtlanmış olup tekrar tekrar araştırılmasına gerek yoktur.

Aşağıdakilerden hangisi, felsefenin ilgilendiği konulardan biri <u>değildir</u>?

A) Madde ve ruh ilişkisini araştırma
B) Doğa olaylarını kontrol altına alma
C) Dünyayı ve insan yaşamını sorgulama
D) Bilgilerimizin kaynağını ve değerini irdeleme
E) Mantıksal çıkarımlarla gerçeği arama

5. Filozoflar yanıltıcı şekilde basit görünen fakat yanıtları asla basit olmayan sorular sorarlar.

Aşağıdaki sorulardan hangisi, filozofun çalışma alanına girer?

A) Davranışlarımızın temelinde katılım mı yoksa çevremi daha etkilidir?
B) Doğa olayları arasında nasıl bir neden-sonuç ilişkisi vardır?
C) Toplumsal ilişkilerin düzenlenmesinde hukuk kuralları var mı, yoksa ahlak kuralları mı daha geçerlidir?
D) Evrensel bir mutluluk olabilir mi?
E) Toplum mu bireyi, birey mi toplumu etkiler?

6. Felsefe insanın düşünme ihtiyacını karşılayarak insana zihinsel doyum sağlar. Felsefe yapmak ise, bilgiler üzerinde düşünmek,onları sorgulamak,yani "yeniden gözden geçirmek, tartışmak" tır. Filozof felsefe yaparken sistemini çelişkisizlik üzerine kurar.

Aşağıdakilerden hangisi felsefi bilgi için <u>söylenemez</u>?

A) Felsefede kesin sonuç yoktur.
B) Felsefe deney ve gözleme dayanır.
C) Her filozofun kendine özgü sistemi vardır.
D) Felsefi bilgi tutarlı bilgidir.
E) Felsefi bilgilere dayanarak teknoloji oluşturulmaz.

7. Goethe, "Yeşil hayat ağacı karşısında her kuram kül rengi kalır." der

Bu söz, felsefi kuramların hangi konuda başarısız olduklarını vurgulamaktadır?

A) Tutarlı olma
B) Olanı olduğu gibi bildirme
C) Doğanın gelişmesinde yardımcı olma
D) Evreni ve insan yaşamını yorumlama
E) Mantık ilkelerine dayanma

8. Felsefi bir sistemde ele alınan bütün konular değerlendirilirken mantık ilkeleri son derece etkili bir şekilde kullanılır, konu ve kavramların örülmesinde çelişkili hükümlere yer verilmez.

Burada bir felsefi sistemin hangi niteliği üzerinde durulmuştur?

A) Genelleyici olması
B) Eleştirici olması
C) Yığılan bir bilgi olması
D) Kendi içinde tutarlı bir bütün oluşturması
E) Evrensel olması

9. Bilimler olgusal ya da test edilebilir alanın dışına çıkamazlar. Felsefe ise soyut kurgusal konularla da uğraşır. Hiçbir bilimin sormaya cesaret edemeyeceği soruları da yanıtlamaya çalışır.

Hem bilimi hem de felsefeyi ilgilendiren soru, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Madde nedir?
B) İnsan anatomisinin yapısı nedir?
C) Yaşamın anlamı nedir?
D) Bedenden ayrı bir ruh var mıdır?
E) Mutluluğun anlamı nedir?

NİTELİK Yayıncılık

10. Felsefede önemli olan sonuçlardan çok bu sonuçlara varma biçimidir. Felsefede, bilimlerde olduğu gibi herkes tarafından kabul edilen doğru, kesin bilgiler veya sonuçlar söz konusu değildir.

Paragrafa göre, felsefi bilginin hangi özelliğinden söz edilmektedir?

A) Evrensel olması
B) Sorgulayıcı olması
C) Nesnel olması
D) Öznel olması
E) Sistematik ve tutarlı olması

11. "Denilebilir ki felsefe, hiç kesintiye uğramayan bir düşünme etkinliğidir. Felsefe ele aldığı soru ve sorunları akıl ve mantık ilkeleri çerçevesinde tutarlı bir bilgi olarak evrensel düzeyde ortak insan aklına sunar."

Buna göre felsefede hangi özellik bulunmaz?

A) Tutarlı olması
B) Evrensel olması
C) Kesin sonuçlara ulaşılması
C) Bütünleştirici olması
E) Rasyonel olması

12. "Filozoflar; varlık, ahlak, bilgi, bilim, güzellik, din, insan, siyaset, doğa gibi konularla ilgilenmiş ve bu konulara ilişkin sorulara cevaplar bulmaya çalışmıştır."

Aşağıdakilerden hangisi filozofların cevap aradığı sorulardan değildir?

A) Sivil toplum ne anlama gelir?
B) Maddenin en küçük yapı taşı nedir?
C) Doğru bilgiyi elde etmek mümkün müdür?
D) İnsan eylemlerinde özgür müdür?
E) Bilimsel yöntemin aşamaları nelerdir?

1. A 2. A 3. A 4. B 5. D 6. B 7. C 8. D 9. A 10. D 11. C 12. B

KT 6 Felsefe ile Tanışma

1. – İlkçağın bazı düşünürleri kendilerini "sofist" (bilge), yani her konuda her şeyi bilen kişi olarak adlandırıyorlardı.
– Yine İlkçağda Pitagoras gibi bazı düşünürler ise, insanın bilge olamayacağını ancak bilgeliği arayabileceğini yani "philosophos" (filozof) olabileceğini savunmuştur.

Pitagoras, sofistlerden farklı olarak, felsefenin hangi özelliğinden söz etmektedir?

A) Varlığı her yönü ile ele aldığını
B) Soyut kavramlarla uğraştığını
C) Eleştiriye, sorguya dayalı olduğunu
D) Akıl yürütme ilkeleri kullandığını
E) Belirli yönteme dayalı olduğunu.

2. Felsefenin mutluluk öğrettiği propagandası da doğru değil, çünkü tersi de olabilir. Felsefeye burnunu soktuğu için çok mutsuz da olabilir insan. Bütün mesele kişinin kendisinde. Felsefeyle doğru dürüst yürümesini bilirseniz mutlu olursunuz, ama beceremezseniz başınız belaya girebilir.

Parçaya göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılmaz?

A) Felsefi sorgulamalar insanı mutsuz edebilir.
B) Felsefenin nasıl kullanılacağını bilmek gerekir
C) Felsefenin herkes için geçerli bir mutluluk reçetesi yoktur.
D) Felsefe doğru kullanıldığında insanı mutlu edebilir.
E) Felsefe her şeyin yol göstericisidir.

3. Gerçekten de insanı insan yapan en önemli özelliklerden biri, kendisini çevreleyen dünyayı, içinde yaşadığı toplumu, geçmişini ve bütün yanları ile kendisini tanımak ve bilmek istemesidir.

Paragrafa göre aşağıdakilerden hangisi felsefenin niteliklerinden biri değildir?

A) Olgusallığı
B) Şüpheciliği
C) Eleştiriciliği
D) Öznelliği
E) Akıcılığı

NİTELİK Yayıncılık

4. Felsefi düşüncelerde, kavramlar ele alındığında, yargılar elde edilirken her türlü çelişkiden özenle kaçınılır ve yargılar arasında herhangi bir çelişki duruma yer verilmez.

Parçada, felsefe bilgisinin hangi özelliği üzerinde durulmuştur?

A) Sistemli ve tutarlı olması
B) Sorgulayıcı olması
C) Yığılan bir bilgi olması
D) Öznel olması
E) Çözümleyici, uzlaşımcı olması

5. Ahlak felsefesi insan davranışlarını özel bir alan olarak ele alır. Ahlaklığın ne olduğu üzerinde durur. İyi, mutluluk, erdem, vicdan gibi kavramları ve değerleri inceler. Neyin olması gerektiğini, hangi eylemin iyi olduğunu açıklar.

Bu parçaya göre, felsefenin aşağıdaki özelliklerinden hangisine sahip olduğu söylenebilir?

A) Felsefe birikerek ilerleyen bir bilgidir.
B) Felsefe ideal olanı arar
C) Felsefe akıl ve mantık ilkelerine dayanır.
D) Felsefe yaratıcı ve sistemlidir.
E) Felsefe konuya bütüncül yaklaşır.

6. Felsefe,insanın kendi hayatını araştırma kabiliyetidir. O, insanın içinde bulunduğu evreni soruşturur. Evrenin ve insanın kaynağı, insan hayatının anlamı ve değeri hatta kaderi gibi konular felsefenin sürekli ilgisini çekmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi felsefe için söylendiğinde yanlış olur?

A) Felsefe hiç kesintiye uğramayan bir düşünce etkinliğidir.
B) Felsefede sorulardan çok cevaplar önemlidir.
C) Temellendirme,ileri sürülen görüş için dayanarak oluşturmaktır.
D) Felsefe insan yaşamındaki her şeyle ilgilenir.
E) Felsefe merak ve hayretten doğan düşüncedir.

7. Felsefe olgular yanında aynı zamanda değerler, anlamlar idealler veya erekler diye adlandırılan bir varlık alanını kendine konu alır. Buradan felsefenin, bilimin ele almadığı iyi veya kötü, güzel veya çirkin gibi değerleri ele alan ve genel olarak "değerler felsefesi" adıyla adlandırılan disiplininin kaynağı ve varlık gerekçesi ortaya çıkmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi, değerleri konu alan felsefe disiplinidir?

A) Epistemoloji
B) Ontoloji
C) Mantık
D) Metafizik
E) Aksiyoloji

8. Felsefe, herkes için ve her zaman doğru sayılan bilgiler üretmek iddiasında değildir. Felsefenin konularının her yerde var olabilmesi, herkese sorgulanabilmesi, insanlığın ortak ürünü olması da bu yüzdendir.

Burada felsefi bilginin, hangi özelliği dile getirilmektedir.?

A) Bütünleştiricilik
B) Nesnellik
C) Evrensellik
D) Tutarlılık
E) Eleştrisellik

9. Felsefeyi derin düşünmek olarak algılamak ve tanımlamak, onda birinci dereceden değil,ikinci dereceden bir bilgiyi,yani bilginin bilgisini görmek demektir. Burada düşüncenin kendi üzerine tekrar yönelmesi söz konusudur.

Paragrafta felsefi düşüncenin hangi niteliğinden söz edilmektedir?

A) Akla ve mantığa dayanma
B) Yaratıcılığa dayanma
C) Bütünleştirici ve birleştirici olma
D) Kümülalif bir bilgi olma
E) Refleksif bir düşünce olma

10. Felsefi temellendirmeyi, düşüncenin düşünceyle ispatlanması şeklinde tanımlayabiliriz. Felsefe, tek başına aklın bizi nereye kadar götüreceğini görmek ister.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Felsefe, insanlardan belli bir düşünceye inanmayı ve boyun eğmeyi beklemez.
B) Felsefe mantık ve akla dayalı bir temellendirmedir.
C) Felsefe sadece aklın süzgecinden geçen noktaları bize göstermeye çalışır.
D) Felsefe temellendirmede; sezgi ve inancı kullanır.
E) Felsefedeki temellendirme düşünsel delillere dayanır.

11. Barış içinde yaşayabileceklerine inanan insanlar, ancak felsefenin ışığı altında demokratik bir devlet yapısını gerçekleştirebilirler.

Buna göre, demokrasi kültürünün oluşmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi en fazladır?

A) Çağa mührünü vurmuş ilkeler
B) Özgürce düşüncelerin ifade edildiği toplumsal yapı
C) Toplumsal çatışmaları engelleyecek kurallar
D) Özgürlükçü bir eğitim sistemi
E) Toplumsal kültürün benimsenip yaygınlaşması

12. Yaşamda en önemli şey nedir? sorusu aç bir bireye sorulursa, "yiyecek" der. Soğuktan donmak üzere olan birine sorulursa "sıcaklık" der. Borçlu birine sorulursa "para" diye cevap verir. Dolayısıyla bu durumda olanlar için, felsefi sorular üzerinde düşünmenin bir önceliği söz konusu değildir. Öyleyse felsefe temel, ihtiyaçların karşılandığı toplumlarda ortaya çıkar.

Bu parçada, felsefenin hangi niteliği anlatılmaktadır?

A) Felsefe konusunu insan ve yaşam üzerine kurmuştur.
B) Felsefe, sorgulama ile doğmuştur.
C) Gerçeği arama felsefeyi ortaya çıkarmıştır.
D) Felsefi düşüncenin doğmasında, uygun yaşam koşullarının tamamlandığını görürüz.
E) Felsefe etkinliğinde, bilimsel süreçlerin de etkisini görmekteyiz.

NİTELİK Yayıncılık

1. C 2. E 3. A 4. A 5. B 6. B 7. E 8. C 9. E 10. D 11. B 12. D

KT 1 Bilgi Felsefesi

1. "İnsan doğası gereği kendisini, hayatını ve olup bitenleri merak eder, bilmek ister. Bu istekle de nesnelerle bazı bağlar kurar. Bilen ile bilinen arasında kurulan bu bağ sonucunda elde edilen ürüne "bilgi" denir. Bilen ile bilinen arasındaki bağı kuran, bilgi aktlarıdır."

Aşağıdakilerden hangisi bu bilgi aktlarından biri değildir?

A) Anlama aktı
B) Bilgi aktı
C) Düşünme aktı
D) Tanımlama aktı
E) Açıklama aktı

2. - Duyumlara ve algılara dayanır.
- Kişisel deneyim ve tecrübelere dayanır.
- Yöntemsiz ve sistemsizdir.

Yukarıda özellikleri verilen bilgi türü, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Felsefi bilgi
B) Bilimsel bilgi
C) Gündelik bilgi
D) Teknik bilgi
E) Sanat bilgisi

3. Russel'e göre bilim,gözlem ve gözleme dayalı akıl yürütme yoluyla önce dünyaya ilişkin olguları, sonra bu olguları birbirine bağlayan yasaları bulma çabasıdır.

Bu tanımda, bilimin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

A) Birikimli olarak ilerleme
B) Uygulanabilir olma
C) Evrensel olarak kabul edilme
D) Değişebilme kendini yenileme
E) Amprik olma ve mantık ilkelerine dayanma

4. İlkel toplumlarda sanat, fayda güden hareketlerdi. İbadet dansları iyi yapılırsa yağmur yağar, yahut av bol olurdu. Totem resimleri bedene iyi çizilirse, kutsal güçler düşmanı hemen yenerdi. İşte insanlığın bu ilk ve kaba yalın inançlarında müzik, dans, resim, vb. sanatların başlangıcını görüyoruz.

Parçaya göre, "sanat"ın kaynağı aşağıdakilerden hangisine dayanmaktadır?

A) Gündelik bilgi
B) Dini bilgi
C) Sanat bilgisi
D) Felsefi bilgi
E) Teknik bilgi

5. **Camın oluşumuna ilişkin bilgiler bilimin kapsamına girer. Camdan bardak, vazo, biblo gibi insana fayda veren nesneler üretmek daha çok hangi bilgi türü ile ilgilidir?**

A) Bilimsel bilgi
B) Teknik bilgi
C) Sanat bilgisi
D) Felsefi bilgi
E) Dini bilgi

6. Kimyacı, sosyolog, edebiyatçı kendi konularını doğrudan ve ayrıntılı biçimde tanımaya çalışır. Örneğin kimyacı maddenin iç yapısıyla ilgilenirken, sosyolog ailenin yapısını inceler

Parçada, bilimsel yaklaşımın hangi özelliğine değinilmiştir?

A) Doğal yada toplumsal gerçekle ilgili olma
B) Genellemelere ulaşma
C) Birikimli olarak ilerleme
D) Konularını parçalara ayırarak inceleme
E) Niceliksel ölçümlere dayanma

NİTELİK Yayıncılık

7. Din bir kutsala inanan, o kutsalla ilgili olan inanç, ibadet ve ayinlerden oluşan sistemdir. Dinsel bilgiye göre özne ve nesne arasındaki bağı sağlayan iman-inançtır.

Aşağıdakilerden hangisi dinsel bilginin özelliklerinden biri <u>değildir</u>?

A) Eleştiricidir.
B) İlahi kaynaklıdır.
C) Bilgiye ulaşmanın yolu iman,inanç ve vahiydir.
D) Metafizik açıklamalara dayanır.
E) Yöntemi sezgidir.

8. Sanat bilgisi sanatçının hayal gücüne dayanır. Felsefe bilgisi ise,insanı, yaşamı ve evreni yorumlama ve anlama çabası güder.

Buna göre sanat bilgisi ile felsefe bilgisi arasında ki ortak yön aşağıdakilerden hangisidir?

A) Her ikisi de varlığı kalıplarına göre yorumlar.
B) Her ikisi de varlığı nesnellik ilkesiyle yorumlar.
C) Her ikisi de varlığı öznellik ilkesiyle yorumlar.
D) Her ikisinin de amacı nesnel gerçekliği açıklamaktır.
E) Her ikisinin de amacı güzele ulaşmaktır.

9. Formel bilimler olan mantık ve matematiğin konuları düşünsel nitelikte olan sayı ve şekillerdir.

Aşağıdakilerden hangisi formel bilimler için <u>söylenemez</u>?

A) Nesneleri doğada olmayan konuları incelerler.
B) Sadece insan zihninin olan konuları ele alırlar.
C) Tümdengelim yöntemini kullanırlar.
D) Deneye dayalıdırlar.
E) Zaman ve yerden bağımsız konularla ilgilenirler.

10. **Aşağıdakilerden hangisi felsefe ile bilimin ortak yönlerinden biri <u>değildir</u>?**

A) Her ikisi de sistemli ve tutarlıdır.
B) Her ikisi de eleştireldir.
C) İnsana, hayata ve evrene dair her ikisi de bilgi verir.
D) Her ikisi de akla ve mantığa dayalıdır.
E) Her ikisi de nesneldir.

11. I. Amacı güzele ulaşmaktır.
II. Bilimsel bilginin pratiğe uygulanmasıdır.
III. Eleştiriye kapalıdır yani dogmatiktir.
IV. İnsan yaşamını kolaylaştırır.

Yukarıdaki özelliklerden hangileri teknik bilgiye ait olup bir arada doğru olarak verilmiştir?

A) Yalnız II B) I ve II C) II ve III
D) III ve IV E) II ve IV

12. Sokrates: "Öğretmen bir ebe gibidir, bilineni doğurtur."

Platon: "İdealar aleminde bilinenler, gölgeler aleminde hatırlanır."

Aristo: "Doğuştan akılda bilgi yoktur. Fakat akıl bilgi üretme yetkisiyle doğar."

Verilenlere göre, Aristo, aşağıdakilerden hangisiyle Sokrates ve Platondan ayrılır?

A) İdeaların değişmez doğrular olmasını savunmasıyla
B) Aklı bilgi edinmede araç olarak görmesiyle
C) Doğru bilginin doğuştan geldiğini savunmasıyla
D) Akıl ve bilginin aynı olduğunu savunmasıyla
E) Bilginin kalıplar halinde akılda olduğunu savunmasıyla

NİTELİK Yayıncılık

1.D 2.C 3.E 4.B 5.B 6.D 7.A 8.C 9.D 10.E 11.E 12.B

KT 2 Bilgi Felsefesi

1. Modern bilim anlayışında, klasik pozitivist anlayışın aksine, bilimsel ilerlemeler bilim insanları topluluğunun birlikte karar vermesi sonucu yeni paradigmaların oluşması ile gerçekleşir. Hukukun, etiğin böyle bir toplu karar ürünü olduğu söylenebilir.

Paragrafta anlatılan bilginin doğruluk ölçütü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Uzlaşma B) Apaçıklık
C) Tutarlılık D) Uygunluk
E)Yarar

2. "Bilim değişmez, yasalara, doğrulara ulaşmayı amaç edinir. Bilimin sonuçları olasılığa dayanmaz, kesinlik içerir. Bilimde "doğruluk" önemlidir."

Aşağıdaki seçeneklerden hangisi, "bilimde doğrunun" **göstergesi sayılır?**

A) Ulaşılan sonucun toplumsal değer yargılarına uygunluğu
B) Ulaşılan sonucun ilke ve kurallara uygunluğu
C) Ulaşılan sonucun gerçeğe uygunluğu
D) Kullanılan yöntem ve tekniklerin amaca uygunluğu
E) Kullanılan araçların ölçülere uygunluğu

3. -Dogmatizm'e göre, insan zihni, varlık hakkında kesin bilgi elde edebilir.

-Septisizm'e göre, hiçbir doğru, kesin ve genel geçer bilgi elde edilemez.

-Kritisizm'e göre, olaylar hakkındaki bilgilerimiz kesin, zorunlu ve genel geçer olabilir.

Bu yaklaşımlarda hangi problem üzerinde durulmuştur?

A) Bilginin çeşidi B) Bilginin değeri
C) Bilginin kaynağı D) Varlığın özü
E) Evrenin içeriği

4. **Din ve felsefe arasındaki ortak ve farklı yönler, aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak <u>belirtilmemiştir</u>?**

A) Her ikisi de varlık ve değer açısından en genele ve temel olana ulaşmak amacını güder.
B) Felsefede gerçeklere ancak akıl yürütme yoluyla ulaşılırken, dinde ise vahiy yoluyla Tanrının elçileri tarafından gerçekler iletilir.
C) Her ikisi de kendilerine göre neden ve ilkeleriyle evreni ve insanı anlama amacı güder.
D) Her ikisi de ilahi güç kaynaklıdırlar.
E) Din iman ağırlığında hareket ederken,felsefe insan çabasıyla hareket eder.

5. Nehirler ve denizler gerçektir.

Doğruluk ise, "Nil nehrinin dünyanın en uzun nehri olduğudur."

Buna göre, gerçeklik nedir?

A) Düşüncenin nesnesiyle uyuşmasıdır.
B) En az iki yargı bildiren cümledir.
C) Bilginin bir özelliğidir.
D) Doğru yada yanlış yargı bildiren önermelerdir.
E) İnsan zihninin dışında var olandır.

6. I. Ortaya konan ürünler tek ve orjinaldir.
II. Doğaya egemen olmamızı sağlar.
III. Öznel bir etkinliktir.
IV. Yaratıcı hayal gücüne dayanır.
V. Amaç güzele ulaşmaktır.

Bu özelliklerden hangisinin sanat bilgisine ait olduğu <u>söylenemez</u>?

A) V B) I C) IV D) II E) III

NİTELİK Yayıncılık

7. Kimi bilgilerimiz vardırki, onları çıkarımlarla ediniriz bunlar türemiş bilgidir; kimi bilgilerimiz de herhangi bir çıkarıma gerek duymadan elde ederiz. Örneğin, duyularımıza dayanan bilgiler kendiliğinden apaçıktır ve çıkarıma gerek duymazlar.

Buna göre,

I. Buz soğuktur.
II. Deniz mavidir.
III. İki, iki daha dört eder.
IV. Pamuk yumuşaktır.
V. Şeker tatlıdır.

bu yargılardan hangisi türetilmiş bilgidir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve V
D) II ve V E) Yalnız II

8. Bilim adamlarının yapabilecekleri tek şey vardır, eski şüpheli varsayımları yeni şüpheli varsayımlarla değiştirmek.

Aşağıdaki yargılardan hangisi, bu düşünceyi doğrular?

A) Doğru bilgi ancak her şeyden şüphe etmeyle elde edilir.
B) Bilimsel ilerleme varsayımların değişimiyle mümkündür.
C) Her yeni bilimsel gelişmede yeni varsayımlar oluşturulur.
D) Bilim adamı, ileri sürdüğü varsayımları ispatlamaya çalışır.
E) Doğru ve kesin bilgiye ulaşmak mümkün değildir.

9. Bilgi felsefesinin temel problemlerinde birisi de "Bilginin kaynağı nedir?" sorusuyla ortaya konulmuştur.

Aşağıdakilerden yargılardan hangisi, bilgi felsefesinde bu soruya verilen cevaplardan biri değildir?

A) Bilgi deneye dayanır.
B) Bilgi akla dayanır.
C) Bilgi yarar sağladığı ölçüde doğrudur.
D) Bilgi duyumlara dayanır.
E) Bilgi izlenimlerin,zihnin formlarına girmesiyle oluşur.

10. Gerçeklik, insan zihninin dışında, belirli bir zaman ve mekanda var olandır. Gerçeklik varlığın bir özelliğidir. Duyularla algılanabilir. Düşünülmüş şeylerin karşıtı olandır.

Paragrafa göre, aşağıdakilerden hangisi bir "gerçeklik" örneği değildir?

A) Bir fabrikanın çevre kirliliğine neden olan atıkları
B) Kanser hastasının tedavisinde kullanılan kemoterapi.
C) Mozart'ın bir konserde dinletilen eseri
D) Geometrik şekiller, rakamlar
E) Yön belirlemede kullanılan pusula

11. Dinlerde bilen ile bilinen arasındaki bağı inanç kurar. Bu nedenle dinsel bilginin temelinde inanç yatar.

Buna göre aşağıdaki özelliklerin hangisinin dinsel bilgide olması beklenemez?

A) Değişmeye oldukça dirençli olması
B) Evren, insan ve doğayı konu edinmesi
C) Değişen durumlarda kendini yenilemesi
D) Bazı bilgilerinin felsefeyle paralellik taşıması
E) Doğruların kesin olması

12. "Din ile felsefe arasında sıkı bir ilişki hatta beraberlik vardır. Felsefenin de konusu dinde olduğu gibi toplumu, insanı ve evreni anlamaya ve açıklamaya çalışmaktır. Fakat bunu yaparken eleştirel yöntemi kullanır."

Parçaya göre felsefe hangi özelliği ile dinden ayrılır?

A) Öznellik
B) Tutarlılık
C) Akılcılık
D) Sistemlilik
E) Şüphecilik

NİTELİK Yayıncılık

1. A 2. C 3. B 4. D 5. E 6. D 7. B 8. A 9. C 10. D 11. C 12. E

KT 3 Bilgi Felsefesi

1. **Güneş tutulmasını, kar yağışını, canlıların çoğalmasını neden ve sonuçları ile en doğru açıklayan bilgi türü aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Gündelik bilgi B) Bilimsel bilgi
C) Teknik bilgi D) Felsefi Bilgi
E) Sanat bilgisi

2. Kontrolsüz gelişen teknolojiye paralel olarak ortaya çıkan çevre ve ahlak kirlenmesini, bazıları Tanrının insana verdiği bir ceza olarak nitelerler, kimileri de bu durumun ancak bir takım yöntem ve teknikler geliştirilerek çözümlenebileceği savunmuşlardır.

Parçada vurgulanan bilgi türleri sırasıyla aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

A) Dini bilgi - Felsefi bilgi - Bilimsel bilgi
B) Gündelik bilgi - Sanat bilgisi - Bilimsel bilgi
C) Felsefi bilgi - Bilimsel bilgi - Dini bilgi
D) Teknik bilgi - Gündelik bilgi - Felsefi bilgi
E) Teknik bilgi - Dini bilgi - Bilimsel bilgi

3. Aynı manzarayı seyreden üç ressamın meydana getireceği üç tablo birbirine benzemeyecektir. Çünkü sanatçı bir nesneyi yalnız duyularla kavramakla kalmaz, aynı zamanda onu yaratıcı hayal gücüyle değiştirir,zenginleştirir ve öyle ifade eder.

Parçaya göre, sanat bilgisi hangi özelliğe sahip değildir?

A) Fayda amacı taşır
B) Subjektif bir bilgidir.
C) Yaratıcılığa ve hayal gücüne dayanır.
D) Ürünleri somuttur.
E) İnsandaki beğeni ve güzellik duygusunu geliştirir.

4. I. Güneşin aydan daha parlak olduğunu bilmek
II. Maddenin en küçük yapı taşının atom olduğunu öğrenmek
III. Varlık, bilgi, değer hakkında tam bir bilgi elde etmek

Yukarıda belirtilenler, sırasıyla aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir ?

A) Bilimsel bilgi - Felsefi bilgi - Gündelik bilgi
B) Felsefi bilgi - Bilimsel bilgi - Gündelik bilgi
C) Gündelik bilgi - Bilimsel bilgi - Felsefi bilgi
D) Bilimsel bilgi - Gündelik bilgi - Felsefi bilgi
E) Gündelik bilgi - Felsefi bilgi - Bilimsel bilgi

5. **Bütün var olanların temel ilkelerini ve ilk nedenlerini araştıran, sistemli, birleştirici, öznel, eleştirici düşünüş biçimini ifade eden bilgi türü aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Düzensiz bilgi B) Dini bilgi
C) Bilimsel bilgi D) Felsefi bilgi
E)Teknik bilgi

6. Dogmatik görüşe sahip kişi,otoritelerin görüşlerini incelemeden sorgulamadan, olduğu gibi doğru kabul eder.

Aşağıdaki yargılardan hangisi dogmatik görüşe sahip bir kişinin niteliği olamaz?

A) Katı ve kuralcıdır.
B) Araştırmacı ve irdeleyici değildir.
C) Otoritelerin etkisi altındadır.
D) Kalıpları vardır, dar görüşlüdür.
E) Eleştirel düşünceye sahiptir.

NİTELİK Yayıncılık

7. İmmanuel Kant, Orta Çağ'ın "dogma"larına karşı gelir. Ona göre hiçbir şeyi tartışmadan, akıl süzgecinden geçirmeden benimsemek doğru değildir. O bilme sürecinde aklın ve deneyin neyi sağladığını belirlemeye çalışır.

Aşağıdakilerden hangisi Kant'ın görüşü için söylenemez?

A) Her türlü bilgi deneyle başlar ama deneyden çıkmaz
B) Duygularımız bize doğru bilgi vermez, bu nedenle hiç bir konuda kesin yargıya varılmamalıdır.
C) Deneysiz kavramlar boş,kavramsız deneyler kördür.
D) İnsan kendi zihin yapısına göre doğru bilgiye sahip olabilir.
E) Doğru bilginin imkanı konusunda rasyonalizm ile emprizm arasında bağlantı kurmuştur.

8. Bilim olgulardan hareket eder, ulaştığı sonuçları yine olgulara dönerek temellendirmeye uğraşır. Felsefe ise, ulaştığı sonuçları temellendirme yolunda olgulara değil, mantıksal çözümlemeye hatta bazen metafizik açıklamalara gider.

Bu parçada, bilim ile felsefe aşağıdakilerden hangisine göre karşılaştırılmıştır?

A) Var olan siyasal yapı biçimlerine göre
B) Farklı nicelikte deneysel veriler içermeye göre
C) Farklı yöntemler kullanmaya göre
D) Temellendirme şekillerine göre
D) Anlama ve bilme ihtiyacını karşılamalarına göre

9.
- Olayları neden - sonuç ilişkisiyle açıklamak
- Metafizik konulara karşı olmak
- Bilimi temel almak

Bu görüşleri savunan bir filozof hangi akımın temsilcisidir?

A) Pozitivizm (Olguculuk)
B) Rasyonalizm(Akılcılık)
C) Emprizm (Deneyimcilik)
D) Analitik felsefe (Çözümleyicilik)
E) Kritisizm (Eleştiricilik)

10. **İnsanın atılan bir cismin yere düştüğünü bilmesi, ateşte kalan suyun kaynadığını öğrenmesi, gündelik bilginin hangi özelliğini açıklayabilir?**

A) Sonuçlarının kesin olmayışı
B) Sonuçlarının öznel olması
C) Gözleme dayanması
D) Sistemsizliği
E) Genel geçer olmayışı

11. "Öyleyse zihnin (tabula rasa) boş bir levha gibi tüm karakter ve idealardan yoksun olduğunu farzedelim. Bu boş levha nasıl doldurulur? Buna bir kelime ile yanıt verelim: deneyim"

Aşağıdaki yargılardan hangisi John Locke'un bu görüşüne uygundur?

A) Zihin, doğru bilginin tek kaynağıdır.
B) İnsan, kendi görüşlerine göre, doğru bilgiye ulaşabilir.
C) Bilgi yararlı olduğu sürece doğrudur.
D) Zihin evreni durgun halde kavrar.
E) İnsan zihinde doğuştan gelen hiç bir bilgi yoktur.

12. "Dış dünyanın bilgisi duyu verilerine ve bu verilerin akılla işlenerek bilgi haline dönüştürülmesiyle mümkündür."

Kant bu sözü ile aşağıdaki yargılardan hangisini savunur?

A) Doğuştan hiç bir bilgi yoktur.
B) Bilginin zihin ve deneyim olmak üzere iki kaynağı vardır.
C) Doğru bilginin tek kaynağı duyumdur.
D) Bilginin kaynağı sezgidir.
E) Akla dayanan bilgi doğru bilgidir.

NİTELİK Yayıncılık

1. B 2. E 3. A 4. C 5. D 6. E 7. B 8. D 9. A 10. C 11. E 12. B

KT 4 Bilgi Felsefesi

1. "Özne ile nesnenin etkileşiminden doğan, fakat giderek bu etkileşimden bağımsızlaşan, hatta bu etkileşime yön veren nesnel (objektif) bir bilgi içeriği vardır."

Parçadaki görüşü benimseyen kişi, aşağıdaki bilgi akımlarından hangisini temsil ediyor olabilir?

A) Kritisizm B) Pozitivizm C) Hedonizm D) Septisizm E) Amprizm

2. "Duyumlar, duyumlayanın o andaki durumuna bağlıdır. Algı, objeyi bize ancak, algılayanın algılama anındaki durumuna nasıl görünmüşse öyle bildirir."

Parçadaki durum, aşağıdaki yargılardan hangisini desteklemektedir?

A) Bilgi doğuştan gelir.
B) Deneyden bağımsız bir bilgiye ulaşılmaz.
C) İnsan zihni varlık hakkında mutlak yargıya ulaşır.
D) Bilgi, bireyin içinde bulunduğu duruma göre değişmektedir.
E) Bilgi tüm insanlarda aynı algılanır.

3. "Dille ifade edilmeyen şeyler saçmadır, anlamsızdır. Başka deyişle dilin sınırları, düşüncenin de bilgininde sınırlarıdır. Bu nedenle felsefi önermeler, dil analizi yapılan önermelerden oluşmalıdır."

Bu görüşün adı ve temsilcisi, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Analitik Felsefe - Wittgenstein
B) Kritisizm - Kant
C) Pragmatizm - James
D) Rasyonalizm - Sokrates
E) Sensualizm - Condillac

4. Parmenides,duyularımızın bizi yanıltıp, dünyayı yanlış, algılattığını düşünüyordu. Filozof olarak görevinin de "duyunun aldatmacalarını" bulup, ortaya çıkarmak olduğuna inanıyordu.

Parçaya göre, doğru bilginin imkanıyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Doğru bilgiye ancak deneyle ulaşılabilir.
B) Doğru bilgiye ancak sezgiyle ulaşılabilir.
C) Doğru bilgiye ancak akılla ulaşılabilir.
D) Şüphe etmek bilgiye ulaşmada etkili bir yol değildir.
E) Doğru bilgiye ulaşmak imkansızdır.

5. "İnsan her şeyin ölçüsüdür. Gerçeğin ölçüsü insandır. Düşünen insan sayısı kadar gerçek vardır. Herkesin ortaklaşa benimsediği gerçeklerden söz edilemez."

Paragraf, aşağıdaki felsefelerden hangisi ile ilgilidir?

A) Fenomenoloji B) Pragmatizm C) Emprizm D) Relativizm E) Rasyonalizm

6. "Descartes'e göre açık ve seçik olarak bilmek doğru bilmektir. Onda basit ve kesin düşüncelerden kompleks düşüncelere geçilir. Bunu yaparken de şüphe yöntemini kullanılır."

Aşağıdakilerden hangisi, Descartes'in şüphe anlayışına uygun düşer?

A) Kuşku amaçtır; gerçeğe ulaşmak için araç olamaz.
B) Varlık, bilgi, değer hakkında karar verilemez çünkü bu kavramlar görelidir.
C) Kendimden kuşku duyarım, ama bu gerçek için ilk adımdır.
D) Kuşkulanarak gerçeğe ulaşılamaz.
E) Her şeyden kuşku duyulabilir.

NİTELİK Yayıncılık

7. "İyi bir doktor hastasındaki bütün belirtileri gözler, araştırır ve bir anda yakalama, kavrama, sezme yoluyla tanıya ulaşır. Doktor gibi filozofun çabası da böyledir. Doktoru tanıya, filozofu gerçeğe ulaştıran hem zeka hemde içgüdüden yararlanabilmesidir."

Henri Bergson, bu düşüncesiyle aşağıdaki yaklaşımlardan hangisini örneklendirmiştir ?

A) Pragmatizm B) Emprizm
C) İntiüsyonizm D) Sensualizm
E) Fenomenoloji

8. "Bir heykel yapan kişiyi ele alalım. Burada heykelin maddesel nedeni mermer; biçimsel nedeni ortaya konulacak şeklin özüdür. Etken neden, keskinin mermere dokunması; amaç nedeni sanatçının tasarladığı sondur."

Aristoteles'e göre, varlıkların bilgisi aşağıdakilerden hangisine göre oluşur?

A) Yöntemsel şüphe
B) Eleştiri
C) Madde ve form
D) Fenomenoloji
E) Sezgi

9. Wittgenstein'e göre, bizim kavramsal sistemimizde yeri olmayan yeni birşey hakkında, sorulacak sorulara yanıt bulmamız olanaksızdır.

Bu ifadeden aşağıdakilerden hangisine varılamaz?

A) Düşünme gücümüz, kapasitemizle sınırlıdır.
B) Bilgi kavramlar ve kavramlar arası ilişkilerle oluşturulur.
C) Kavramlaştırma olmadan bilim yapılamaz.
D) Kavramlar nesnel gerçeklikten bağımsızdır.
E) Kavramlaştırma, nesnel gerçekliğin zihindeki tasarımıdır.

10. **Rasyonalizm ile emprizm arasındaki farklar karşılaştırıldığında, hangi seçeneğin yanlış olduğu düşünülür?**

A) Rasyonalizme göre bilginin kaynağı akıldır, emprizme göre deneydir.
B) Rasyonalizm insanda bilme yetisinin doğuştan geldiğini savunurken emprizm doğuştan gelen yetinin olmadığını savunur.
C) Rasyonalizm'de temel bilim matematik iken, emprizm de fiziktir.
D) Rasyonalizme göre bilgi tümdengelim yöntemiyle; emprizm'e göre ise tümevarım yöntemiyle elde edilir.
E) Rasyonalizm 17. ve 18. yy'da sistemleşmiştir. Emprizm ise ilkçağdan itibaren sistemli bir görüş olarak vardır.

11. – Var olan her şey maddedir.
– Var olan her şey düşüncedir.

Buna göre; Descartes'in "Düşünüyorum o halde varım" **cümlesini aşağıdakilerden hangisi desteklemez?**

A) Bilginin kaynağı içgüdüdür.
B) İdealizme uygundur.
C) Tek başına materyalizmi reddeder.
D) Evreni, varlıkları yaratan her şeyin düşünce olduğunusavunur.
E) "İde olmasaydı, varlık da olmazdı" der.

12. "Septisizm, bilim ve teknolojinin başarıları karşısında felsefi bir öğreti olarak varlığını koruyamamıştır."

Aşağıdakilerden hangisi, septisizmin varlığını koruyamamasının temel nedenidir?

A) Her bilim dalında genel geçer doğru bilgilerin olması
B) Düşünce akımlarının çoğalması
C) Şüphenin amaç olması
D) Olasılık değeri olan bilginin güvenilir olmaması
E) Bilgiyi deney ve akılla temellendirmeye karşı çıkışları

NİTELİK Yayıncılık

1. B 2. D 3. A 4. E 5. D 6. C 7. C 8. C 9. D 10. E 11. A 12. A

KT 5 Bilgi Felsefesi

1. Deney ve gözlemle incelenmeyen, zihinsel olguları inceleyerek, bilinen akıl ilkelerini ele alan, konusunu ideal varlıkların (sadece düşüncede bulunan) oluşturduğu bilimlerdir.

Yukarıda tanımı verilen bilim türü aşağıdakilerden hangisinde örneklendirilmiştir?

A) Fizik B) Mantık C) Jeoloji
D) Biyoloji E) Dil bilim

2. İlkçağlarda filozoflar metafizik ile ilgileniyorlardı. Onlar için evrenin ana maddesinin (arkhe) bulunması temel amaç olmuştu. Ama bu konularda herkesin vardığı farklı fikirler, fikirler arasındaki çelişkiler, filozofların insana dolayısıyla akıl ve bilgiye yönelmesine yol açtı. Bu da insanın bilgilerinin doğruluğunun sorgulanmasına neden oldu.

Yukarıda çıkış nedeninin anlatıldığı felsefe dalı, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Epistemoloji B) Ontoloji C) Etik
D) Metafizik E) Antropoloji

3. Fenomenler duyulara dayanır, ama duyulardan ayıklanmaları gerekir. Bu ayıklama işlemi "parantez içine alma" adını alır. Özü görebilmek için her türlü varlık ya da kavram; tarih, ide ve varoluş parantezine alınmalıdır. Ayrıca günlük yaşamın, dinin, bilimin sağladığı tüm görüş, kanaat ve önyargılar da paranteze alınır. Doğru bilgiye ancak böyle ulaşılır.

E. Husser'in kurucusu olduğu fenomenoloji açısından bilgi neyi ifade eder?

A) Nesnel gerçekliği
B) Olguların özünü
C) Akıl ilkelerini
D) Bilimsel çalışma sonuçlarını
E) Duyusal verileri

4. - Ne zaman farklı bilimler, çelişkili varsayımlar ortaya koyarsa, orada felsefi problemler ortaya çıkar.
- Hiçbir bilim, diğer bilimlerin sonuçlarında kendini tamamlayamaz. Bu tamamlanmamışlığı belirgin yapmak, felsefenin bir amacıdır.
- Bilim alanındaki çelişkiler yalnızca bir bilim dalının oluşumunda, birden fazla bilim dalını ilgilendiriyorsa o zaman felsefenin çözüm alanına girmektedir.

Bu açıklamalarda bilim ile felsefe arasında nasıl bir ilişki kurulmaktadır?

A) Felsefe, evreni açıklamaya çalışırken bilimden yararlanır.
B) Felsefi açıklamalar ile bilimin açıklamaları çelişir.
C) Bilim ve felsefe akıl ilkelerine uygun açıklamalarda bulunur.
D) Felsefe, bilimlerin bütünlüğünü sağlayan alanlarla ilgilenir.
E) Bilim ve felsefe, içinde bulunduğu çağın koşullarından etkilenir.

5. Relativizm kişiye göre değişmeyen nesnel bir doğru, herkes için geçerli mutlak doğru, bulunmadığını, doğruların göreli olduğunu savunan bir yaklaşımdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu yaklaşıma uygun düşen bir ifadedir?

A) İnsanın doğru yaşama ihtiyacı vardır.
B) Doğru bilgi doğru davranışa neden olur.
C) Pierene'lerin bir yanında doğru olan, bu yanında yanlıştır.
D) Sorgulamayan yaşam yaşam değildir.
E) İnsan zihni boş bir levha gibidir.

6. • Akla dayalı bilgi doğru bilgidir.
• Deneyime dayalı bilgi doğru bilgidir.
• Olgulara dayalı bilgi doğru bilgidir.

Bu cevaplar aşağıdaki sorulardan hangisine aittir?

A) Bilgi nesneleri doğru olarak yansıtır mı?
B) Bilimler arasında ortak bir nokta var mıdır?
C) Bilginin kaynağı nedir?
D) İnsan bilgisinin sınırları nelerdir?
E) İnsan varlığı gerçekten bilebilir mi?

NİTELİK Yayıncılık

7. - Bilimsel bilgi,sujenin objeye yöntemli, düzenli, nesnel ve geçerli bir şekilde yönelmesi sonucu ortaya çıkan bilgi türüdür.
- Felsefi bilgi, sujenin objeyi salt düşünce yoluyla sistemli ve yöntemli olarak açıklaması ile ortaya çıkan bilgi türüdür.

Aşağıdakilerden hangisi bilimle felsefenin farklarından biridir?

A) Akla ve mantığa dayalıdırlar.
B) Evrenseldirler.
C) Amaçları doğruya ulaşmaktır.
D) Eleştiri ve sorgulamaya dayanırlar.
E) Sonuçları kesindir.

8. I. Aksi kanıtlanıncaya kadar kesindir.
II Deterministtir.
III. Relatiftir.
IV. Evrenseldir.
V. Nesneldir..

Aşağıdakilerden hangisi bilimsel bilginin özelliklerinden biri değildir?

A) III B) II C) I D) IV E) V

9. - Herhangi bir konu yada varlık alanında doğru kabul edilmiş bilginin mutlak olduğuna ve değişmezliğine inanılan görüştür.
- Ayrıca eleştiri, şüphe ve irdelemeye kapalı ilke, öğreti ve inanç sistemi şeklinde de tanımlanır.

Yukarıda sözü edilen yaklaşım aşağıdakilerden hangisidir?

A) Rasyonalizm B) Doğmatizm C) Emprizm
D) Kritisizm E) Sensualizm

10. Bilimler formel bilimler, insan bilimleri ve doğa bilimleri şeklinde sınıflandırılır. Formel bilimlere mantık ve matematiği, insan bilimlerine sosyoloji, tarih ve siyaseti, doğa bilimlerine fizik, kimya ve biyoloji örnek verilebilir.

Bu sınıflandırmada, aşağıdakilerden hangisinin etkisi yoktur?

A) Kullandıkları yöntemin
B) İlgilendikleri konuların
C) Bilgiyi elde etme yollarının
D) Araştırdıkları nesnelerin
E) Kullandıkları benzer kavramların

11. Üzerinde herkesin anlaşabileceği ve tartışmasız doğru kabul edileceği bir bilginin imkansız olduğunu savunan ilk düşünürler Sofistlerdir. Örneğin Protagoras; tüm bilgilerin duyumdan geldiğini ve duyumların insandan insana değiştiğini bu yüzden de sadece kişiye ait doğrular olabileceğini ileri sürmüştür.

Sofistlerin görüşüne uygun olmayan yargı, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Para karşılığında ders verdiklerinden hem ilk öğretmenler hem de ilk pragmatisler (faydacı) dırlar.
B) İnsan sorunu üzerinde durmuşlardır.
C) Doğru bilginin mümkün olduğunu savunmuşlardır.
D) İlk şüpheciler olarak kabul edilirler.
E) İlk rölativist filozof Protagoras'tır.

12. "Bilimlerin verdiği bilgiler hakikattir. Çünkü gelişimleri önceden görme imkanı sağlar."

W. James'in göre, bir bilginin hakikat olmasını belirleyen ölçüt aşağıdakilerden hangisidir?

A) Akıl ile kavranması
B) Doğru bilgiyi elde etmede kuşkunun kullanılması
C) Kesin doğruya ulaşılması
D) Öndeyide bulunabilmesi
E) Duyularla elde edilmesi

NİTELİK Yayıncılık

1. B 2. A 3. B 4. D 5. C 6. C 7. E 8. A 9. B 10. E 11. C 12. D

KT 6 Bilgi Felsefesi

1. Çocuğa makas ya da bıçakla oynamanın ne kadar tehlikeli olduğunu anlatırsak anlatalım ancak canı yandığı zaman bunu öğrenecektir.

Parçada anlatılan görüşün temelindeki felsefi anlayış, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Doğru bilgiye akılla ulaşılır.
B) Bilgi doğuştan gelir
C) Bilgi sezgi ile elde edilir.
D) Bilginin kaynağında deney vardır.
E) Bilgi şüpheden kaynaklanır.

2. I Subjektiftir (Öznel)
II Var olanı bütünsel olarak inceler.
III Yığılır ancak ilerlemez.
IV Genel geçerdir.
V Kesinlik ve bitmişlik içermez.

Aşağıdakilerden hangisi felsefi bilginin özelliklerinden biri değildir?

A) I B) IV C) III
D) V E) II

3. Bir bilimsel bilgi başka bir bilimsel bilgiyle çelişik olamaz. Birbirini geçersiz kılan bilimsel bilgilerden biri mutlaka yanlış olmak zorundadır. Çünkü bilimsel bilgi elde edilirken, aklın ve mantığın kuralları kullanılır.

Bu açıklamaya göre bilimsel bilgiyle ilgili, aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılabilir?

A) Bilimsel bilgi herkes için aynıdır.
B) Özel olaylarla değil, genel olgularla ilgilenir.
C) Her türlü çıkar duygularından uzaktır.
D) İnsanı, doğayı bilmek ve anlamak merakından doğar.
E) Kendi içinde uyumlu ve tutarlı bir bütün oluşturur.

4. "Bilgilerimizin nesnesi bizden bağımsız olarak vardır. Biz onları soyutlamalarla, onlara yönelerek oluştururuz. Çünkü bilen, bildiği var olduğu için bilir." **diyen filozof, aşağıdaki hangi yargıya karşı çıkıyordur?**

A) Bilgilerimiz biz de doğuştan vardır.
B) Bilinecek bir şey yoksa, bilgi de yoktur.
C) Bilgiye tecrübe ve deneyimle ulaşılır.
D) Bilgiye bilenin bilinene yönelmesiyle ulaşılır.
E) Bilgiye soyutlama ve genellemelerle ulaşılır.

5. - İnsan için uygulamada yararlı olan şey doğrudur.
- İnsan doğru bilgiyi aramamalıdır. Akıl yararlı bilgileri icat etmelidir.
- Bilimsel bilgi insana faydalı olduğu için gerçek bilgidir.

Pragmatizme ait olan bu görüşler bilgi felsefesinin hangi sorusuna yanıt olabilir?

A) Doğru bilginin kaynağı nedir?
B) Doğru bilgiye ulaşılabilir mi?
C) Bilginin değeri nasıl ölçülür?
D) Bilgi nasıl oluşur?
E) Bilginin sınırları nelerdir?

6. Platon'a göre, bu dünyanın bilgisine duyularla ulaşıldığından bu bilgiler güvenilmez ve yanıltıcı bilgilerdir. Doğru bilgiye idealar aracılığı ile ulaşılır. Bu nedenle rasyonalisttir.

Hegel göre felsefe, salt düşünmeyle deneye başvurmadan objelerin görülmesidir. Bu nedenle rasyonalisttir.

Bu bilgilere dayanarak rasyonalizmin tanımı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Doğru bilginin kaynağının sonradan yaşayıp deneyerek öğrenildiğini savunan görüş.
B) Kesin ve genel geçer bilgilerin olmayacağını savunan görüş.
C) Zorunlu, kesin ve genel-geçer insan bilgisinin akıldan, düşünceden doğduğunu savunan görüş.
D) Bilinebilir olanın yalnızca olgular olduğunu savunan görüş.
E) Bilginin deneyle başladığını ama deneyden gelmediğini savunan görüş

NİTELİK Yayıncılık

7. Temellendirme bir düşüncenin, bir yargının, önermenin doğruluğunu gösterme, bu doğrunun dayanaklarını gerekçelerini ortaya koyma demektir. Örneğin mantığın yaptığı iş doğrulama değil, temellendirmedir. Felsefe de gerekçe ve dayanak göstererek temellendirme yapılır.

Aşağıdakilerden hangisi felsefedeki "temellendirme" eylemine uygun düşmez?

A) Bilgi, düşünceyle ispatlanır.
B) Kestirmeden kısa yoldan sonuca gidilir.
C) Felsefede temellendirme, bilimde ise deney ve gözlemle ispat yapılır.
D) Temellendirme çözümleme ve betimlemeyle yapılır.
E) Temellendirme, ileri sürülen bir sav için dayanak, gerekçe temel bulma işidir.

8. Doğru bilginin imkanı probleminde, doğru bilginin elde edilip edilmeyeceğini sorgulanması en önemli durumdur. Buna "evet insan dış dünyayı bilebilir, doğru bilgiye ulaşır." diye cevap veren anlayış dogmatik anlayıştır.

Buna göre, aşağıdaki görüşlerden hangisi dogmatik olarak nitelendirilemez?

A) İnsan her şeyin ölçüsüdür.
B) Doğru bilgiye eleştiri ile ulaşılır.
C) Doğru bilgiye varlığın özüne inerek ulaşılır.
D) Doğru bilgiye sezgiyle ulaşılır.
E) Doğru bilgiye duyumlarla ulaşır.

9. - Kömürün siyah olması
- Kitapların ağaçtan olması
- Gökyüzünün mavi görünmesi

Örnekleri yalnızca kömür, kitap, gökyüzü kavramlarında bulunan özelliği yansıttığı için doğrudur.

Yukarıda verilen örnekler bilginin doğruluk ölçütlerinden hangisini karşılamaktadır?

A) Apaçıklık
B) Sağlanan yarar
C) Tutarlılık
D) Gerçeğe uygunluk
E) Tümel uzlaşım

10. Bir gün haberlerde, annesini ve babasını bir hırsızlık olayında kaybeden birini gördüğümüzde durumuna üzülürüz acırız. Daha sonra sırf mirasa konmak için hırsızlığı bu kişinin planladığını ve anne, babasının ölümüne neden olduğunu öğrendiğimizde ise dehşete kapılır ve ondan nefret ederiz.

Bu açıklamadan çıkarılabilecek en geniş yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hiçbir şey saklı ve gizli kalmaz.
B) Her türlü yargıdan kaçınmak gerekir.
C) Doğru bilgiye akıl ile ulaşılır.
D) Her şeye şüphe ile yaklaşılmalıdır.
E) İnsan her şeyin ölçüsüdür.

11. - Tüm bilgi içinizde kayıtlı; hiç kimse size bilmediğiniz bişey öğretemez, yalnızca ona erişmeniz için yol gösterebilir.
- Bilgiyi deneyime çevirmedikçe bütünleşemeyeceksin.
- Sözün bittiği yer özün başladığı yerdir.

Sözü edilen akımlar, aşağıdakilerden hangisinde sıra ile verilmiştir?

A) Emprizm - Rasyonalizm - Kritisizm
B) Rasyonalizm - Kritisizm - Pozitivizm
C) Entüisyonizm - Pragmatizm - Emprizm
D) Rasyonalizm - Emprizm - Fenomenoloji
E) Fenomenoloji - Emprizm- Rasyonalizm

12. Var olan her şey bilgi nesnesi olmadığı gibi, bilgi nesnesi olan her şey de gerçek değilir. Buna göre, bilginin yalnızca duyularımızla algıladığımız nesneler hakkında değil, "özgürlük" gibi "üçgen" gibi düşünsel var olanlar hakkında da olabildiğini söyleyebiliriz.

Aşağıdakilerde hangisi Epistemolojinin ilgi alanında değildir?

A) Bilgi beş duyu ile sınırlı mıdır?
B) Mutluluğumuzun kaynağı nedir?
C) Bilgilerimizin kaynağı nedir?
D) Doğruluk ve gerçeklik arasındaki ilişki nedir?
E) Kesin doğruya ulaşılabilir mi?

NİTELİK Yayınclık

1. D 2. B 3. A 4. E 5. A 6. C 7. B 8. A 9. D 10. B 11. D 12. B

KT 1 Varlık Felsefesi

1. Felsefe varlığın özünü, ilk neden ve ilkeleri araştırır, varlıkla ilgili her türlü soruyu sorar. Bu soruların bir sınırı yoktur.

Pozitivizm ise, yalnızca kavramları ve konuları inceleme araştırma konusu yapar. Soyut kavramlar ve konular üzerinde durmaz.

Parçaya göre, pozitif felsefe hangi yönüyle genel felsefe disiplinlerinden ayrılır?

A) Düşüncede olan nesneleri araştırmasıyla
B) Evrenin yasaları incelemesiyle
C) Varlık alanını, görünen şeylerle sınırlamasıyla
D) Çağın yaşam koşullarını yansıtmasıyla
E) Doğada var olmayanları araştırmasıyla

2. "Ne içtiğim suyun ne de yediğim yemeğin tadı gerçek değildir. Asıl su, yemek ve onların tadı düşüncedir."

Buna göre aşağıdakilerden hangisi idealizmin tanımını verir?

A) Var olan hiçbir şey yoktur, olsa da bilinemez.
B) Doğrular ve gerçekler düşünceyle kavranan öğelerdir.
C) Gerçek varlıklar beş duyu organıyla kavranan nesnelerdir.
D) Duyularla algılananlar kişiden kişiye değişir.
E) Gerçeğe ulaşıncaya kadar her şeyde şüphe etmek gerekir.

3. Varlığın var olup olmadığını sormak ilk bakışta bize anlamsız gelebilir. Ancak filozofların varlık kavramını nasıl problematik bulduklarını ve nasıl derinleştirdiklerini göz önüne alırsak, böyle bir sorunun ortaya atılmasının hiç de saçma olmadığını düşünebiliriz.

Verilen açıklamalar, felsefenin hangi disipliniyle ilgilidir?

A) Etik B) Estetik C) Ontoloji D) Aksiyoloji E) Epistemoloji

4. Klasik metafiziğin temel soruları Tanrı, ruh, evren ve özgürlük ile ilgiliyken, varlık bilimi anlamına gelen ontoloji, genel olarak varlıkla, varlığın kanıtlanmasıyla uğraşan dar anlamda bir metafiziği adlandırıyordu.

Aşağıdakilerden hangisi ontoloji ile metafizik arasındaki farkı vermektedir?

A) Metafizik ontolojiden daha geneldir.
B) Metafizik ontolojinin tam karşıtıdır.
C) Metafizik öncelikle varlığın ilk nedeni ile ilgilenir.
D) Ontoloji metafizikten daha kapsamlıdır.
E) Ontoloji ruhun varlığı, özgürlük gibi problemlerle ilgilenir.

5. I. Var olanların varlık nedeni atomdur.
II. Varlık ideadır.
III. Varlık fenomendir.
IV. Varlıkların nedeni tanrıdır.
V. Varlıklar ateş, su, hava, topraktan oluşmuştur.

Yukarıdaki açıklamalardan hangisi, materyalist felsefi düşüncenin açıklamasında örnek oluşturur?

A) I ve II B) II ve III C) III ve IV D) IV ve V E) I ve V

6. Herakleitos'a göre evren hiç durmayan, kesilmeyen bir değişme, bir oluş içindedir; her şey akar. Bu değişme içinde değişmeyen kalan bir tek ateştir; her şey ondan doğar, yine ona döner. Değişme, bize karşıtların çatışması, savaşı olarak görünür.

Bu görüşün temelinde, aşağıdakilerden hangisi yer alabilir?

A) Duyu verileri yanıltıcıdır.
B) Evrenin bilgisine anca deneyimle ulaşır.
C) Evrene ilişkin doğru bilgiler değişmeyenin bilgisini verir.
D) Evren sürekli bir değişim ve akış içerisindedir.
E) Varlıkların statik olmasının nedeni her şeyin sürekli aynı kalmasıdır.

NİTELİK Yayınclık

7. Varlık var olan her şeydir. Bu anlamda varlık, insan bilincinin dışında, ondan bağımsız olabileceği gibi, insan bilincinin içinde, ona bağımlı da olabilir.

Aşağıdakilerden hangisi insan bilincine bağlı bir varlıktır?

A) Sandalye

B) Su

C) İnsan

D) Ekvator çizgisi

E) Çam ağacı

8. Platon'a göre idealar görülenler alanındaki, duyulur dünyadaki şeylerin ilk örnekleri, asıllarıdır. İdealar dış dünyadaki varlıkların kendilerinden pay aldıkları ortak özlerdir.

Platon, aşağıdakilerden hangisini anlatmak ister?

A) İdealar insan zihninin yarattığı gölge varlıklardır.

B) Gerçek varlıklar sürekli değişim halinde olandır.

C) İdealar dış dünyada gözlemlediğimiz her şeyin ilk örnekleridir.

D) İdealar görünüşlerin kopyalarıdır.

E) İdealar somut, gerçek varlıklardır.

9. "Düşünmek sağlıklı bir beyin ve sinir sistemi gerektirir. Hiçbir canlı sağlıksız bir sinir sistemiyle düşünemez. Zira hiçbir bilinç, zihinsel süreç ya da ben olamaz."

Bu görüşe sahip bir düşünür, aşağıdakilerden hangisini savunur?

A) Varlık bilinemez çünkü sürekli değişim halindedir.

B) Varlık maddesel değil, düşünsel niteliktedir.

C) Varlık bir maddedir ve düşünce bu maddi varlığın etkinliğidir.

D) Evren insan zihninden bağımsız olarak var değildir.

E) İdealar (düşünceler) Duyularla algılanabilen gerçek varlıklardır.

10. "İnsan kaçınamadığı sorular yüzünden tedirgin ve gergin olur. Bu sorulara cevap bulamadığı gibi aklından da çıkaramaz. Çünkü bu sorular insan aklının üstüne çıkarlar. Herzaman olduğu gibi görünse de insan doğası gereği bu soruların konularına ilgisiz kalamaz.

Kant'ın bu şekilde ifade ettiği ve Aristoteles'in ilk felsefe adını verdiği felsefe alanı, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Epistemoloji

B) Etik

C) Ontoloji

D) Metafizik

E) Aksiyoloji

11. Felsefe tarihinde ontolojinin sorunu, "varlık" ın var olup olmadığı sorusuyla sınırlı kalmamıştır. Felsefe, ele aldığı her nesne için olduğu gibi, "varlık" için de "Nedir?" sorusunu sorar. "Varlık nedir?" sorusu, farklı şekillerde yanıtlanmıştır.

Bu yanıtlar içinde varlığı insan zihninde bağımsız olarak gören akım ve filozof eşleşmesi aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

A) Varlık oluştur - Herakleitos

B) Varlık ideadır - Platon

C) Varlık hem idea hem maddedir - Descartes

D) Varlık fenomendir - Husserl

E) Varlık maddedir - Demokritos

12. Herakleitos, filozoflar doğada süreklilik, değişmezlik ve kalıcılık aradıkları için yanılmış olduklarını söyler. Oysa doğada süreklilik ve değişmezlikden söz edilemez. Ona göre, doğada sükunet, barış ve süreklilik yoktur. Doğada tam bir savaş, mücadele ve çekişme vardır. Bundan dolayı "savaş her şeyin babasıdır." ve "çekişme adettir" demiştir.

Herakleitos bu görüşüyle, aşağıdakilerden hangisine karşı çıkmıştır?

A) Evrende daima bir uyum vardır.

B) Her şey değişir.

C) Varolan her şeyin oluşumu değişim yasasıyla olur.

D) Her şey savaştan doğar

E) Ateş bütün var olanların temelinde bulunur.

NİTELİK Yayınclık

1. C 2. B 3. C 4. A 5. E 6. D 7. D 8. C 9. C 10. D 11. E 12. A

KT 2 Varlık Felsefesi

1. "Bir sesin çınlaması önce bilincimizdedir; ama bilincimizin dışındaki nedenleri mekan içindeki harekettir. Hiçbir cisim kendiliğinden hareket etmez. Çünkü kuvvetsizdir. O halde hareketin bir nedeni vardır. Bu neden de Tanrıdır." **diyen Descartes'in varlık anlayışı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Varlık madde ve düşüncedir.

B) Varlık oluştur.

C) Varlık maddedir.

D) Varlık ideadır.

E) Varlık fenomendir.

2. La Mettrie, Descartes'in hayvanların ruhları olmadığı, onların saat gibi bir makine olduğu görüşünü insana uygulayarak, insanın da gerçekte hayvandan farklı olmadığını ileri sürer. İnsan doğa denen ve makine gibi işleyen büyük bütünün parçasıdır. Ruhi olaylar biyolojik - organik olaylara indirgenebilir. Ruh, bedenin bir türevidir.

La Mettrie bu görüşünde. aşağıdakilerden hangisini savunmaktadır?

A) Ruh bedenden bağımsızdır.

B) İnsan, var oluşunu kendisi gerçekleştirebilir.

C) Varlık hakkında mutlak doğrulara ulaşmak imkansızdır.

D) İnsan mekanik yasalara göre işleyen bir varlıktır.

E) Zihin, eylemleri yönlendiren en büyük etkendir.

3. Varlık dediğimiz şey kuş, masa, araba, çiçek gibi maddi bir şey olabildiği gibi, pi sayısı, kare, iki sayısı gibi de olabilir.

Burada belirtilen ikinci tür varlıklara ne ad verilir?

A) Reel varlıklar B) Gerçek varlıklar

C) Sabit varlıklar D) Olgusal varlıklar

E)Düşünsel varlıklar

4. "İnsan ne yapsa odur. Bir domates bir domates olarak, bir köpek bir köpek olarak var olur. Eşek eşekliğini kendi yapmaz, ama insan inasnlığını kendi yapar."

Sartre'ın bu görüşünden yola çıkarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) İnsanın yaşamını belirleyen kaderdir.

B) İnsan özgür olmadığından seçimlerinden de sorumlu değildir.

C) İnsanda varlık özünden önce gelir

D) İnsan varlığının bilincinde değildir.

E) Varlığın özü bilinmemektedir.

5. **Gorgias'a göre;**

- Hiçbir şey yoktur.
- Olsaydı da bilemezdik
- Bilseydik de başkalarına anlatamazdık.

Gorgias'ın yaklaşımına uygun olan yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bilgeler deneyle başlar ama deneyden gelmez.

B) Felsefe de şüphe açar.

C) Şüphe duymak varlığa ulaşmada bizi yanıltır.

D) Her şeye şüpheyle yaklaşmalı ve kesin yargıdan kaçınılmalı

E) Varlık ideadır.

6. Hobbes, ister maddi olsun ister ruhsal, var olan her şeyi doğal nedenlerle bağlı sayar. Dünyada meydana gelen her şey birbirine çarpan bilardo toplarının meydana getirdiği sonuçlara benzer bir şekilde meydana gelir.

Paragraftan çıkarılabilecek temel sonuç aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ruhsal varlık önemlidir.

B) Varlık maddesel bir gerçekliktir.

C) Varlık ideadır.

D) Varlık fenomendir.

E) Varlık özdür.

NİTELİK Yayınclık

7. Örneğin deniz kızlarının olduğunu ya da Van gölünde göl canavarı olduğunu düşünebiliriz. Ancak bunları bizim düşünmemiz onları gerçek kılmaz. Çünkü varlığın ve düşünmenin yasaları ayrı ayrıdır. Sonuç olarak gerek algılamalarımız ve gerekse düşünmemiz bizi gerçekliğe ulaştıramaz. Dolayısıyla bir şey olmuş olsa bile biz bilemezdik.

Parçada anlatılmak istenen, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Varlık vardır. (Realizm)
B) Varlık yoktur. (Nihilizm)
C) Varlık ideadır. (İdealizm)
D) Varlık maddedir. (Materyalizm)
E) Varlık fenomendir. (Fenomenoloji)

8. Varlığı Thales "su", Anaximandros "aperion", Anaximenes "hava", Platon "idea" olan açıklamışlardır.

Var olan her şeyin tek bir gerçeklikten oluştuğunu savunanların açıklamaları aşağıdakilerden hangisiyle adlandırılır?

A) Monizm B) Dualizm C) Plüralizm
D) Nihilizm E) Materyalizm

9. Berkeley'e göre "bilincimizden bağımsız bir nesneler dünyası yoktur." Tersini kabul etmek çelişkidir. Çünkü nesnelerin bilinçten bağımsız olduğunu kabul etmek, nesnelerin tasarlanmadan var olduğunu kabul etmek anlamına gelir ki bu mümkün değildir. Böylelikle Berkeley var olmayı algılanmış olmaya indirger.

Parçaya göre Berkeley'in varlık anlayışı, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Varlık ideadır.
B) Varlık maddedir.
C) Varlık hem madde hem ideadır.
D) Varlık oluştur
E) Varlık fenomendir.

NİTELİK Yayıncılık

10. Demokritos'a göre evren atomlardan oluşmuştur. Atomlar yaratılmamıştır ve yok olmayacaktır. Yani ezeli ve ebedidirler. Atomlar birbirinden yalnızca boyutları, biçimleri ve konumları bakımından ayrılırlar. Yani nicelikleri farklıdır, nitelikleri aynıdır yapıca birdirler. Atomlar çarpışarak varlıkları oluşturur. ağır atomlar toprak gibi ağır varlıkları, hafif ve hızlı atomlar düşünce ruhu oluşturur.

Demokritos bu görüşlerinden aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

A) Atomların boşluktaki hareketi çarpışma nedenidir.
B) Ağır ve yavaş atomlar daha çok somut, hızlı ve hafif atomlar ise soyut varlıkları oluşturur.
C) Varlık maddesel değil, düşünseldir (idea)
D) Bütün varlıkların kaynağı, ilk ana madde atomdur.
E) Atomların sadece nicelikleri farklıdır.

11. "Ekmeği bir düşünceden ibaret sayanlar acıktıklarında düşüncenin açlıklarını gidermediğini; aslında ekmeğin bir düşünce olmadığını çok iyi anlar." **diyen bir filozof bu görüşüyle aşağıdaki görüşlerden hangisini eleştirmektedir?**

A) Asıl varlık oluştur.
B) Varlık maddedir.
C) Varlık hem madde hem düşüncedir.
D) Varlık bilincin kavradığı özdür.
E) Asıl varlık ideadır.

12. İnsanın belirlemiş bir özü yoktur. İnsan seçimleriyle kendini yaşatır, özünü oluşturur. Kısacası insan neyi seçerse o olur yani var olduktan sonra öz kazanır.

Bu görüş, hangi felsefi akıma aittir?

A) Septisizm B) Nihilizm
C) Materyalizm D) Varoluşçuluk
E) Dualizm

1. A 2. D 3. E 4. C 5. D 6. B 7. B 8. A 9. A 10. C 11. E 12. D

KT 3 Varlık Felsefesi

1. • Evrende bir düzen var mıdır?
• Evren varsa onun kaynağı nedir?
• Eğer evrende bir amaç varsa bunu düzenleyen bir varlık var mıdır?

Yukarıda verilen sorular aşağıdaki alanlardan hangisine aittir?

A) Etik B) Epistemoloji
C) Metafizik D) Aksiyoloji
E) Estetik

2. Doğrulara ulaşmak için karşıtlıklardan hareket eden akıl yürütme yöntemidir. Bu yönteme göre örneğin siyah ve beyaz gibi iki farklı düşünce ortaya atılır. İkisinin çatışmasından ya da uyuşmasından yeni bir oluşum elde edilir; gri renk gibi.

Parçada anlatılan kavram, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Töz B) Analoji
C) Tümevarım D) Diyalektik
E) Tümdengelim

3. Mekanik materyalizm evrenin bir makine olduğunu ve onun yalnızca bu makinenin parçalarının birbirleri üzerine yaptıkları etkiyle anlaşılacağını savunur.

Aşağıdakilerden hangisi, mekanik materyalislere ait değildir?

A) Doğada rastlantı diye birşey yoktur.
B) İnsan ile hayvan arasında nitelik farkı yoktur.
C) Her şey hareket halindedir.
D) Madde cisimdir.
E) Her şey atomların hareketinden oluşmuştur.

NİTELİK Yayıncılık

4. **Karetta karetta kaplumbağalarının hep aynı yere yumurta bırakması, yumurtadan çıkan kaplumbağaların da erginleştiklerinde aynı yolda ilerlemesi, varoluşçuluk akımında aşağıdaki kavramların hangisiyle açıklanmıştır?**

A) Kendinde varlık
B) Rastlantı
C) Varlığın özü
D) Kendisi için varlık
E) Varlıkların özgür oluşu

5. Materyalizme göre bütün varlıkların esasını oluşturan madde ve güçtür. Evrende bir gaye ve yaratıcı yoktur. Evren var oluşunu mekanik yasalara borçludur. Düşünce de varlığın sonucunda şekillenir. Evrenin düzenliliği idealist düşünceyle açıklanamaz.

Aşağıdakilerden hangisi materyalist bir filozofun düşüncelerinde yer almaz?

A) İnsan beyni düşünceyi yaratır.
B) Düşünüyorsam her şey vardır.
C) Maddedeki değişim düşüncedeki değişimi yaratır.
D) Evren bir makine gibi çalışır.
E) Varoluş mekanik yasalara bağlıdır.

6. Aristoteles'e göre asıl var olan gerçeklik, maddi olmayan, değişmeyen, ezeli - ebedi bir varlığa sahip olan idea cinsinden bir varlıktır. Yalnız o, bu tür varlıklara idea değil, form adını verir. Aristoeles, varlıkların ayrı bir alemde olmadığını, içinde bulunduğumuz alemde bulunduğunu ileri sürer.

Aristoteles'in bu açıklaması aşağıdaki sorulardan hangisine yanıt niteliğindedir?

A) İnsan ideaların bilgisine ulaşılabilir mi?
B) Evrende bir düzen var mıdır?
C) Varlık var mıdır?
D) Varlık tek midir, çok mudur?
E) Varlığın kökeni nedir?

7. **Varlığın ruh tarafından meydana getirilmiş ve ruh cinsinden bir yapı içerdiğini ileri süren bir düşünür aşağıdakilerden hangisini kesinlikle reddeder?**

A) Varlığın düşünce boyutuyla kavranabileceğini
B) Varlığın duyu verileriyle elde edilemeyeceğini
C) Varlığın duyu verileriyle elde edilebileceğini
D) Varlığın özünün soyut olduğunu
E) Varlığın akılla temellendirilebileceğini

8. "Hobbes'a göre madde, tıp, tarih, doğa ve insanla ilgili her şey doğal nedenlerin zorunlu düzeni içindedir."

Aşağıdaki felsefi akımlardan hangisi Hobbes'in bu görüşüne uygundur?

A) İdea asıl gerçek varlıktır.
B)) Ruhsal gerçeklik asıldır.
C) Gerçek zihine bağlıdır.
D) Varlık soyuttur, düşünceye bağlıdır.
E) Gerçek zihinden bağımsızdır.

9. I. Varlık zihnin kavradığı herşeydir.
II. Varlık nesnelerin arkasındaki özdür.
III. Varlık duyularla kavranan nesnelerdir.
IV. Varlık ruhsal değişim içindedir.
V. Varlık öncesiz ve sonrasız idealardır.

Verilen açıklamalardan hangisi Materyalizm ile ilgilidir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. "Ne madde ruha (düşünce) indirgenebilir, ne de ruh maddeye. Madde ile düşünce veya beden ile ruh birbirinden ayrı, fakat aynı ölçüde var olan iki öğedir. Maddenin ana niteliği yer kaplamak, ruhun ana niteliği ise düşünmektir."

Descartes'in bu düşüncesinden yola çıkarak, aşağıdakilerden hangisine ulaşılır?

A) Varlığın temelindeki öz bilinemez.
B) Varlığın temelinde iki ayrı töz bulunur.
C) Maddesel dönüşüm olanaksızdır.
D) Düşünce maddenin bir ürünüdür.
E) Varlık sürekli dönüşüm ve oluşum içindedir.

11. Tasavvufçulara göre var olanların kaynağında Tanrı vardır ve her şey Tanrının varlığından ibarettir; Tanrı bütün varlıklarda görünür.

Parçaya göre, Tasavvufçuların varlık anlayışıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Tanrı ile evren bir ve aynıdır.
B) Varlığın özü bilinemez
C) Varlık sürekli akış halindedir.
D) Varlığın özü bilinmelidir.
E) Varlığın temelinde madde vardır.

12. – Tez, antitez, sentez şeklinde yürüyen süreç
– Hiçbir şeyin var olmadığını öne süren görüş
– Gerçekliği birden fazla ilkeyle açıklayan öğreti
– Husserl'in kurduğu felsefe okulu

Aşağıdaki kavramların hangisinin tanımı verilmemiştir?

A) Dualizm B) Pluralizm C) Nihilizm D) Diyalektik E) Fenomenoloji

NİTELİK Yayıncılık

1. C 2. D 3. B 4. A 5. B 6. E 7. C 8. E 9. C 10. B 11. A 12. A

KT 4 Varlık Felsefesi

1. Metafizik; var olanı duyum ötesi boyutu ile ele olan, evreni bir tür halinde açıklama çabası içinde olan, çözülmemiş sorularla ilgilenen, görünenin arkasındaki "asıl özün" ne olduğunu sorgulayan, mantık ilkelerine uygun felsefi bir disiplin olarak tanımlanabilir.

Bu tanıma göre, aşağıdakilerden hangisi metafiziğin ilgi alanına girer?

A) Kendisinden şüphe edemeyeceğimiz kesin bilgiyi aramak
B) Toplumların en iyi şekilde yaşayabilmesi için genel ilkeleri aramak.
C) Evrensel estetik anlayışını ortaya koymak
D) Tanrı'nın, ruhun ve dünyanın varlığını araştırmak
E) Varlığı bize göründüğü gibi ele almak

2. Felsefe en son noktada varlığı bütünüyle kavrama amacı güder. Bu amaç doğrultusunda birtakım araçlardan faydalanır. Henri Bergson ise, sezgi dışındaki tüm araçları varlığı kavramada gereksiz görür.

Parçaya göre Henri Bergson'un varlık felsefesi nasıl tanımlanabilir?

A) İnsan varlığı kavramda yetersizdir.
B) İnsan varlık konusunda gerçeğe ulaşamaz.
C) Duyular varlığı kavramada yetersizdir.
D) İnsan kendini tanımadan varlığı tanıyamaz.
E) Varlığı kavramak araçsız ve birdenbire gerçekleşir.

3. Ana madde (Arkhe), biz düşünsek de düşünmesek de kendi varlığını sürdürür. Arkhe'nin varlık nedeni kendine özgü bir karakter gösterir.

Parçada Arkhe ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır ?

A) İnsana özgü bir sorundur.
B) İnsanın aklında sürekli bulunamaz.
C) Bilgisine düşünce ile varılamaz.
D) İnsan düşüncesinden bağımsız değildir.
E) Maddi bir varlıktır.

4. Locke göre; biz elma kavramını ya da elmanın ne olduğunun bilgisini, birçok elma örneklerinin rengini boyutlarını, tadını ve kokusunu gözlemleyip, değişik örneklerde ortak olarak bulunan idelerden elma kavramını oluşturarak ediniriz.

Locke 'a göre, bilginin ve varlığın temelini oluşturan unsur aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mistik bir sezgi
B) Duyuların verileri
C) Fenomen
D) Pratiğe uygulanabilirlik
E) Değişme

5. Husserl'e göre bilinç, insanın bilgiye ve varlığa ulaşmasının tek yoludur. Bilinçle biz görülen nesnelerin "öz"lerine ulaşabiliriz. Bilincin sezgisiyle varlığa, algı ve kavramlar yoluyla da bilgiye ulaşılır.

Husserl varlığı ve bilgiyi, aşağıdakilerden hangisiyle açıklamıştır?

A) Fenomenle
B) Düşünceyle
C) Maddeyle
D) Düşünce ve maddeyle
E) Oluşla

6. • Varoluşçuluk, hayatın anlamının izini sürer ve bireyin değerinin ne olduğu anlamaya çalışır.
• Varoluşçuluk, insanın nesnelliğinden çok öznelliğini değerli görür. Bu nedenle de insanın kendi arayışını karşılar.

Parçada verileni ifadeler varoluşçuluk akımının hangi özelliğini dile getirmektedir?

A) İnsanın toplumsal sorunlarını ele almasını
B) İnsanın sınırsız özgürlüğünü savunmasını
C) Öz'ün varoluştan önce geldiğini benimsemesini
D) Evrensel ahlak yasasına karşı çıktığını
E) Belirlenimcilik anlayışını benimsediğini.

NİTELİK Yayıncılık

7. Hegel, Herakleitos'dan etkilendiği "karşıtların birliği" düşüncesini, felsefenin ve varoluşun temeli saymıştır. ona göre, tarih, karşıtların birliği yoluyla kendini gerçekleştiren düşüncenin ürünüdür.

Parçaya göre, Herakleitos ile Hegel'in ortak yönü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Her şeyin oluşumunu diyalektik süreçle açıklamaları
B) Varlığı fenomenlere dayanarak ele almaları
C) Varlığı düşünceye dayanarak açıklamaları
D) Düşüncenin temeline maddeyi yerleştirmeleri
E) Varlığın bilgisine ulaşılamayacağını savunmaları

8. "Hiçbir şey yoktur" yargısında asıl anlatılmak istenen, bir şeyin kendiliğinden varlığının olanaklı olmayacağıdır. Bir şeyin varlığı, o şeyin öznesinin varlığıyla ilgilidir. Çünkü şeylerin varlıklarını ve yokluklarını farkedecek onlar üzerinde düşünecek bir özneyi zorunlu kılar.

Bu parçadaki açıklamalar, aşağıdaki görüşlerin hangisine karşı tez oluşturur?

A) Nesne varlığını, ona algılayacak özneye borçludur.
B) Varlık ancak bilinçli bir algılama ile olanaklıdır.
C) Nesneler, bilincimizden bağımsız olarak var olurlar.
D) Varlıklar onları nasıl algıladığımıza bağlıdırlar.
E) Özne yoksa varlık da yoktur.

9. Tanrı doğadır. Bütün varolanlar Tanrı'dandır. Yaratıcı doğa olan Tanrı, yaratılmış olan doğanın her parçasında etkindir. Tanrı evreni yaratmamıştır, onunla kendini zorunlu olarak dışarı vurmuş ve açıklamıştır.

Bu parçada, aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

A) İnsanın iradesiyle Tanrı'yı kavrayabileceği
B) İnsanın kendi kaderini kendisinin belirlediği
C) Tanrının metafizik alanda yer aldığı
D) Tanrı ile doğanın özdeş olduğu
E) Tanrı ile doğanın ayrı alanlarda var olduğu

10. - "Kendime sorduğum sorular kendimden yeni bir ben doğurmamı sağlar".
- "Endişelendiğin tek şey kendin olmamak olsun."
- "Düşünerek yaratıyorum; seçerek ilerliyorum."

Yukarıdaki ifadeler, aşağıdaki varlık yaklaşımlarından hangisini örneklendirirler?

A) Pragmatizm B) Materyalizm
C) Fenomenoloji D) İdealizm
E) Varoluşçuluk

11. Bilim varlığı, nesnel gerçeklikte var olan,deneyin konusu olan her şey olarak ele alır. Bu anlamıyla varlık, insan zihninden tamamen bağımsız olarak vardır. Bilimde varlığın "açıklanabilir" ve "anlaşılabilir" yönü ile ilgilenir.

Aşağıdakilerden hangisi, bilimin varlığı ele alışına uygun değildir?

A) Varlığı konu ve alanlara ayırarak inceleme
B) Varlığı duyum ötesi boyutlarıyla inceleme
C) Realist bakış açısında olma
D) Varlığı somut, nesnel olarak ele alma
E) Varlıkların neden- sonuç ilişkilerini araştırma

12. Yeni ontoloji, bütünlüğü bakımından varlığa temel alan ve var olanların temel niteliklerini açıklamayı üstlenen bir felsefe yönelimi olarak ortaya koyulmuştur. Bu çaba epistemolojinin ontolojiye indirgenerek yürütülmesi şeklindedir.

Aşağıdakilerden hangisi, yeni ontoloji çalışmaları yapan filozoflardan biri değildir?

A) Hartmann B) W. James C) J. P. Sartre
D) Kierkegard E) K. Marx

NİTELİK Yayıncılık

1. D 2. E 3. E 4. B 5. A 6. C 7. A 8. C 9. D 10. E 11. B 12. E

KT 5 Varlık Felsefesi

1. Bilimlerde varlık sorun değildir. Onlar için kendi araştırma alanlarının nesneleri, bir ön soruşturmaya gerek duyulmaksızın tartışmasız olarak vardır. Felsefede ise varlık bir sorundur. Metafizik ya da varlık felsefesi, bu soruyu yanıtlamaya çalışır. Örneğin Aristo, varlıktan değil "varolandan" söz eder. Varlığı daha genel ve soyut bir anlatımla belirlemeye çalışır.

Parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Bilim varlığı sorgulamaz, felsefe sorgular.
B) Bilim somut olarak, felsefe soyut olarak varlığı ele alır.
C) Bilim bütün varlıkları, felsefe sadece somut olanları inceler.
D) Bilim varlığı kabullenir, felsefe olduğu gibi kabullenmez.
E) Bilimde varlık vardır, felsefede ise varlık problemdir.

2. Aristo, idealist felsefeyi mermer bir heykel örneğiyle şöyle açıklar: Mermer heykelin maddesidir. (maddi sebep) insan heykelin formudur (formel sebep) Heykeltraş hareket ettirici sebeptir (faili neden) Son olarak da insan heykeli heykeltraşın amaca yönelik gayesidir. Bunlardan son üçü "form" başlığında birleşir. Böylece temel iki nedene ulaşır. "Madde ve form"

Bu paragraftan hareketle, Aristo'nun varlık anlayışı ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşabilir.

A) Nesneler, idealardan pay aldıkları sürece varlık haline gelir.
B) İdea maddenin şekil almış halidir.
C) İdea, bu dünyadan farklı olan idealar evreninde bulunur.
D) Gerçek varlık, nesneden arınmış akılcı unsurlardır.
E) Nesneler, ideaların geçici görüntüsüdür.

3. Varlık diye bir şey yoktur. Çünkü herkesin üzerinde anlaşacağı veya uzlaşacağı var dediğimiz bir şey yoktur. Bu nedenle varlık ve yokluk aynı şeydir. Varlık yokluktur; yokluk ta var değildir. **diyen bir düşünürün, aşağıdaki yargılardan hangisini benimsediğini söyleyebiliriz?**

A) Realizm B) Dogmatizm C) İdealizm
D) Materyalizm E) Nihilizm

4. Maddenin dışında hiçbir şey yoktur. Öyle ki tek bir evren vardır ve bu evrende maddenin en küçük parçası olan ortamlardan kuruludur. İnsan ruhuda atomların hareketinden oluşmuştur. Ölüm insan ruhunu oluşturan bu atomların çözülmesidir sadece. Böyle bir evrende soyut kavramlara da yer yoktur.

Bu parçada savunulan ve eleştiren ontolojik yaklaşımlar, aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak sıralanmıştır?

A) Materyalizm - İdealizm
B) İdealizm - Materyalizm
C) Dualizm - Materyalizm
D) Materyalizm - Dualizm
E) Materyalizm - Fenomenoloji

5. "Ikçağ doğa filozofları evrenin oluş sorunuyla ilgilenmişler ve "evrenin ilk unsuru (arkhesi) nedir?" sorusuna yanıt aramışlardır.

Aşağıdaki "filozof- arkhe" eşleşmelerinden hangisi yanlıştır?

A) Thales - Su B) Herakleitos - Ateş
C) Pythagoras - Sayı D) Aristoteles - Atom
E) Anaximenes - Hava

6. Spinoza'ya göre, tüm nesneler tek bir tözün türemesinden meydana gelir. Bu töz zaman ve uzay içinde ilksiz ve sonsuz olan doğadır. Bu anlamda Tanrı ve doğa aynı şeydir.

Spinoza'nın görüşleri aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) Pluralizm - Materyalizm
B) Monizm - Panteizm
C) Dualizm - Realizm
D) Monizm - İdealizm
E) İdealizm - Dualizm

NİTELİK Yayıncılık

7. James, varlık görüşünü bir tür radikal emprizm diye ifade eder. Onun için var olan her şey "saf deneyim" dir. Yararlı olan doğru, insanla birlikte var olan ve insanla birlikte değişebilen bir doğrudur. Görevdi, özgürlüktü, onurdu, eşitlikti... Bunların tümü bize sağladıkları yarar açısından önemlidir. Yoksa hiçbiri tek başına ve uygulama değerinin dışında bir anlam taşımaz.

Bu görüşü, aşağıdaki kavramlardan hangisiyle açıklayabiliriz?

A) Varoluşçuluk
B) Dualizm
C) Pragmatizm
D) Fenomenoloji
E) Materyalizm

8. Platon'a göre, kitap dediğimiz şey nedir? "Serttir, köşelidir, renklidir, yazılıdır" dersek hep kavramsal unsurlardan söz etmiş oluruz. Bu unsurlar kalkınca ortada kitaptan başka birşey kalmaz. ama kitabın varlığı da gerçektir"

Platon'un bu görüşlerine dayanarak, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Asıl gerçek olan özel olandır; ama genel onun içinde ki özdür.
B) Asıl gerçek olan maddenin kendisidir.
C) Asıl gerçek olan ide ve maddenin bileşimidir.
D) Asıl gerçek olan genel kavramlardır ve bunlar bizim zihnimizin dışında vardır.
E) Asıl gerçek olan genel kavramlardır ve bunlar bizim zihnimizde vardır.

9. "Soğuk ısınır, sıcak serinler;yaş kurur, kuruyan ıslanır. Su toprağın ölümünü yaşar, toprak suyun ölümünü. Ateş, havanın ölümünü yaşar, hava ateşin ölümünü."

Herakleitos bu yorumuyla, aşağıdaki yargılardan hangisini dile getirmiştir?

A) Doğadaki her şey asıl gerçeğin bir görüntüsüdür.
B) İnsanla evren arasındaki madde üzerine kurulmuştur.
C) Evrende hiçbirşey değişmez, aynı kalır.
E) Evrendeki her şey sürekli değişim ve oluşum halindedir.

10. Doğası gereği insan dışında hiçbir varlık kendi varlığı ya da diğer varlıklar karşısında hayrete düşmez. Çünkü sürekli o kendini araştıran bir varlıktır. Var oluşunun her anında var oluşunun şartlarını incelemesi ve denetlemesi gerekir. Yapamayacağı bildiği şeylerden de sakınır.

Paragraftan yola çıkarak insanın aşağıdaki niteliklerden hangisine sahip olduğu söylenemez?

A) Kendini sürekli incelemesi
B) Evrenin aciz bir varlığı olması
C) Kendi var oluşunu kabul etmesi
D) Sürekli merak edip araştırması
E) Kendisi dışında hiçbir varlık karşısında hayrete düşmemesi.

11. Parmenides'e göre ilk maddenin değişen görüntüler ve olaylar içinde aranması doğru değildir. "Var olan vardır, var olan var olmayandan çıkmaz." Varlık geçmişte ve gelecekte kendiliğinden var olduğundan ezeli ve edebidir. Bundan dolayı da zorunlu olarak sonsuz, sınırsız ve değişimsizdir. Bir başlangıcı ve sınırı olan, değişen ve çok olan şey, gerçek varlık değildir.

Parmanides'e göre, varlık aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dualizm
B) Materyalizm
C) İdealizm
D) Egzistansiyalizm
E) Fenomenoloji

12. Biz her şeyi gözlemlediğimiz zaman o şey gözlemlenmiştir; gözlemlemiş olduğumuzu o da bilir, evren onu gözlemlediğimizi bilir ve ondan sonrada onu gözlemlediğimiz durumda kalır. Dünyaya benzersiz ve belirli bir biçim yükleyen şey bizim gözlemimizin ta kendisidir. Göreceğimizi seçme hakkımız olmayabilir ama o anda gözlemlediğimiz şey benzersiz biçimde gerçek olur. Gözlemimizi bitirir bitirmez elbette dünya kendi alışmış karışık durumlar dizisine girmeye başlayabilir.

Bu parçadan hareketle, aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Gerçeklik, insan zihni tarafından belirlenir.
B) Doğanın mekanik yasasının olduğu gözlenebilir.
C) Varlık hem madde hem de düşünceden ibarettir.
D) Varlığı bilmeyiz.
E) Varlığın öz bilgisi algılayana göre değişiklik gösterir.

NİTELİK Yayıncılık

1. C 2. A 3. E 4. A 5. D 6. B 7. C 8. E 9. E 10. B 11. C 12. A

KT 1 Ahlak Felsefesi

1. "Ahlak bize toplumun hazırladığı bir takım reçeteler sunar. Bu reçetede kurallar, değer yargıları, gelenek ve görenekler bulunur. Birey bir sorunla karşılaştığında toplumda var olan kurallardan hareket ediyorsa "ahlak" lıdır. denilebilir. Değer yargılarının ve kuralların doğru olup olmadığı noktasında bizi uyaran ise "etik" tir. O reçete sunmaz, sadece yol gösterir."

Etik ile ahlak arasındaki fark aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) Ahlak normatif iken etikte hiçbir kural yoktur.
B) Etik görecelidir, ahlak ise normatiftir.
C) Ahlak görecelidir, etik ise evrensel ilkeler arar.
D) Ahlak etikten önce ortaya çıkmıştır.
E) Etik ahlaktan önce ortaya çıkmıştır.

2. "Yalan söylemek kötüdür." Bu yargının -değer yargısı- olarak her yede geçerli bir yargı olduğu söylenebilir. Hasta olan annesinin tedavi masraflarını karşılamak niyetiyle çalışmak zorunda olan bir kişinin, annesine okula devam ettiğini söylemesi (devam etmediği halde) yalanı "kötü" müdür? Etik olayların koşulları ve olayı yapanların niyetlerine bakar."

Parçada Etik'le ilgili aşağıdaki hangi özellikten söz edilmektedir?

A) Evrensel ilkeleri araması
B) Kuralları belirlemesi ve uyulmasını beklemesi
C) Değer sorunlarını inceleyen alan olması
D) Her bir eylemi tekliğinde incelemesi
E) Hazır reçeteler sunması

3. Kimisi babası ile arkadaş gibidir. Onunla sigara içebilir rahat rahat konuşabilir yanında Bir başkası için bu durum saygısızlık sayılabilir.

Yukarıdaki parça ahlakın hangi özelliğine örnek olarak verilmiştir?

A) Ahlak toplumsal kurallar koyar.
B) Ahlak görelidir.
C) Ahlak kişisel yaşamamızla ilgilidir, kurumsal değildir.
D) Ahlak eylemleri iyi ve kötü olarak ikiye ayrılır.
E) Ahlak insanların yapıp etmelerini değerlendirmek için kullanılır.

4. Değerler ve değer yargıları genellikle karıştırılan iki ayrı kavramdır. Değerler insana ait olanaklardır, bu anlamda "adalet" bir değer kabul edilebilir. Çünkü insan için adaletli olma olanağı vardır. Ancak "düşkünlerin hakkını yememelisin!" bir değer yargısıdır. Çünkü bu yargı koşullara, yere ve zamana göre değişir.

Parçadan hareketle, aşağıdakilerden hangisinin bir değer yargısı olduğunu söyleyemeyiz?

A) Ötenaziye (yaşama şansı olmayan birinin ölüme terkedilmesi) başvurmak yanlıştır.
B) Büyüklerin karşısında bacak bacak üstüne atarak oturmak ayıptır.
C) Otobüslerde hamilelere yer vermek gerekir.
D) Yalan söylemek kötüdür.
E) Su 100°C de kaynar.

5. ".Felsefe açısından ahlak" deyimi, ahlakın hem felsefeden bağımsız bir alan olduğunu ve hem de felsefeye konu olabilen bir disiplin olduğunu göstermektedir. Felsefeden bağımsız bir alan olarak ahlak, "insanların toplum içindeki davranışların ve birbiriyle olan ilişkilerini düzenlemek amacıyla başvurulan kurallar sistemidir." Ahlak felsefesinde, ahlak üzerine düşünme, yanıtlar arama bazı temel kavramlarla gerçekleşir.

Aşağıdakilerden hangisi, bu temel kavramlardan biri değildir?

A) Doğruluk
B) Özgürlük
C) Sorumluluk
D) Vicdan
E) Erdem

6. İnsan davranışlarını seçme ve uygulamada özgür değildir. Kendisi için belirlenmiş olanın dışında hareket etmesi imkansızdır. Bundan dolayı insanın eylemlerinden ötürü hiçbir sorumluluğu yoktur.

İnsanın yazgısının önceden üstün bir güç (Tanrı) tarafından belirlendiğini savunan bu görüş, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Fatalizm
B) Determinizm
C) Liberteryanizm
D) İndeterminizm
E) Otodeterminizm

NİTELİK Yayıncılık

7. Salata ile tatlı arasında bir seçim yapmak bizim irademize bağlıdır. Neyi istersek onu seçebiliriz. Hatta seçmeme özgürlüğümüz de vardır.

Yukarıda verilen örnek, aşağıdaki görüşlerden hangisine uygundur?

A) Fatalizm B) Determinizm
C)İndeterminizm D) Otodeterminizm
E) Relativizm

8. "Akıl yoluyla ölçülü olmak, ortayı seçmek ve erdemli olmak mutluluğa yol açar. "Mutluluk, ruhun kendisi amaç olan erdeme uygun etkinliğidir."

Paragrafta görüşleri verilen filozof, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Platon B) Sokrates C) Epiküros
D) Aristoteles E) Spinoza

9. Ahlak felsefesi, insan davranışlarını iyi - kötü olarak değerlendirir. İnsan yaşamının amacının ne olması gerektiğini sorgulayan felsefe disiplinidir.

Bu parçaya göre ahlak felsefesi,

I. Evrensel ahlak yasası var mıdır?
II. Ahlaki eylemin amacı nedir?
III. İnsan ahlaki eylemde bulunurken özgür müdür?
IV. Bürokrasiden vazgeçilebilir mi?
V. Ahlaki değerler insanın yalnızca iç dünyası ile mi ilgilidir?

gibi sorulardan hangisine cevap aramaz?

A) V B) IV C) III D) II E) I

10. - Ahlaki eylem bilinçli ve özgür iradeyle yapılan eylemlerdir.
- Kişinin iradesi ve vicdanı ile ilgili olduğundan özneldir.
- Ahlaki bir değere uygun düşen eylemlerdir.

Yukarıdaki yargılara dayanarak, aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılabilir?

A) Evrensel ahlak yasası yoktur.
B) Eylemler kişiden kişiye değişir ama değerler değişmez.
C) Kişi ahlaki eylemde bulunurken yaşadığı toplumdan etkilenir.
D) Tüm zamanlar için herkes için ortak, geçerli bir ahlak yasası vardır.
E) İnsanlar tüm eylemlerinde ahlaki yasalara uymak zorundadırlar.

11. Kişi iyi - kötü, doğru - yanlış, günah - sevap ya da değerli - değersiz gibi seçeneklerle karşılaştığında, istek ve iradesiyle bir seçim yapamaz ise, davranışlarında ahlaki eylemden söz edilemez.

Paragrafa göre ahlaki eylemin gerçekleşmesi, aşağıdakilerden öncelikle hangisine bağlıdır?

A) Kişiler arası fırsat eşitliğine
B) Toplum koşullarının uygun olmasına
C) Kişilerin ahlaki eğitimi almış olmalarına
D) Bireylerin genel ve evrensel düşünebilmelerine
E) Bireylerin özgür olmalarına

12. "Kanımca kanunları koyanlar zayıf insanlar, kendi kendilerini yönetemeyip yönlendiremeyen, bireyselleşmiş zavallılardır. Düşünsenize; ben kendimi yönetemiyorum suç işlersem beni hapse atın diye oy verip karar alıyorsunuz, insana yakışıyor mu bu? **"diyen kişi için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

A) Her türlü kısıtlamayı reddeder.
B) Doğal ve bireysel yaşamı tercih eder.
C) İradesi zayıf insanların yönlendirilmeye ihtiyaç duyduklarını düşünür.
D) Toplumsal yaşam ve kuralların insana erdem kazanacağını söyler.
E) Evrensel ahlak kuralları olmayacağını savunur.

NİTELİK Yayıncılık

1.C 2.D 3.B 4.E 5.A 6.A 7.C 8.D 9.B 10.E 11.E 12.D

KT 2 Ahlak Felsefesi

1. Yardıma ihtiyacı olan bir bayana yardım etmek ahlaki bir davranıştır. Ancak yardım ederken o bayanın fiziksel özelliklerinden etkilenmek ya da birilerinin gözüne girmek için yardım etmek söz konusu olursa, bu davranış artık ahlaki olarak değerlendirilemez.

Parçaya göre, bir davranışın ahlaki açıdan iyi kabul edilebilmesinin ölçütü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Davranışın getirdiği fayda
B) Davranışın sağladığı haz
C) Davranışın amacı
D) Davranışın kazandırdığı saygınlık
E) Davranışın sonucu

2. Evrensel ahlak yasasının varlığını reddedenler, insanların davranışlarında temel alabilecekleri ortak bir ilkenin olamayacağını iddia ederler. Sonuçcu yaklaşım olarak da bilinen bu yaklaşım, temele alınan ilkelerin geneli yansıtmayacak subjektif yapıda olduğu görüşündedir.

Aşağıdakilerden hangisi evrensel ahlak yasasının varlığını reddeden, görüşlerden değildir?

A) Faydacı ahlak
B Hedonizm
C) Egoizm
D) Anarşizm
E) Haz ahlakı

3. Sokrates sık sık "kendini bil" sözünü tekrarlar. Zira kişi kendisini tanımadıkça, kendisi için neyin iyi, neyin kötü, neyin yararlı, neyin zararlı olduğunu bilemez. Buna göre bilgi bizim seçimimizin, davranışlarımızın temelini oluşturur.

Sokrates'in bu düşüncesi, aşağıdakilerden hangisiyle özetlenebilir?

A) Kendini tanıyan insan, kendi mutluluğuna uygun olan eylemi seçer
B) Bilgili insan, kendi yararına uygun davranan insandır.
C) Bilgi, insanı hazza götürür.
D) İyiyi kötüden ayırt etmek bilgelik, bilgelik ise erdemdir.
E) Bilgisizlikten kaynaklı yanlış eylemler hoş görülmelidir.

4. Davranışı belirleyen bazı etkenler olsa dahi insanın özgür olabileceği görüşüdür. İnsan bilgi ve deneyimleriyle, kendini gerçekleştirerek özgürleşebilir. Yani insan için özgürlük bir olanaktır. Bu olanağı gerçekleştirmek kişinin çabasıyla mümkündür.

Paragrafta anlatılan kavram, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Determinizm B) İndeterminizm
C) Fatalizm D) Otodeterminizm
E) Liberteryanizm

5. Karnı aç ve yiyecek bir şey imkanından yoksun olan birine, doğal güdüleri çal! der; aklı ve mantığı ise çalma! der. Bu ikilem karşısında iradenin vereceği karar, özgür bir karar olur.

Bu kararın doğuracağı sonuçları kabullenme, aşağıdakilerden hangisiyle adlandırılır?

A) Sorumluluk B) Kötü
C) Vicdan D) İrade
E) Özgürlük

6. Kural koruyucu (normatif) özellik taşıyan, zamandan zamana, mekandan mekana, kişiden kişiye değişen, davranışla birlikte ortaya çıkan, iyi ve kötü olarak nitelenen eylemlere dayanan yargılardır.

Tanımı verilen yargılar, aşağıdakilerden hangisine aittir?

A) Estetik yargılar B) Ahlaki yargılar
C) Dini yargılar D) Bilimsel yargılar
E)Mantık yargıları

NİTELİK Yayıncılık

7. Kant, ahlaki eylem için herkesi kapsayacak bir yasanın olması gerektiğini savunur. Bu yasa bir buyruktur. Ona göre "herkes için aynı kalan herkes için değişmeyen" yani tüm akıl sahibi varlıklarca zorunlu ve nesnel bir yasa ortaya konmalıdır. Bu ise "iyiyi isteme" olup bu bir görevdir.

Kant'ın bu görüşü, aşağıdakilerden hangisiyle adlandırılır?

A) Hedonizm
B) Mutluluk ahlakı
C) Ödev Ahlakı
D) Bencilci Ahlak
E) Varoluşçuluk

8. Erdem, iyiyi yapmaya yönelik olarak gerçekleştirilen eylemdir. Doğruluk, iyilik, ölçülük, adalet... gibi değerler birer eylemdir. Erdemleri bilmek ile yaşamak arasında fark vardır. Herkes adil olma olanağına sahiptir. Ancak kişi yaşamında adil olabilir de olmayabilir de.

Paragrafta anlatılmak istenen, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Erdem adil olmaktır.
B) Erdem dengeli olmaktır.
C) Erdem pratik alanda ortaya çıkar
D) Erdem bilgisel alanda ortaya çıkar
E) Erdem olanla ilgilidir, olması gerekenle değil.

9. "Ahlak filozoflarının, ahlaksal bir eylemin amacı olup olmadığı sorununa olumlu yanıt verdiklerini söyleyebiliriz. Ne var ki ahlaki eylemin amacı konusunda filozoflar arasında tam bir uzlaşmanın olduğu söylenemez. Bu konuya filozoflar birbirinden farklı yanıtlar getirmişlerdir."

Paragrafa göre, aşağıdaki filozoflardan hangisi ahlaki eylemin amacı olup olmadığı sorusuna farklı yanıt vermiştir?

A) Aristippos
B) Hobbes
C) Nietzsche
D) J.P Sartre
E) Sokrates

10. Doğuştan her insanda iyi ve kötü ayırt etme gücü vardır. Bu güçle insan davranışlarını iyi ve kötü olarak değerlendirir. İyi olanları yapmayı kötü olanları yapmamayı da kendine ve topluma karşı bir görev sayar. Bu görevi kötü yönde kullandığında ise pişmanlık duyar.

Parçada ahlaki gerçekliğin aşağıdakilerden hangisi tarafından belirlendiği vurgulanmıştır?

A) Vicdan tarafından belirlendiği
B) Mutluluğa göre belirlendiği
C) Bilgi ile belirlendiği
D) Kişiye göre değişkenlik gösterdiği
E) Yarara göre belirlendiği

11. "Uygulamalı etik, belli özel alanlarda ortaya çıkan etik sorunların tartışılması için kriterler yaratma ve bu özel alanlarda bu kriterlerin insan davranışlarında uygulanmasıyla ilgilidir."

Aşağıdakilerden hangisi enformasyon - bilgi, etiği ile ilgilidir?

A) Irk ayrımcılığı
B) Ekolojik dengeyle oynama
C) Mültecilik
D) Genetik klonlanma
E) Korsan yayınlar

12. Kant'a göre bir eylemin ahlaksal değeri için, saf ödevden doğması, koşulsuz olması ve iyi olması gerekir. Örneğin çok alışverişin yapıldığı bir yerde, zeki bir tüccar herkes için değişmez bir fiyat koyar. Dolayısıyla bir çocuk da herkes gibi ondan alış veriş yapar. İnsanlara dürüstce hizmet edilir. Tüccar, bunu ödev gereği ve dürüstlük ilkesinden hareketle yaptıysa, bu yapmanın Kant'a göre ahlaksal bir değeri vardır. Ancak tüccar bu eylemini ödevden dolayı değil de, sırf bencil bir amaçla yaptıysa, bu eylemin ahlaksal değeri yoktur.

Kant'ta bir eylemin ahlaklı olup olmamasını belirleyen ölçüt, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Deneyimlere bağlı olması
B) Hazzı esas alması
C) Bilgiyi amaçlaması
D) İyiyi isteme amacına dayanması
E) Faydaya yönelmesi

NİTELİK Yayıncılık

1. C 2. A 3. D 4. D 5. A 6. B 7. C 8. C 9. E 10. A 11. E 12. D

KT 3 Ahlak Felsefesi

1. Tasavvufçular insan hayatının anlamı ve amacını, Tanrı'ya ulaşma ve ona kavuşma istek ve çabasında bulunuyorlar. Tanrı, evrende gerçekten var olan tek varlık olduğuna göre aynı zamanda en yüksek iyidir. Tüm evren Tanrının kendisidir. Hepimiz onun parçasıyız. Tanrı'ya ulaşmanın yolu aşk ve sevgiden geçer. Zira Tanrı aşkıyla cennete ulaşılır.

Buna göre Tasavvufun amacı aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnsanların özgür olmasını sağlamak.
B) İnsanların ahlaklı yaşamı öğrenmelerini sağlamak
C) İnsanın kendisini anlamasını sağlamak
D) Dine göre yaşamı düzenlemek
E) Sevgi ve aşka göre yaşamı düzenlemek.

2. – Evrensel ahlak yasası yoktur.
– Bireyin iradesi üzerindeki tüm kurum ve kurallar kaldırılmalıdır.
– Birey özünde iyidir, bu durumun devamı için insanın özgürlüğü en önemli şarttır.

Bu görüşler, ahlak felsefesinin aşağıdaki yaklaşımlarından hangisine aittir?

A) Hedonizm
B) Anarşism
C) Faydacılık
D) Entüisyonizm
E) Egoizm

3. Stoacılara göre, ahlakın amacı olan mutluluk, insanın aklını kullanarak ölçülü yaşamasıyla ruhsal dengesini zorlayan istek, tutku ve duygularını bastırabilmesi ve dizginleyebilmesi ile elde edilir.

Aşağıdakilerden hangisi stoacı görüşe uygun düşmez?

A) İnsan kendini düşen görevleri yapmakla yükümlüdür.
B) İnsan doğaya uygun davranmalı, boyun eğmelidir.
C) Sonsuz özgürlük olmadan mutluluktan sözedilemez
D) Acı çekmemek elinde değilse, insan acıya katlanmalıdır.
E) Ben yolumu seçerim ama gerisine karışmam.

4. "Bülbülü altın kafese koymuşlar yine ah vatanım demiş" **bu söz, aşağıdaki yargılardan hangisine uygundur?**

A) Her şey maddedir ve mutluluğu belirler.
B) İnsan için en önemli şey özgürlüktür.
C) İnsan başkalarına göre yaşamalıdır.
D) Ruhun hazzı, bedenin hazzından üstündür.
E) İnsan bedensel iyinin peşinden gitmelidir.

5. Kant'a göre ahlaklılığın temelinde eyleme kaynaklik eden niyet yatar. Niyeti sağlam olan ahlaklı, niyeti bozuk olan ahlaksızdır. Örneğin; bir kişi iyiliği, başkalarına iyiliksever görünmek için yapıyorsa bu eylem ahlaki niteliğini yitirir.

Aşağıdakilerden hangisi, Kant'ın bu görüşünü destekler?

A) Kişinin borcunu ticari itibarını korumak için ödemesi
B) Ramazanda inanç nedeniyle oruç tutulması
C) Bireyin arkadaşına sırf gösteriş olsun diye parasal yardımda bulunması
D) Zengin birinin bir hayır kurumuna reklam için yardım etmesi
E) Otobüsteki bir gencin çevreden tepki almamak için yaşlı birine vermesi

6. Sokrates'e göre, ahlaklılık bir bilgi sorunudur. Ona göre bilgi, en büyük mutluluktur. Sahip olunan bilgiyle evrensel bir ahlak yasasına ulaşılabilir.

Sokrates, ahlak değerlerinde hangi özelliğin bulunduğunu öne sürmektedir?

A) Nesnel olma
B) Doğaya uygun olma
C) Zamanla değişme
D) Haz verici olma
E) Tanımlanamaz nitelikte olma

NİTELİK Yayıncılık

7. Sartre'a göre, kişi kendi eylemlerinin değerini ortaya koyan kişidir. Dolayısıyla ahlaki bakımdan insan kendi eylemlerinden sorumludur. "İnsan, yaptıklarından pişmanlık duymadan, sürekli birşey yapabildiği ölçüde vardır."

Sartre göre, insanın varoluşu neye bağlıdır?

A) İnsanın düşüncesine
B) Toplumda belirlenmiş değerlere
C) Akılla elde edilen bilgilere
D) Sezgiyle elde edilen bilgilere
E) Yapılan özgür eylemlere

8. Her davranışı bu iyidir ya da kötüdür diye değerlendiremeyiz. Kaldı ki, insan davranışlarının iyi - kötü değerlendirilmesinin yapılması da tek başına yeterli olmamaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi, davranışın ahlaki sayılma kriterlerinden biri <u>değildir</u>?

A) Sorumluluk duygusu taşıma
B) Özgür olma
C) Bireyin isteği ile ortaya çıkma
D) Bilinçli olarak gerçekleştirilme
E) Toplumun isteklerine ve beklentilerine uygun olma.

9. "Ahlak felsefesi, ahlak denilen fenomen üzerine derinliğine düşünme, başka bir deyişle felsefe yapmadır."

Aşağıdakilerden hangisi Ahlak Felsefesinin sorularından <u>değildir</u>?

A) Neyi yapmalı, neden kaçınmalı?
B) Yaşama anlam kazandıran nedir?
C) Ahlak kuralı, din kuralından farklı mıdır?
D) Özgürlükle sorumluluk arasında nasıl bir ilişki vardır?
E) İnsan gerçekten özgür müdür?

10. Birey, ancak yaşam iyiden iyiye zorlaştığında, kendini çok sıkışmış ve çaresiz hissettiğinde düşünür. Eğer hayatla, ülkenizle ya da dünyanın sorunlarıyla ilgili değilseniz felsefelenin içine asla adım atamazsınız."

Bu görüşe dayanarak, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Zorunluluk felsefeye yöneltir.
B) Kişisel ve toplumsal koşullar felsefi düşünüşü etkiler
C) Genel yargılar bireyselliği törpüler
D) Sınırsız özgürlük yaratıcılığı artırır.
E) Herkes kendi seçimlerinde özgürdür.

11. - Platon'a göre, iyi "iyi" ideasında uygun olandır.
- Farabi'ye göre iyi, Tanrının buyruklarına uyandır.
- Spinoza'ya göre iyi, doğaya uygun davranmaktır.

Bu görüşlerin <u>ortak yanı</u> aşağıdakilerden hangisidir?

A) İyiyi özgürlüğün belirlediği bir değer olarak kabul etmeleri
B) İyiyi, bilgiyle eşdeğer tutmaları
C) İyiyi, insanın öznel dünyasında aramaları
D) İyiyi, insanın bireysel varlığının dışında aramaları
E) İyiyi, varlık kuramıyla eşdeğer tutmaları

12. İyi, kötü, vicdan, sorumluluk, erdem, ahlaki eylem gibi kavramlar ahlak felsefesinin kavramlarıdır.

Vicdan kavramının açıklaması, aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnsana neyin iyi neyin kötü olduğunu söyleyen ayırt edici güç.
B) Bireyin bir konuda yapması gerekenlerdir.
C) Bireyin iyi olana yönelmesidir.
D) İnsanın yaptığı iyi davranış sonunda duyacağı iç huzur.
E) Toplumca yapılması istenen şey.

NİTELİK Yayıncılık

1. D 2. B 3. C 4. D 5. B 6. A 7. E 8. E 9. C 10. B 11. D 12. A

KT 4 Ahlak Felsefesi

1. Sokrates'e göre erdem, bilgidir, bilgeliktir. Erdemlerin bilgisine sahip olmayan insan, ahlaki eylemler gerçekleştiremez. Bunu yapamadığı için de ahlaksız ve dolayısıyla mutsuz olur. Hiç kimse bilerek mutsuz olmayı istemediği için, insan önce erdemleri bilmek ve bu bilgiyi ahlaki eylemler gerçekleştirmek durumundadır.

Paragrafa göre mutluluk ile ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Ahlaki erdem düşünce düzeyinde gerçekleşir
B) İnsan bilmediği için kötülük yapar.
C) İnsanın kendini tanıması gerekir.
D) İnsanların doğruyu görmeleri yanlış yapmalarına bağlıdır.
E) Ahlaksızlığın nedeni bilgisizlikltir.

2. Hırsızlığın kötü olması, şiddetin kötü olması, zor durumdaki birine yardım etmek evrensel bir yargıdır.

Bu görüşü savunan bir filozof için, aşağıdaki belirlemelerden hangisi doğrudur?

A) Ahlak yargılarının öznel olduğunu savunması
B) Bu yargılarının amacının bireye ve topluma faydalı olduğunu düşünmesi
C) Bu yargıların gelenek ve göreneklere uygun olması gerektiğini savunması
D) Ahlaki yargıların belli bir yaptırım gücü olduğunu düşünmesi
E) Bu yargıların her toplum için geçerli ve genel olduğunu savunması

3. "Felsefe, mutluluğa götüren yol, mutluluğun dayanağı ise erdemdir."

Görüşünü savunan bir filozof, felsefeyi nasıl değerlendirmektedir?

A) Erdem ile bir ve eşdeğer olarak
B) İnsan davranışlarının tek doğası olarak
C) Erdemli yaşayışın tek dayanağı olarak
D) Mutluluğun mutlak kaynağı olarak
E) Gerçeğe ulaşmada araç olarak.

4. "Tüm varoluşların ortak özelliği koyu bir bireyciliktir. Varoluşlara göre, olmak istediğimiz kişiyi seçerek kendi özümüzü oluştururuz. İnsan özünü kendisi yaratır, kendisini nasıl yaparsa, biçimlerse öyle olur."

Aşağıdakilerden hangisi, bu görüşü <u>desteklemez</u>?

A) İnsan kendisini belirlemede özgürdür.
B) Olmak istediğimiz gibi olmak bizim elimizdedir.
C) Herkes kendi seçimlerinden ve yaptıklarından sorumludur.
D) İnsan doğulmaz insan olunur.
E) Evrende her canlı kendi kaderini yaşar.

5. Nietzche'ye göre, insanoğluna iyinin ve kötünün ne olduğunu açıklayacak ve kabul ettirecek üstün otoriteler yoktur artık. Tanrı ölmüştür ve insanoğlu yapayalnızdır. Yaşamın anlamını, bağlanacağı değerleri, özgürlük içinde yani baştan yaratmak zorundadır. Artık bu çevrede insan için gerekli olan şey iyilik değil, güçlü olmaktır.

Aşağıdakilerden hangisi, Nietzche'nin bu görüşüyle <u>çelişir</u>?

A) İnsanın özgürlüğü her türlü kurum ve kuraldan kurtulduğunda mümkün olur.
B) Hayatın anlamı kalıcı, ezeli ve ebedi olanda aranmalıdır.
C) Çağımızda Tanrı'nın varlığı kabul edilemez.
D) Her türlü anlam ve değeri ancak insan kendi oluşturur.
E) Ahlakın temelinde güçlü olmak yatar.

6. Ahlak felsefesi olmadan da ahlak vardır. Başka bir deyişle, ahlak etikten önce vardır. Çünkü en ilkel toplumun bile kendine göre bir ahlakı vardır. Ahlak felsefesi ise, temel kavramlarını, yakın bilgi dallarının kavramlarından ayırıp, kendine özgü kavramlar durumuna getirdiği zaman kurulmuştur denilebilir.

Aşağıdakilerden hangisi, ahlak felsefesiyle ilgili <u>söylenemez</u>?

A) İnsanın yapıp etmelerine özel bir problem alanı olarak ele alınır.
B) Ahlak denilen fenomen üzerine derinliğine düşünmedir.
C) Kendine özgü konu ve kavramlara sahiptir.
D) Değer yargılarını sorgular.
E) Nesnel bir bilgi dalıdır.

NİTELİK Yayıncılık

7. - "Zihnindeki yargıç çok acımasız; kimse seni kendini yargıladığın kadar yargılamıyor."
- "Açık bir yürek, içten bir niyet bütün yolları açar."
- "Bilişin kadar cahil, oluşan kadar bilgesin."
- "Özgürleşmek, neye inanıp neyi hissedeceğine başkalarının değil, kendinin karar vermesi demektir."

Yukarıdaki sözler aşağıda verilen ahlaki kavramlardan hangisini karşılamaktadır?

A) Erdem - ödev ahlaki - ahlaki karar - vicdan
B) Vicdan - ödev ahlakı - erdem - ahlaki karar
C) Ödev ahlakı - vicdan - erdem - ahlaki karar
D) Ahlaki karar - erdem - vicdan - ödev ahlakı
E) Ahlaki karar - vicdan - erdem - ödev ahlakı

8. - Ahlak, bir toplum hayatı içinde birbiriyle olan ilişkilerinin ilkelerini belirleyen ve onların hayatına yön veren kurallar toplamıdır.
- Etik, var olan ahlaki değerler üzerine düşünmek, onu araştırmak, anlamaya çalışarak değerlendirme yapmaktır.

Verilen tanımlara göre, aşağıdakilerden hangisi Etik'i ahlaktan ayırır?

A) Ahlak olgusunu genel olarak ele alma.
B) Özgürlük kavramını temel alma
C) Belirli bir topluma özgü olma
D) Koyduğu kurallarla bireye faydalı olma
E) Koyduğu kurallarla toplumsal düzeni sağlama

9. Ahlak yargıları ne doğrudur ne de yanlış. "Hayvanlara işkence, vicdansızlıktır" cümlesi ile "kar beyazdır" cümlesi gremere uygun olabilir. Fakat "Kar beyazdır" cümlesi şeylerin nasıl tasvir edildiği ile ilgiliyken, "Hayvanlara işkence, vicdansızlıktır" cümlesi değerlendirme içerir.

Parçaya göre ahlaki yargıları diğer yargılardan ayıran fark aşağıdakilerden hangisidir?

A) Subjektif olması
B) Objektif olması
C) Mantıksal olması
D) Evrensel olması
E)Genel - geçer olması

10. "Bir lokma bir hırka yeterlidir" **anlayışı aşağıdaki felsefi öğretilerden hangisine uygundur?**

A) Sokrates'in "bilgi erdemdir" görüşü
B) Kant'ın "ödev ahlakı"
C) Spinoza'nın "panteizm" görüşü
D) Epiküros'un "Hedonizm" görüşü
E) Hobbes'un "egoizm" görüşü

11. "Ahlak felsefesinin amacı, yalnızca neyin yapılması gerektiğini, hangi eylemin iyi olduğunu, neyin yaşama anlam kazandırdığını öğretmek değil, ahlaksal ilke ve değerlerin birey ve toplum yaşamındaki önemini kavramak ve insanlara nasıl davranmaları gerektiğini de öğretmektir."

Paragrafta ahlak felsefesinin, aşağıdaki özelliklerinden hangisi üzerinde durulmuştur?

A) Objektif (nesnel) olması
B) Sorumluluk ve özgürlük ilişkisini temel alması
C) Toplumsal ilişkilerde "fayda" üzerinde durması
D) Toplumu "iyi" ye yöneltmesi
E) Olanın yanında olması gerekene de yönelmesi

12. Sorumluluk, kişinin yaptığı eylemlerin sonuçlarını üstlenmesidir. Sorumluluk ile irade özgürlüğü arasında çok önemli bir ilişki vardır. Özgürlüğün bulunmadığı yerde ahlaki sorumluluktan söz edilemez.

Parçaya dayanarak, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) İnsandan ne özgürlük ne de sorumluluk beklenemez.
B) İnsan özgür olmasa da sorumluluk taşır.
C) Özgürlük, daha fazla sorumluluk getirir.
D) Özgürlük, sorumluluğun temel koşuludur.
E) Sorumluluk, insana özgürlük getirir.

NİTELİK Yayıncılık

1. D 2. E 3. C 4. E 5. B 6. E 7. B 8. A 9. A 10. A 11. E 12. D

KT 5 Ahlak Felsefesi

1. Evrensel ahlak yasasının varlığını subjektif özelliklere bağlayanlara göre, bu yasa insanın dışında kaynaklanmaz. Ahlak yasası, bütün insanlarda var olan, dolayısıyla da evrensel olan insan ihtiyaç ve eğilimleri temelinde belirlenir. Bu yasayı belirleyen insan yaşamı ve doğasıdır.

Paragrafa göre, aşağıdakilerden hangisi evrensel ahlak yasasının varlığını subjektif temelde açıklayanların görüşü değildir?

A) Ahlaki eylemlerde esas olan niyettir.
B) Ahlaki yasa insanın iç dünyasından kaynaklanır.
C) Tanrı yasası ahlak yasalarını belirler.
D) İnsan doğası gereği, acıdan kaçar, hazza yönelir, mutluluğa ulaşır.
E) Bilgi erdemdir.

2. J. Bentham'a göre, bütün canlılar gibi insan da doğası gereği acıdan kaçar, hazzı ister. İnsan, haz veren şeyleri, acı veren şeylerin karşısına koyup "iyice tartıp değerlendimek" gerekir. Ahlaki eylemde bulunmak isteyen insan, akla uygun davranarak kendi iyiliği için herkesin iyiliğini göz önünde tutmalıdır.

J. Bentham, aşağıdaki düşüncelerden hangisini savunmaktadır?

A) Ahlaki eylemler hazza yönelik olmalıdır.
B) Birey eylemlerinde toplumsal yararı dikkate almalıdır.
C) Haz veren her şey yararlıdır.
D) Bireysel yarar toplumsal yarardan daha önemlidir.
E) Ahlaki eylemin amacı iyiye yönelmektir.

3. I. Evrensel bir ahlak yasası var mıdır?
II. Doğruluk nedir?
III. Ahlaki eylemin nitelikleri nelerdir?
IV. Tanrı var mıdır?
V. İnsan eylemlerinin amacı nedir?

Bu sorulardan hangileri, ahlak felsefesinin alanına girmez?

A) II ve IV
B) I ve II
C) I ve III
D) II, IV, V
E) III, IV, V

4. Kişi uyuşturucu kullanarak araç kullanmadıkça, uyuşturucu almak için ailesini ve çevresini maddi ve manevi olarak zorlamadıkça veya ihmal etmedikçe uyuşturucu kullanabilir.

Parçada, aşağıdaki ilkelerden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Yapılan eylem niyete bakılarak değerlendirilmelidir.
B) Topluma aykırı davranmadıkça insan zincirlerini kıramaz.
C) Başkasına zarar vermedikçe kişi istediğini yapabilir.
D) Özgürlük insanı doğruya götürür.
E) İnsan bilerek kötülük yapmaz.

5. "Hayvanlar genel olarak içgüdüleri tarafından yönlendirilen varlıklardır. Delilere gelince, onlarda da davranışlarını yönlendiren akıl ve seçme yetkisi değil, yoğun ve hastalıklı olan duygular ve düşüncelerdir. Aynı şekilde yetişkin insanda iyi ve kötüyü bilme ve ayırt etme yetisi olan zihinsel olgunluk, bir çocukta yeterli derecede ortaya çıkmamıştır."

Yukarıda anlatılanlar, aşağıdakilerden hangisinin yokluğuna verilen örneklerdir?

A) Özgürlük
B) Sorumluluk
C) Ahlaki karar
D) Vicdan
E) Akıl

6. "Beş yaşımdayken, annem bana hayatın anahtarının mutluluk olduğunu söyledi. Okula gittiğimde büyüyünce ne olmak istediğimi sordular. "Mutlu olmak" istediğimi yazdım. Bana ödevi anlamadığımı söylediler, ben de onlara hayatı anlamadıklarını söyledim."

J. Lennon'a ait bu anıda, aşağıdakilerden hangisi vurgulanmıştır?

A) İnsan mutlu olmak için yaşamalıdır.
B) İnsan özgür olmalıdır.
C) İnsanı mutlu eden öğrendikleridir.
D) Hayatı anlamak mümkün değildir.
E) Hayatı anlamak bizim temel ödevimizdir.

NİTELİK Yayıncılık

7. "Hemen hemen bütün dinler adam öldürmeyi, zinayı, yalan söylemeyi kötü bir şey olarak redderler. Dinlerin bu talepleri, bütün ciddi ahlak sistemleri için de geçerlidir. Bunlar, dinlerin ve ahlak sistemlerinin evrensel talepleridir. Ancak yine de birbirinden farklı dinler ve ahlak sistemleri mevcuttur."

Dini yargılarla ahlaki yargılar arasındaki fark, aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

A) Din inançla ilgilidir, ahlak olgularla ilgilidir.
B) Din olgularla ilgilidir, ahlak inançla ilgilidir.
C) Din evrenseldir, ahlak evrensel değildir.
D) Din irade ile ilgilidir, ahlak inançla ilgilidir.
E) Din inançla ilgilidir, ahlak irade ile ilgilidir.

8. Normal koşullarda yemek yeme eylemi ahlaki eylem değildir. Ancak kendisine ait olmayan yiyeceklerden izinsiz olarak yeme bu eyleme ahlaki bir nitelik kazandırır.

Buna göre bir eylemin ahlaki nitelik kazanması, aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

A) Bilgili ve mutlu yaşamaya kararlı olma
B) Düşünce ve davranışlarda tutarlı görünme
C) Bütün eylemlerde erdemli olmaya özenme
D) Akla dayalı çıkarımlarda bulunma
E) Toplumdaki değerlere göre eylemleri iyi veya kötü olarak yorumlama

9. İnsan davranışı genel olarak insan bilimlerinin veya sosyal bilimlerin konusunu oluşturur. Tarih, sosyoloji, psikoloji, antropoloji gibi bilimler esas olarak insan davranışlarını incelerler. O halde sosyal bilimler ile ahlak felsefesi arasında ne fark vardır? Zira insanların ahlaki davranışları da, neticede genel olarak davranışların bir parçasıdır.

Parçada sorulan sorunun yanıtı, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sosyal bilimlerin konuları ile ahlak felsefesi arasında fark yoktur.
B) Sosyal bilimler de ahlaki davranışları konu alır.
C) Sosyal bilimler evrenseldir, ahlak felsefesi değildir.
D) Sosyal bilimler olgusal gerçekleri ortaya koymaya çalışırken, ahlak felsefesi bu olgular üzerinde değerlendirmelerde bulunur.
E) Sosyal bilimler iyi - kötü değerlendirmesi yapar, ahlak felsefesi ise bu değerlendirmelerin yapıldığı konuları ele alır.

10. Stirner'e göre, her birey benzersizdir ve bu benzersizliğini geliştirmek zorundadır. Stirner'ın bundan çıkardığı ahlaki sonuç, ben'in (ego) en yüksek değer olduğu ve bireyin kendisi dışında hiçbir şeye ve hiç bir kimseye karşı bir sorumluluk altında olmadığıdır. Ona göre ödevler ve haklar mevcut değildir. İnsan eylemlerini haklı çıkaran şey, sadece kendi bedeninin gücüdür.

Stirner'ın bu yaklaşımın temelinde, aşağıdaki görüşlerden hangisi vardır?

A) Evrensel ahlak yasasının varlığını kabul edip hazza bağlamıştır.
B) Evrensel ahlak yasasının varlığını insanların bencil olması nedeniyle reddetmiştir.
C) Evrensel ahlak yasasının varlığını kabul edip ödeve bağlamıştır.
D) Evrensel ahlak yasasının varlığını kabul edip bilgiye bağlamıştır
E) Evrensel ahlak yasasının varlığını reddetmiştir.

11. İnsan, çıplak bir varoluştur. Onun kendisine verilmiş olan herhangi bir özü, yani işlevi yoktur. O halde insan kendisini yaratmak özgürlüğüne sahiptir. İnsan özgürlüğe mahkumdur ve eylemleri de bu özgürlüğünün önceden belirlenmemiş bir sonucu olarak ortaya çıkmak zorundadır.

Buna göre Sartre'ın ahlak anlayışı için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Özgür insan, toplumun önyargılarından kurtulmuş insandır.
B) İnsanın varoluşu özünden önce gelir.
C) Kendi istekleri dışında da olsa toplumsal iradeye uygun davranan insan özgürdür.
D) Toplumsal iradeyi kendisinden uzaklaştıran insan özgürdür.
E) İnsan kendini yaratmalıdır.

12. Hedonizme göre, ahlaki eylem ile iki kişinin gerçekleştirmek istediği amaç hazdır. Bu haz bireysel olarak ortaya çıkar. Kişiden kişiye farklılık arz eder, evrensel bir nitelik taşımaktan uzaktır.

Hedonizm ile ilgili, aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Ahlaksal eylemin amacı hazdır.
B) Evrensel ahlak yasasının varlığını kabul etmezler,
C) Tüm hazcı filozoflar ruhsal hazza önem vermişlerdir.
D) Evrensel bir nitelik taşımaktan uzaktır.
E) Haz kişiden kişiye değişir.

NİTELİK Yayıncılık

1.C 2.B 3.A 4.C 5.E 6.A 7.E 8.E 9.D 10.B 11.C 12.C

KT 1 Sanat Felsefesi

1. Günbatımı, İranlıyı da İngilizi de, Amerikalıyı da aynı derecede heycanlandırır. Oysa Vivaldi'nin "dört mevsim" inden tat almak için eğitim gereklidir.

Parçaya göre, estetikle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi vurgulanmıştır?

A) Sanattaki güzellik doğadaki güzelliğe bağlıdır.
B) Doğadaki güzellik öznel olarak değerlendirilir.
C) Doğa güzelliği, güzelliğini mükemmel oluşundan alır.
D) Sanattaki güzel anlayışı doğadaki güzelden farklıdır.
E) Güzellik anlayışı evrenseldir.

2. İnsanın çevresiyle ilişkisi yalnızca bilme ilişkisi değildir. İnsan elinden çıkma bazı şeyler, örneğin tiyatroda seyrettiğimiz bir oyun, duyduğumuz bir şarkı, okuduğumuz bir şiir de hoşumuza gider, bize sevinç ve mutluluk verir. Bunlar da bizde, bir şeyin ne olduğunu bilmenin verdiği duygudan farklı bir duygu veya heyecanı meydana getirir. Hoşumuza giden, sevinç uyandıran bu etkinlikler "güzel" oldukları için, bizde bu duyguları uyandırırlar.

Felsefe de "güzel" ile ilgilenen disiplin, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Etik
B) Estetik
C) Ontoloji
D) Metafizik
E) Epistemoloji

3. "Doğa, insana haz veren inanılmaz güzelliklerle doludur. Ama doğadaki haz uyandıran nesneler sanat felsefesinin konusuna girmez. İnsanın kendisinin ürettiği nesneler, şiir, roman, heykel gibi ürünler sanat felsefesinin konusunu oluştururlar.

Buna göre, bir objenin sanat felsefesinin konusu olması aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

A) Eğitici olması
B) İnsan ihtiyaçlarını karşılaması
C) Tek olması
D) Haz vermesi
E) İnsan ürünü olması

4. **Güzellik,**

- Kant'a göre, çıkarsız hoşa gidendir.
- T. Vischer'e göre duyularda görünen ve biçim kazanan ide'dir.
- Aristo'ya göre orantı ve belli bir büyüklüğü gösteren düzendir.

Güzellik kavramının değişik şekillerde tanımlanmasında, bu kavramın hangi özelliği etkili değildir?

A) Olgularla sınanabilmesi
B) Metafizik alanda olması
C) Subjektif olması
D) Relativit olması
E) Duygularla ifade edilmesi

5. Güzel insan demek, insan deyince düşündüğümüz "insan" kavramına her yönüyle uyan varlık demektir. Birey, insanı insan yapan özüne uygunsa güzeldir.

Parçaya göre, "güzel" aşağıdakilerden hangisidir?

A) Özgün ve tek olan
B) Hoşa giden
C) İdeale uygun olan
D) Doğru olan
E) Gerçeğe aykırı düşen

6. Sanat eserinin tek ve biricik oluşu gibi, özgün olması gerekir. Bu da biçim ya da içerik ile olur. Yani sanat eseri, önceki bir eserin kopyası olmamalıdır.

Bu görüş, aşağıdaki kuramlardan hangisine aittir?

A) Güzellik kuramı
B) Yaratma kuramı
C) Taklit kuramı
D) Oyun kuramı
E) Yansıtma kuramı

NİTELİK Yayıncılık

7. İyi bir sanat eserinin veya güzel olanın aynı zamanda ahlaki bir değeri olabilir Ahlaki değerin, sanat değeri ile ilgisi yoktur. Güzel de ahlaki bir değerlendirmenin konusu değildir. Öte yandan güzelin iyiye, sanatın ahlâka aykırı olmasının gerekmediği de açıktır.

Parçada vurgulanmak istenen, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Güzellik uğruna ahlak feda edilmelidir.
B) Ahlaki değerler her şeyin üstünde olmalıdır.
C) Ahlaki değerler sanat değerleri de birbirine indirgenemez değerlerdir.
D) Ahlaki mesajı olmayan sanat sanat değildir.
E) Güzel "iyi" ise güzeldir.

8. Güzel kavramının kendisini öznel ve nesnel yanları ile birlikte inceleyen estetik, Platon'dan bu yana felsefi düşüncenin konusu içinde yer almıştır. Estetik hem doğadaki hem de sanattaki güzelliği konu edinmesi bakımından sıkça karşılaştırılan sanat felsefesinden farklı özellikler taşımaktadır.

Parçaya göre, estetiğin sanat felsefesinden farkı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sadece sanatı konu edinmesi.
B) Sadece doğadaki güzellikle ilgilenmesi.
C) Eserlerde güzelin aranması
D) Tüm nesnelerde var olan güzellikle ilgilenmesi
E) Sanatın farklı ifadeleriyle ilgilenmesi

9. Sanat, mekanik bir yeteneğin, hayal gücü ve yaratıcılıkla yoğurulup ortaya sıra dışı bir eser halinde dökülmesidir.

Sanatın sıra dışı olmasının ölçütü, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Haz ve beğeniyle ilişkili olması
B) Fayda sağlayıcı olması
C) Biricik ve tek olması
D) İnsanı eğlendirmesi
E) Yaratıcılığı kendinde barındırması

10. Hegel'e göre güzellik, düşüncede akılda, ruhta bulunur. Sanat insan aklının ürünüdür. Kendisine, doğanın taklidinden başka amaç bulmalıdır.

Hegel'e göre, sanatçının amacı aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

A) Sanat eseri sanatçının yaratıcı hayal gücünün ürünü olmalıdır.
B) Sanatçı doğayı taklit etmelidir.
C) Sanatçı topluma faydalı olmalıdır.
D) Sanatçı ideali yansıtılmalıdır.
E) Sanatçı eserleriyle doğaya ayna tutmalıdır.

11. Ortak estetik yargıların varlığını reddedenler, bu görüşlerinde genellikle sanat eserinin bizde uyandırdığı duygu ve heyecanlardan hareket etmektedirler. Bu görüşün temelinde, estetik değerin nesneye değil, bütünüyle özneye ait olduğu iddiası vardır.

Bu parçada, sanat felsefesinin aşağıdaki problem alanlarından hangisi tartışılmıştır?

A) Estetik yargıların yapısı problemi
B) Güzellik problemi
C) Ortak estetik yargıların imkanı problemi
D) Güzellik ve estetik ilişkisi problemi
E) Sanatın ne olduğu problemi

12. Kant'ın deyişiyle güzel, "kavramsız olarak zorunlu bir haz almanın konusu olan şeydir. "Ona göre kişi, bir nesnenin güzel olduğunu söylerken, herkesten o şeyi güzel bulmasını bekler. Ortak duygu, zorunlu bir estetik duygudur.

Kant'ın bu görüşü ile, aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Herkes için aynı olan, ortak estetik bir yargı yoktur.
B) Estetik yargılar evrensel özellik gösterir.
C) Estetik yargılar tümüyle özneldir.
D) Estetik tavırda yarar amacı söz konusudur.
E) Estetik yargılar kişisel beğeninin değerlendirilmesidir.

NİTELİK Yayıncılık

1. D 2. B 3. E 4. A 5. C 6. B 7. C 8. D 9. E 10. A 11. A 12. B

KT 2 Sanat Felsefesi

1. Taklit, sanatsal ihtiyaçlardan başka ihtiyaçlara cevap verir. Eğer ben fotoğraftan, çocuklarıma çok benzeyen bir imge bekliyorsam, bunun nedeni bir sanat eserine sahip olmayı arzu etmem değil, onların genç yaşlarının sadık bir hatırasını korumak istememdir. Tarih öncesi dönemin insanlarının mağara resimleri çok sadık bir biçimde av sahnelerini temsil ederler. Ama bizim için onların güzelliğini meydana getiren şey, bu sadakatleri değildir. Çünkü mağara resimlerinin doğruluğu sanatçının değil, büyücünün ihtiyacına cevap vermektedir.

Bu parçadaki açıklamalar, aşağıdaki yargılardan hangisini kanıtlar niteliktedir?

A) Sanat, hayat ve doğanın bir fotoğrafını almaktır.
B) Sanat evrenseli yakalayabilmektir.
C) Doğal olanın yansıması sanattır.
D) Sanat, hiçbir şekilde taklit olmaz.
E) Sanatçı, coşkularını doğaya uygun biçimde düzenler.

2. Bir resim sergisinde manzara resmini beğenmeyen konuk, tablonun ressamına "Bu ne biçim manzara resmi? Siz hiç mor bulutlar, yeşil gökyüzü gördünüz mü?" diye sorunca ressam "O benim hayalimdeki gökyüzü, inanmayan gökyüzüne çıkıp bakar." diye yanıt verir.

Ressamın bu yanıtı;

I. Sanat, sanatçının yaratımıdır.
II. Sanat, doğal olanın yansıtılmasıdır.
III. Sanat bir oyundur.

bu sanat kuramlarının hangisine karşı-tez oluşturur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

3. Estetik yargılar, bizim ruhsal durumumuzu, haz duyup duymadığımızı belirtilen yargılardır. Birinin güzel bulduğu bir heykeli ya da müzik parçasını, bir başkası güzel bulmayabilir. Hatta aynı tabloya bakan kaç kişi varsa, o kadar da farklı estetik değerlendirme vardır diyebiliriz.

Paragrafta estetik yargılarla ilgili hangi özellik vurgulanmaktadır?

A) Evrensel nitelikte olduğu
B) Doğayı olduğu gibi yansıttığı
C) Doğadan bağımsız olduğu
D) Özgün ve tek olduğu
E) Relatif nitelikte olduğu

4. Sanat ile zanaat birbirinden farklı iki alandır. Dolayısıyla sanatçı ile zanaatçı da birbirinden farklıdır. A. Malraux bu farkı "Sanatkar yeni biçimler üretir. Zanaatkar ise, var olan biçimleri üretir." sözüyle ifade eder.

Yukarıdaki paragrafa göre, sanatçının zanaatkardan farkı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Üretkenlik B) El becerisi
C) Yaratıcılık D) Yetenek
E) Varolan biçimleri inceleme

5. Özgür tiyatronun kahramanlık döneminde Antoine'da sanatçılar istedikleri kadar sırtlarını seyircilere dönsünler veya öğle vaktini göstermek için gonga on iki defa vurdursunlar, bu sözüm ona hayat diliminin hayata sadece ismen benzediği, en gerçek tiyatronun bile gerçekten başka bir şey olduğu hissediliyordu. Hatta sanat, gerçeklik izlenimini, gerçeklik yanılmasını gerçeğe sırtını çeviren teknikler sayesinde verebilir. Örneğin insan, hiçbir zaman Rodin'in, "Yürüyen Adam"ındaki gibi yani her iki ayağı da yerde, tam olarak yere basan tarzda yürüyememiştir.

Bu parçada, aşağıdaki görüşlerden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Sanatçıya eser yaratma düşüncesini veren şey, gerçek hayat değildir.
B) Sanat doğanın kendisidir
C) Sanat, gerçekliği yansıtır.
D) Sanatçı ne kadar doğayı yansıtırsa o kadar güzeli bulur.
E) Sanatçıya ilham veren doğadır.

NİTELİK Yayıncılık

6. Estetiğin gelişmesinde çok etkili olan Alman düşünürü Kant, estetik bilincini, genel olarak insan tecrübesindeki anlamlı ve birlikli bir öğe olarak değerlendirmiştir. Ona göre, estetik yapı, doğamızın teorik ve pratik yönlerini birbirine bağlayan, doğa dünyası ile özgürlük dünyasını uzlaştıran, temeli meydana gelir.

Parçaya göre, estetik bilinçli ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Doğayı güzel olarak değerendirmemizi sağlar.
B) Sanat ürünlerindeki güzellik yargısını inceler
C) Güzelliği bir bütün olarak kavramaya yardımcı olur.
D) Yaşamımızdaki teorik ve patik yönleri dengeler
E) Doğada kendiliğinden var olan güzel ile insan ürünü olan güzeli ayırmaya yardımcı olur.

7. Doğayı taklit etme iddiasında olan gerçekçi sanat, zaman bakımından geç bir sanattır., sanatsal bir sapmadır. Zola'nın, Courbert'in gerçekçi sanatlarının bir sanat olarak kalmalarının nedeni, aslında tam da ölümcül vaatlerini yerine getirememeleri, doğanın bir kopyası olmamalarıdır.

Parçadaki açıklamalara göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Sanat gerçekçi olabilmesi ve güzel olabilmesi için mutlaka doğayı taklit etmelidir.
B) Doğal olan sanat eserine yansıtıldığı sürece güzel olabilir.
C) Sanat bir yansıtma değil, yaratma etkinliğidir.
D) Sanat eserinin temel ölçütü herkes de aynı etkiyi yaratabilme gücüdür.
E) Doğal olanın güzelliği kavranmadan sanat oluşturulamaz.

8. Nehirler, çiçekler, kar görüntüleri güzel olarak değerlendirilselerde, onlar sanat eseri değildir. Çünkü sanat eseri doğal ortamda kendiliğinden oluşan bir ürün değildir. Sanat, doğal olana karşıt bir kavramdır.

Parçada sanatın hangi özelliği, vurgulanmaktadır?

A) Amacının güzele ulaşmak olduğu
B) İnsan ürünü olduğu
C) Doğanın taklidi olduğu
D) Evrensel olduğu
E) Nesnel olduğu

9. • Ressam sadece resim yapar, kendi düşüncelerini resme yapıştırmaz.
• Sanatçı eserini gerçekleştirme niyetiyle değil, sadece gerçekleştirdiği eserin niteliğiyle övgüyü hak eder.

Bu iki yargıdan çıkarılabilecek <u>ortak</u> sonuç, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sanatçının niyeti, sanat eserinin niteliğini belirler.
B) Her sanatçı eserini kendine göre yorumlar.
C) Sanatçının göre topluma faydalı olacak eserler yaratmaktır.
D) Sanatta önemli olan, sanat eserinin kendisidir.
E) Sanatçı yaşadığı kültürün etkisinde olmamalıdır.

10. Sanatta da eleştiri kaçınılmazdır. Bu eleştirel sanat eseri yanlış olduğu üzerinde değil, çirkin olması üzerindendir. Sanatçılar birbirlerini eleştirirlerken gerçekliğe uymuyor diye, diğer bir sanat eserini reddedemezler. Bir sanat yapıtıyla diğerini çürütemezler.

Bu parçada, aşağıdakilerden hangisi ifade edilmektedir?

A) Sanat konusunda eleştiri yapılamayacağı
B) Sanatta amacın toplumu aydınlatmak olması gerektiği
C) Güzelin herkes için "güzel" olduğu
D) Sanata ortaya konulan da kültürün etkisi olduğu
E) Sanata ilişkin değerlendirmenin beğeni bakımından olabileceği

11. Baumgarten, "güzel"i bulanık bir algı ve duygu olarak kabul etmiştir. Estetikte mantıkta ki gibi açıklık olmaz; o ancak mantığın bir karanlık uydusu olabilir. Baumgarten güzeli, duyulara hitap eden nesnelerin bir niteliği, duyulur bilginin yetkinliği olarak görür.

Baumgarten, estetik kavramını aşağıdakilerden hangisine bağlamıştır?

A) Duyguya indirgenebilen bağımsız bilgi dalıdır.
B) Orjinal eserler oluşturulan bir bilgidir.
C) Faydaya dayalı olan bir bilgidir.
D) Akıl yürütmeye dayalı bir bilgidir.
E) Doğruluğu temel alan bir bilgidir.

NİTELİK Yayıncılık

1. D 2. B 3. E 4. C 5. A 6. C 7. C 8. B 9. D 10. E 11. A

KT 3 Sanat Felsefesi

1. Tolstoy "insanın bir zamanlar yaşamış olduğu duyguyu kendinde canlandırdıktan sonra, aynı duyguyu başkalarının da hissedebilmesi için hareket, ses, çizgi, renk veya kelimelerle belirlenen biçimlerde ifade etme ihtiyacı, sanatı doğurmuştur." der.

Tolstoy, sanatın doğuşunu aşağıdakilerden hangisine bağlamıştır?

A) Sanat doğayı taklitle doğmuştur.
B) Sanat bireyin doğayı daha iyi tanıması için doğmuştur.
C) Sanat bireyin duygu ve düşüncelerini sembollerle anlatılmasından doğmuştur.
D) Sanat ahlaki kusursuzluğu sağlamak için doğmuştur.
E) Sanat bireysel faydayı artırmak için doğmuştur.

2. Bir şair, şiirinin düşünsel geri planını derinleştirebilirse, bu yol onu büyük şairler katına ulaştırabilir. Çünkü felsefeyi yedeğine almayan bir şair uzun soluklu olamaz.

Parçada vurgulanan ana düşünce, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Şiirin edebi yönü her zaman ağırlıklı olmalıdır.
B) Şiirde mutlaka felsefi unsurlar olmalıdır.
C) Şiirde topluma faydalı mesajlar olmalıdır.
D) Şiir düşünce temeline oturtulmalıdır.
E) Duygu ve hayal gücü kullanılmalıdır.

3. Felsefe gibi sanat da varlığı, dünyayı anlama ve yorumlama etkinliğidir. Her sanat eseri belli bir varlığın yorumunu taşır. Bununla birlikte felsefe daha çok insanın eleştirel tavrını, düşünme yöntemlerini geliştirir. Çünkü felsefe insan aklına hitap eder. Oysa sanat, yaratıcı faaliyetinde, doğrudan doğruya duygulara sanatçının hayal gücüne, imgelemine dayanır.

Parçaya göre, aşağıdakilerin hangisi filozoftan çok sanatçının cevaplayacağı sorulardan biri <u>değildir</u>?

A) Güzelliğin kaynağı nedir?
B) Sanatın özü ve değeri nedir?
C) Sanat eserinin özellikleri nelerdir?
D) Tüm toplumlar için ideal bir sanat anlayışı olabilir mi?
E) Ortak estetik yargılar olabilir mi?

4. "Bir toplumda, üniversite öğretim üyelerinden ilkokul bitirenlere kadar değişik düzeyde okurlar olduğuna göre, sanat ve edebiyat eserlerine biçilen değerlerin çelişkili olmasından daha doğal birşey düşünülemez. Nitekim piyasa romanı diye adlandırılan çok sürümlü, ipe sapa gelmez aşk romanlarının okuyucularına, bir Abdülhak Şinasi Hisar'ın "Fahim ve Biz"ini okutamazsınız. Kültürü yüksek düzeyde olan her aydın okuyucuya da James Joyce'un "Ulyse"ini okutmak öylece olanaksızdır. Bu durumda, bırakalım, her okuyucu kendi kitabını mı okusun diyeceğiz?"

Paragrafta anlatılmak istenen yargı, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Estetik yargılar kişisel niteliktedir.
B) Estetik yargılar bireylerin eğitimleriyle ilgilidir.
C) Estetik yargılar bireylerin kültürleriyle ilgilidir.
D) Bütün insanlar için ortak estetik yargılara ulaşılabilir.
E) Sanat özgür bırakılmalıdır.

5. Aristoteles, güzeli hem nesnel ölçütleri ile hem de öznede bıraktığı duygular bakımından incelemiştir.

Aşağıdakilerden hangisi, Aristoteles'in güzelde incelediği nesnel ölçütlerden biri <u>değildir</u>?

A) Düzen B) Oran C) Doğruluk D) Simetri E) Sınırlılık

6. Bir duygunun, tasarının ya da güzelliğin anlatımında kullanılan yöntemlerin tümüne ya da bu anlatım sonucu ortaya çıkan üstün yaratıcılığa sanat denir. Zanaat ise, insanların maddeye dayanan gereksinimlerini karşılamak için yapılan öğrenimle birlikte deneyim ve ustalık gerektiren işlerdir.

Aşağıdakilerden hangisi, zanaatın özelliklerinden biri <u>değildir</u>?

A) Zanaat ürünleri biriciktir.
B) Zanaat tecrübeyle elde edilir.
C) Zanaat da yarar amacı vardır.
D) Zanaat usta - çırak ilişkisiyle öğrenilir.
E) Zanaat ürünleri insan hayatını kolaylaştırır.

NİTELİK Yayıncılık

6. Estetiğin gelişmesinde çok etkili olan Alman düşünürü Kant, estetik bilincini, genel olarak insan tecrübesindeki anlamlı ve birlikli bir öğe olarak değerlendirmiştir. Ona göre, estetik yapı, doğamızın teorik ve pratik yönlerini birbirine bağlayan, doğa dünyası ile özgürlük dünyasını uzlaştıran, temeli meydana gelir.

Parçaya göre, estetik bilinçli ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Doğayı güzel olarak değerendirmemizi sağlar.
B) Sanat ürünlerindeki güzellik yargısını inceler
C) Güzelliği bir bütün olarak kavramaya yardımcı olur.
D) Yaşamımızdaki teorik ve patik yönleri dengeler
E) Doğada kendiliğinden var olan güzel ile insan ürünü olan güzeli ayırmaya yardımcı olur.

7. Doğayı taklit etme iddiasında olan gerçekçi sanat, zaman bakımından geç bir sanattır., sanatsal bir sapmadır. Zola'nın, Courbert'in gerçekçi sanatlarının bir sanat olarak kalmalarının nedeni, aslında tam da ölümcül vaatlerini yerine getirememeleri, doğanın bir kopyası olmamalarıdır.

Parçadaki açıklamalara göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Sanat gerçekçi olabilmesi ve güzel olabilmesi için mutlaka doğayı taklit etmelidir.
B) Doğal olan sanat eserine yansıtıldığı sürece güzel olabilir.
C) Sanat bir yansıtma değil, yaratma etkinliğidir.
D) Sanat eserinin temel ölçütü herkes de aynı etkiyi yaratabilme gücüdür.
E) Doğal olanın güzelliği kavranmadan sanat oluşturulamaz.

8. Nehirler, çiçekler, kar görüntüleri güzel olarak değerlendirilselerde, onlar sanat eseri değildir. Çünkü sanat eseri doğal ortamda kendiliğinden oluşan bir ürün değildir. Sanat, doğal olana karşıt bir kavramdır.

Parçada sanatın hangi özelliği, vurgulanmaktadır?

A) Amacının güzele ulaşmak olduğu
B) İnsan ürünü olduğu
C) Doğanın taklidi olduğu
D) Evrensel olduğu
E) Nesnel olduğu

9. • Ressam sadece resim yapar, kendi düşüncelerini resme yapıştırmaz.
• Sanatçı eserini gerçekleştirme niyetiyle değil, sadece gerçekleştirdiği eserin niteliğiyle övgüyü hak eder.

Bu iki yargıdan çıkarılabilecek ortak sonuç, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sanatçının niyeti, sanat eserinin niteliğini belirler.
B) Her sanatçı eserini kendine göre yorumlar.
C) Sanatçının göre topluma faydalı olacak eserler yaratmaktır.
D) Sanatta önemli olan, sanat eserinin kendisidir.
E) Sanatçı yaşadığı kültürün etkisinde olmamalıdır.

10. Sanatta da eleştiri kaçınılmazdır. Bu eleştirel sanat eseri yanlış olduğu üzerinde değil, çirkin olması üzerindendir. Sanatçılar birbirlerini eleştirirlerken gerçekliğe uymuyor diye, diğer bir sanat eserini reddedemezler. Bir sanat yapıtıyla diğerini çürütemezler.

Bu parçada, aşağıdakilerden hangisi ifade edilmektedir?

A) Sanat konusunda eleştiri yapılamayacağı
B) Sanatta amacın toplumu aydınlatmak olması gerektiği
C) Güzelin herkes için "güzel" olduğu
D) Sanata ortaya konulan da kültürün etkisi olduğu
E) Sanata ilişkin değerlendirmenin beğeni bakımından olabileceği

11. Baumgarten, "güzel"i bulanık bir algı ve duygu olarak kabul etmiştir. Estetikte mantıkta ki gibi açıklık olmaz; o ancak mantığın bir karanlık uydusu olabilir. Baumgarten güzeli, duyulara hitap eden nesnelerin bir niteliği, duyulur bilginin yetkinliği olarak görür.

Baumgarten, estetik kavramını aşağıdakilerden hangisine bağlamıştır?

A) Duyguya indirgenebilen bağımsız bilgi dalıdır.
B) Orjinal eserler oluşturulan bir bilgidir.
C) Faydaya dayalı olan bir bilgidir.
D) Akıl yürütmeye dayalı bir bilgidir.
E) Doğruluğu temel alan bir bilgidir.

NİTELİK Yayıncılık

1. D 2. B 3. E 4. C 5. A 6. C 7. C 8. B 9. D 10. E 11. A

KT 3 Sanat Felsefesi

1. Tolstoy "insanın bir zamanlar yaşamış olduğu duyguyu kendinde canlandırdıktan sonra, aynı duyguyu başkalarının da hissedebilmesi için hareket, ses, çizgi, renk veya kelimelerle belirlenen biçimlerde ifade etme ihtiyacı, sanatı doğurmuştur." der.

Tolstoy, sanatın doğuşunu aşağıdakilerden hangisine bağlamıştır?

A) Sanat doğayı taklitle doğmuştur.
B) Sanat bireyin doğayı daha iyi tanıması için doğmuştur.
C) Sanat bireyin duygu ve düşüncelerini sembollerle anlatılmasından doğmuştur.
D) Sanat ahlaki kusursuzluğu sağlamak için doğmuştur.
E) Sanat bireysel faydayı artırmak için doğmuştur.

2. Bir şair, şiirinin düşünsel geri planını derinleştirebilirse, bu yol onu büyük şairler katına ulaştırabilir. Çünkü felsefeyi yedeğine almayan bir şair uzun soluklu olamaz.

Parçada vurgulanan ana düşünce, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Şiirin edebi yönü her zaman ağırlıklı olmalıdır.
B) Şiirde mutlaka felsefi unsurlar olmalıdır.
C) Şiirde topluma faydalı mesajlar olmalıdır.
D) Şiir düşünce temeline oturtulmalıdır.
E) Duygu ve hayal gücü kullanılmalıdır.

3. Felsefe gibi sanat da varlığı, dünyayı anlama ve yorumlama etkinliğidir. Her sanat eseri belli bir varlığın yorumunu taşır. Bununla birlikte felsefe daha çok insanın eleştirel tavrını, düşünme yöntemlerini geliştirir. Çünkü felsefe insan aklına hitap eder. Oysa sanat, yaratıcı faaliyetinde, doğrudan doğruya duygulara sanatçının hayal gücüne, imgelemine dayanır.

Parçaya göre, aşağıdakilerin hangisi filozoftan çok sanatçının cevaplayacağı sorulardan biri değildir?

A) Güzelliğin kaynağı nedir?
B) Sanatın özü ve değeri nedir?
C) Sanat eserinin özellikleri nelerdir?
D) Tüm toplumlar için ideal bir sanat anlayışı olabilir mi?
E) Ortak estetik yargılar olabilir mi?

4. "Bir toplumda, üniversite öğretim üyelerinden ilkokul bitirenlere kadar değişik düzeyde okurlar olduğuna göre, sanat ve edebiyat eserlerine biçilen değerlerin çelişkili olmasından daha doğal birşey düşünülemez. Nitekim piyasa romanı diye adlandırılan çok sürümlü, ipe sapa gelmez aşk romanlarının okuyucularına, bir Abdülhak Şinasi Hisar'ın "Fahim ve Biz"ini okutamazsınız. Kültürü yüksek düzeyde olan her aydın okuyucuya da James Joyce'un "Ulyse"ini okutmak öylece olanaksızdır. Bu durumda, bırakalım, her okuyucu kendi kitabını mı okusun diyeceğiz?"

Paragrafta anlatılmak istenen yargı, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Estetik yargılar kişisel niteliktedir.
B) Estetik yargılar bireylerin eğitimleriyle ilgilidir.
C) Estetik yargılar bireylerin kültürleriyle ilgilidir.
D) Bütün insanlar için ortak estetik yargılara ulaşılabilir.
E) Sanat özgür bırakılmalıdır.

5. Aristoteles, güzeli hem nesnel ölçütleri ile hem de öznede bıraktığı duygular bakımından incelemiştir.

Aşağıdakilerden hangisi, Aristoteles'in güzelde incelediği nesnel ölçütlerden biri değildir?

A) Düzen B) Oran C) Doğruluk D) Simetri E) Sınırlılık

6. Bir duygunun, tasarının ya da güzelliğin anlatımında kullanılan yöntemlerin tümüne ya da bu anlatım sonucu ortaya çıkan üstün yaratıcılığa sanat denir. Zanaat ise, insanların maddeye dayanan gereksinimlerini karşılamak için yapılan öğrenimle birlikte deneyim ve ustalık gerektiren işlerdir.

Aşağıdakilerden hangisi, zanaatın özelliklerinden biri değildir?

A) Zanaat ürünleri biriciktir.
B) Zanaat tecrübeyle elde edilir.
C) Zanaat da yarar amacı vardır.
D) Zanaat usta - çırak ilişkisiyle öğrenilir.
E) Zanaat ürünleri insan hayatını kolaylaştırır.

NİTELİK Yayıncılık

7. Picasso, Guernica tablosunun yer aldığı sergiye bir çok sanat severi davet etmiştir. Bu davetliler arasında bir de İspanyol general bulunmaktadır. Sanatta üst düzey bilgiye sahip bu kişi,"Guernica" tablosunu gördüğünde (ki İspanyol iç savaşını anlatmaktadır.) hayranlığını gizleyemez. Ve; "Ooo üstad, harika yapmışsınız!" diyerek Picaso'yu övmek etmek ister. Üstad bütün hazır cevaplılığıyla; "Estağfurullah, o sizin eseriniz, der. Ben sadece resimledim.

Parçadan hareketle, aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Güzel karşılıksız hoşlanmadır.
B) Güzel toplumu ifade etmelidir.
C) Güzel, çıkarsız olarak hoşa gidendir.
D) Sanat ve güzel akılla ilgili olandır.
E) Sanat bir şeyin güzel temsilidir.

8. Sanatçı ilişkide bulunduğu nesne ve durumları değişik araçlar kullanarak ifade etmeye çalışır. Ancak bu anlatımı kendi duygu, düşünce, istek ve değerlerini katarak gerçekleştirir. Yani sanatçı var olan gerçekliği kendinden birşey katarak yorum getirir.

Yukarıdaki parçaya göre, aşağıdakilerden hangisi kesinlikle söylenemez?

A) Sanatçı doğadaki güzellikleri düşüncesiyle zenginleştirir.
B) Sanatsal bilgide nesnellik esastır.
C) Gerçekliği yorumlarken duygular ve hayal gücü ön plandadır.
D) Sanat eserleri kişisel değerlendirilir.
E) Sanatta estetik haz önemlidir.

9. Bir eserin sanat eseri olması için insan yaratası olması yetmez. Fabrika örgüsü olan rengarenk, farklı desenler taşıyan bir halıyı "güzel" bulabiliriz; ama ona sanat eseri diyemeyiz. Çünkü bu fabrikada aynı örnekte binlerce halı üretilmektedir.

Parçaya göre bir eserin, sanat eseri olması aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

A) Özgün ve tek olmasına
B)Göreceli olmasına
C) İnsan yaratısı olmasına
D) Güzel olmasına
E) Yarar sağlamasına

10. Romatizma
Islak çamaşırlara konan serçe
Hemencecik kaç oradan
Sen de yoksa
Annem gibi hastalanıp ölebilirsin.

Sunay AKIN

Sunay Akın'ın bu şiirinde ıslak çamaşıra konan serçe ile ifade edilen, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sanat eseri
B) Estetik yargı
C) Estetik nesne
D) Estetik tavır
E) Estetik özne

11. "Isınan cisimler genleşir." türündeki bir yargı bilimsel bir yargıdır ve kişilerin kabul edip etmeyişinin dışındadır. "Ne güzel tablo" ifadesinde olduğu gibi bir beğeni bildiren ifadeler, estetik yargı kapsamında değerlendirilir. Her yerde de geçerli değildir.

Buna göre, estetik yargıyı bilimsel yargıdan ayıran temel özellik aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Estetiğin taklit olması
B) Sanatın yaratma olması
C) Subjektif olması
D) Objektif olması
E) Sanatın oyun olması

12. Sanatçının sevinçleri, acıları, öfkesi değil, hayalleri doldurmalı dünyamızı. Eserine bakarak onu tanımamalıyız. Onun geçmişte yaşadıkları bizi neden ilgilendirsin ki? Yok mu bu adamın bize anlatacağı düş dünyasının toz pembe ikliminden derlenmiş birbirinden heyecan verici renkli, tatlı nağmeler?

Bu paragraftaki;

I. Sanatçı, yaşadığını yaşadıklarını değil, güzel düşerini yansıtmalıdır.
II. Sanatçı, dış dünyayı olduğu gibi yansıtmalıdır.
III. Sanatçı hayal gücünü dışa vurarak sanat yapar.

görüşlerinden hangisini vurgulamaktadır?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve III
E) I ve II

NİTELİK Yayınlık

1. C 2. D 3. D 4. A 5. C 6. A 7. E 8. B 9. A 10. C 11. C 12. D

KT 4 Sanat Felsefesi

1. "Estetik olarak hoşuma giden, kendisinden estetik olarak haz duyduğum bir şeyin, adını ve kavramını bilmeyebilirim. Bu bilgiden yoksun olsam bile, ondan estetik olarak haz aldığım için, o şeye güzel derim. Doğruluk ise, hoşumuza gitse de gitmesede aklımızın zorunlu bir yargısıdır. Doğruluk, kişisel öngörüden subjektif keyfiyetten kaynaklanmaz."

Kant'ın bu düşüncesine dayanarak, doğruluk ve güzellik arasında nasıl bir ilişki kurulabilir?

A) Güzellik ve doğruluk her ikisi de, insan aklının ürünüdür.
B) Güzellik soyut belirtileri olan bir değer, doğruluk ise somut değerlerle izah edilebilir.
C) Güzellik ve doğruluk bir ve aynı şeydir.
D) Doğruluk tanımlanabilir, güzellik tanımlanamaz.
E) Doğruluğun sonuçları kendini güzellik olarak gösterir.

2. Van Goghe'un "İris Çiçekleri" tablosu veya Adalet Ağaoğlu'nun "Yaz Sonu" adlı romanı, yaratıcısının ruhunda bir kez oluşan ve bir kez daha asla tekrar edilmeyecek olan sanat eserleridir.

Bu açıklamalardan çıkarılacak sonuç, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sanatçı eserlerini uzun süreli birikim sonucu oluşturur.
B) Sanat ürünü, yaratıcısından bağımsızdır.
C) Sanatçı eserlerini, her şeyden bağımsız üretir.
D) Sanat ürünleri evrensel özellik taşır.
E) Sanat eseri tek ve özgündür.

3. Bir vazo ya da tablo, eşya olarak kullanım değeri; pazar malı olarak değişim değeri; atalardan kalmışsa bir anı değeri, bir eser olarak da sanat değeri taşıyabilir.

Böyle bir eşyanın, insanlar için farklı değerler taşımasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Evrensel değil, belli bir kültüre özgür olması
B) Üretimin değere yönelik olması
C) İnsan emeğinin ürünü olması
D) Değişik metot ve tekniklerle üretilebilmesi
E) İnsanların çeşitli ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olması

4. Sanat, Malrouf'un ifadesiyle "formların üsluba dönüştüğü şaşırtıcı simyadır. Başka bir dünyanın yaratılması sevdirilmesidir. Sanat eserinin güzelliği, doğanın kendisinde bulunan bir güzelliğin taklit edilmesi değildir; aksine özel ve özgün bir güzellik değerinin yaratılmasıdır. Sanat, gerçeğin bir yansıması değil, başka bir plana aktarılmasıdır."

Parçadaki açıklamalardan, aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılamaz?

A) Sanat doğayı yansıttığı sürece güzel olabilir.
B) Sanat şekillerin biçimlendirilmesidir.
C) Sanatçı dünyasını kullanarak güzellik yaratır.
D) Sanat eserleri sanatçının özgün kişilik ve becerisinin yansımasıdır.
E) Sanat doğanın, farklı bir üslup ile yeniden yaratılmasıdır.

5. Sanat, doğa ya da toplum olaylarını, insanda yarattığı duygu ve heyecan açısından yansıtır.

Parçaya göre, aşağıdakilerden hangisi sanat eserleri için geçerli olmayan bir özelliktir?

A) Sanatçının hayal gücüne dayanma
B) Olayları nesnel olarak yansıtma
C) İzleyenler açısından da duygusal etkiler yaratma.
D) Toplumsal ihtiyaçlardan kaynaklanma
E) Beğeni duygusu yaratma

6. Dış nesnel gerçeklikte, güzellik değerini aramak, felsefenin daha çok metafizik yönünü işaret eder; ya da jeolojik bir saptama olarak algılanmalıdır. Bu yönüyle sanat, sanatçının subjektif tercihi ve keyfiyeti ile de ilgilidir. Sanatçı özgür iradesiyle dilediği biçimde sanatını oluşturur. Herhangi bir bağlayıcılık ve zorunluluk söz konusu değildir.

Paragrafta sanatçı kişiliğin, daha belirgin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

A) Sanatçı toplumun üstünde, anlaşılmaz, ulaşılmaz bir yerde olmalıdır.
B) Sanatçı kendi yaşamını objeye aktaran tutum sergilemelidir.
C) Sanatçı felsefeden ayrılmamalıdır.
D) Sanatçı her türlü kurumdan bağımsız ve tarafsız olmalıdır.
E) Sanatçı, özgür iradeli, subjektif, ancak özgün kişi olmalıdır.

NİTELİK Yayınlık

7. "Zevklerle, renkler tartışılmaz." **sözü estetik yargıların hangi özelliğini dile getirmektedir?**

A) Estetik yargıların ahlaki yargılarla benzerliğini
B) Ortak estetik yargıların yokluğunu
C) Ortak estetik yargıların varlığını
D) Dini yargılardan farkını
E) Estetik yargıların beğenilerle ilgisini

8. Bir sanat eserinin güzelliği konusunda birbirine karşıt değerlendirmeler yapılabilir, ama bunlardan yalnız biri kabul edilebilir. Çünkü eser hem güzel hem çirkin olamaz. Afrodit her zaman aynı güzellik niteliğini taşıyacaktır. Çünkü mermerin sertliği, şekli, boyu gibi heykelin güzelliği de bizim dışımızda var olan kendi başına bir niteliktir.

Burada, sanat ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir ?

A) Estetik yargılarda yaratıcılık önemlidir.
B) Sanat eseri insan ürünüdür.
C) Ortak estetik yargılara ulaşılamaz.
D) Ortak estetik yargılara ulaşılabilir.
E) Estetik yargılar herkes için aynıdır.

9. Schiller'e göre, sanat ile oyun arasında önemli benzerlikler vardır. "İnsan kelimenin tam anlamında insan olduğu zaman oynar ve ancak oynadığı zaman kelimenin tam anlamıyla insandır."

Bu benzerlikler arasında, aşağıdakilerden hangisi bulunmaz?

A) Özellikle çocuklar tarafından benimsenmeleri
B) İnsanı özgür ve yaratıcı kılmaları
C) Faydaya yönelik olmamaları
D) İnsanı sıkıntı ve kaygılardan uzaklaştırılmaları
E) Kendilerinden başka bir amaca yönelmemeleri

10. Sanatta, yaşamı, insanları, varlığı derin bir biçimde kavrama, anlama gücü vardır. Mantığa dayanmaz duyguya, heyecana ve yaratıcılığa dayanır. Örneğin bir ressam hissettiklerini, yaşadıklarını boyaları ve paletiyle diğer insanlarla paylaşır, kendini ifade eder.

Parçaya göre, sanat bilgisine ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamayız?

A) Sanatçı yaratıcılık ve hayal gücüyle eserini oluşturur.
B) Sanatçı objesine algıladıklarını döker.
C) Sanat bilgisinde sanatçının yaşadığı kültürün etkisi vardır.
D) Sanat bilgisinin etkisiyle kişide, bilinçli ruh hali oluşur.
E) Sanat bilgisi kişiyi bulunduğu ruh halinden başka ruh haline geçirir.

11. Güzellik, nesnenin taşıdığı bir özelliktir. Beğeni işinde keyfilik olmaz. Hiçbir çıkar gözetmeyen beğeni, genel-geçer, zorunlu ve a priori bir yargıdır. Herkes ölçüler içinde baktığında aynı yargıda bulunacaktır.

Kant'a göre, parçada anlatılan beğeni yargılarında hangi değere ulaşmak mümkündür?

A) Ortak beğeni yargıları özneldir.
B) Ortak değer yargıları zorunludur.
C) Ortak beğeni yargılarının varlığı kabul edilir.
D) Ortak kişisel yargılar keyfidir.
E) Zorunlu yargılar sanatta değil, bilimde vardır.

12. Picasso'nun Kübizm akımının anlaşılması konusundaki düşüncesi şöyledir: "Ben İngilizce bilmem, İngilizce kitaptan hiçbir şey anlamam. Bundan İngilizce'nin varolmadığı anlamı çıkmaz. Bilgisiz olduğum bir şeyi anlayamadığım için kendimden başkasını niçin suçlu göreyim?

Parçada sanatla ilgili, hangi düşünce belirtilmektedir?

A) Bilinmeyeni suçlamanın yanlışlığı
B) Yeteneği sistematik biçimde kullanmanın
C) Güzeli oluşturmanın önemi
D) Sezgi ile ulaşılan eserin yaradılış biçimi
E) Eserin bireyde ortaya çıkardığı duygu.

NİTELİK Yayıncılık

1. B 2. E 3. E 4. A 5. B 6. E 7. B 8. C 9. A 10. D 11. C 12. A

KT 5 Sanat Felsefesi

1. Aç bir insan için yemeğin kalitesi değil, var olması önemlidir. Yakınını kaybeden bir insan en güzel resimden zevk alamaz. Çiftçi tarlasında satacağı ürünü görür, doğal güzelliği görmez.

Paragraftaki açıklamalar, aşağıdakilerden hangisini doğrular?

A) Beğeni yargısı insan ihtiyaçlarına göre farklılık gösterebilir.
B) Güzel ve hoş değerlerin birbirinden farklıdır.
C Beğeni yargıları evrenseldir.
D) Beğeni yargıları her kültürde farklılık gösterir.
E) Güzellik yargısı eğitimle şekillenebilir.

2. Ahlaksal çöküntüye engel olmayan, ahlaklı davranışlara olumlu katkısı olmayan, verdiği mesajlarda ahlaki öğeler bulunmayan sanat gerçek sanat değildir.

Bu düşünceyi savunan birinin, aşağıdakilerden hangisini yapması beklenir?

A) Yaptığı eserler nesnel gerçekliğe uygun olmalıdır.
B) Yaptığı eserlerde akılcı olmalıdır.
C) Eserlerinde beğeni ön planda olmalıdır.
D) Ahlaklı olabilmek için sanatla ilgilenmemelidir.
E) Sanatı ahlak için yapmalıdır.

3. Sanat felsefesinde insanların tümünün beğenisine konu olabilecek objelerin varlığı hep tartışılagelmiştir. Bu konuda iki temel farklı yaklaşım ortaya çıkmıştır.

Bu yaklaşımlar, aşağıdakilerden hangisine cevap bulmaya çalışmışlardır?

A) Doğadaki güzellik ile sanattaki güzellik aynı mıdır?
B) Güzel - hoş ilişkisi nasıldır?
C) Sanat eserinin özellikleri nelerdir?
D) Ortak estetik yargılar var mıdır?
E) Sanat kurumları nelerdir?

4. Sanatın, sanat yaratmalarının ve sanat beğenilerinin özünü ve anlamını konu alan felsefe dalına sanat felsefesi denir. Sanat eserleri ile ilgili ortaya konabilecek kavram ve problemleri analiz eder. Estetik ise, genel olarak güzeli sadece sanat eserlerinde değil, doğada da inceler.

Paragrafa göre, estetiğin sanat felsefesinden farkı aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

A) Sadece doğadaki güzelliği konu alması
B) Tüm nesnelerdeki güzelliği konu alması
C) İnsan ürünlerinde güzelliği araması
D) Sadece sanatı konu edinmesi
E) Sanatın özellikleriyle ilgilenmesi

5. Orhan Pamuk'un "Kar" kitabı, sadece Türkler tarafından okunmaz. "Kar", tüm dünya uluslarınındır. Bunun gibi Klasik Türk Müziği de sadece doğulular tarafından değil, dünyadaki tüm insanlar tarafından dinlenmektedir.

Parçada sanatın, hangi özelliği üzerinde durulmuştur.

A) Subjektif olması
B) Doğanın taklidi olması
C) Evrensel olması
D) Bireye fayda sağlaması
E) Yaratıcı hayal gücüne dayanması

6. Antik Yunun mitolojisine göre, yersiz, yurtsuz, çıplak, savunmasız insana acıyan Prometheus, ateşi, dokuma ve demircilik sanatlarını çalarak insana vermiştir.

Bu anlatıma göre sanat nasıl ortaya çıkmıştır?

A) İnsanın gereksinimlerinin karşılanmasıyla
B) İnsanların farklı özelliklerinin belirlenmesiyle
C) İnsanın yeteneklerinin ortaya çıkmasıyla
D) Doğanın yıkıcı etkisinin artmasıyla
E) İnsanın doğa üzerindeki etkinliğinin artmasıyla

NİTELİK Yayıncılık

7. Croce'ye göre bütün insanlar için değişen sezgisel estetik anlayışı, farklı algılamalarla neden olur. Bir sanatçının yaşantısı, duyumları ve izlenimleri, kişisel tecrübeleri ve yaratıcılığıdır. Bunlar, birer "ham malzeme" dir. Zihin önce onları ayıklar, düzenler. Daha sonra bu sentezi bir sanatsal ifadeye dönüştürür.

Croce'nin bu görüşüne dayanarak, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Sanatçılar güzellik ideasına sahip olarak eserler oluştururlar.
B) Sanat eserinin değerini gördüğü ilgi belirler.
C) Sanatçılar eserlerinde topluma yararlı olmalıdırlar.
D) Ortak estetik yargılara ulaşılabilir.
E) Ortak estetik yargılara ulaşmak mümkün değildir.

8. Kant güzel olanla iyi olanı birbirinden ayırmaya çalışmıştır. Ona göre "iyi" isteme ile ilgilidir, istemenin bir özelliğidir. Güzel ise, estetik bir değerdir. "Güzel"in eyleme ilişkin bir zorlayıcılığı yoktur.

Parçada eleştirilen görüş, aşağıdakilerden hangisidir?

A) "İyi"den pay almamış güzellik düşünülmez.
B) Güzel anlayışı kişiden kişiye değişir.
C) Güzel saydığımız şeyler aynı zamanda "iyi" olan şeylerdir de.
D) "İyi" olanı yaptığımızda haz duyarız.
E) Beğenilerimiz bize "iyi" gelir.

9. Sanat felsefesi, sanatın sanatsal yaratımların, beğenilerin özünü ve anlamını konu alan felsefedir. Sadece insan yapısı eserleri konu olarak ele alır; onları etkileyen dinsel, ahlaki, kültürel, toplumsal etkenler üzerinde durur. Bu yönüyle sanat felsefesi, estetiğin bir bölümü durumundadır.

Parçaya göre, aşağıdakilerden hangisi sadece sanat felsefesinin alanına giren bir örnektir?

A) Buğday tarlası
B) Karlarla kaplı dağlar
C) Deniz üzerinde yakamozlar.
D) Efes Artemis Tapınağı
E) Niagara Şelalesi

10. I. Sanatcıyı kalıcı yapan doğadaki objelerin kendi penceresinden yansıtmaktır.
II. Sanatçının görevi toplumu baskı ve sıkıntılardan kurtarmaktır.
III. Sanatçının görevi topluma ayna tutmaktır.
IV. Sanat eserinin başarısı doğadaki gerçeğine benzerliği ile ölçülür.
V. Sanat, tekil, bir kerelik olanın sezgisel kavrayışıdır.

Parçadaki numaralandırılmış düşüncelerden hangileri "Mimesis (Yansıtma)" kuramına aittir?

A) I ve II B) II ve III C) I ve V
D) II ve IV E) I ve IV

11. Bir gün Güzellik ve Çirkinlik bir deniz kıyısında karşılaşmışlar. Elbiselerini çıkarıp denizde yüzmüşler. Bir süre sonra Çirkinlik kıyıya dönüp Güzelliğin elbiselerini giyerek ordan uzaklaşmış. Güzellik ise elbiselerini bulamadığından çaresiz Çirkinliğin elbiselerini giymiş... O gün bugündür erkekler ve kadınlar onları birbirine karıştırırlar. Ancak içlerinden Güzelliğin yüzünü önceden görmüş kimileri vardır ki, giysilerine bakmaksızın tanırlar onu. Ve yine Çirkinliği tanıyan bazıları vardır ki, Güzelliğin elbisesi onu gözlerinden gizleyemez.

Parçada anlatılmak istenen, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Güzellik ve Çirkinlik zaman zaman karıştırılabilir.
B Güzellik ve Çirkinlik değeri, koşullara göre değişmez.
C) Güzellik ve Çirkinlik değeri koşullara göre değişir.
D) Güzellik ve Çirkinlik kişiden kişiye değişir.
E) Güzellik ve Çirkinlik tanımlaması ve tanınması zor iki estetik kavramdır.

12. Sanat tarihindeki eserler, sadece bir toplumun bir ırkın, bir ülkenin değildir. Sanatsal birikime her toplumun az yada çok katkısı tartışılmaz boyuttadır. Mısır'daki Piramitler, Hindistan'da ki Tac Mahal bütün insanlara aittir.

Bu parçada sanatın hangi özelliği vurgulanmıştır?

A) Yaratıcılığı
B) Evrenselliği
C) Öznelliği
D) Güzelliği konu alması
E) Faydayı amaçlaması

NİTELİK Yayıncılık

1. A 2. E 3. D 4. B 5. C 6. A 7. E 8. A 9. D 10. E 11. B 12. B

KT 1 Din Felsefesi

1. Teoloji, belli bir dini, bu dinin temel kavramlarını, Tanrının varlığını, insanın Tanrı karşısındaki durumunu ele alan öğretilerin genel adıdır. Din felsefesi ise, dinin Temel savlarını akla dayandırarak soruşturmaktır.

Din felsefesi aşağıdakilerden hangisini sorgulamaz?

A) Tanrı ile evren arasındaki ilişkiler nasıldır?
B) Vahiy mümkün müdür?
C) İslam hukuku nasıl işler?
D) Tanrı var mıdır?
E) Ruh ölümsüz müdür?

2. Dinin felsefi değerlendirilmesinin temel özelliği akla dayalı olmasıdır. Felsefi bakış tutarlı olmak, bütünü, bütünlüğü görebilen bir bakış olmak zorundadır. Bundan ötürü din felsefesi, bütün dinlerde ortak olanı göz önünde bulundurur. Bütün dinlerde ortak olan ise, inanma olgusudur.

Buna göre, din felsefesi için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Konularına eleştirel bir yaklaşım getirir.
B) Bireylere belli bir dinsel inanç kazandırmayı hedefler.
C) Belli bir dinin incelenmesidir.
D) Belli bir dinin tekelinde değildir.
E) Metafizik konu ve kavramları ele alır.

3. Her sonucun bir nedeni olması gerektiği gibi, her amaçlı davranışın da bir amacı olması gerekir. Her düzen bir düzenleyici gerektirir. Öyleyse doğa düzeni Tanrının varlığını gerektirir. Düzen bir zeka işidir. Bu zeka Tanrıdır.

Paragrafa göre, aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

A) Evrenin tek düzenleyicisi Tanrıdır.
B) Her düzenin bir belirleyicisi vardır.
C) Tanrı ve zeka aynı şeydir.
D) Düzenlilik tanrının varlığının kanıtıdır.
E) Doğadaki düzenlilik doğa yasalarıyla ilgilidir.

4. – Dinsel bakımdan saygıyı gerektiren yer ya da varlıklar.
– Tanrının bütün yarattıklarına verdiği, kendisini bilip tanıyacak, idrak edecek kabiliyet
– Dinin inanılmasını istediği doğrulara inanma

Bu tanımlara ait kavramlar, aşağıdaki seçeneklerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?

A) Kutsal - Fıtrat - İman
B) Fıtrat - İman - Kutsal
C) İman - İbadet - İnanç
D) Kutsal - İbadet - İman
E) Tanrı - İman - İnanç

5. Nietzche'ye göre, insan gücünün bir değeri olacaksa, insan için özgürlükten, güçten söz edilebilecekse, her şeyin sahibi olan bir varlığın var olmaması gerekir.

Aşağıdaki yargılardan hangisi, Nietzche'nin bu görüşünü desteklemektedir?

A) Tanrı insanın kaderinin belirleyicisidir.
B) Tanrıdan daha mükemmel bir varlık yoktur.
C) Her şey Tanrıdır ve Tanrı da her şeydir.
D) İnsan kendini gerçekleştirmek için Tanrıdan vazgeçmelidir.
E) Tanrı üzerine bilgi edinilemez.

6. Cevher kendi kendine var olandır. Bu anlamda yalnız Tanrı cevherdir. Diğer bütün varlıklar bu cevherden çıkmışlardır. Çünkü onlar kendi başlarına var olamazlar. Bu cevhere Tanrı veya doğa denilmesi aynı şeydir. Bu durumda yaratma, varlık nedeni ve sebep olma gibi Tanrı'ya yüklenilen hiçbir nitelik söz konusu değildir.

Spinoza'nın bu görüşüne temel olabilecek yargı, aşağıdakilerden hangisidir?

A) İki türlü varlık vardır: Zorunlu varlık ve olanaklı varlık (mümkün varlık)
B) Varlık bir niteliktir ve var olma Tanrının sonsuz niteliklerinden biridir.
C) Tanrı yaratmış olduğu evrenin içindedir ve hep etkendir.
D) Tanrı, evreni bir varlık taşkını sonucunda yaratılmıştır.
E) Tanrı son çözümlemede evrenin mutlak hakimidir.

NİTELİK Yayıncılık

7. İlk neden kanıtı olarak da bilinen bu kanıt, nedensellik ilkesine dayanır. Bu anlayışa göre, hiçbirşey nedensiz değildir ve bu nedenler sinsilesi bir ilk nedene ulaşır. Bu kendi kendinin nedeni olan, hareket etmeyen ama hareket ettiren ilk neden de Tanrı'dır.

Bu açıklama, tanrının varlığına ilişkin hangi tür kanıta aittir?

A) Psikolojik kanıt
B) Ontolojik kanıt
C) Kozmolojik kanıt
D) Ahlaki kanıt
E) Toplumsal kanıt

8. Genel olarak dinlerin çoğunluğu, merkezinde Tanrı'nın olduğu bir inanç sistemi olarak ortaya çıkarlar. Bu sistemde Tanrı tarafından gönderildiğine inanılan belli doğrular vardır. Tek tek dinler veya onların sözcükleri, söz konusu doğrulardan hareketle bu kavramlara ilişkin soruları yanıtlarla. İşte tam da bu noktada din felsefesi için bu kavramlardan her biri bir sorundur. İnanmanın ne olduğunu, inanan kaynaklarının neler olduğu, dinsel yaşantının ne olduğu din felsefesi için çözümlenmesi gereken sorunlardandır. Bunların dışında da din felsefesinin çözümlenmesi gereken soruları vardır.

Aşağıdakilerden hangisi, din felsefesinin çözümlemesi gereken sorulardan biri <u>değildir</u>?

A) Tanrının varlığı kanıtlanabilir mi?
B) Evren yaratılmış mıdır?
C) Beden yok olduğunda ruh da yok olur mu?
D) Evrenin oluşumu fiziksel olarak nasıl açıklanır?
E) Tanrı var mıdır?

9. Thomas Huxley, H. Spencer'ın da temsilcisi olduğu bu anlayışa göre, Tanrı'nın varlığını dile getiren önermeler, doğruluğu deneyle denetlenmediği sürece anlamsızdır. Aynı şekilde Tanrının yokluğunu dile getiren önermeler de bu durumdadır. Sonuç olarak Tanrı için ne var denilebilir ne de yok denilebilir.

Yukarıda anlatılan yaklaşım, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ateizm B) Agnostisizm C) Teizm
D)Politeizm E) Deizm

10. Evreni evrene dayanarak açıklamaya çalışan ateizmin tarihi çok eskidir. İlk Çağ'da Epikuros ve Lucretus önde gelen Yunan'lı ateistlerdir. Fakat İlk Çağ'da görülen ateizm ile Orta Çağ ve Yeni Çağda görülen ateizm çok farklıdır. Bilimlerin ve tekniğin gelişmesine paralel olarak kanıtlar da düşünceler de değişmekte ve gelişmektedir. Nitekim, ateizm 18. yüzyılda en çok Fransız maddecileri tarafından geliştirilmiştir.

Parçaya göre, ateizmin felsefi temeli aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

A) Ateizmin felsefi temeli, Rasyonalizm'dir
B) Ateizmin felsefi temeli, Emprizm'dir
C) Ateizmin felsefi temeli, Fenomenoloji'dir.
D) Ateizmin felsefi temeli, Monoteizm'dir.
E) Ateizmin felsefi temeli, Materyalizm'dir.

11. Teolojinin en önemli amacı, dini temellendirmek ve açıklamak suretiyle, inananların inançlarını güçlendirmektir. Yani teoloji dinin ve dini inançların yanında olur ve dini yargıları hiçbir şekilde sorgulamaz. Oysa, din felsefesi, dinin temel ilke ve inançlarını zayıflatmak içinde yapmaz.

Paragrafa göre, din felsefesi hangi yönüyle teolojiden ayrılır?

A) Dini temellendirmek ve açıklamak istemesiyle
B) Din karşısında objektif ve eleştirel bir tavır takınmasıyla
C) İnancı, akıldan üstün tutmasıyla
D) Varlığı reddetmesiyle
E) Din karşısında doğmatik ve önyargılı bir tavır sergilemesiyle

12. Sartre'a göre evrende kendi kendini yaratan tek varlık insandır. İnsan, kendi değerlerini kendisi yaratır, yolunu kendi seçer. Evrendeki her nesnenin bir özü bir de varlığı, var oluşu vardır. Yalnız insan da var oluş, özden önce gelir.

Sartre'in bu görüşünü dayanarak ulaşılabilecek en genel yargı, aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnsan kendini yarattığı için Tanrı yoktur.
B) Tanrı evrenle bir ve aynıdır.
C) Tanrı vardır ve evrenin yaratıcısıdır.
D) Tanrı vardır de diyemeyiz yoktur da diyemeyiz.
E) Tanrı evrenden aşkın bir varlıktır.

NİTELİK Yayıncılık

1. C 2. B 3. E 4. A 5. D 6. D 7. C 8. D 9. B 10. E 11. B 12. A

KT 2 Din Felsefesi

1. Varlığını ve başlangıcını bir başka şeyden alanın varlık ve başlangıcı da ona bağlıdır. Bu yüzden sahip olunan bütün güç, gücünü aynı kaynağına borçludur. Böylece tüm varlığın, bu ezeli kaynağı, buna paralel olarak tüm gücün de kaynağı olmalıdır. Buna bağlı olarak bu sonsuz varlığın aynı şekilde en güçlü olması da zorunludur.

Tanrı'nın varlığına ilişkin açıklamalarda aşağıdaki genellemelerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Varlığını başka şeylere borçlu olanlar, sınırlı varlıklardır.
B) Sınırlı varlıkların kaynağı Tanrı'dır.
C) Tanrı sınırsız, en güçlü varlıktır.
D) Tanrının var olması zorunludur.
E) Tanrı gücünü ve kaynağını doğadan alır.

2. "Biz Tanrı'nın varlığını, duyulur bir dünyanın varoluşunda ya da duyulur bir dünyadan aldığımız, değişmez bir kesinlikte duyumların varoluşundan dolayı, bir çıkarsamayla sezeriz."

Berkeley'in bu görüşünün temelinde, aşağıdaki ifadelerden hangisi bulunmaktadır?

A) Tanrının varlığı bilinemez.
B) Tanrı doğa üstü bir güçtür.
C) Doğa Tanrı'nın bir açılımıdır.
D) Tanrı evren ikiliği yoktur.
E) Tanrı'nın varlığı doğaya bağlı değildir.

3. Birçok insan, Tanrı'nın varlığının kanıtı olarak iç duygularına veya deneylerine başvurmaktadır. Bunlara göre Tanrı'yı ispata gerek yoktur. Çünkü mistikler, kendi iç tecrübeleri ile onun varlığını dolaysız ve apaçık bir biçime yaşadıklarını ileri sürmektedirler. Öte yandan bu tecrübe, herkes tarafından yaşanması mümkün olan bir tecrübedir.

Paragrafa göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Evrende etkili olan bütün güçler Tanrı'nın kendisidir.
B) Tantı bütün varlıklarla ilişki içindedir.
C) Dini tecrübelerde bulunan herkes, Tanrı'nın varlığını içinde hisseder.
D) Bazı tecrübeler Tanrı'nın varlığı konusunda şüpheye düşmemize neden olur.
E) Tanrı'nın varlığı konusunda yorum yapamayız.

4. Ünlü Fransız matematikçi ve astronomu Laplace, Napolyon'a evrenin nasıl meydana geldiğine ilişkin ünlü kuramını açıkladığında, Napolyon ona, sisteminde Tanrı'nın nerede işe karıştığını sorar. Loplace'nin cevabı şu olmuştur: "Tanrı mı majesteleri? Ben açıklamamda böyle bir varsayıma ihtiyaç duymadım ki."

Parçada anlatılmak istenen, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Evren hakkında bilgimizin artması Tanrı'nın varlığını gereksiz kılar.
B) Evrendeki yetersizlik ve kötülükler Tanrı'nın varlığını gereksiz kılar.
C) Tanrının varlığı da yokluğu da bilinemez.
D) Tanrı evreni yaratmıştır.
E) Tanrı'nın varlığı ihtiyaçlarla ilgilidir.

5. Bir şeye inanma insana özgü olduğundan en ilkel topluluklarda bile din vardır. Dinler özellikle de "tek Tanrılı ve kitaplı" dinler, inançla, ibadetle ve ahlakla ilgili birçok yargı içerirler. Dinler için bu yargılar tartışmasız inanılması gereken doğrulardır.

Paragrafa göre, dinler aşağıdakilerden hangisinden hareket etmektedirler?

A) İslam hukukundan
B) Kainatın yaradılış kaynağından
C) Dinlerle ilgili otoriter görüşlerden
D) Mucizelerden
E) Dogmalardan

6. Din, insanın ahlaki davranışlarını Tanrı vaadi ile sınırlayarak, teminat altına alır. Felsefe ise; insanın bu davranışlarını bütün olarak inceler, hiçbir teminat vermez veremez.

Paragrafa göre, aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Dinde ahlaki eylemlerin garantisi Tanrı inancıdır.
B) Dinin kaynağı ilahi,felsefenin kaynağı toplumsaldır.
C) Felsefe ahlaki eylemlerde garanti, ödül sunmaz.
D) Felsefe de din de en iyi davranışın ne olduğunu bulmayı amaçlamaktadır.
E) Felsefe en iyi davranışı incelerken sınırlama yapmaz.

NİTELİK Yayıncılık

7. Din bilimi, sanat gibi en temel insani kurumlardan biridir. Dinin tarihi belki bilim veya sanatın tarihinden daha gerilere gider. Din, insanlığın ilkel zamanlarından itibaren günümüze kadar süregelen bir olgudur. Hem toplumların hem de tek tek bireylerin yaşamında etkin bir olgu olarak din, insanları inanç bağı ile bir arada tutan güçlü bir etkiye sahiptir.

Aşağıdakilerden hangisi, din felsefesinin ortaya çıkışının nedeni olarak söylenebilir?

A) Yunan düşüncesinde eski dinsel mitojilerin eleştirilmesi
B) Mısır, Mezopotamya ve Mistik anlayışın, matematik ve astronomiyle uyuşmaması sonucu
C) Tanrıların bal mumundan heykelini yapıp acıkınca da bunları yiyen ortaçağ zihniyetinin eleştirilmesi
D) Aydınlanma çağında insanların kendi akıllarıyla içinde bulundukları kötü koşulları değiştirmeleri
E) Çin'de Taocu'luğun felsefi nitelikte bir din olması

8. Felsefe dini temellendirirken eleştirici, sistemleştirici, genel, tutarlı ve objektif bakış açısından ele alır. Felsefe konusuna tarafsız yaklaşır. Ayrıca dini ve temel kavramlarını ciddi, entellektüel, felsefi bir inceleme ve değerlendirmeden geçirir. Başka bir deyişle felsefe diğer disiplinlere nasıl yaklaşıyorsa dine de öyle yaklaşır. Akla dayanarak.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

A) Felsefe dine rasyonel açıdan bakmaktadır.
B) Felsefe dini temellendirirken sınırlama yapmaz.
C) Felsefe dogmatiklikten uzaktır.
D) Felsefe dine objektif ve eleştirel yaklaşır.
E) Dinin yanlış yorumlanmasından dolayı felsefe dini temellendirmek ister.

9. İnsanları kim olursa olsun, hangi dine, ırka veya zümreye ait olursa olsun sevmek gerektiğini savunan Mevlana; Yaratılmış her varlığı sevmek iyidir. Varlığı sevmek Tanrı'yı sevmektir. Tanrı'ya ulaşmanın yolu onun yarattığı varlıkları sevmeyi gerektirir diyerek felsefenin temel noktasını özetlemiştir.

Mevlana'nın görüşü, aşağıdaki felsefe akımlarından hangisine uygundur?

A) Ateizm B) Deizm C) Agnestisizm D) Rasyonalizm E) Hümanizm

10. Ontolojik kanıta göre, tüm insanlar Tanrı denilince en mükemmel, en yetkin varlığı anlarlar. Bu varlık sadece zihinlerimizde var olabileceği gibi, zihnin dışında da var olabilir. Zihnin dışında bulunan bir varlık, sadece zihinde kavram olarak bulunan bir varlıktan daha mükemmeldir. Tanrı, en mükemmel varlık olduğuna göre, zihnin dışında da var olması gerekir.

Buna göre, ontolojik kanıtta Tanrı'nın varlığı nasıl kanıtlanır?

A) Her şeyin bir ilk nedeninin olduğunun bilinmesiyle.
B) Evrendeki her şeyin düzen içinde olduğunun bilinmesiyle.
C) Tanrı kavramının içeriğinin analiziyle.
D) Tanrı'nın doğayla bir ve aynı şey olduğunun bilinmesiyle.
E) Evrenin varlığının bilinmesiyle.

11. Protagoras "Tanrıların ne varolduğunu, ne yok olduğunu söyleyebilirim. Çünkü bu konuda bilgi sahibi değilim. Üstelik insan ömrü bu bilgiye sahip olunacak kadar da uzun değil." demiştir.

Protogoras, aşağıdaki varsayımlardan hangisini doğrulamak istemiştir?

A) Tanrıya ulaşmak olanaksız olduğundan, tanrı inancını benimsememek gerekir.
B) Tanrı gerçeği bilinemeyeceği için, insan bu konuda yargıda bulunmamalıdır.
C) Tanrıya ancak doğanın incelenmesiyle ulaşılabilir.
D) Tanrı'ya öbür dünya anlayışıyla ulaşılabilir.
E) İnsan evrenin oluşumunu anlayamadığından Tanrı'ya da ulaşamaz.

12. Dinin konusu; asıl gerçeklik, yüce varlık Tanrı'nın özü, eylemleri ve buyruklarıdır. İnsanlar, Tanrının seçmiş olduğu seçkin bir kişiye, bu konuda bir aracısıyla içine doğmuş olduğu bilgiye, tartışmadan, tenkit etmeden olduğu gibi inanç beslemektir.

Parçaya göre, aşağıdakilerden hangisi dini bilginin kaynağı değildir?

A) Tanrıdan peygamberlere gelen vahiyler
B) Kutsal kitaplar
C) Tanrının kuralları
D) Tanrının mucizeleri
E) Tanrının evrende yaratıkları

NİTELİK Yayıncılık

1. E 2. C 3. C 4. A 5. E 6. B 7. A 8. E 9. E 10. C 11. B 12. E

KT 3 Din Felsefesi

1. Boyle'a göre, dinin dogmaları doğal aklın ilkelerine aykırıdır. Bu nedenle akla dayanan, ya da akılla aydınlanabilecek, bir din olamaz. Dogmalar aklın üzerinde değil, akla aykırıdırlar. Bu nedenle bilim ile din arasında sürekli çatışma vardır.

Locke'a göre, Tanrı dinde, kendisinin insana verdiği akla uygun yasaları bildirmiştir. Vahiy gereklidir. Çünkü duyulara bağlı akıl ile insan vahiyin bildirdiklerine kendi başına ulaşamaz. Vahiy aklın üzerindedir, ama akla uygundur.

Buna göre, Boyle'nun dini görüşlerini Locke'un görüşlerinden ayıran temel fark aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tanrı'ya rasyonellikle ulaşılabileceğini savunması
B) Dini öznel koşullar içerisinde incelemesi
C) İnanç ve akıl arasındaki ilişkiyi incelemesi
D) Akla uygun bir Tanrı ve din anlayışının olamayacağını savunması
E) Dinin dogmatik olduğunu kabul etmesi

2. Tanrı bilim, belirli bir dinin inanç sistemini ve uygulamalarını temel alır. Mutlak doğru olarak kabul ettiği dine ait öğelerin, akla uygunluğunu göstermek ve savunmasını yapmak zorundadır.

Din felsefesi ise, genel olarak bütün dinlerin, ortaya koyduğu savları, çeşitli görünüş ve biçimlerini, temel kavramlarını felsefenin bakış tarzı ile değerlendirmeye çalışır. Dinin özünü ve doğasını akılcı yöntemlerle kavramak ister.

Bu bilgilere göre, din felsefesini teoloji (Tanrı bilim) den ayıran temel fark nedir?

A) Ayrım yapmaksızın din olgusunu eleştirel ve tarafsız sorgulamak
B) Belirli bir dinin inanç ve ibadet sistemini incelemek
C) Dinin toplumsal yönünü açıklamak
D) Tanrı gerçeğini incelemek
E) Dogmatik, dini değerleri akılla uzlaştırmak

3. "Din tek kişinin işidir. Çünkü din bir gönül işidir. İnsan ben'inin kendi kendisiyle hep yalnız olduğu, o hiç kimsenin oralara kadar sokulmayacağı derinliklerde dindardır. Onun için din, herkeste başka bir şeydir. Her insan Tanrı ile başka biçimlerde ilişki kurar.

Bu görüşe göre, din aşağıdakilerden hangisiyle tanımlanır?

A) Din insanın kendi hayal gücüyle yarattığıdır.
B) Din metafizik üzerine düşünme, açıklamalardır.
C) İnsanın bu dünyadaki ve öbür dünyadaki yazgısıdır.
D) Tanrı ve insanı ilgilendiren ilişkidir.
E) "Öbür dünya" gerçeğini kavramaktır.

4. Gazali, kendisinden kuşku duyulamayacak doğrular arar. Bu doğruları ne duyularda ne de akılda bulamaz. Sonuçta kendisinden kuşku duyulamayacak doğruların araçsız bir kavrayışla elde edilebileceğini ve her insanda var olan gönül gözünde bulunduğunu savunur.

Gazali'ye göre, kesin doğrulara ulaşmamızı sağlayan bu yeti ve kuşku duyulamayacak doğru aşağıdakilerden hangisidir?

A) Algılama yetisi ve Tanrı
B) Bilme yetisi ve Doğa olayları
C) Sezme yetisi ve Tanrı
D) Duyumlama yetisi ve doğa olayları
E) Sezme yetisi ve doğa olayları

5. Eski Yunan'da doğa olaylarının nedeni Tanrılardır. Onlarda aynı insanlar gibi yaşar, ama evrendeki olayları yönlendirebilirlerdi. Daha sonraları Thales doğa olaylarının nedeni olarak suyu, Anaksimenes havayı, Anaksimandros belirsizlik ifade eden aperi-onu gösterdiler.

Bu düşünürlerin yaklaşımını daha önceki yaklaşımdan ayıran temel fark, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Doğa olaylarını açıklamaya çalışmış
B) Doğada olup bitenleri akli nedenlere bağlama
C) Aklı ön plana çıkarma
D) Gözlem ve deneye dayanarak doğayı açıklamaya çalışma
E) Evrendeki olayları nedensellik ilişkisine bağlama

NİTELİK Yayıncılık

6. Ormanda kaybolan bir insan, oradan çıkabilmek için derin ve yoğun bir biçimde düşünmeye başlar. Güneşin durumu, yürümesi gereken yön, arazi hakkında sahip olduğu bilgiler onu ormandan çıkış yolunu bulmak üzere bir kuram geliştirmeye iter. Eğer bu kuram, o insanın ormandan kurtuluşunu sağlarsa doğrudur.

Bu şekilde düşünen bir kişi, aşağıdaki görüşlerden hangisini kabul eder?

A) Tanrı insanın sorunlarını çözmesine yardımcı oluyorsa vardır.
B) Tanrı insana verdiği akılla doğru yolu buldurur.
C) Tanrı vardır.
D) Evrende her sorunun bir çözümü vardır.
E) Tanrının varlığını kanıtı doğanın kendisidir.

7. Pozitivizme göre, gözlem ve deney yoluyla olgulara yaklaşarak doğru bilgi elde edilebilir. Bunun dışındaki her şey metafiziktir. Felsefe de metafizikten vazgeçmelidir.

Böyle düşünen pozitivist bir düşünür, aşağıdaki sorulardan hangisini araştırmaya değer bulur?

A) Tanrının varlığı ya da yokluğu bilinebilir mi?
B) Ruh ölümsüz müdür?
C) Evrenin yaradılış amacı nedir?
D) Evreni Tanrı mı yaratmıştır?
E) Olgular arasında ne tür nedensellik ilişkisi vardır?

8. Bir tartışmada "Görmediğim şeye inanmayı aklım ve mantığım almıyor." iddiasına karşı Einstein "siz önce akıl ve mantığınızı şu masaya koyun, ondan sonra konuşalım." cevabını vermiştir.

Paragrafa göre, aşağıdakilerden hangisinin tartışması yapılmaktadır?

A) Ahlaki davranışın özellikleri
B) Duyguların kaynağı problemi
C) Metafizik (doğadışı) olaylar
D) İnanmanın kaynağı problemi
E) Olaylar arasındaki neden - sonuç ilişkileri

9. Tanrı'nın varlığını kanıtlamaya çalışan filozoflar olduğu gibi; Tanrı'nın yokluğunu da kanıtlamaya çalışan filozoflar da vardır. Bu kanıtlar kötülük kanıtı, toplumsal kanıt, maddesel kanıt ve ahlak kanıtı olarak sıralanabilir.

Bu kanıtları kullanarak Tanrı'nın yokluğunu ileri süren anlayış, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Panteizm
B) Deizm
C) Teizm
D) Agnostisizm
E) Ateizm

10. Felsefe için din incelenebilecek konulardan biridir. Çünkü felsefenin konusuna giren bazı sorular dinin de konuları arasında yer alır ve felsefe bunlara cevap verir. Evren nasıl oluşmuştur? İnsan nereden ve nasıl türemiştir? İnsanın varlık amacı nedir? Mutluluğa nasıl erişilir? gibi. Ancak felsefe bu soruları akla ve mantığa dayanarak çözmek isterken dinde esas olan inançtır. Bu nedenle din eleştiriye açık değildir.

Bu parçada, <u>özellikle</u> aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Din felsefeye felsefe de dine karşı değildir.
B) Felsefenin de dinin de soruları benzer olmasına rağmen birbirlerinden bağımsızdırlar.
C) Hangi felsefi görüşte olurlarsa olsunlar filozoflar din ile ilgilenmişlerdir.
D) Felsefe özgür düşünce, sorgulamaya dayanırken dinde kuşku duymaya yer yoktur.
E) İnanç konusunda felsefe etkisiz kalır.

11. Bruno'ya göre, felsefeye düşen görev, doğayı bilmektir; doğanın birliğini kavramaya çalışmaktır; Tanrı'yı doğanın dışında değil, içinde aramaktır. Buna göre doğayı bilmek, Tanrı'yı bilmektir, dolayısıyla doğa bilgisindeki her ilerleme, Tanrı'nın bir yönünü açmadır; bilinmeyen yönünü kavramadır.

Burada, aşağıdaki hangi görüş vurgulanmaktadır?

A) Doğa Tanrı ile doludur, Tanrının kendisidir.
B) Olayların meydana gelişinde mekanik bir zorunluluk vardır.
C) Felsefenin ödevi varlığın özünü kavramaktır.
D) Diyalektik, hem düşünmenin, hem de bütün varlığın gelişme biçimidir.
E) Doğa gerçeği, bir matematik bağıntılar sistemiyle kavranır.

NİTELİK Yayıncılık

1. D 2. A 3. D 4. C 5. B 6. A 7. E 8. C 9. E 10. D 11. A

KT 4 Din Felsefesi

1. Toplumsal statü ve sahip olduğu değerler bakımından aralarında farklılıklar varmış gibi görünen insanlar, Tanrı'yı sevmek söz konusu olduğunda birleşirler. Öyleyse insan için en yüce değer, Tanrı'yı bilmek, tüm insanların bir ve aynı olduğunu anlamak, insanları sevmek ve insanlarla yardımlaşmaktır. Gerçek ve yüce değer iyilik yapmaktır.

Parçadan hareketle, aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) En yüce değer Tanrı'yı bilmektir.
B) Tanrı'ya ulaşmak için insanın egosunu, nefsini yenmesi gerekir.
C) Bütün insanlar Tanrısal öz taşıdıklarından eşittirler.
D) Tanrı sevgisiyle insanlar ortak değerlere ve davranışlara ulaşabilirler.
E) İnsanlar farklı değerlere sahip olduğundan ortak bir inançtan sözedilemez.

2. "İnanma günlük yaşamda başlar ve günlük yaşamdan kaldırdığı an, normal günlük ilişkiler de ortadan kalkar."

Bu parça, aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

A) İnancın, gündelik bilgiden kaynaklandığının
B) Dini bilginin yalnızca günlük işlerde kullanıldığının
C) İnançsız insanların normal olmadıklarının
D) İnancın, insanın olmazsa olmazı olduğunun
E) Dinin aslında, kişisel özellikler bütünü olduğunun

3. Dinlerin hepsinin ortak özellikleri olabilecek öğeleri bulmak oldukça zordur. Tanrı inanışı olmayan dinlerden (budizm), somut tanrıya; somut tanrı anlayışından soyut tanrı anlayışına ve tek tanrılı anlayıştan çok tanrılı anlayışa kadar birçok dinden söz edilebilir. Bu dinler arasında ortak bir özellik bulunmakta güçlük çekeriz. Ancak bununla birlikte bu dinlerde ortak olan özellikler de vardır.

Aşağıdakilerden hangisi, dinlerin ortak özelliklerinden biri <u>sayılamaz</u>?

A) Metafizik öğeler
B) Dogmatik olma
C) Doğa yasaları
D) Emredici dinsel yasalar
E) Emredici ahlaksal yasalar

4. Öncesiz ve sonrasız, mutlak sınırsız bir güç taşıyan, her şeyi yaratan ve yöneten tanrının olduğuna inanılanların genel adlandırılışıdır: teizm. Teist düşünürler, Tanrı'nın varoluşunu akıl yoluyla temellendirmeye çalışmışlardır. Bunu yaparlarken de bir takım kanıtlar ileri sürmüşlerdir.

Aşağıdakilerden hangisi, ileri sürülen bu kanıtlardan biri <u>değildir</u>?

A) Ontolojik kanıt
B) Kozmolojik kanıt
C) Düzen ve amaç kanıtı
D) Madde kanıtı
E) Ahlak kanıtı

5. Dinler bize birçok şey vaadeder. Bizi felaketlerden, korkunç tehlikelerden kurtulmayı vaad eder. Bu vaadlerden en önemlisi ölümdür. İşte bu yüzden bütün dinler, farklı biçimlerde, bize ebedi hayatı vaat etme yarışına girer; böylece dünya hayatında kaçınılmaz olarak ayrı düşeceğimiz sevdiklerimizle bir gün buluşacağımız konusunda bizi temin edebilirler.

Parçada vurgulanan görüş, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Her dinin insana vaatleri birbirinden farklıdır.
B) Tanrı evreni yaratmış ödül ve cezaları belirlemiştir.
C) Dine inanmanın altında yatan etkenlerden biri ölüm korkusudur.
D) İnsan yaşamının değerinde ölüm duygusunun etkisi vardır.
E) İnsanların yaşadıkları olumsuzluklar inançlarını de olumsuz etkiler.

6. Farabi'ye göre, Tanrı'nın yarattığı ilk varlık akıldır. Akıl hem kendini hem de Tanrıyı bilir. Bilme gücü, aklın yaratılışında, kendindedir. Akıl, asıl edilgendir. Deneysel ilişkiye girince aktif hale gelir. Duyular ve mantıksal çıkarımlarla bilgiye ulaşılır.

Paragrafa göre, aşağıdakilerden hangisine ulaşılır?

A) Akıl kullanılarak Tanrıya ulaşılamaz.
B) İnsan tecrübeleriyle gerçeğe, Tanrıya ulaşır.
C) Duyular ve akılla doğru bilgiye ulaşılır.
D) Tanrı'nın insana verdiği akıl ile doğrulara ulaşılır.
E) Akıl bizi yanıltabilir.

NİTELİK Yayıncılık

7. "Tanrı ipleri çekerek olacakları belirleyen bir kukla oynatıcısı değildir. Kukla oynatıcısı kuklaları dışardan yönetir, yani bir "dışsal neden" dir. Oysa Tanrı dünyayı bu şekilde yönetmez, doğa yasalarıyla yönetir. Bu yüzden de Tanrı ya da doğa olan biten her şeyin içsel nedenidir. Bu da doğadaki her şeyin zorunlu olarak gerçekleştiği anlamına gelir.

Spinoza, doğada yaşananları aşağıdakilerden hangisine bağlamıştır?

A) Septisizm
B) Rasyonalizm
C) Determinizm
D) Naturalizm
E) Deizm

8. Din felsefesi, şu ya da bu dinin değil, genel olarak dinin, din olgusunun, dinsel yaşantının, din duygusunun "ne olduğunu" sorgular. Din felsefesi dinsel bilgi ile insanın öteki türden bilgileri arasında nasıl bir ilişki, ne gibi farklar bulunduğunu araştırır.

Aşağıdakilerden hangisi, din felsefesinin konusu içinde yer almaz?

A) İnsanın içine yaşadığı doğayı veya evreni kendi aklıyla anlama ve açıklama isteği
B) İnancın kaynağı
C) Dinsel yaşantı
D) İnsanın doğasının ve yazgısının kaynağı
E) Evrenin yaradılışı.

9. Hindu ve Buda dinleri gibi doğu dinleri, esas itibariyle Tanrı'yı evrene aşkın değil, içkin olarak kabul ederler. Her şey Tanrı'dır veya Tanrı'da her şeydir. Bu dinlerin görüşüne göre, evren ile Tanrı bir ve aynıdır.

Din felsefesinde bu tanrı anlayışı, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Teizm
B) Deizm
C) Agnostizm
D) Ateizm
E) Panteizm

10. Descartes, hepimizde mükemmel varlık tasavvuru bulunduğunu ve bu tasavvurun böyle bir varlığın olması gerektiğine işaret ettiğini ileri sürmüştür. Bu düşüncesini de şöyle dile getirmiştir: "... Önce biliyorum ki Tanrı'nın beni aldatmasına asla imkân yoktur; çünkü her hile ve aldatmada bir tür noksanlık vardır."

Descartes'ın Tanrı anlayışı, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Pananteizm
B) Teizm
C) Dualizm
D) Deizm
E) Ateizm

11. – Tanrı'nın varlığını, birliğini, tüm yetkin özellikleri topladığını bilmek ve buna inanmak
– Her türlü dinsel yaşantı, dini haz, dini duygu
– İman etmiş bir insanın yerine getirmesi gereken, bir çeşit törensel davranışlar bütünü

Tanımlara ait kavramlar, aşağıdakilerden hangisinde sıralı olarak verilmiştir?

A) Tevhid - Dini tecrübe - İbadet
B) İman - Tevhid - İbadet
C) İnanç - Dini tecrübe - İman
D) Fıtrat - İman - Dini tecrübe
E) İman - Tevhid - Dini tecrübe

12. Her şey Tanrı'dan oluşmuştur. Ruhun tek amacı oluştuğu Tanrı'ya dönmektir. Bunun da yolu, tek evrensel yasa olan evrimden geçmektedir. Tanrı, hem mutlak, hem göreli, hem tekil, hem çoğul, hem sonlu, hem de sonsuzdur.

Burada bahsedilen görüş, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ateizm
B) Agnostisizm
C) Panteizm
D) Pananteizm
E) Deizm

NİTELİK Yayıncılık

1. E 2. D 3. C 4. D 5. B 6. D 7. C 8. A 9. E 10. B 11. A 12. D

KT 5 Din Felsefesi

1. Kötülük sorunu kanıtı, ateistlerin Tanrı'nın varlığını kanıtlamaya çalışan görüşlere karşı, Tanrı'nın olmadığına yönelik olarak geliştirdikleri bir kanıtlamadır.

Aşağıdakilerden hangisi, bu kanıta örnek verilebilir?

A) Madde var olduğuna göre maddi olmayan bir tanrının varlığından sözedilemez.
B) Vicdan, insanın içindeki tanrısal sestir.
C) Tanrı'nın var oluşuyla bu dünyadaki kötülükler bağdaştırılamaz.
D) Hayata düzen veren Tanrı değil, toplumun kendisidir.
E) Tanrı, evrenin dışında bulunmaktadır.

2. – Meydana gelen her şeyin açıklayıcı nedeni vardır. Hiçbir şey, bu neden olmaksızın meydana gelemez.
– Sonsuz bir dizinin, sonsuzca geriye doğru gidildikçe kendisine ulaşılacak bir ilk terimi yoktur.
– Nedenler dizisinin sonsuza kadar gitmesi, nedeni olmayan bir ilk varlıkta sona ermesi gerekir ki, işte bu da Tanrı'dır.

Yukarıda verilenler, aşağıdaki kanıtlardan hangisine aittir?

A) Ontolojik kanıt
B) Toplumsallık kanıtı
C) Kozmolojik kanıt
D) Ereksel kanıt
E) Ahlaki kanıt

3. Felsefe ve din her zaman karşı karşıya gelmiştir. İkisinin ilişkileri zaman zaman farklı şekillerde değerlendirilmiştir. Aslında felsefe ne din içindir ne de dine karşıdır. Bu nedenle felsefe ile din, etik ya da estetik gibi, yalnızca bir problemdir. Din felsefesi, dine ahlak ve sanat felsefesinde olduğu gibi akılcı, nesnel, eleştirel ve hoşgörülü olarak yaklaşır.

Parçaya göre, aşağıda yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Din, felsefenin araştırma alanlarından biridir.
B) Felsefe, dini problemlere tarafsız yaklaşır.
C) Felsefe ve din sürekli etkileşim halindedir
D) Felsefe, dinin temel ilke ve inançlarını mantıksal çözümlemelerle temellendirir.
E) Din, felsefeye sürekli yol göstericilik yapar.

4. Dini açıklamaların hepsi dogmadır. İnsan bunları tartışmaz; olduğu gibi kabul etmek zorundadır. Felsefe ise o kadar kesin ifade kullanamaz. Örneğin din, "İyi nedir?" sorusuna "Tanrı"nın yapmamızı istedikleridir." der. Oysa felsefenin bu soruya vereceği bir çok yanıt vardır. Platon "iyi" idea, Kant'a göre "ödev", Bentham'a göre "fayda"dır.

Bu parçaya göre, felsefeyi dini bilgiden ayıran yön aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sistematik olması
B) Toplumsal faydaya yönelik olması
C) Akıl ve mantığa dayanması
D) Öznel olması
E) Eleştirel olması

5. Deizme göre Tanrı evreni yarattıktan sonra, onu kendi yasasına göre işlemek üzere serbest bırakır. Evrene ve içinde olup bitenlere karışmayan bu Tanrı anlayışı, Aristoteles'e kadar uzanabilir. Ona göre insanlar Tanrı'ya değil, akla ve bilime güvenmelidir.

Aşağıdakilerden hangisinin Deizm'in görüşleri arasında yer alması beklenemez?

A) Tanrı, evrene ve insana karışmaz.
B) Tanrı'nın varlığından söz edilemez.
C) Tanrı'nın varlığı akıla temellendirilir.
D) Yaratma inancı hakimdir.
E) Tanrı hareket ettirici güçtür.

6. Tanrı'nın buyruğuna karşı günah işleyen bir insan, bu günahının ceasını sonsuza dek çekecektir. Ancak Tanrı tarafından verilen böyle bir ceza da Tanrı'nın bağışlayıcılığına ve iyiliğine ters düşmektir. Ortaçağ filozofu Anselmus'a göre, sonsuz derecede iyi olan Tanrı, insan soyunu temsil eder ve böylece insan kendini ilk günah lekesinden kurtarır.

Anselmus aşağıdakilerden hangisini amaçlamaktadır?

A) Tanrısal ahlak ile Tanrısal iyilik arasındaki çelişkiyi ortadan kaldırmak.
B) Tanrı'nın insanı eylemlerinde, tercihlerinde özgür kıldığını kanıtlamak.
C) Tanrı'nın evreni yaratmakla birlikte ona sürekli müdehale ettiğini kanıtlamak.
D) Tanrı bağışayıcı olduğundan insanı her türlü günahından bağışlayacağını göstermek
E) Tanrı'nın varlığına ilişkin kanıtlar ortaya koymak.

NİTELİK Yayıncılık

7. "Her türü kötülüklerle dolu olan bu alemin, tanrıların eseri olduğunu nasıl kabul etmeli? Çorak vadiler, boş dağlar, zararlı bataklıklar, fırtınalar, kasırgalar, hastalıklar, vakitsiz ölümler tanrının eşyanın yönetimine hiç karışmadığını gereğinden fazla kanıtlamaz mı?"

Epikuros'un evreni, tanrıların eseri olarak görmemesinin nedeni, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Evrenin yaradılışındaki düzenlilikler
B) Evrenin oluşumuyla ilgili bilimin açıklamaları
C) Evrenin sürekli bir hareket ve oluşum içinde olması
D) Çirkin, korkunç ve rahatsız edici olaylar
E) Evrenin kendini var etmesi

8. İnsan aklı matematiğin tam, fiziğin de bazı alanlarında, doğruluğu apaçık olan genel ve zorunlu önermelere ulaşabilir. İlahiyat alanında ise, aklın bu tür önermelere ulaşması olanaksızdır.

Gazali'nin bu düşünceleri, aşağıdaki görüşlerden hangisine örnektir?

A) Bilimsel önermelerin hepsi kesindir.
B) Din ile felsefenin uzlaşamadığı olanlar vardır.
C) Dinsel bilgi gerçeğe felsefeden daha yakındır.
D) Dinin ve felsefenin alanları ve konuları farklıdır.
E) İlahi varlığı kavramada insan aklı yetersiz kalır.

9. Bazı islam düşünürlerine göre doğruya ulaşmanın bir yolu da ruhun bedenin baskısından kurtarılmasıdır. İnsana, duyuların ve aklın sağlayacağı bilgi güven vermez. Çünkü duyu verileri gerçeği hakikate dönüştürecek bir özelliğe sahip değildir. İnsan hakikate ancak benliğinden arınarak ulaşabilir.

Parçadan hareketle, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) İnsan hiçbir zaman doğruya ulaşamaz.
B) İnsan bilgi edinmekten vazgeçmeli yaşama önem vermelidir.
C) Doğru bilgi edinmenin en geçerli yolu, aklı etkili kullanmaktır.
D) Bedenin baskıları (benlik) doğruya ulaşmayı engeller.
E) Akıl ancak bilgi taşıyıcıdır.

10. "Tanrı bilim (teoloji), doğa üstü veya deney üstü bir varlık alanı ile ilgili bilgiler kümesidir. Bu bilginin konusunu oluşturan mutlak yaratıcı, ruh, öteki dünya vb. kavramlar, gözle görülür elle tutulur bir gerçekliğe sahip değildir."

Aşağıdakilerden hangisi, Teolojinin bilimselliğe aykırı düşen bir bilgi dalı olduğunu vurgular?

A) Tanrı bilimin hayatı kolaylaştırmaya yönelik olmaması
B) Tanrı biliminin kanıtlanabilir olmaması
C) Tanrı biliminin gözlenebilir bir alanı ve nesnel bir gerçekliğinin olmaması
D) Tanrı biliminin öngörüde bulunarak sosyal hayata ilişkin çıkarımlar yapmaması
E) Tanrı biliminin kendine özgü bir amacının olmaması

11. Dini bilgi mutlak varlığı anlamaya yönelik bir bilgi türüdür. Din genel olarak evreni ve insanı yaratan ve yöneten doğa üstü bir varlığa inanma anlamına gelir. Dini bilgi doğmatiktir, kendine göre değişmez bir takım ilke ve kuralları vardır.

Aşağıdakilerden hangisi, dini bilginin özelliği <u>değildir</u>?

A) Tanrı'yı anlamaya yönelik bir bilgidir.
B) Tecrübelere dayanan bir bilgidir.
C) İbadet ve ahlak kuralları içerir.
D) Sorgulanmayan, değiştirmez kuralları vardır.
E) Koşulsuz imana ve kabule dayanır.

12. Tasavvuf: Sevgi ile Tanrı'ya varma yoludur. En büyük, en gerçek aşk yaratıcıya duyulan aşktır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Tasavvuf Felsefesi'ne ait bir özellik <u>değildir</u>?

A) Tartışma yoluyla Tanrı'nın varlığını ispatlama
B) Yaratılan her şeye sevgiye yaklaşma
C) Din, dil, ırk, cinsiyet ayrımı yapmaksızın bütün insanlara önyargısız ve sevgiyle yaklaşma.
D) Sevgi olanaksızın Tanrı'ya ulaşmayı imkansız görme
E) Tanrı'yı sevmenin her şeyi sevmekle eş olduğunu görme.

NİTELİK Yayıncılık

1. C 2. C 3. E 4. D 5. B 6. A 7. D 8. E 9. D 10. C 11. B 12. A

KT 1 Siyaset Felsefesi

1. Siyaset felsefesi, siyasi otoriteyi, siyasi otoritenin gücünü, doğasını ve kaynağını, siyasi otoriteyle birey arasındaki ilişkileri ele alır ve inceler. Siyaset felsefesi, ayrıca siyasi kurumların ve bu arada devletle birey arasındaki ilişkilerin nasıl geliştirilebileceğini de inceler.

Parçadan hareketle, aşağıdakilerden hangisi siyaset felsefesinin cevapladığı sorulardan biri <u>değildir</u>?

A) İktidar gücünü nereden alır?
B) Yönetim bilgisinin kaynağı nedir?
C) Devlet gerekli midir?
D) Birey - devlet ilişkileri nasıl olmalıdır?
E) Meşrutiyetin ölçütü nedir?

2. Siyaset felsefesi, siyasetle ilgili her şeyin doğasını araştıran, gerçekleri sorgulayan ve en iyi siyasi düzenin ne olabileceği açısından bunları değerlendiren bir felsefe disiplinidir. Siyaset bilimi, sadece siyasetle ilgili olguları betimleyip açıkladığı halde, siyaset felsefesi olgulardan hareketle ideal devlet düzeninin nasıl olabileceği hakkında görüşler ileri sürer. Bu yönden siyaset biliminden ayrılır.

Paragrafa göre, siyaset felsefesi hangi yönüyle siyaset <u>biliminden ayrılır</u>?

A) Sorgulama yoluyla doğruya ulaşmaya çalışması
B) Metafizik problemleri araştırmasıyla
C) Olanı değil, olması gerekeni ele almasıyla
D) Nesnel bir tutum ortaya koymasıyla
E) Evrensel nitelikte olmasıyla

3. A. Smith devletin topluma faydalı olmak kamu işlerini ve kurumlarını düzenlemek ve korumakla görevli olduğunu ileri sürmüştür. Bu kurumlar kâr beklentisiyle hayata geçirilmedikçe hiçbir birey tarafından kurulup korunmayacaktır. Smith'e göre devlet yollar, limanlar, fabrikaların yanı sıra sağlık ve eğitim gibi sosyal alanlarda da faaliyet göstermelidir.

Parçadan hareketle, devlet ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Devlet güç yetkisini kullanmalıdır.
B) Dini kurallara göre yönetilmelidir.
C) İnsanın ihtiyaçları doğrultusunda yapılmalıdır.
D) Devlet bekası için her yola başvurulabilir.
E) Eşitliği temel almalıdır.

4. - Anarşizm'e göre otorite, insan özgürlüğünün düşmanıdır. Bu nedenle tüm otoriteler yok sayılmalıdır.
- Hobbes'e göre devlet, karmaşadan çıkışın. toplumsal düzenin temel aracıdır.
- Nihilizm'e göre tüm toplumsal kurumlar ve değerler, ideal düzen olmayacağından dışlanmalıdır. Devlet gereksizdir.

Yukarıdaki görüşler, siyaset felsefesindeki hangi sorunun yanıtı niteliğindedir?

A) İktidarın kaynağı nedir?
B) İdeal bir toplum düzeni olabilir mi?
C) İktidar gücünü nereden alır?
D) Devlet gerekli midir?
E) Meşrutiyetin ölçütü nedir?

5. Çeşitli toplumsal konu ve sorunları gündeme getirmek ve çözülmesine katkıda bulunmak üzere, devlet organlarından bağımsız olarak hareket edebilen örgüt dernek ve benzeri kurluşlara sahip toplum.

Tanımlanan kavram, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Devlet
B) Toplum
C) Sivil toplum
D) Yönetim
E) Meşruiyet

6. Erdem, insanın kendini belirlemede mutlak özgür olmasıdır. Özgürlük ise, her türlü bağımlılıktan kurtulmakla gerçekleşir. Bağımlılık yaparak insanı esir alan sosyal nitelikli ve yanıltıcı değerlerden uzak durmalı; bireysel doğa kurallarına uygun yaşamak gibi evrensel değerlere yönelinmelidir. Çünkü insanı, bağımlılıktan kurtarıp irade özgürlüğüne, mutluluğa kavuşturacak değerler bunlardır. İhtiyaçlar azaldıkça özgürlük ve mutluluk artar. Erdemli yaşam doğaya dönmekle, dünya vatandaşlığı ile olanaklıdır.

Paragraftan hareketle, aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Bireysel zaaflar erdemli yaşamı engeller.
B) Bireysel değerlerin doyumu bireyi mutlu eder.
C) Erdemlilik toplumsal yaşamda kendini gösterir.
D) Zenginlik, güzellik, şöhret gibi tutkular bizi mutlu eder.
E) Özgürlük için hazların doyurulması gerekir.

NİTELİK Yayıncılık

7. İnsan özgür bırakıldığında yalnızca iyiyi isteseydi ve iyi kavramı bütün insanlar için aynı olsaydı, kurallara ve devlete gerek olmayabilirdi. Oysa insan iyiye yönelebildiği gibi kötüye de yönebilir. Toplumun emreden kurallara, bu kuralların uygulanabilmesi için de yaptırılmalara ihtiyacı vardır. Kurallara uygunluk derecesini kontrol eden mekanizma ihiyacı da devleti doğurmuştur.

Paragrafa göre, devletin ortaya çıkmasındaki temel neden nedir?

A) İnsanların diğer insanlardan üstün olma isteği
B) İnsanların bir arada yaşama istekleri
C) İnsanların açıklayamadıkları durumlardan korktuklarından, daha güçlü bir varlığa sığınma istekleri
D) Toplumların din ağırlıklı bir yapı oluşturmak istemeleri
E) İnsanların istek ve çıkar çatışmaları

8. İlk dönemlerde devlet işleri bir kaç görevliyle yürütülebilirken, toplumlar karmaşıklaştıkça bu görevleri yapan adeta bir ordu oluştu. Yasa, tüzük ve yönetmeliklerle kurulan ve ast üst ilişkilerinin hakim olduğu bu orduya mensup kişilerin yetkileri, görevde kaldıkları sürece geçerli ve devredilmez hale geldi. Zaman zaman işlerin uzamasına yol açan bu devlet görevlileri ordusunun oluşması kaçınılmazdı.

Paragrafta, devletteki hangi sistemin zorunlu olarak oluştuğu anlatılmaktadır?

A) Sivil toplum kuruluşları
B) Bürokratik sistem
C) Yönetim sistemi
D) Hukuk sistemi
E) Seçim sistemi

9. "İnsan insanın kurdudur. O, temelde bencil bir varlıktır ve kendi çıkarları için başkalarına zarar verir. Bu nedenle insanlar bir toplumsal sözleşme yapmışlar ve düzeni sağlayacak bazı haklarını bir üst otoriteye devrederek toplumda düzeni sağlayacak yasa ve kurallara uymayı kabul etmişlerdir."

Bu düşünceleri ortaya koyan Thomas Hobbes'a, göre toplumdaki yasa ve kuralların temel işlevi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bireyleri ahlaklı olmaya yöneltme
B) Bireyler arasında eşitliği sağlama
C) Toplumun düzenini ve insanların güvenliğini sağlama
D) Toplumu güçlendirme
E) Toplum düzenini güç kullanarak sağlama

10. Siyasal alanda iktidarın gücünü elinde bulunduran otoritenin hukuk kuralları çerçevesinde kanunlara uygun hareket etmesini ifade eder.

Tanımı verilen kavram, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Devlet B) Egemenlik C) Yönetim D) Meşruiyet E) Bürokrasi

11. - T. More, "Ütopya" adlı eserinde para ve bireysel mülkiyetin yer almadığı, mutlak eşitliğe bağlı,
- T. Campanella, "Güneş Ülkesi" adlı eserinde bilim ve felsefenin egemen olduğu, her türlü eylemde bütünün iyiliği ölçü alındığı,
- Francis Bacon ise, "Yeni atlantis" adlı eserinde bilim ve onun verilerinin tek dayanarak olduğu

bir toplumsal düzeni savunmuştur.

Bu düşünürlerin toplumsal düzen anlayışları için, aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Gerçekleşmesi bugün için imkansız, düşsel ideal toplum yaklaşımlarıdır.
B) Toplumsal (ulusal) birliğin kurulması ve korunmasını temel almışlardır.
C) Toplumsal özgürlüğü temel alan yaklaşımlardır.
D) Bürokratik bir yönetim tarzıyla ideal bir toplum düzenine ulaşılabileceğini savunmuşlardır.
E) Hukukun üstünlüğü düşüncesinin doğmasını sağlamışlardır.

12. İnsanların, ekonomik alanda özgür olması üretkenliği ve yaratıcılığı artırır. Ürünlerini diledikleri gibi pazarlayan bireyler birbiriyle rekabet edebilir. Ekonomik yaşam, böylelikle bir düzen kazanır. Devlet bu düzene olabildiğince az müdahale etmelidir. Bireyler zenginleştikçe bu zenginlik ve refahtan toplumdaki herkes pay almaya başlar. Böylelikle genel çıkar da gerçekleşir.

Bu yaklaşım, devlet düzenini aşağıdakilerden hangisine dayandırır?

A) Sosyal adalet B) Din kuralları C) Hukuk kuralları D) Eşitlik E) Özgürlük

NİTELİK Yayıncılık

1. B 2. C 3. C 4. D 5. C 6. A 7. E 8. B 9. C 10. D 11. A 12. E

KT 2 Siyaset Felsefesi

1. Siyasal güçlerin egemenliği altında olmayan toplum anlamına gelen "sivil toplum", günümüz demokrasilerinin olmazsa olmazlarındandır. Sivil toplum, bireyi devlete karşı korumanın güvencesidir. Toplum kendi kendini yönlendirmek veya kendi taleplerini siyasi iktidara iletmek, iktidarı etkilemek amacıyla "sivil toplum öğelerini" kullanır.

Aşağıdakilerden hangisi, sivil toplumun özelliklerinden değildir?

A) Bireylerin kendi yaşamların yönlendirmeleri ve alınan kararlara katılmalarını sağlar.
B) Bireyi devlet karşısında korur.
C) Kamuoyunu çeşitli eylemlerle bilgilendirir.
D) Toplumdaki bazı gruplara ayrıcalık tanınmasını sağlar.
E) Bazı konularda devlete destek olup, yükünü azaltırlar.

2. I. Sivil toplumun anlamı ve önemi nedir?
II. Bürokrasiden vazgeçilebilir mi?
III. Doğru bilginin kaynağı nedir?
IV. Egemenliğin kullanış biçimleri nelerdir?
V. Devletlerin oluşumunda etkili olan felsefi görüşler nelerdir?
VI. Ortak estetik yargılar var mıdır?

Siyaset felsefesi, yukarıdaki sorulardan hangileri ile ilgilenmez?

A) III ve IV B) III ve VI C) II ve III D) II ve IV E) V ve VI

3. Montesquieu'ya göre her yönetim şeklinin belirleyici bir etkeni vardır. Cumhuriyet rejimini ortaya çıkaran ortak duygu, "erdem", Monarşi'yi ortaya çıkaran ortak duygu "onur", despotizminki ise, "korku" dur.

Bu görüşler, aşağıdaki yargılardan hangisini destekler niteliktedir?

A) Her toplumun koşulları, sosyo - psikolojik yapısı, kendine özgü yönetim şekilleri oluşturur.
B) Toplumların yönetim şekillerinin belirlenmesinde ekonomik koşullar etkendir.
C) Siyaset kurumu toplumun diğer kurumlarından etkilenmez.
D) En iyi yönetim şekli Cumhuriyet'tir.
E) Siyasal rejimi belirleyen liderlerin karakterleridir.

4. Hobbes insanların, diğer insanları egemenliği altına almayı sevmesinden doğan evrensel bir savaştan söz eder ve bu savaştan korunmamız gerektiğini belirtir. Hobbes, insanların niye arılar ve karıncalar gibi işbirliğine gidemediği sorusunu ele alarak, "Arıların iktidarı geçirmek, hükümeti eleştirmek gibi bir arzusu yoktur. Onların uzlaşımı doğaldır. Fakat insanların uzlaşımı sadece anlaşmadır." diyerek devletin ortaya çıkışını açıklar.

Hobbes, devletin ortaya çıkmasında aşağıdaki unsurlardan hangisinin önemini vurgulamaktadır?

A) İnsan ihtiyaçlarının çeşitliliği
B) Doğa düzeninin gerekliliği
C) İnsanların birbirlerin egemenlik kurma isteği
D) Hoşgörü ve uzlaşım
E) Özgürlük isteği

5. - Thrasymokhos'a göre, "Adalet güçlünün işine gelendir. "Doğada nasıl güçlü kazanıyorsa, hukukta da adalet güçlünün yanında olmalıdır.
- Kallikles'e göre "adalet, güçsüzlerin kendilerini korumak üzere, güçlülere karşı kurdukları bir tuzaktır.

Sofistler, aşağıdakilerden hangisine karşı çıkmışlardır?

A) Yönetimin varlığına
B) Gücün varlığına
C) Devletin varlığına
D) Egemenliğin varlığına
E) İdeal düzene

6. İnsanlar, doğadaki bazı olumsuz durumlardan kurtulmak için toplum içinde yaşamak zorunda kalmışlardır. Ancak toplum halinde yaşayan insanlar bu sefer başka ve güçlü insanların zorbalığına uğrarlar. Bunu ortadan kaldırmak için de mutlak güç sahibi bir egemenin iktidarına ihtiyaç duyulur.

Buna göre, iktidarın kaynağı aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnanma ihtiyacından kaynaklı Tanrı inancı
B) İnsanların istek ve ihtiyaçları
C) İnsanların her türlü saldırıya karşı korunma ihtiyacı
D) Metafizik güçlerin etkisi
E) Egemene duyulan ihtiyaç

NİTELİK Yayıncılık

7. Bir devleti devlet yapan halkı tarafından onaylanması ve halkın gözünde meşrulaşmasıdır. Meşruluk kazanmamış bir devlet, insanların temel mülkiyet haklarını ve özgürlüklerini koruyamaz. Devletin bu görevi yerine getirebilmesi için kuvvetleri dağıtılması gerektiğinde kendisini de bu güçlerin denetlenmesi gerekir.

Bu anlayışa göre, devletin temel işlevlerini yerine getirebilmesi için aşağıdakilerden hangisine öncelikle sahip olması gerekir?

A) Zaman zaman halk oylamasının yapılmasına
B) Siyasi partilerin çeşitliliğinin artmasına
C) Güçler ayrılığı ilkesinin uygulanmasına
D) Egemenliğin ulusta olmasına
E) Dini değerler ve kurallara yönelmesine

8. İnsan özgür doğmuştur, ama sonradan her yerde zincire vurulmuştur. Bu uygunsuzluğu gidermek için, insanın kendisinden, istediği bir yönetim biçimini gerçekleştirmek gerekir. Bu yönetim bizim ve bütün vatandaşların iyiliğini düşünecek şekilde olmalıdır.

J. J. Rousseau'nun bu görüşünden, aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) İnsanın toplumda özgür olması çok önemlidir.
B) Oluşturulan ve uygulanan kanunlar toplumun bütün kesimlerinin çıkarını korumalıdır.
C) Bireyler egolarından ve bencilliklerinden arınmalı, biz duygusu kazanmalıdırlar.
D) Bireyin çıkarları toplumun çıkarlarından öncelikli olmalıdır.
E) İnsan iradesine uygun bir yönetim olmalıdır.

9. Bürokrasi devletin yönetim işlevini düzenli, güvenli ve sürekli bir şekilde yerine getirebilmesini sağlamaktadır. Başlangıçta, devletin işlevlerini yerine getirmesine yardımcı olan bir araçtı. Ancak günümüzde, bürokrasi, artık bir araç olmaktan çok bir amaç halini almıştır. Bu ise, siyasi gücün emrinde olması gereken bürokrasinin, adeta bir başka siyasi güç olması demektir.

Aşağıdakilerden hangisi, aşırı bürokratikleşmenin sakıncalarından birisi değildir?

A) Devletin eylem ve etkinliklerini yazılı hale getirmesi
B) Siyasi bir güç haline gelmesi
C) Kırtasiyeciliği artırması
D) Bürokratik örgütlerin katı olması
E) Devlet yönetimini yavaşlatması

10. • Devletin ve iktidarın kaynağı, "korunma ihtiyacıdır."
• İktidarın kaynağı ve meşrutiyetin ölçütü, "Tanrı" dır. Devlet "Tanrı'nın yeryüzündeki temsilcisidir."
• Devletin kaynağı, "toplumsal sözleşme"dir. Devletin olmadığı yerde doğa durumunda kaos ve karmaşa hüküm sürer.

Yukarıda verilen görüşler, aşağıdaki sorulardan hangisine cevap niteliğindedir?

A) İktidar kaynağını nereden alır?
B) Egemenliğin kullanış biçimi nelerdir?
C) Ütopyalar gerçekleşebilir mi?
D) Bireyin temel hakları nelerdir?
E) Devlet neden vardır?

11. Siyaset felsefesi tarihinde önemli yer tutan ütopyalar, ideal düzen arayışlarının bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Ütopya kavramı olarak, insanların mutlu bir yaşam sürmeleri için kurgulanmıştır. İdeal ve yetkin bir toplum düzeni yönetim biçimi ortaya koyan, devlet tasarımı demektir.

Parçaya göre, aşağıdakilerden hangisi ütopyaların özelliklerinden biri olamaz?

A) Gerçekleşmesi bugün için imkansız, hayali devlet tasarımlarıdır.
B) Mevcut toplum ve devlet düzenini değerlendirmede kullanılabilecek ölçütler sağlarlar.
C) Her türlü ütopyada yeni düzenlemeler ve değişiklikler filozoflarca önerilmiştir.
D) Ütopyolar toplumların ilerlemesine yön verici olmuşlardır.
E) Ütopyaların oluşmasında adil olmayan toplumsal ve siyasal düzenler etkili olmuştur.

12. "Devleti meydana getiren, en kutsal güç, ne ortak akıl, ne de akrabalıktır. Devleti ve toplumu zorunlu kılan, bireylerin ihtiyaçları ve iradeleridir. İnsanın insana kötülüğü ve diğerlerini baskı altına alma isteği olmasaydı, insanlar devlete ihtiyaç duymayıp kendi iradelerini devlete teslim etmeyeceklerdi."

İbn-i Haldun'a göre, bireyleri toplu yaşamaya götüren aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sınıf çıkarlarını koruma isteği
B) Doğal düzenin devamını sağlama isteği
C) Ortak inanç ve eylemler
D) Ortak bir konuda uzlaşma gerekliliği
E) Ortak ihtiyaçları karşılama zorunluluğu

NİTELİK Yayıncılık

1. D 2. B 3. A 4. C 5. E 6. C 7. C 8. D 9. A 10. A 11. B 12. E

KT 3 Siyaset Felsefesi

1. • Nihilizm çoğunlukla yıkılmasını buyurduğu değer ve kurumların yerlerine nelerin konması gerektiği konusunda herhangi bir öneride bulunmaz. Onlara göre, insanların bir arada mutlu yaşamaları için herhangi bir devlete ve otoriteye ihtiyaçları yoktur.
• Sofistlere göre, ideal düzen herkesi mutlu edebilecek bir düzen olmalıdır. Çünkü şimdiye kadar herkesin içinde mutlu yaşayacağı böyle bir düzen olmamıştır. Bundan sonra da olmayacaktır.

Bu iki yaklaşımdan elde edilebilecek ortak yargı, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Devletler bireyler için vardır.
B) Sosyal bir devlet kalıcıdır.
C) İdeal devlet düzeni yoktur.
D) Birey erdemli yaşarsa, devlet başarılı olur.
E) Devlet özgür bireylerden oluşmalıdır.

2. Devlet ve sosyal düzen toplumun gerisinde kaldığı zaman, bazı düşünürler adaleti sağlayacak ileriye dönük ideal bir toplum düzeni tasarlama ihtiyacı duyarlar. Bu tasarımlar, geleceğe yönelik olmakla beraber, sosyal gerçekliklerle ilgisi olmayan tasarımlardır.

Burada aşağıdaki kavramlardan hangisi hakkında bilgi verilmektedir?

A) Devlet B) Ütopya C) Yasa D) İktidar E) Paradigma

3. Sosyalizm, liberalizm ve onun ekonomideki sonucu olarak kapitalizme karşı çıkan düşünceyi temsil eder. Liberalizm sınıflar ve bireyler arasındaki dengeyi bozarak zengini daha zengin fakiri daha fakir anlayışa yol açmaktadır. Buna göre rekabet koşullarının eşit dağıtılmadığı bir dünyada sınıflar arasındaki dengesizlik gittikçe büyür. Bu duruma tepki olarak sosyalizm düşünürleri, devleti hakim sınıfın sömürü aracı olarak nitelendirmiş, sınıfsız, özel mülkiyetin olmadığı bir toplumsal düzen önermişlerdir.

Paragrafa göre, sosyalizmin dayandığı temel ilke aşağıdakilerden hangisidir?

A) Adalet B) Özgürlük C) Hukuk D) Vicdan E) Eşitlik

4. Siyaset felsefesi, siyasi yaşamı felsefenin eleştirel tavrıyla sorgulayan, devletin özünü, kaynağını ve değerini araştıran felsefe dalıdır. Erdemli bir toplumun, ideal bir siyasal rejimin, insan doğasına uygun olan bir siyasal yönetimin hangisi olduğunu araştırır ve bu konularda önerilerde bulunur. Amacı; olanı değil, olması gerekeni açıklamaktır.

Açıklamaya göre, aşağıdakilerden hangisi siyaset felsefesinin konusuna girer?

A) Ulusları, yaşadıkları coğrafi koşulları dikkate alarak karşılaştırma
B) Bireylerin değer ve tutumlarını belirleme
C) Ulusların ekonomik birliğini gerçekleştirme
D) Siyasal yapı, kurum ve süreçlerle ilgili değer yargılarında bulunma
E) Toplumsal düzeni kurma, yürütme ve koruma

5. J.J. Rousseau'ya göre; en iyi hükümetin uygulanacağı ülke, ne sıcak olmalıdır ne de soğuk. Gereğinden fazla ürün yetiştirmemelidir. Ürünün kurumlaştığı yerde lüksün kötülüğü kaçınılmazdır. Bu kötülüğün hükümdara ve onun sarayına özgü kalması, halk arasında yayılmasından daha iyidir.

J.J. Rousseau'nun bu görüşlerinden, onun hangi yönetim şeklini savunduğu söylenebilir?

A) Demokrasi B) Teokrasi C) Aristokrasi D) Meşrutiyet E) Oligarşi

6. – Demokratik devlet yapısında yönetim gücü, seçimle işbaşına gelen yönetim kadrosuna aittir. Yönetim güçleri birbirinden ayrılarak ayrı ayrı organlara bırakılmıştır. Böylece güçler birbirini sürekli olarak denetler, yöneticilerin uyacağı kurallar da önceden belirlenir.
– Monarşik devlet yapısında ise, yönetim gücü tek kişinin elindedir ve o kişi kraldır. Kralı kısıtlayan hiçbir kurum ve kural olamaz.

Bu açıklamalar, siyaset felsefesinin hangi temel konusuyla ilgilidir?

A) Egemenliğin kullanış biçimi
B) Meşrutiyetin ölçütü
C) Bürokrasi ve işleyişi
D) İdeal düzen ölçütleri
E) Devletin gerekliliği

NİTELİK Yayıncılık

7. • Geleneksel egemenliğin egemen olduğu toplumlarda, egemenliği, yöneten ile yönetilen arasındaki ilişkiyi belirleyen toplumun gelenek, töre ve inançlarıdır.
• Karizmatik egemenlikte, egemen yönetici ya da lider birtakım özel nitelikler tarafından donatılmıştır.
• Demokratik ve Hukuksal egemenlikte ise, yönetim hukuka dayalıdır. Anayasa ile belirlenmiştir, halk egemenliğine dayalıdır.

Yukarıda verilen görüşler, aşağıdaki sorulardan hangisine cevap niteliğindedir?

A) İktidar kaynağını nereden alır?
B) Egemenliğin kullanış biçimleri nelerdir?
C) Bürokrasiden vazgeçilebilir mi?
D) Devlet nasıl ortaya çıkmıştır?
E) Birey devlet ilişkileri nasıl olmalıdır?

8. Epküros'a göre devlet, belirli bir dönemde bir arada yaşayan insanların birbirlerine kötülük yapmamak ve birbirlerinden kötülük görmemek üzere kendi aralarında yaptıkları yazılı kuralların oluşturduğu bir bütündür.

Aşağıdakilerden hangisi Epiküros'un devlet anlayışını dile getirmektedir?

A) Devletin doğal bir varlık olduğunu düşünür.
B) Devlet, azınlığın mutluluğu için çalışan yapay ve gereksiz bir kurumdur.
C) Devlet, bireysel çıkarı ve mutluluğu temel alan, uzlaşmaya dayalı yapay bir kurumdur.
D) Devlet, eşitliği temel alan uzlaşmaya dayalı yapay bir kurumdur.
E) Devlet, insanların doğal ihtiyaçlarını karşılamakla yükümlüdür.

9. Çağdaş devlet yönetiminde, görevler yerine getirilirken uyulacak kurallar önceden belirlenmiştir. Egemenlik kişilere ya da zümrelere değil, halka aittir.

Böyle bir düzenlemenin temel gerekçesi, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yöneticilerin, ihtiyaçları daha iyi karşılaşmasını sağlama.
B) Bürokrasinin iyi iyileşmesini sağlama
C) Devlet yönetimini her türlü koşullara hazırlama
D) Hiyerarşik sıralamayı belirleme
E) Yöneticilerin keyfi kararlar olmasını engelleme

10. Yasal oluşumlar, yeni yönetimle ilgili söz sahibi olmak isteyen grupların, yandaşların sayısını arttırmak amacıyla başta kitle iletişim grupları olmak üzere çeşitli araçlardan yararlanarak propaganda yaparlar

Bu açıklamalara göre, bir propagandacının asıl hedefi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bireylerin ihtiyaç ve eleştirilerini duyurma
B) Bireylere bazı konularda bilgi verme
C) Kitlelerin değer ve tutumlarını yönlendirme
D) Diğer devletlerle ilişkiler kurma
E) Toplumsal koşulları sağlama

11. Demokratik rejimlerde yasalara uygun olan her şey meşru değildir. Dünyada insanların temel hak ve özgürlüklerini kısıtlayan çok sayıda yasa vardır. Bu yasalar otoriter veya totoliter rejimlerde meşru olabilir. Ancak demokratik rejimlerde yasa, sadece yasa olmasından dolayı meşru olarak kabul edilemez.

Parçaya göre, demokratik bir devletin meşru olarak kabul edilmesi için aşağıdakilerden hangisine uygun olması gerekir?

A) Devletin devamlılığını sağlama
B) Toplumun ihtiyaçlarına uygun olma
C) Dini değerlere uygun olma
D) Temel haklara uygun olma
E) Adaletli ve eşitliğe dayalı olma

12. Demokratik yaşam biçiminin geçerli olduğu toplumlara damgasını vuran, "farklılıktır." Politikada, ekonomide, kültür ve sanatta birbirinden farklı çıkarlar, düşünceler, anlayışlar serbestçe yarışır. Demokratik toplumlarda geçerli olan tekdüze bir grilik değil, çeşitliliğin renkliliği ve yaratıcılığıdır.

Bu düşünceye uygun olan yargı, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Demokrasi çok sesliliğin uyumu ve dengesidir.
B) Demokrasi insan doğasına en uygun yönetimdir.
C) Demokrasinin temelinde adalet vardır.
D) Demokrasi halkın kendi kendini yönetmesidir.
E) Demokrasilerde hukuk, en önemli öğedir.

NİTELİK Yayıncılık

1. C 2. B 3. E 4. D 5. A 6. A 7. B 8. C 9. E 10. C 11. D 12. A

KT 4 Siyaset Felsefesi

1. Rönesans'ta devlet konusunu işleyenlerin başında yer alanlardan biri olan Macchiavell'in önemi "ulusal devlet" düşüncesinin ilk temsilcisi olmasıdır. Onun tasarladığı ideal devlet, güce dayanan ulusal bir devlettir. Böyle bir devlette hukuk ve ahlak dinden değil, devletin özünden türetilmelidir. Çünkü devlet doğal bir kurumdur, bu dünya için kurulmuştur.

Verilen açıklamaya göre, aşağıdakilerden hangisi devletin özelliklerinden biri değildir?

A) Güce dayalıdır.
B) Ulusal devlet anlayışına dayalıdır.
C) Devlet bu dünya için kurulmuştur.
D) Hukuk ve ahlak kurallarının temeli dindir.
E) İdeal devlet de diğer devletlerde hukuka dayalı ilişkiler hakimdir.

2. Hegel'e göre, devlet yeryüzünde var olan Tanrısal düşüncedir. İnsanlarça sahip olunan bütün dinsel gerçeklik sadece devlet kanalından elde edilir.

Hegel'e, devlete yaklaşımı için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Devlet insan ihtiyaçlarına dayalıdır.
B) Devlet idealara dayalıdır.
C) Devlet geçici örgütlenmelidir.
D) Devletin oluşumu imkansızdır.
E) Devletin varlığı insanın doğasında vardır.

3. Aristoteles'e göre, "İnsanların ülkeleri, şehirleri yönetmelerinden tanrıları da yönettiği sonucu çıkmaz. Yani siyasi yönetici, tanrı kavranımı konusunda hiçbir iddiada bulunamaz. Böyle bir varsayımdan hareketle benimsediği veya uyguladığı politik düzeni, haklı çıkaramaz."

Yukarıdaki parçada, Aristoteles devlet yönetiminde aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

A) Yöneticilerin özgür ve adil olması gerektiği
B) Din inancının devlet inancından üstün olması gerektiği
C) Bireylerin inanma ve inmama özgürlüğünün devlet tarafından güvence altına alınması gerektiği
D) Seçilen yönetim biçiminin meşru olması gerektiğini
E) Yöneticilerin donanımlı ve etkin olması gerektiğini

4. Devlet, bireylerin yaşama, mülk edinme ve özgürlük gibi dokunulmaz ve vazgeçilmez haklarının korunması için oluşturulmuş bir kurumdur. Bireysel iradenin dışında ve üstünde bir devlet olmadığı gibi, bireysel çıkarların ötesinde bir devlet çıkarı da yoktur.

Aşağıdakilerden hangisi, burada belirtilen devlet anlayışına uygun değildir?

A) Devlet için bireylerinin hak ve özgürlükleri önceliklidir.
B) Devlet insanların ihtiyaçlarını karşılamak için oluşturulmuş yapay bir kurumdur.
C) Devlet bireysel çıkarların üstünde bir kurumdur.
D) Devlet insan doğasına uygun, doğal bir varlıktır.
E) Devlet bireylerin yaşamasına uygun şartları sağlamakla yükümlüdür.

5. K. Marx, kapitalist ekonomiyi insanlık dışı bir sömürü aracı olarak nitelemiştir. Bu ekonomiden kurtulmanın yolu olarak o, üretim araçlarının tamamının mülkiyetini topluma maletmeyi göstermiştir.

K. Marx, ideal devlet düzeninin temeline aşağıdakilerden hangisini yerleştirmektedir?

A) Eşitlik B) Hukuk C) Demokrasi
D) Hak E) Özgürlük

6. "Ulusal devlet, keyfi bir idare değildir."

K. ATATÜRK

Ulusal devlette keyfiliği ortadan kaldıran özellik, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yönetenlerin yetkilerinin yasalarla sınırlandırılmasıyla
B) Toplumsal çıkarların bireysel çıkarların önünde yer almasıyla
C) Devletin meşru uygulanmasıyla
D) Yasaların tüm bireyler tarafından kabul edilmesiyle
E) Birey devlet ilişkisinin doğru kurulması ve uygulanmasıyla

NİTELİK Yayıncılık

7. Toplum, her geçen gün biraz daha karmaşıklaşmaktadır. Bu nedenle toplum hayatını düzenleyen kurallar de değişmekte ve toplumun ihtiyaçlarına göre yeniden biçimlenmektedir. Bir hukuk kuralının toplumda kabul görmesi, toplumun yapısına ve toplumun diğer kurum ve kurallarına gösterdiği uyuma bağlıdır. Roma hukukçularının da belirttiği gibi "nerede bir toplum varsa, orada hukuk vardır." sözü hukukun sosyal yaşamla olan sıkı ilişkisini bildirmek için söylenmiştir.

Yasa koyucular yasaların topluma uygunluğunu sağlamak için, aşağıdakilerden hangisine dikkat etmeleri gerekir?

A) Hukuk kurallarının bütün bireyleri kapsayıcı nitelikte olmasına
B) Hukuk kurallarının bireylerin inançlarını gözardı etmemesine
C) Hukuk kurallarının ahlaki değerlere dayandırılmasına
D) Hukuk kurallarının eşitlik ve adalet ilkeleri üzerine kurulmasına
E) Sosyal yapının özelliklerini, bireylerin ihtiyaç ve beklentilerini göz önüne almasına

8. Platon'a göre, erdemsiz toplum; temelini güçlü ile zayıf arasındaki çelişkide bulur. Bunlar doğal olarak çelişirler, ama sonunda bunların ikisi de zarar gördüklerini anlarlar ve bir sözleşme ile işi tatlıya bağlarlar. Böylece de, erdemsiz ama gerçek toplum ortaya çıkmış olur. Erdemsiz, çünkü aydınlar yönetmiyor; gerçek, çünkü bir realite olarak ortada.

Platon, aşağıdaki sorulardan hangisine yanıt arama çabası içerisindedir?

A) Erdemin kaynağı nedir?
B) Toplumsal sözleşme nasıl ortaya çıkar?
C) Aydınların görevi nedir?
D) İdeal düzen ne olmalıdır?
E) Erdemsiz toplum ile gerçeklik arasındaki ilişki nedir?

9. - Mevcut hukuk düzeni tarafından korunan, kişilerin doğuştan getirdiği veya sonradan edindiği özgürlük ve yetkileri
- İktidarın karar ve uygulamalarının kendisini var eden toplumun değerlerine ve hukuka uygun olması
- Devletin iç ve dış güçlerden bağımsız olarak iktidarını kullanabilmesi
- Devlet işlerinin planlanmasını ve yürütülmesini sağlayan hiyerarşik yapı

Yukarıda tanımlanmayan siyaset felsefesi kavramı, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Meşrutiyet B) Bürokrasi C) Egemenlik D) Hak E) Adalet

9. Sivil Devlet, demokrasinin ve siyasi bilincin gelişmesiyle ortaya çıkmış bir devlet modelidir. Meşrutiyetini halkın egemenliğinden ve gelişmiş siyasi bilinçten alır. Modern dönem siyaset filozofları sivil devletin oluşumunu "toplumsal sözleşme" ye bağlarlar. Yönetim askeri değil, siyasi ve bürokratik unsurlarca yürütülür. Yönetimde seçim yoluyla, sivil halk etkin olur.

Parçadan sivil devlet anlayışı ile ilgili, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Yönetime bağlı kolluk kuvvetlerinin baskısı söz konusudur.
B) Halkın seçtiği temsilcilerle kendini yönetmesidir.
C) Bireylerin siyasi biliçlerinin gelişmesiyle ortaya çıkmıştır.
D) Toplum hukuk kurallarıyla yönetilir.
E) Ortaya çıkışı insanların kendi aralarındaki anlaşmaya dayanır.

11. J.Locke'ye göre, hükümdar yönetmek isterse ve yargıç yasa koymak isterse uyruklar baş eğmeyi kabul etmezse düzensizlik düzenin yerini alır devlet despotluğa, ya da anarşiye düşer."

Buna göre, hükümetin kuruluş amacı aşağıdakilerden hangisini gerçekleştirmeye yönelik olmalıdır?

A) Uyruklarla hükümdar arasında aracı olanların karşılıklı anlaşmalarını sağlamak
B) Birelerin temel haklarını garanti altına almak
C) Devletin insanlar üzerindeki yaptırım gücünü artırmak
D) Kanınların topluma yayılmasını çabuklaştırmak
E) Bireylerin ihtiyaçlarını karşılamak

12. İnsanların doğasında kendi düşünce ya da tercihlerini başkalarına kabul ettirme uygulama eğilimi vardır. Bu eğilim, sahip olunan iktidar gücüyle daha fazla uygulama imkanı bulur. Çünkü mutlak iktidar bireyler adına kararlar alma yoluyla bireyleri pasifleştirerek, kişiliklerini geliştirmelerine engel olur. Tüm insanların fikir birliği ettiği şeyde tek bir kişi bile farklı düşünse, diğerlerinin onu susturmaya hakkı yoktur. Çünkü fikirler karşıt olanlarıyla çatışarak sınanır ve güçlenir.

S. Mill'in eleştirdiği ve savunduğu devlet biçimi, aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak sıralanmıştır?

A) Monarşik-Teokratik B) Otokratik-Laik
C) Otokratik-Demokratik D) Üniter-Federal
E) Teokratik - Monarşik

NİTELİK Yayıncılık

1. D 2. B 3. C 4. D 5. A 6. A 7. E 8. E 9. E 10. A 11. B 12. C

KT 5 Siyaset Felsefesi

1. Niçin arılar ve karıncalar gibi işbirliğine gidemiyoruz. Çünkü biz egemen olmak için sürekli savaşıyoruz. Onlar doğal halde uzlaşmış bir bütündür. Fakat insanların uzlaşımı yapaydır ve ancak zorunluluktan doğal anlaşma yoluyla sağlanabilir. İşte devlet insanla insanın bu savaşından çıkmıştır. Şu halde devlete egemen olan güç kaynağı kazanana aittir. Bu durum devletin güç kullanılmasını meşru kılar.

Parçadan, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) İnsanların uzlaşımı zorunluluktan doğmuştur.
B) Devlet, insanların birbirleriyle savaşından doğmuştur.
C) Doğadaki canlılar birbirlerine egemen olmak için savaşmazlar.
D) Güç kullanımı devletin meşruiyetinin sonucudur.
E) Devlet kendiliğinden oluşmuş organik bir varlıktır.

2. Her insan diğerleriyle ortaklığı ve benzerliği olmayan, biricik ve kendine özgü bir varlıktır. Bu biricik varlığın, herhangi bir otoriteye, yasaya veya ödeve karşı sorumluluğu olamaz. İnsanların birarada yaşamasının yolu herhangi bir iktidar yapılanmasını değil, kişilerin bireysel güçlerden kaynaklanan güç dengesi olmalıdır.

Bu parçadaki görüşleri savunan bir düşünürün;

I. İdeal bir düzenin kurulabileceği
II. Devletin gereksiz kurum olması
III. Evrensel ahlak yasalarının olabileceği
IV. Düzen fikrinin insan doğasına aykırı olması

düşüncelerinden hangilerine karşı çıkar?

A) I ve IV B) I ve III C) Yalnız III D) II ve IV E) Yalnız IV

3. Laik devlet, dini kural ve kişilerce yönetilmeyen devlet demektir; askeri, sivil, monarşik ya da demokratik olabilir. Laiklikte din, yönetimin dışında bir inanç ve ibadet alanı olarak kalır. Asıl olarak, din adamlarının devlet yönetimindeki baskın rolünün değiştirilmesi ve dini unsurların yönetim yetkisinin elinden alınması anlamını taşır.

Parçaya göre, laik devletin en belirgin özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Devlet yönetiminde dini liderlerinde görüşlerine baş vurulması
B) Her türlü inanç ve ibadetin yasaklanması
C) Belli bir inanç sisteminin ayrıcalıklı olması
D) Devletin her türlü inanca eşit uzaklıkta olması
E) Devletin ortaya çıkışını dine dayandırması

4. - Saint Augustinus'a göre, iktidarın kaynağı ve meşrutiyetin ölçütü "Tanrı" dır.
- J.J. Roussau'ya göre ise, iktidarın kaynağı ve meşrutiyetin ölçütü "toplumsal sözleşme" dir.

Bu iki görüşün üzerinde anlaşamadıkları düşünce, aşağıdakilerden hangisidir?

A) İktidarın kaynağının ne olduğu
B) Devletin gerekliliği
C) Birey - devlet ilişkisinin kriterleri
D) Sivil toplumun gerekliliği
E) İdeal düzenin olup olmayacağı

5. Platon ideal devleti "Devlet" de, toplumu yöneticiler, bekçiler, çalışanlar olarak üç sınıfa ayırır. Toplumsal mutluluğun bu üç grup arasında kurulacak dengeye ve bu dengeyi kuracak olan yönetici kişiye, yani filozofa bağlar.

Platon'un Ütopya'sı için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Devlete olması gereken adalettir.
B) Yasa koyucu ve yönetici filozoftur.
C) Bütünün mutluluğu için eşitlik ilkesinden yola çıkmak gerekir.
D) Devletin görevi, insanların yaşayışlarını kendilerine mutluluk sağlayacak şekilde düzenlemektir.
E) İnsanlar doğuştan farklılıklarla doğarlar

6. Machiavelli, "Prens" isimli eserinde insan tabiatını nankörlük, riyakarlık ve açgözlülük gibi kötü vasıflarla tanımlar. Ona göre, başarılı olmak isteyen bir yönetici de bu kötü tabiatlı insanlara gerektiğinde kötü davranmaktan çekinmemelidir. İnsanlar babalarının ölümünü, miraslarının kaybından daha çabuk unuturlar. Bunun için Prens, mülkiyet hakkını korumalı ve halkın nefretini kazanmamalıdır. Prensin gücünü ve yetkilerini sınırlandıracak bir yasa düşünülemez. Dini kurumlar yönetimde söz sahibi olmamalıdır. Fakat Prens dindar görünmelidir.

Düşünür bu eserindeki görüşlerinde, aşağıdaki düşüncelerden hangisini vurgulamıştır?

A) Devlet vatandaşların tüm ihtiyaçlarını karşılamalıdır.
B) İktidar geleneklere göre belirlenmelidir.
C) Amaca giden her yol meşrudur.
D) Monarşi en ideal yönetim biçimidir.
E) Devlet dini kurallara göre yönetilmelidir.

NİTELİK Yayıncılık

7. Montesquieu'nun siyaset felsefesine yaptığı en önemli katkı; devletlerin kuruluşunda sözleşmelerin değil; iklim, coğrafya, din, gelenek, üretim biçimi ve ticari yapı gibi pek çok nedenin etkili olabileceğini ortaya koymasıdır. Ona göre farklı çevresel koşullar, farklı doğal hukuk anlayışlarına yol açmaktadır. Bu sebeple farklı devlet yasalarına kaynak olacak tek bir doğa yasasından söz edilemez.

Montesquie, aşağıdaki görüşlerden hangisine karşı çıkar?

A) Devletlerin oluşumunda birçok faktör etkilidir.
B) Hukuk çevresel koşullardan etkilenerek oluşturulur.
C) Devlet, yapay bir kurumdur.
D) Tek bir doğa yasasından farklı hukuk anlayışları oluşamaz.
E) Liberal bir devletin hukuk sistemi ile sosyalist bir devletin hukuk sistemi aynı olamaz.

8. Osmanlı Devletinde Fatih'in, "Devlet-i Aliyye Osmaniye'nin bekaası için kardeş katli vaciptir" fermanıyla resmileşen anlayış, çağdaş devlet anlayışında önemini tamamen yitirmiştir. Günümüz çağdaş devletlerinde devlet, bireylerin temel hak ve özgürlüklerini yasalarla güvence altına almak zorundadır.

Bu parçadaki açıklama, siyaset felsefesinin,

I. Devletin nasıl oluştuğu
II. Devletin gerekli olup olmadığı
III. Birey-devlet ilişkisi

gibi problemlerinden hangisini dile getirmektedir?

A) I ve II B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

9. Demokratik devletlerde yönetimde seçilmiş unsurların yanında bürokratik unsurlar da yer alır. Yasama, yürütme, yargı farklı erklerde gerçekleştirilir. Seçme seçilme hakkının tüm topluma yayılabildiği ölçüde devlet yönetimi demokratikleşir. Bununla birlikte, seçilmiş kişilerin halk üzerinde gereğinden fazla otorite kurmasına mani olacak sivil toplum hareket yoluyla da, demokrasiyi güçlendirme yoluna gidilir.

Parçadaki açıklamalara göre, demokratik bir devlette aşağıdakilerden hangisi görülmez?

A) Güçler ayrılığı ilkesi
B) Aristokratik devlet anlayışı
C) Bürokrasinin varlığı
D) Sivil toplum hareketleri
E) Hukuk devleti anlayışı

10. Sofistler, doğal hukuk ile pozitif hukuk arasındaki karşıtlığı vurgulamışlardır. Doğal olanın, doğa düzeninin toplumsal alandan daha değerli, daha sağlam, daha bağlayıcı olduğunu ileri sürmüşlerdir. Doğal hukuk, sofistlere göre, insanların kendilerinin koymuş olduğu pozitif hukuktan üstündür. Örneğin; kölelik, doğal olmayan ancak yasal - toplumsal bir kurumdur. Aynı durum, devlet için de söz konusudur.

Sofistlerin bu görüşlerinden, aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılamaz?

A) Devlet gereksiz bir kurumdur.
B) Devlet yapay bir kurumdur.
C) İdeal bir toplum düzeni aramak boşunadır.
D) Pozitif hukuk insanlar doğasına aykırıdır.
E) Devlet insan doğasının toplumdaki yansımasıdır

11. Spinoza'ya göre dinin ne devlete ne de bilimle ilişkisi vardır. Bu nedenle devletin dinsel örgütlere göre yönetilmesi düşünülemez. Çünkü böyle bir durum da devlet tümüyle bir vicdan işi olan dine karışmış ve insanların iç dünyalarını baskı altına almış olur. Bu karışıklık din ve devlet yönetiminde bazı uygulamaların kısıtlanmasına yol açabilir. Bu nedenle devlet bütün dinsel inanç ve örgütlere eşit mesafede olmalıdır.

Spinoza'nın bu açıklaması, bugünkü devlet yönetimlerinden aşağıdakilerden hangisine işaret etmektedir?

A) Demokrasi B) Teokrasi C) Monarşi
D) Aristokrasi E) Üniter - Federal

12. • Campanella, 1588 - 1679 yılları arasında, içinde yaşadığı İtalya'nın toplumsal sorunlarından yola çıkarak "Güneş Ülkesi" adlı ütopyasını yazarak, gerçek toplumun, bilim ve felsefenin egemen olduğu bir toplum olması özlemini dile getirmiştir.
• Sir Thomas Moore 1478 - 1535 yılları arasında İngiltere'de yaşamış ve sosyal kargaşa içinde olan bu ülkenin özelliğinden dolayı özel mülkiyet anlayışına karşı "Ütopya" adlı eserini yazmıştır.

Parçaya göre, ütopyaların ortaya çıkışı aşağıdakilerden hangisine bağlanmıştır?

A) Eşit yaşama isteği
B) Toplumsal sorunlar ve kargaşa durumu
C) Özgür yaşama isteği
D) Ekonomik krizler
E) Güçsüz ve eğitimsiz liderler

NİTELİK Yayıncılık

1. E 2. B 3. D 4. A 5. D 6. C 7. C 8. C 9. B 10. E 11. A 12. B

KT 6 Siyaset Felsefesi

1. Siyaset, insanın başkalarına yönelik eylemlerinde ortaya çıkar. Aynı etik alanında olduğu gibi. Bu yüzden siyaset felsefesinin de etik temelleri vardır. Ama siyaset felsefesi insanın siyasi eylemlerini belli ahlaki ölçütlere göre değerlendiren herhangi bir etiğe indirgenemez. Bir topluluk içinde yaşayan insanların eylemlerini, birbirleriyle ilişkilerini düzenleyen ilkeler vardır. Bu ilkelerin hepsi bir arada hukuk dediğimiz alanı oluşturur.

Parçada anlatılmak istenen, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Siyaset, insanların eğitimleri için vardır.
B) Siyaset de amaç, en iyiye ulaşmaktır.
C) Bireylerin birbirleriyle ilişkilerini düzenleyen en önemli unsur hukuk'tur.
D) Dİn temelli bir yönetimde insanlar daha mutlu olabilirler.
E) Doğal kurallar pozitif kuralların üstündedir.

2. İbn-i Haldun, Platon'un akla dayanarak toplumun şekillendirilmesi projesini bir "hayal" olarak nitelendirir. İnsanları bir araya getiren ve birleştiren şey akıl değil, ihtiyaçlar ve iradedir. Sonuç olarak bu devlet bir kanun devletidir, ancak bir hukuk devleti değildir, bir güç devletidir, akıl devleti değildir. Bir çıkar devletidir, bir erdem devleti de değildir.

İbn-i Haldun'un bu yaklaşımı için söylenebilecek en iyi açıklama, aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Demokratik devlet geleneğidir.
B) İdealist devlet geleneğidir.
C) Ütopyacı devlet geleneğidir.
D) Eleştirel felsefe geleneğidir.
E) Kuralcı bir devlet anlayışıdır.

3. "Kanunların en üstünü Tanrısal olanlardır. Yasa koyucu ve yönetici sınıf ise, bekçilerin üstün olanları yani filozoflardır. En iyi yönetim filozof kralın iktidarındaki monarşi ya da filozofların yönettiği oligarşidir. Halkın karar alma ve yönetme yeteneği olmadığı için yönetimde yer almamalıdır."

Platon'un, siyaset felsefesi ile ilgili görüşlerindena şağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) En iyi ve doğru yöneticilerin filozoflar olduğuna
B) Otokratik bir yönetim benimsediğine
C) Halkın karar alma sürecine katılmaması gerektiğine
D) Kralların filozof olması gerektiğine
E) Katılımcı bir yönetim olduğuna

4. Toplumlar, insanların mutluluğu adına örgütlemelidir. İşte bunu sağlamak için, insanlar en başta aralarında bir sözleşme yaparak doğal felaketler ve düşmanlarına karşı güçlerini birleştirmişlerdir. Böylece insanlar, haklarını güvenceye bağlaması için hükümetlerini belirlemişlerdir.

Bu düşünceleri savunan bir düşünür;

I. Devlet doğal bir kurumdur.
II. Devlet, yapay bir kurumdur.
III. Devlet organik yapıya sahiptir.

yargılardan hangilerine karşı çıkar?

A) I ve II B) II ve III C) I, II, III
D) Yalnız I E) I ve III

5. "Sahip olunan üretim güçleri çeşitli üretim ilişkilerini doğurur. Bunun sonucunda da toplumsal sınıflar ortaya çıkar. Sınıfların özelliklerini belirleyen de üretim araçlarıdır. Devlet ve yasalar hakim sınıfın gücünün güvencesindedir. Hakim sınıf, kendi üretim araçlarına sahip olan sınıftır. Çalışan sınıfın sömürüsüne dayanan bu sistemde ideal bir düzenden söz etmek mümkün değildir."

Marx bu görüşleriyle, ideal bir düzenin aşağıdakilerden hangisini temel alması gerektiğini savunmuştur?

A) Ekonomik güç B) Adalet
C) Hukuk D) Sınıf
E) Eşitlik

6. İnsanlar toplum halinde ve siyasal yönetim altında yaşarlar. O halde siyaset kavramının temelinde, insanların bir devletin yurttaşları olarak bir arada yaşamalarından kaynaklanan olaylar bulunur

Parçaya göre siyasetin temelinde, aşağıdakilerden hangisi bulunmaktadır?

A) Egemen olma isteği
B) Yasaların zorlayıcılığı
C) Toplumsal yaşam
D) Temel hak ve istekler
E) Mutlu yaşama isteği

NİTELİK Yayıncılık

7. Hobbes'a göre, insan bencildir ve onun bütün eylemleri bu bencil doğasının arzularını tatmin etmeye yöneliktir. Bu durum, çıkar çatışması yüzünden insanların birbiriyle sürekli savaş halinde olmasına yol açar. İnsanları bir arada tutabilmek için devlet tek bir gücün egemenliğine dayanmalıdır. Locke insanların, doğaları gereği iyi olduğunu; bunun sonucu olarak, ilişkilerinin iyi niyet, yardımlaşma ve işbirliğine dayandığını ileri sürer. İnsanlar arasındaki iyi ilişkilerin sürdürülebilmesi, tek bir gücün değil, çoğunluğun egemen olduğu bir devlet düzeniyle mümkündür.

Hobbes ve Locke'un devlet anlayışlarındaki fark, aşağıdakilerden hangisinden kaynaklanmaktadır?

A) Bireylerin yaşadıkları koşulların farklılığının.
B) Yaşadıkları toplumdaki ekonomik durumun
C) Toplumdaki insan ilişkilerinin
D) İnsanın psikolojik yapısı ve özelliklerine ait görüşlerinin
E) İktidarın kaynağına ilişkin görüşlerin.

8. Toplumsal düzenin temelinde sadece yasalar yoktur. Toplumsal düzen, aynı zamanda meşru görünmelidir. Bireyin, korku içinde yaşayan bir uyruk olarak değil, ikna olmuş bir yurtta, özgür bir birey olarak toplumsal normları kendisinin normları diye algılanması da zorunludur. İnsanın bu normları içselleştirmesi, "rıza" ya da "meşrulaştırma" dediğimiz şeydir.

Parçaya göre, meşruluğun dayanağı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Normların kabul görüp, benimsenmesi
B) Normların evrensel nitelik taşıması
C) Güncel ve geçerli normların bulunması
D) Normların bütün toplum bireyleri için bağlayıcı olması
E) Normların halkın beklentilerini karşılayacak nitelikte olması

9. Bakunin, yıkma tutkusunun aynı zamanda yaratıcı bir dürtü olduğunu söyleyerek devletin yıkılması gerektiğini savunur.

Bakunin, aşağıdaki akımlardan hangisinin temsilcisidir?

A) Materyalizm
B) Anarşizm
C) Septisizm
D) Kapitalizm
E) Dogmatizm

10. Demokrasi problemini sivil toplum - devlet kavram çiftiyle, özgürlük ve eşitlik ideallerinin oluşturduğu temel üzerinde ele alan siyaset felsefesinin temel problemi, kamusal gücün, siyasal iktidarın, insan yaşamının niteliğini korumak ve geliştirmek için nasıl kullanılması ve ne ölçüde sınırlanması gerektiği problemidir.

Parçada, siyaset felsefesinin hangi niteliği vurgulanmaktadır?

A) Devlet - birey ilişkisini incelenmesi
B) İktidarın kaynağını incelemesi
C) Meşrutiyetin ölçütünün ne olduğunu incelemesi
D) Olandan çok olması gerekenle ilgilenmesi
E) İdeal düzen arayışlarını incelemesi

11. Siyasetin problemlerini, siyasal sistemleri, insanların belli bir siyasi sistem içindeki davranışlarını felsefeye özgü yöntemlerle ele alan, daha çok normatif bir nitelik arz eden disiplin, siyaset felsefesidir.

Bu tanıma göre, aşağıdakilerden hangisi siyaset felsefesinin ele aldığı konulardan biri <u>değildir</u>?

A) Hak, meşrutiyet, egemenlik gibi siyasi kavramların analizi
B) Gerçekleşmesi şimdilik mümkün olmayan, ideal devlet ve toplum çeşitleri
C) İdeal devletlerin yapısı
D) Bir devletteki insanların uymak zorunda olduğu ahlaki değer ve kurallar
E) Devlet sınıflamaları

12. Yetkileri sınırlanmamış bir devlet yönetimi toplum için ancak kölelik olacaktır. Devletin yetkisi, sözleşmeye kendisine verilen hakların oluşturduğu yasayla sınırlıdır. Yönetimde güçler ayrılığı ilkesi geçerlidir. Merkezde yasama olmak üzere yürütme ve yargı güçlerinden oluşur. Devletin diğer devletlerle ilişkisi doğa durumuna benzer. Savaş durumuna geçme olasılığı her an söz konusudur.

J.Locke'un devlet anlayışında aşağıdakilerden hangisi <u>görülemez</u>?

A) Devletin yetkilerinin sınırlandırılması gerektiği
B) İktidarın geleneklere göre belirlenmesi
C) Güçle ayrılığı ilkesinin benimsenmesi
D) Devletin bireylerinin her türlü tehlikeye karşı korunması
E) Halkın kendi yetkilerini bilerek ve isteyerek bir sözleşmeyle yöneticilere devretmesi

NİTELİK Yayıncılık

1.C 2.D 3.E 4.E 5.E 6.C 7.D 8.A 9.B 10.A 11.D 12.B

KT 1 Bilim Felsefesi

1. Bilim; gözlem ve deney yoluyla doğrulanabilir olan önermeler sağlar. Buna karşın, metafizik; gözlem ve deneye konu yapılmayan yani sınanamayan, dolayısıyla ne doğrulanabilecek, ne de yanlışlanabilecek önermelerden oluşur. Örneğin, evrende bir amacın var olduğunu söyleyen bir önerme, gözlem ve deney yoluyla sınanamaz. Bu önerme olgusal olarak doğrulanabilir olan bir içerikten yoksundur.

Parçada vurgulanmak istenen yargı, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Metafiziğin anlamsız önermelerden oluştuğu
B) Metafiziğin nesnel ölçütlerle denetlenebilirliği
C) Metafiziğin bilimin konularıyla ilgilendiği
D) Metafiziğin teknolojik bilgilerden yararlandığı
E) Bilimin metafizikten yararlandığı

2. İnsan bilimlerinden Tarih toplumların geçmişini, Sosyal Antropoloji kültürü, Psikoloji insan davranışlarını inceler. Pozitif bilimlerden biyoloji canlıları, fizik maddeyi inceler.

Parçada bilimlerin hangi özelliği, vurgulanmaktadır?

A) Konularına nesnel yaklaşmaları
B) Yöntem ve tekniklerinin farklı oluşu
C) Evrensel nitelikte çalışmalar yaptıkları
D) Nesnel gerçekliğe uygun oluşları
E) Her bilimin varlığın bir yönünü incelediği

3. Reichenbach kendi felsefesini "bilimsel felsefe" olarak adlandırılır. Çünkü ona göre felsefe, metafizik öğelerden ve boş felsefi kurgulardan arındırılmıştır.

Parçaya göre, bilimsel felsefe ile aşağıdaki yargılardan hangisi <u>uyuşmaz</u>?

A) Felsefenin tek dayanağı bilim olmalıdır.
B) İspatlanamayan önermeler üzerinde durulmamalıdır.
C) Felsefe, somut gerçeklikleri nesnel incelemelidir.
D) Var olanın anlamı sorgulanmalıdır.
E) Felsefe bilimin sınırları dışına çıkmamalıdır.

4. Bilim Felsefesinin konusu, bilimlerin çıkarmış olduğu deneysel gerçeklere dayanarak, onlar üzerinde düşünmek olmalı; felsefe ancak deneysel sonuçlara yönelmelidir. Böylece felsefe, bilimlerin ulaştığı sonuçlar yardımı ile bu evren hakkında deneysel gerçeklere dayanan bir sistem ortaya koyacaktır. Felsefenin bunu yapabilmesi için, çeşitli alanlarda çalışan bilimlerin bulduğu gerçekleri kendine konu olarak alması gerekir.

Bu görüşün dayandığı temel varsayım, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Felsefe ve bilimin ortak amacı öğrenme ve anlama çabasında olmaktır.
B) Felsefe, bilimlerin sonuçlarına dayanan birleştirici bir düşünüş şeklidir.
C) Bilime kaynaklık eden, felsefenin ortaya koyduğu bulgulardır.
D) Bilimin bulguları ile felsefenin bulguları çelişir.
E) Felsefe konuları dikkate alındığında sadece metafizik ile ilgilendiği görülür.

5. Bilimde gerçek kadar, bu gerçeğin nasıl elde edildiği de önemlidir.

Bu düşüncede, aşağıdakilerden hangisinin önemli olduğu vurgulanmaktadır?

A) Doğru ile gerçek arasındaki farkın
B) Gerçeğe ulaşmada başvurulan yöntemin
C) Doğadaki nesnelerin niteliklerinin
D) Kesinliğe ulaşmada kullanılan modellerin
E) Sonuçların kontrol altına alınmasındaki dikkatin

6. Felsefi ilgilerden beklenen, bir defada ortaya konan ve bütün zamanlar için geçerli bir bilgi yükündense, üzerinde uğraşılan konunun her seferinde daha açık ve daha belirleyici bir zeminde anlaşılmasına olanak sağlayan, eleştirici yaratıcı bir araştırma zihniyeti ve alışkanlığı kazanmaktır.

Parçaya göre felsefenin en <u>temel görevi</u> aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tartışma ve eleştiri sırasında karşısındakini nasıl ikna edebileceğinin yollarını öğretmek.
B) Var olan her şey ile ilgili yeni düşünceler üretmek
C) İnsana evren ve değerler hakkında görüş elde etmek için neye nasıl yönelmesi gerektiğini kavratmak
D) İnsanların ufuklarını genişletmelerini sağlamak
E) İnsanların dogmatiklikten kurtulmalarını sağlamak.

NİTELİK Yayıncılık

7. Felsefede bir yaklaşım, zaman geçsede terkedilmez. Çünkü filozof görüşünü temellendirerek anlam kazandırır. Ama bilimlerde durum farklıdır. Bilimde bir kuram yanlışlandıktan sonra zaman içinde terkedilebilir.

Paragrafa göre, aşağıdakilerden hangisi ileri sürülemez?

A) Bilim kendini zamanla yeniler.
B) Bilim birikimli olarak ilerleme özelliğine sahiptir.
C) Felsefe birikimli olarak ilerleme özelliğine sahiptir.
D) Felsefi yaklaşımda kesinlik aranmaz.
E) Felsefenin sonuçları özneldir.

8. Tarih öncesi çağlarda; felsefe, din, efsaneler gibi zihinsel veya el sanatları gibi, pratik yaşamın ihtiyaçlarına yönelik uğraşılar dışında gözleme dayalı kavramsal düşünme demek olan bilimden söz etmek zordur. Ama, bu zihinsel ve pratik uğraşların ürettiği bilgi ve tekniklerin, sonraki çağlarda ortaya çıkan bilimsel kavram ve araştırmalara kaynaklık ettiği de inkar edilemez.

Parçaya göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Bütün bilimler konu ve yöntem bakımından tek bir bilime indirgenebilir.
B) Felsefi düşünce bilimsel düşünceden çok daha önceleri gelişmiştir.
C) Bilim kendinden önceki bilgi birikimlerine dayanır.
D) Bilimsel düşüncenin gelişmesi uygarlık tarihine bakıldığında oldukça yeni bir üründür.
E) Bilim tarihi felsefe, sanat, din tarihinden ayrı düşünülemez.

9. Doğanın belli bir alandaki haline ilişkin bilgi, şu anda doğa yasalarını bilen birisine; geleceğe ilişkin aynı türdeki olayların çıkarsanması olanağını verecektir. Buna öndeyi (öngürü) denir.

Aşağıdakilerden hangisi öndeyi kavramına örnek verilemez?

A) Suyun deniz seviyesinden iki bin metre yüseklikte kaç derecede kaynayacağını söylemek
B) Nemli bir ortamda bırakılan demir bir levhanın paslanacağını söylemek
C) Suyun aynı yataktan yüzlerce yıl akmasıyla vadilerin oluşacağını söylemek
D) Birbirini beğenen iki insanın evleneceğini düşünmek
E) 2016 yılından sonraki ilk ay tutulmasının gününü şimdiden söylemek

10. Bir önerme, doğrudan ya da dolaylı olmak üzere iki türlü doğrulanabilir. Deney ve gözlem yoluyla, nesneyi aracısız algılayarak yapılan doğrulama doğrudan, yardımcı araç gereçler kullanıp mantıksal çıkarımlar yaparak yapılan doğrulama ise, dolaylı doğrulamadır.

Parçaya göre, aşağıdaki yargılardan hangisi dolaylı olarak doğrulanabilir?

A) Köpek kedinin peşinden koşuyor.
B) Kömür siyahtır.
C) Dışarıda kar yağıyor.
D) Bitkiler fotosentez yapar.
E) Elimdeki bardağın yarısı doludur.

11. K. Popper'a göre bilim, belirli özel koşullar altında gözlemlenen ya da gözlemlenecek olan açısından her zaman tehlike içindedir. Bilimsel kuramlar, gözlemler ve beklentilerle uyuşmadığı takdirde terkedilmeye ya da değiştirilmeye mahkumdur. Bilim hiçbir zaman doğayla ilgili olarak kesin, değişmez ve mutlak doğrulara ulaşmış olduğunu savlayamaz.

Karl Popper, aşağıdaki kavramlardan hangisini eleştirmiştir?

A) Objektiflik
B) Tümevarım
C) Tümdengelim
C) Anoloji
D) Kesinlik

12. Voltaire, bir eserinde doğa bilimleri için "Yaşam için o kadar az gereklidirler ki, felsefeciler onlara gerek bile duymazlar. Çünkü doğa kanunlarının bir kısmının öğrenilmesi yüzyıllar aldı. Ancak insanların sorumluluklarını öğrenmek için, akıllı bir kişiye bir gün yeterlidir." der.

Voltaire, aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

A) Doğa bilimlerinin yaşam için önemi ve gerekliliği
B) İnsan ilişkileri için önemli olan sorumluluk kavramı, doğa bilimlerinden daha gerekli olduğu
C) Doğa bilimlerini öğrenmenin insanı toplumsal hayatta başarıya götürdüğü
D) Doğa bilimlerini öğrenmenin zaman ve emek gerektirdiği
E) Felsefecilerinin bir görevinin de doğa bilimlerini öğrenmek ve öğretmek olduğu

NİTELİK Yayıncılık

1. A 2. E 3. D 4. B 5. B 6. C 7. C 8. A 9. E 10. D 11. B 12. B

KT 2 Bilim Felsefesi

1. Bilimsel bilgileri öğrenmiş olmak tek başına yeterli değildir. Bir bilim adımının, eleştiri gücüne sahip olması gerekir. İşte bilim tarihi çağdaş bilgilerle donatılmış olanların bile, bilimde ulaşılan sonuçların kesin ve değişmez gerçekler oldukları yanılgısına sık sık düştüklerini göstermektedir. Nitekim bilim adamları arasındaki çatışmalar çoğunlukla, eski kuramları savunan bilim adamları arasında geçmektedir. Toplumun fanatik kesimleriyle de çalışmalar rastlanmaktadır, ancak bunların arkasında eski kurumları savunan bilim adamlarının desteğinin olduğunu kabul etmek gerekir.

Bu parçada bilimin eleştiriselliğini engelleyen etmen, aşağıdaki hangi seçenekte verilmiştir?

A) Bilimin tarihsel gelişimi
B) Bilim adamlarının öznel tutumları
C) Bilim adamlarının dogmatik oluşu
D) Eski kuramları savunan bilim adamlarının varlığı
E) Bilimin birikerek ilerlemesi

2. Birçok denetim sonunda hipotez ya da hipotezlerin doğruluğunun gösterilmesi ve böylelikle genel anlamda başarılı olmasıyla ortaya çıkan durumdur.

Tanımda verilen bilimsel kavram, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kuram
B) Yasa
C) Hipotez
D) Gözlem
E) Deney

3. - Bir kış günü yağmurun kara dönüşünü izlemek, gözlem sonuçlarını saptayarak yargıya dökmek betimlemedir.
- Yağmurun kara dönüşmesinin nedenleri nelerdir? Bu sorunun sorularak cevaplarının araştırılması girişimi de, açıklamadır.

Aşağıdakilerden hangisi açıklamayı betimlemeden ayıran bir niteliktir?

A) Oluş nedenlerini ortaya koyma
B) Gözlenebilir olma
C) Olgunun oluşunu gözlemleme
D) Gözlemleri anlatma
E) Gözlemleri değişik şekilde anlatmaya çalışma

4. 20. Kopernik, Kepler, Galileo, Newton... gibi bilim adamları sayesinde bilimin hemen her alanında, çok önemli çalışmalar gerçekleştirilmiş, bu çalışmalar XIX. Yüzyıldaki sanayi devrimine giden yolda önemli bir mesafe kaydedilmesini sağlamıştır. Aynı zamanda filozoflar da, bilimin yöntemi üzerinde düşünmeye, bilimler için metodoloji sağlamaya çalışmışlardır. Bacon'ın bir tümevarım mantığı geliştirmesi, Descartes'in, yöntem üzerine konuşması adlı eserinde bilimsel araştırmada izlenmesi gereken kuralları sıralaması buna örnektir.

Parçadan çıkarılabilecek sonuç, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Felsefenin, bilimler için yol gösterici olduğu
B) Felsefe ve bilimin sürekli çelişki halinde olduğu
C) Bilimsel gelişmelere felsefenin etken olduğu
D) Felsefenin bilime duyduğu güvenin azaldığı
E) Toplumsal değişme ve gelişmenin felsefenin gelişimiyle mümkün olduğu

5. İnsandaki merak ve hayret duygusu onu araştırmaya ve bilgi edinmeye yöneltir. Bilginin koşulu olan bu yönelim, insanın bilinçli bir varlık olmasından kaynaklanır. Yani bilinç adeta bilginin yeşerdiği topraktır.

Parçadaki açıklamalarda, bilginin oluşumu aşağıdakilerden hangisine bağlanmıştır?

A) Bilme, anlama ve açıklama isteğine
B) Sorunlara çözüm bulma dürtüsüne
C) Dogmatik bir tavır alışa
D) Doğaya hakim olma arzusuna
E) Tanrısal güce ulaşma arzusuna

6. J.J Rousseau'ye, göre bütün bilimler iğrenç bir kökene sahiptir. Gökbilim yıldızbilime duyulan boş inançtan, hırstan, geometri hasislikten, fizik boş meraktan gelir. Oysa etik, kaynağını insandan alır. Eğitim ve kitap basma sanatı da üzüntü verici türdendir. Uygar kişiyi, eğitim görmemiş bir barbardan ayırt eden her şey kötüdür.

Rousseau'nun bilim ve erdeme yaklaşımı için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Bilim ve erdemin kökeni aynıdır.
B) Bilim erdemden daha önemlidir.
C) Erdemsiz bilim mutlaka yıkılır.
D) Tüm bilimlerin kaynağında erdem olmalıdır.
E) Bilim ve erdemin uyuşması imkansızdır.

NİTELİK Yayıncılık

7. "Doğayı açıklamak için otoritelerin kitaplarına bağlı kalmak, sorumluluktan kaçmaktır. Bilimsel doğrulara ancak deney ve gözlemler sonucu ulaşılır. Bunun içinde zor da olsa insanı yanıltabilecek inanç, değer ve öğretilerden kurtulmak gerekir. Böylelikle genel ilke ve yasalara ulaşılır."

Aşağıdaki yargılardan hangisi, bu düşünceyle uyuşmaz?

A) Bilim adamları önyargılardan arınmalı, her türlü görüşe açık olmalıdır.
B) Dogmatizm bilimsel görüşle asla bir arada olamaz.
C) Bilim adamı her zaman nesnel olmalıdır.
D) Bilim tümdengelim yöntemi kullanarak olguları açıklayabilir.
E) Bilimsel araştırmalarda tümevarım yöntemi kullanılmalıdır.

8. Bilgi toplumsal bir olgudur, bireysel deneyin değil, toplumsal deneyin sonucudur. İnsanların toplumsal üretim etkinliklerinde binlerce yıl işlene işlene oluşmuştur. İnsanların toplumsal yaşantılarından elde edilen her yeni bilgileri tamamlar ve geliştirir.

Bu durum, klasik bilim anlayışının aşağıdaki özelliklerinden hangisini örneklendirir?

A) Önyargılardan arınmış, tarafsız, objektif olma
B) Birikerek ilerleme özelliği gösterme
C) Nedensellik ilişkisini kurma
D) Genel yasalara ulaşma
E) Olgulara dayanma

9. Araştırmacı, kendi zihinsel yaratılarını, isteklerini hayallerini ve ideallerini somut gerçeğin yerine koymaya çalıştığı anda, bilimsellikle ilişkisini keser. Çünkü, olgulara dayanmayan ve olgular tarafından doğrulanmayan önerme, varsayım ve teoriler bilim dışıdır.

Paragrafta araştırmacının, bilimin hangi ilkesine uyuşmamasının sakınca yarattığından söz edilmektedir?

A) Eleştiricilik B) Genelleyicilik C) Seçicilik
D) Objektiflik E) Rasyonellik

10. Klasik bilim anlayışına göre, bilimlerin her biri ayrı bir alanı incelese dahi, sonuçları itibariyle birbirine indirgenebilir. Böylece gerçekliği bütünsel olarak kavramak mümkün olabilir. Örneğin fizikte yapılan çalışmalar ile evrenin nasıl oluştuğu ispatlanabilirse biyolojide canlıların oluşumunun da açıklaması kolaylaşacaktır.

Bu durum, bilimsel düşünüşün hangi özelliğiyle açıklanabilir?

A) Seçicilik B) Yöntemlilik C) Birleştiricilik
D) Birikimsellik E) Nesnellik

11. Giordano Bruno'nun hayal gücü ve duygu ile yüklü doğa felsefesi, Kopernikus'un öğretisi üzerinde metafizik bir evren tablosu kurmuştu. Kopernikus'un getirdiği büyük devrimin taşıdığı olanakları bilimsel olarak geliştiren asıl Kepler ile Galilei'dir. Bu iki bilgin, rönesansın doğa görüşünü duygu öğelerinden, estetik çizgilerden sıyırarak ona tam bir matematik form vermeye çalışacaklardır. Bununla da doğa gerçeğini bir matematik bağıntılar sistemi olarak kavrayan, bugünkü doğa bilimlerinin temelleri atılmış olacaktır.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Doğa felsefesinde G. Bruno'nun ve Kopernikus'un metafizik etkileri vardır.
B) G. Brono'nun doğa görüşü bilimsel değildir.
C) Duygu öğeleri ve hayal gücünden, estetik çizgilerden sıyrılındıkça bilimselliğe yaklaşılır.
D) Bugünkü bilimsel gelişmede önceki düşünürlerin etkisi vardır.
E) Bugünkü doğa bilimlerinin temelinde matematik vardır.

12.
- Düşme eylemi maddelerin birbirini çekmesinin bir gözlemidir.
- Sirke sineklerinin nesilden nesile değişmesi
- Su 100 °C' de kaynar.
- Bilimsel gelişme nedeniyle dünyanın doğal dengesi bozulmaktadır.

Yukarıdaki örneklerden hangisi aşağıdaki kavramlara karşılık verilmemiştir?

A) Bilimin değeri B) Tümellik
C) Yasa D) Yer çekimi
E) Evrim

NİTELİK Yayıncılık

1. D 2. A 3. A 4. C 5. A 6. E 7. E 8. B 9. D 10. C 11. B 12. B

KT 3 Bilim Felsefesi

1. Açıklama, bilimin tamamen kuramsal yönüyle ilgili olduğu ve bize nedenleri bilme olanağı verdiği halde öndeyi, daha çok bilimin uygulamalı yönüyle ilgilidir. Öndeyide amaç, doğal güçleri denetim altına almaktır. Öndeyi, olgular arasındaki aktüel ilişkilerden yola çıkar. Böylece olgular arasındaki ilişkileri ifade eden genellemelerden yararlanarak gelecekte ortaya çıkacak, henüz olmamış bir olguyu, önceden doğru kestirme ya da tahmin etme olanağı verir.

Parçaya göre, açıklama ile öndeyi arasındaki fark aşağıdakilerden hangisidir?

A) Öndeyiler genelleyici önermelerdir.
B) Doğal güçlerin denetimi, açıklamaya bağlıdır.
C) Öndeyi olgulardan bağımsız oluşturulur.
D) Öndeyi ortaya çıkmış ve kuram haline gelmiş olgularla ilgilenir.
E) Açıklama nedenlere öndeyi ise, uygulamaya yöneliktir.

2. "Bilim" evrenin ya da olayların bir kısmını konu alarak ele alıp, bilimsel yöntemlerle inceleyerek bu alanda yasalara ulaşmaya çalışan bilgi çeşididir.

Açıklamaya göre, aşağıdakilerden hangisi bilimsel bilginin kriterleri arasında yer almaz?

A) Bilimsel bilgiler, olgularla ilgilidir.
B) Bilimsel bilginin sonuçları sınanabilir, kontrol edilebilir.
C) Bilimsel bilgiler eleştirilmeden doğru olarak kabul edilen bilgilerdir.
D) Bilimsel bilgi herekese açık toplumsal bilgidir.
E) Bilimsel bilgi nesnel, güvenilir bilgidir.

3. "Doğruluğundan emin olmadığı bir iddiada bulunmak, dolayısıyla doğruluğundan emin olmadığı bir iddiayı hemen kabul etmemek, bilimsel düşünüşün gerekli ve yeterli şartlarıdır."

Bu parçada, bilimsel düşünüşün hangi özelliği vurgulanmaktadır?

A) Evreni, doğayı anlamaya ve açıklamaya çalışır.
B) Mantık ilkelerinden hareket eder.
C) Genel geçerliliği olan olaylardan hareket eder.
D) Somut olguları eleştirilmemiş bilgilerle yetinmez.
E) Dogmatik değil eleştiricidir.

4. Bilim alanındaki göz kamaştırıcı gelişmeler, bilim adamlarıyla filozofları, bilim üzerinde düşünmeye yöneltince, bilim felsefesi ayrı bir felsefe dalı olarak ortaya çıkmıştır. Böylelikle filozoflar, bilimsel kuramların statüsü, fiziksel gerçeklik ya da dış dünyayla ilişkisi, hangi aşamalardan geçerek oluştuğu üzerinde düşünmeye başlamışlardır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bilim felsefesinin konusunu belirtir?

A) Bilimsel kuramların birbirine göre üstünlüklerini araştırır ve değerlendirilir.
B) Bilim tarihi incelemesi yapar.
C) Bilimsel kuramları otoritelerin etkisinden korumaya çalışır.
D) Bilim ve bilimsel kuramların yapısını doğasını ve işleyişini açıklamaya ve temellendirmeye çalışır.
E) Bilimsel kuramları metafizik ölçütünden inceler.

5. Kuhn'a göre paradigma bir dile benzer. Bu nedenle paradigma başka bir paradigmayla kıyaslanamaz. Bir paradigma açıklayamadığı örnekler ve anomali durumlarında yerini başka bir paradigmaya bırakır. Fizikte Newton'cu paradigmanın yıkılıp, yerine Einstein'cı paradigmanın geçmesi gibi.

Paragrafa göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Bilim, evrimsel olarak ilerlemez.
B) Paradigmadan paradigmaya geçiş "bilimsel devrim" olarak adlandırılır.
C) Paradigma açıklayamadığı karşı örnekler arttıkça iflas eder.
D) Eski paradigmanın eksikleri düzeltilerek yenilenmesiyle bilim ilerler.
E) Paradigmalar kalıcı değildir.

NİTELİK Yayıncılık

6. Bilimin değeri konusunda farklı görüşlerin varlığı, bu görüşlerden "bilim değerlidir." diyenleri ya da "bilim değerli değildir." diyenlerin tamamen haklı olduğu anlamına gelmez. Her iki görüşte de doğruluklar söz konusudur. Ancak soruna seçmeci bir çerçeveden bakılacak olursa, daha iyi ve doğru bir yaklaşıma ulaşılabilecektir.

Paragrafa göre aşağıdakilerden hangisi, "bilim, diğer insan etkinliklerinden daha değerli değildir." **görüşüne örnek verilmiştir?**

A) Bilim, insanın bilme isteğini, merakını tatmin eder.
B) Bilim, inanç, gelenek ve göreneklerle çelişir.
C) Bilim, insan yaşamını niteliksel olarak geliştirir.
D) Bilim küresel bir uygarlık oluşturmada temel araçtır.
E) Bilimin demokrasi ve insanlığa katkısı vardır.

7. Doğa bilimleri açıklamaya dayanır, oysa insan bilimleri ruhsal olayları anlamaya çalışır. Dilthey'in deyişiyle; "Doğayı açıklarız, ruhsal olayları ise anlarız. İnsan yaşamının geçtiği yerde kendi evimizde gibiyiz. Oysa doğada yabancıyız."

Aşağıdaki yargılardan hangisi, bu parça için "karşı - tez" **oluşturur?**

A) Tüm bilimlerde ilerleme kesintisiz bir süreç değildir.
B) Bilim her problemi çözemez.
C) Tüm bilimler tek bir bilim altında toplanabilir.
D) Bilim diğer tüm insan etkinliklerinden üstün değildir.
E) Bilim insanların içinde bulundukları kültürden etkilendiği için, nesnelliğinden söz edilemez.

8. Popper a göre, yanlışlanamayan önermeler bilimsel değildirler. Çünkü hiçbir bilimsel önerme, mutlak anlamda doğrulanabilme özelliğine sahip değildir. Ancak bazı önermeler yanlışlanmasa da doğrulukları kesindir. Bu durum özellikle genel geçer önermeler için söz konusudur.

Parçaya göre, aşağıdaki önermelerden hangisi yanlışlanmasa da doğru kabul edilir?

A) Hiçbir köpek tüysüz değildir.
B) Bütün canlılar ölümlüdür.
C) Bütün erkekler cesurdur.
D) Bazı kuşlar uçamaz.
E) Mutluluk her şeyden önemlidir.

9. Türk halkının, 1999 Gölcük ve Düzce depremlerinden sonra depreme olan ilgili ve merakı artmıştır. Bu duyarlılığa yönelik bütün yayın organlarında depremle ilgili programlar yapılmaktadır. Bu programlardan birinde deprem erken uyarı sistemi ile ilgili bilgi verilmiştir. Bu sistemin İstanbul'da olası depremi sekiz saniye öncesinden haber vererek bir çok sayıda insanın hayatını kurtabileceği belirtilmiştir.

Parçada sözü edilen kavram, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kuram B) Hipotez C) Yasa
D) Betimleme E) Öndeyi

10. Bilim felsefesinin amacı bilimin mantıksal yapısını, niteliğini, işleyişini incelemek ve aydınlatmaktır. Bunu felsefeye özgü düşünme ve çözümleme yönetiminden yararlanarak gerçekleştirmeye çalışır. Bilimsel felsefe ise, felsefeyi spekülasyonlardan, metafizikten arındırmayı amaçlar. Bunun için felsefeye çağdaş bilimin tutum ve yöntemlerini uygular. Böylece felsefeyi sorunlara bir bütün olarak değil de parça parça cevaplar arayan bir disiplin haline getirmeye çalışır.

Bilimsel felsefe aşağıdakilerden hangisiyle bilim felsefesinden ayrılır?

A) Felsefeye bilimin yöntem ve tanımlarını kazandırmasıyla.
B) Bilimin niteliğini sorgulamasıyla
C) Bilime öznel yaklaşmasıyla
D) Mantık ilkelerine dayalı olmasıyla
E) Bilimlerin yöntemini eleştirmesiyle

11. Bir önermenin doğru olması, bilimsel olduğunun kanıtı olamaz. Örneğin; İlkçağ'da Aristarkos evrenin merkezinde güneşin olduğunu söylemiştir. Bu bilgi günümüz için doğrudur. Ancak, Aristarkos'un bu bilgiyi elde ediş yolu ve temellendiriş biçimi nedeniyle bilimsel olarak nitelenemez."

Paragrafta, bilimin hangi niteliğinden söz edilmektedir?

A) Yöntemli ve sistemli oluşu
B) Evrensel oluşu
C) Olgusal oluşu
D) Objektif oluşu
E) Genelleyici oluşu

NİTELİK Yayıncılık

1. E 2. C 3. E 4. D 5. D 6. B 7. C 8. B 9. E 10. A 11. A

KT 4 Bilim Felsefesi

1. Hatalı olan bilimsel varsayımlar, sonradan yerlerine doğrularının konulabileceği düşünüldüğünde, anlayışla karşılanabilir. Ancak, çalışmalarını o hatalı varsayıma inanarak devam ettiren bilim adamı için bu durum zararlıdır. Çünkü teorilerine aşırı hayran olan bilim adamları, deneylerin ortaya koyduğu "Hayır" yanıtını kabul etmekten aşırı ölçüde kaçınırlar.

Parçadan hareketle, aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılabilir?

A) Bilim adamı her zaman inandığı doğruların peşinden gitmelidir.
B) Bilimsel çalışmaya başlarken öne sürelen varsayım mutlaka doğrulanmalıdır.
C) Bilim adamı teorik çalışmalarını deneysel olarak desteklemelidir.
D) Gerçek ortaya çıkacağı için, hatalı bir varsayımla çalışmaya devam edilmemelidir.
E) Doğruluğa kanıtlanmamış varsayımlarla bilimsel çalışma yapılmamalıdır.

2. Bilimde bir olayın sonuçlarından yola çıkarak, o sonucu doğuran nedenleri belirlemek amacıyla yapılan çalışmaya "açıklama" denir. İzlenen bu yolun tam tersine, henüz ortaya çıkmamış bir sonuç hakkında neden sayılabilecek olaylardan yola çıkarak bazı genellemeler oluşturulur.

Buna göre, bilimde oluşturulan bu genellemelere verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kuram B) Varsayım(Hipotez)
C) Yasa(Kanun) D) Açıklama
E) Tahminde bulunma

3. XIX ve XX yy'da bilimin olağanüstü başarı sağlaması, ona olan ilgiyi büyük ölçüde arttırmış ve bunun sonucunda bilim sorgulanmaya başlanmış, böylece neyin bilim olduğu, neyin olmadığı gibi tartışmalar bilimin felsefesini ortaya çıkarmıştır.

Parçadan, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılır?

A) Bilim ve felsefenin konuları farklı olduğundan aralarında bağ kurmak doğru değildir.
B) Deneysel çalışmalar ve ispatlarla bilim ilerler.
C) Bilimsel başarılar, insanı, bilimin yorumlanışına ilişkin yeni sorulara götürmüştür.
D) Her tartışma yeni bilim alanları ortaya çıkarır.
E) Savaş sonrası koşullar bilimsel gelişmeyi hızlandırmıştır.

4. İnsan beyni, üretici yeteğini kazanabilmek için pek çok şeyin ihtiyacını duyar; bunlardan en önemlisi de yöntemdir. Bilimsel yöntem olmadıkça insan beyni tüm bilgilerle donatılsa da ayaklı kitaplıktan öte bir şey olmaz. Salt depolar, üretemez.

İnsanın üretim yeteneğini kazanabilmesi için gerekli olduğu söylenen bilimsel yöntemi, aşağıdakilerden hangisi açıklar?

A) Düşünme ve akıl yürütme sonucu sadece teorik bilgilere ulaşmak.
B) Deney ve gözleme dayalı hipotezleri, sistemli, tutarlı olarak inceleyip, teori ve yasalara ulaşmak.
C) Yaratıcı hayal gücü ile evrensel gerçeklere ulaşmaya çalışmak.
D) Sezgi ile evrensel yasalara ulaşmaya çalışmak.
E) Öznel düşünceleri mantık ilkelerini kullanarak gerçeği öğrenmede değerlendirmek.

5. "Bilim, özü gereği sadece görür, gördüğü şeyi asla yargılamaz."

Bu görüş, bilimin hangi özelliğini vurgulamaya yöneliktir?

A) Varolan durumu betimleme
B) Olması gerekene yönelme
C) Bilim adamının duygu ve düşüncelerini yansıtma
D) Sistemli ve tutarlı olma
E) Olgusal olma

6. Bilimin öncülerini tarih sürecinde bir dizi yıldız olarak düşünürsek, bu dizede konum ve parlaklığıyla diğerlerini bastıran yıldızlardan biri vardır ki Newton'dur. Newton'u bilim tarihinde yücelten üç temel özelliği; üstün zeka ve hayal gücü, yoğun çalışma istenci ve evreni anlama merakıdır. Fakat Newton "Daha ileriyi görebildiysem bunu omuzlarından baktığım devlere borçluyum" diyerek kendi bilgi üretim sürecinde Galileo ve Kepler'in hakkını vermiştir.

Paragrafta Newton özelinde bilimsel bilginin, aşağıdaki özelliklerinden daha fazla hangisi üzerinde durulmuştur?

A) Gözlenebilen ve ölçülebilen olgulara dayandığı
B) Tarafsız ve herkes için geçerli olduğu
C) Akıl ve mantık ilkelerine dayandığı
D) Birikimli olarak ilerlediği
E) Tam insanlığın ortak ürünü olduğu

NİTELİK Yayıncılık

7. - Lobachevsky göre, iki nokta arasındaki en kısa yol doğru değil, eğridir.
   - Riemann'a göre, bir üçgenin iç açıları toplamı 180° C değil, daha fazladır.
   - Einstein'a göre cisimler hareket ederken doğrusal değil, eğik yol izler.

Yukarıdaki bilgilerin bilimlerde yeni bir anlayış olarak kabul edilmesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Doğrulukları apaçık kabul edilen yargılardan farklı yargılarda bulunmaları
B) Bilimlerin, başarılarını kullandıkları yöntemlerle dayandırmaları
C) Bilimlerin zaman içinde felsefeden ayrılarak gelişmelerini sürdürmeleri
D) Ortaya konan görüşlerin birbirlerine dayanak olmaları
E) Bilimsel ilerleme düzeyini gösteren bilgilerden oluşmaları

8. Viyana çevresi adı verilen neopozitivist görüşe sahip bilim felsefelerine göre, olgulara dayanmayan, doğrulayamayacağımız bir önerme anlamsızdır.

Bu görüşe göre, aşağıdaki önermelerden hangisi anlamlıdır?

A) İnsan şerefli olmalıdır.
B) Zenginlik gelip geçicidir.
C) Hayvanların hisleri kuvvetlidir.
D) İnsan beyninde de elektrik vardır.
E) Tanrıya yaklaşmak için gönül gözünün açık olması gerekir

9. Bilimin özerkleşme serüveni Rönesans ile başlamıştır. Önce doğa bilimleri daha sonra insan bilimleri kendi konularının çerçevesini çizerek ve buna göre yöntemler geliştirerek felsefeden ayrılmaya, metafiziğin belirleyici gücünden kurtulmaya başladılar.

Bu parçada bilimlerin felsefeden bağımsız olmaları

I. Konu alan ve sınırlarını belirlemeleri
II. Varlığa bütüncül açıdan yönelmeleri
III. Sadece olgusal alanı konu edinmeleri
IV. Uygun araştırma teknikleri geliştirmeleri

gibi nedenlerden hangisine bağlanmıştır?

A) I ve IV B) I ve II C) I, III ve IV
D) II E) II ve III

10. Toulmin'in bilimsel kurumları bir haritaya benzetir. Bir harita, ayrıntılarıyla tanıdığımız dünyayı sembolleri anlatır. Bilimsel kavramlarla gündelik dil arasındaki bağıntı da harita ile dünya arasındaki ilişkiye benzer. Kuramların her biri kendi haritasını ve dolayısıyla kendi dilini oluşturur. Bilimsel kurumlardan birinin diğerine tercih edilme nedeni ise, kuramın gücü ile alakalıdır.

Düşünürün bu parçadaki görüşlerine göre, bir kuramın geçerliliğini sürdürmesi aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

A) Deney ve gözlemle ispatlana bilmesine
B) Paradigmanın otoritelerce onaylanabilmesine
C) Ortaya konan hipotezle uygulanan deneyin uyumlu olmasına
D) Sorunları çözmede yetersiz kalmasına
E) Bilimsel sorunları çözebilme gücüne

11. "Herhangi bir olgu durumunun varoluşundan, ondan tümüyle farklı başka bir olgu durumunun varoluşu hiçbir şekilde sonuç olarak çıkaramayız. Nedensel bağlantıya inanç, batıl inançtan başka bir şey değildir."

Düşünür bu sözleriyle, aşağıdakilerden hangisini reddeder?

A) Metafiziğin bilimle çelişkisini
B) Bilimsel yöntemi
C) Determinizm ilkesini
D) Batıl inançları
E) Önermelerin dil çözümlemesini

12. Bilimsel açıklama "neden" sorusuna bir yanıttır. Bilim, ele aldığı konunun nedenini göstermek, sebeplerini açıklamak ister.

Parçadan hareketle, aşağıdaki sorulardan hangisi bilimsel açıklama ile ilgili bir neden sorusu değildir?

A) Ozon tabakasının delinmesinin nedeni nedir?
B) İnsan neden yaşar?
C) Ay tutulmasının nedeni nedir?
D) Beyinde sinir hücreleri neden vardır?
E) Bitkiler neden fotosentez yapar?

NİTELİK Yayıncılık

1. D 2. B 3. C 4. B 5. A 6. D 7. A 8. D 9. C 10. E 11. C 12. B

KT 5 Bilim Felsefesi

1. Eğer felsefe bilimlerinden önce gelmeseydi ve önlerinden gitmeseydi bilimler hiçbir zaman var olamazlardı.

Heidegger'in bu sözüne uygun olan yargı, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Felsefe de bilim de yaşama anlam kazandırırlar.
B) Felsefe bilimlere kaynaklık etmiştir.
C) Bilim felsefeye kaynaklık etmiştir.
D) Bilim felsefenin ışığı olmuştur.
E) Felsefe bilimin sonuçlarından yararlanır.

2. Ömer Seyfettin olmasa "Kaşağı" Yaşar Kemal olmasa "İnce Memed" adlı eserler olmazdı. Ama Galileo Galilei olmasaydı, serbest düşme, olayını inceleyecek ve aynı buluşu yapacak insanlar olacaktı.

Bu parçada bilimsel bilginin hangi özelliği üzerinde durulmaktadır?

A) Birikimsel olması
B) Deney ve gözleme dayalı olması
C) Mantığı kullanması
D) İnsanlığın ortam miras sayılması
E) Olgusallığı

3. Gözlem ve deney tek tek olgulara ait olsa da onlardan elde edilen bilgi benzer şartlardaki tüm olgular için geçerli bir çıkarım, bir genellemedir. Örneğin, peynirin ve turşunun dayanıklılığını artırmak için tuzlu suda bekletmek tek tek olgulara ait bir gözlem veya deney iken "tuzun hücre zarı geçirgenliğini azaltığı "varsayımlı bir genellemedir.

Parçada bilimin;

I. Tümevarımsal çıkarımlarla sonuca ulaştığı
II. Varsayımlara dayandığı
III. Evrensel ve nesnel olduğu

niteliklerinden hangisi açıklanmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I ve II

4. Popper'e göre bir önermeyi, bir kuramı doğrulamaya giriştiğimizde, istediğimiz kadar doğrulayıcı örnek bulabiliriz. Ancak milyonlarca doğrulayıcı örnek bütünü doğrulamaya yetmez. Milyonlarca beyaz kuğu gözlesem "Bütün kuğular beyazdır." gibi tümel bir önermeyi doğrulamış olmayız. Oysa, tek bir yanlışlayıcı örnek, örneğin gözlenen tek bir kara kuğu, bu önermeyi yanlışlamaya yeter.

Popper'e göre, bilimsel bir kuramın geçerliliği aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

A) Denenmiş olması gerekir.
B) Tümdengelime dayanması gerekir.
C) Tüm örneklerce doğrulanması gerekir.
D) Yanlışlanabilir olması gerekir.
E) Yanlışlanmaktan kurtulması gerekir.

5. - Ne zaman farklı bilimler çelişkili varsayımlar ortaya koyarsa, orada felsefi problemler ortaya çıkar.
   - Hiçbir bilim, diğer bilimlerin sonuçlarında kendini tamamlayamaz. Bu tamamlanmamışlığı beligin yapmak felsefenin bir amacıdır.
   - Bilim alanındaki çelişkiler yalnızca bir bilim dalının oluşunda, birden fazla bilim dalını ilgilendiriyorsa, o zaman felsefenin çözüm alanına girmektedir.

Açıklamalarda, bilim ile felsefe arasında nasıl bir ilişki kurulmaktadır?

A) Bilim, evreni açıklamaya çalışırken felsefeden yararlanır.
B) Felsefe, evreni açıklamaya çalışırken bilimden yararlanır.
C) Bilim de felsefe de akıl ilkelerine uygun açıklamalarda bulunur.
D) Felsefe, bilimlerin bütünlüğünü sağlayan alanlarla ilgilenir.
E) Bilim ve felsefe, içinde bulunduğu çağın koşullarından etkilenir.

NİTELİK Yayıncılık

6. Savaşlar bitmek bilmiyor, dünyanın her yerinde terör olayları oluyor, yoksulluktan milyonlarca insan zor durumda. Bunların dışında doğal afetler, iklimlerin değişmesinden kaynaklı seller, fırtınalar, çevre kirliliği konusundaki çaresizliğimiz de devam ediyor. İnsanlar sürekli haksızlığa uğradığını düşünerek mutsuz oluyor.

Parçadan hareketle, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir.

A) Bilim ve teknolojinin sonuçlarından yararlanan insanlar bir anlamda bunalım da düşüyor.

B) Bilim ve teknoloji ilişkisinin insan yaşamına etkileri incelenmelidir.

C) Bilim ve teknolojinin gelişmesi ile yaşamın birçok alanında sıkıntılar yaşanmaya başlamıştır.

D) Bilim ve teknoloji arasında döngüsel bir ilişki vardır.

E) Teknoloji günlük yaşamı kolaylaştırmak için üretmek iddiasındadır.

7. Bilim, insan ve doğaya ilişkin birtakım gerçekleri yakalamaya çalışırken büyük çoğunlukta eksik tümevarım yöntemini kullanır. Başka bir deyişle bilim, sınırlı sayıdaki gözlemlere dayanarak, gözlenmemiş onları da içine alan genellemelerde bulunur. Ancak burada bir sorun vardır; Gözlediğimiz sınırlı sayıdaki nesne ve olaylara dayanarak, aynı türdeki nesne ve olaylara ilişkin bir genelleme sonucu elde edilen bir bilgi ne oranda güvenilirdir?

Parçada, tümevarım yöntemiyle ilgili hangi özellik eleştirmektedir?

A) Ortaya konulan bilginin doğruluğunun ispatlanamaması

B) Tümevarım yönteminin kullanılan tek yöntem olarak algılanması

D) Bütün nesne ve olayların gözledikten sonra sonuca ulaşması

E) Sınırlı sayıdaki gözlem ve sonuçlarının genel hakkında bilgi verdiğine inanılması

8. Bilim hem bireysel hem da toplumsal yaşantımızda teknoloji yoluyla, büyük yararlar sağlar, insanın bilme isteğini, merakını tatmin eder. İnsana evreni anlama olanağı sağlarken, bilimsel bir zihniyet kazandırır.

Parçada, bilimin hangi yönü vurgulanmıştır?

A) Metafizik sorulara cevap aradığı

B) İnsana her alanda fayda sağlamaya çalıştığı

C) Keşfedilecek ayrı bir yönünün olduğu

D) Değer yargılarına göre hareket ettiği

E) Bilinmeyenlere yönelik açıklamalar yaptığı

9. Bir tabiat olgusunu gözlemlerken veya bir nesneyi incelirken acaba ne kadar objektif olabiliriz? Duygu dünyamız, sosyal yaşantılarımız almış olduğumuz eğitim tarzı bilimsel bulgularımızı yansımaz mı? Yoksa ona kendimizden bir şeyler katıyor muyuz? Eğer cevap hayır olsaydı, neden yeni teoriler eski teorilerin bir zıddı gibi duruyor ve onları çürütmeye çalışıyor. Çünkü her dönemin bir önceki dönemleri yadsıyan farklı bir bakış açısı var, öyleyse cevap evet olmaz mı?

Parçada, hangi bilimsel yaklaşım üzerinde durulmaktadır?

A) Paradigma ve bilimsel devrim

B) Kuram ve bilimsel gelişme

C) Klasik bilim anlayışı

D) Olağan dışı bilim dönemi

E) Birleştirici yöntem

10. Arşimet: "Bana yeterli destek noktasını ve kaldıracı verin size dünyayı yerinden oynatacağımı ispatlayabilirim." diyor. Kral;"dünyayı bırak benim şu denizde yüzen gemilerimden birini karaya tek başına çıkar dile benden ne dilersen." diyor. Düşünürümüz suyun kaldırma kuvvetin ve fiziğin kullandığı makaralar yardımıyla gemiyi kıyıya çıkarıyor ve tezini ispatlıyor.

Parçadan hareketle, bilimsel bilginin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

A) Evrensel olması

B) Olgusal olması

C) Kesin olması

D) Bütüncül olması

E) Akılcı olması

11. Rönesans döneminin aydınları fizik ile matematik bilimlerini buluşturmak, hatta evlendirmek gereksinimini duydu. Bu yeni oluşan bilim, matematik fizik göstermelerle yetinmeyerek ölçmelere yöneldi. Yani bilimsel düşünce ölçmeyi bilimsel kavrayışın zorunlu ögesi olarak belirlerdi. Böylece yüzyıllar boyunca metafizik düzeyde varlığını sürdürmüş olan temel bilimsel bakış açısı hızla değişmeye başmadı; bundan böyle "niçin" sorusunu sormakla yetinen eski bilimsel düşünce yerini "nasıl" sorusunu soran yeni bilimsel düşünceye bıraktı.

Parçaya göre, Rönesans dönemi bilim anlayışı hangi yönüyle önceki bilimsel anlayıştan ayrılır?

A) Doğa olaylarının neden oluştuğunu açıklamasıyla

B) Açıklamalarını deney ve gözleme dayandırmamasıyla

C) Somut ve soyut her şeyi inceleme alanına almasıyla

D) Teorik düzeyde açıklamalara öncelik vermesiyle

E) Ölçmeye bilimsel çalışmaların temeline almasıyla

NİTELİK Yayıncılık

1. C 2. D 3. E 4. B 5. A 6. A 7. E 8. B 9. A 10. B 11. E

6. Felsefi bir dünya görüşünün, dünyanın bütününe belli bir açıdan bakma olanağı verecek kadar geniş olduğu yerde; bir kuram her zaman bir olgu türüyle sınırlanmıştır. Öte yandan, bir dünya görüşünün doğru ya da yanlış olmasından söz edilemezken, bilimsel bir kuramın en önemli özelliği doğrulanabilir olmasıdır.

Bu parçadan, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Bilimsel kuramın kapsamı genişledikçe olgüde doğrulanma olasılığı azalır.

B) Bilimsel kuram, mantıksal bir sistem olarak kalır.

C) Bilimsel bir kuram, felsefi dünya görüşünden farklıdır.

D) Bilimsel kuramlar felsefi sistemleri irdelediği ölçüde değer kazanır.

E) Her dünya görüşü, gelecekte bir bilimsel kuramа dönüşür.

7. "Bilimlerin yarattığı bu uygarlık bir kara çağdır, karanlıklar çağıdır. Çağdaş sanayi kendi başına bir günahtır ve ahlaki gelişme, basitliğe dönüşüle gerçekleşecektir."

Parçada bilimin değerine ilişkin, hangi özellik ilk vurgulanmaktadır?

A) Ürünlerin manevi değerleri yok ettiği

B) Yaşamda en doğru ve güvenilir bilgi olduğu

C) İnsanın hayatını kolaylaştıracak aletler ürettiği

D) Gelecekte yaşanacaklarla ilgili öngörüde bulunduğu

E) Sağladığı teknolojiyle üretimde emeğin yapısını azalttığı

8. Bilim felsefesi, bilimin yöntem, kavram, teori ve sonuçlarının tanımlandığı ve değerlendiği bir tartışma alanıdır. Bilim adamları da altarnatifini geliştirdikleri teorileri eleştirir, fakat bilimin konusu, kavramları ve yöntemleri üzerine düşünmek bilim felsefecinin işidir.

Buna göre, aşağıdaki sorulardan hangisine yanıt vermek, bilim adamından çok bilim felsefecisinin görevidir?

A) Gemilerin suda yüzme nedeni nedir?

B) Mevsimler nasıl oluşur?

C) Bilimler konularını hangi yöntemle incelemelidir?

D) Ekonomik kriz beklentisi, dünya'da ne gibi tedbirlere yol açacaktır?

E) İklim ve bitki örtüsündeki değişimler dünya üzerinde nasıl etkiler yaratacaktır?

9. "Aristoteles, fırlatılan bir taşın hareketinin hemen kesilmediğini, çünkü atılan taşla birlikte taşa uygulanan kuvvetin havaya geçtiğini, havanın bu kuvvetle taşı itmeye devam ettiğini ileri sürer. Nesneye uygulanan kuvvetle, nesnenin hareketinin orantılı olduğuna inanır. Bu evren ve fizik görüşü eleştirilere uğramakla birlikte, etkisi Galilei zamanına kadar devam eder. Galilei, Aristoteles'in hesaba katmadığı havanın ve nesnenin ağırlığının hareketle ters orantılı olan direncini dikkate alarak, Aristoteles fiziğinin yanlışlığını ortaya koyar; böylece modern fiziğin ve astronominin de temellerini atar."

Paragrafta bilimsel bilginin, hangi özelliği örneklenmiştir?

A) Değişebilir bir nitelik taşıdığına

B) Mantık kurallarına uymasına

C) Yöntemli ve sistemli olmasına

D) Öngörüde bulunmasına

E) Deneysel olarak sınanmasına

10. Bilim, dünyamızın nesneleri ve olayları ile bunları bulduğu nesnellik içinde uğraşır ve kişinin çevresini denetleme ve olayları öngörme istediği ve gereksinimi sonucu doğar. İşlevi ise, nesnelerin niteliklerini ve işlerliklerinin kurallarını bulmak, sorunları çözmektir.

Paragrafta bilimsel bilginin, hangi özelliği örneklenmiştir?

A) Bilim tarihi birikimli olarak ilerleyen bir süreçtir.

B) Bilim tarihine bakıldığında bilim yaşam koşullarından ve bilim adamlarından etkilendiği görülür.

C) Paradigmalar bilimsel sorunları çözdükleri ölçüde geçerlenir.

D) Bilim tarihi, devrimlere uğrayan bir süreçtir.

E) Her kuram başka bir kurama dayanır.

11. "Bunalımdaki paradigmadan (ortak kavramsal çerçeveden) ayrılarak yeni bir olağan bilim geleneğini üretecek olan başka bir paradigmaya geçiş, birikime dayalı bir süreç olmaktan çok uzaktır. Tersine, bilim dalının farklı temellerden başlayarak yeniden kurulması söz konusudur."

Parçadan hareketle, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Bilim tarihi birikimli olarak ilerleyen bir süreçtir.

B) Bilim tarihine bakıldığında bilim yaşam koşullarından ve bilim adamlarından etkilendiği görülür.

C) Paradigmalar bilimsel sorunları çözdükleri ölçüde geçerlenir.

D) Bilim tarihi, devrimlere uğrayan bir süreçtir.

E) Her kuram başka bir kurama dayanır.

1. B	2. E	3. E	4. E	5. D	6. C	7. A	8. C	9. A	10. B	11. D

NİTELİK Yayıncılık

7. Bilimsel tahminlerin ataları bilimsel olmayan tahminlerdir. Bilimsel olmayan tahmin doğayla insanı karşı karşıya bırakırken, insana doğayı tanıma imkanlarını da sağlamıştır. İnsan bu tahminlerden giderek, yüz yıllar boyu değişik doğa kavrayışları geliştirmiştir. Bu doğa kavrayışlarının çoğu gerçeğe uygun değildi. Ama onların her biri, birbirini doğurarak bugünün doğa kavrayışını oluşturmuştur. Geleceğin doğa kavrayışı da bugünkü kavrayıştan çok daha gerçekçi olacaktır.

Parçada, bilimin hangi niteliği açıklanmıştır?

A) Objektif sonuçlar içerme
B) Olgusal alanın dışında hiçbir şey ile ilgilenmeme
C) Olaylar arasında nedensellik bağı kurma
D) Öngörüde bulunabilme
E) Birikimsel olarak ilerleme

8. I. Belli bir dönemde, herhangi bir toplumun bilime bakış açısını yansıtan kavramsal çerçevedir
II. Herhangi bir bilim alanında henüz daha kanıtlanmamış geçici bilimsel açıklamadır.

Parçada tanımları verilen bilim felsefesi terimlerinin doğru sıralanışı, aşağıdakilerden hangisidir?

	I	II
A)	Bilimsel kuram	Paradigma
B)	Öngörü	Hipotez
C)	Deney	Hipotez
D)	Paradigma	Hipotez
E)	Paradigma	Öngörü

9. Khun'a göre bilim, belirli bir çağda yaşayan bilim adamları topluluğunun gerçekleştirdiği bir araştırma etkinliğidir. Bilim adamları topluluğu, yaşadığı çağın kültüründen, değer, kurum ve kurallardan etkilenen, kendi kişisel görüş, kabul ve inançları olan bir insan topluluğudur.

Parçada savunulan görüş, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bilim sadece nesnel bir etkinlik değildir.
B) Bir önermenin doğrulanması onun bilimsel olduğunun göstergesidir.
C) Bilim ortaya koyduğu bilgileri somut olarak ispatlamalıdır.
D) Bilim genellemelere ulaşmalıdır.
E) Bilimsel bilgi tarihsel süreç içerisinde ilerleyen bir bilgidir.

10. K. Popper'a göre bilim yanlışlana yanlışlana ilerler. Yeni bir bilimsel bilgi yanlışlanabiliyorsa bilimseldir. Aksi bilimsel değildir. Örneğin "bütün bakırlar elektrik geçirir." Önermesi doğrulanamaz. Çünkü bunun doğrulanması için tüm evrendeki bakırların sınanması gerekir. Bu ise olanaksızdır. O halde Popper'e göre genel önermelerin sonsuz gözlemlerle doğrulanması imkansızdır.

Paragrafta verilen bilgilerden hareketle, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Bilim varlığı bütün olarak incelememelidir.
B) Genel bilimsel önermeler, tek tek gözlemlerle doğrulanamaz.
C) Bilimsel çalışmalarda neden-sonuç ilişkisi kurulmalıdır.
D) Bilim evrensel yasalara ulaşmalıdır.
E) Bilim deneysel yöntem ve teknikleri kullanmalıdır.

11. Ürün olarak bilim, yapılan bilimsel çalışmaların dillerini analiz eder ve bunu yaparken sembolik mantıktan yardım alır.

Buna göre, çözümleme işlemindeki amaç aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

A) Bilimi daha öznel kılarak anlaşılmasını sağlamak
B) Bilimsel iddiaların kanıtlanmasını kolaylaştırmak
C) Bilimsel metinleri soyut ifadelerden kurtarmak
D) Bilimi olgusal temele daha kolay oturtturmak
E) Bilimsel çalışmaları tek bir boyuta indirgemek

12. Bilimin asıl uğraş alanı doğa olaylarıdır. Doğa olayları ise, yalnızca fiziksel olaylar değil, psikolojik, sosyolojik, ekonomik ve kültür alanlarının tümünü içermektedir. İnsan bütün bu olayları bilmek ve kendi yararına yönlendirmek için varoluşundan beri tükenmez bir tutkuyla ve sabırla uğraşmaktadır. Başka canlıların yapamadığını varsaydığımız bu işi, insanoğlu aklıyla yapmaktadır.

Bilimin doğaya yönelmesinin temel nedeni, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Doğayı her yönüyle tasvir edip açıklamak
B) Doğada genel yasaları ortaya çıkarıp formüle etmek
C) Doğa olaylarını kontrol altına alıp kendi yararına dönüştürmek.
D) İnsan ve doğa ilişkisinin doğru kurulmasını sağlamak
E) Doğa üstü, metafizik öğeleri, çalışmalarından ayıklamak

NİTELİK Yayıncılık

1. B 2. C 3. B 4. A 5. D 6. E / 7. E 8. D 9. A 10. B 11. C 12. C

TT 4 Bilim Felsefesi

1. Bilim felsefesi, bilimin yöntem, kavram, teori ve sonuçlarının tanımlandığı ve değerlendiği bir tartışma alanıdır. Bilim adamları da alternatifini geliştirdiklerini teorileri eleştirir, fakat bilimin konusu, kavramları ve yöntemleri üzerine düşünmek bilim felsefecisinin işidir.

Aşağıdaki sorulardan hangisine yanıt vermek, bilim adamından çok bilim felsefecisinin görevidir?

A) Gemilerin suda yüzme nedeni nedir?
B) Mevsimler nasıl oluşur?
C) Bilimler konularını hangi yöntemle incelemelidir?
D) Ekonomik kriz beklentisi, Dünya'da ne gibi tedbirlere yol açacaktır?
E) İklim ve bitki örtüsündeki değişimler dünya üzerinde nasıl etkiler yaratacaktır?

2. Bilimin belli tarih ve coğrafyalarda sınırlanmayacak bir süreklilik özelliğine sahiptir. Bu süreklilik bir çizgi gibi tek düze de değildir. Bilim tarihi farklı tarihsel dönemlerde farklı karakteristik özellikler göstermiştir. Her bir düzen diğerinden sosyal yapı, inanç sistemi, felsefi düşünce ve öne çıkan bilim dalları bakımından farklılık gösterir.

Bu parçada bilimin;

I. Evrensel
II. Nesnel
III. Birikimli
IV. Öznel

niteliklerinden hangileri vurgulanmıştır?

A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) I ve III E) III ve IV

3. Dünya olguların ve nesnelerin bir toplamı olarak ele alınır. Bilim de dünya hakkında gözlem ve deney yoluyla objektif bilgi elde etmektir. Bilimin objektifliğinin ve dolayısıyla evrenselliğinin yolu, olgu ve nesnelerinin nicel olarak ifade edilebilmesidir. Farklı farklı konuları inceliyor görünen bütün bilimler aslında fizik ve matematiğin mükemmel bir birleşimi olacak tek bir bilime indirgenebilir.

Parçada aşağıdaki görüşlerden hangisi, vurgulanmıştır?

A) Bilim, bilim adamının bireysel etkinliğidir.
B) Bilim tarih boyunca birikerek artar ve ilerler.
C) Tüm bilimler fizik biliminin altında birleşmelidir.
D) Bilim, bir gün tüm bilinmeyenleri çözecektir.
E) Bilimde amaç, mutlak anlamda nesnel sonuçlara ulaşabilmektir.

4. Günümüzde kabul gören pozitivist bilim anlayışının sunduğu bilimsel bilgileri reddetmek mümkün değildir. Bilimsel olarak sunulan bilgiler adeta "Bilim bunu, böyle emrediyor." havasını estirmektedir. Nitekim pozitif bilimlerin herhangi birisi için aleyhte bir şeyler söylersiniz, tıpkı Ortaçağ'da kiliseye karşı çıkmış gibi aforoz edilirsiniz. Ancak bu durum bilimsel gelişmelerde sıkıntılara yol açabilir.

Bilimsel gelişmelerde duraklama veya tıkanıklık olmaması için, aşağıdakilerden hangisi yapılmalıdır?

A) Bilim adamlarının kendi alanlarında uzmanlaşmasına olanak tanınmalı.
B) Bilimde her türlü görüşe açık olunarak, hareket getirilmeli
C) Bilim adamları soyut, metafizik konularla ilgilenmemeli
D) Bilimin konusuna uygun yöntemlerle çalışılmalı
E) Bilimsel çalışmalarda nesnellik ilkesine uygun araştırmalar yapılmalı

5. Bilimin 16. yüzyıldaki ilk gelişmeleri, dünyaya gerçekçi bir gözde bakma çabalarıyla başlamıştır. Bu dönemde oluşturan yeni evren tablosu insanın doğa üstünden doğaya, düşler dünyasından gerçekler dünyasına dönüşünü simgeler. Copernic'in çalışmaları insana yeni ve gerçek evreni armağan ederken bilime sağlam bir dayanak hazırlıyordu. Galileo Galilei Copernic'in çalışmalarının doğruluğunu göstermeye yönelirken, çağdaş bilim kavrayışının kurucusu oldu.

Parçada, 16. yüzyıldaki bilimsel gelişmeler, aşağıdakilerden hangisine bağlanmıştır?

A) Doğru ve gerçek bir evren tablosunun belirlenmesine
B) Metafizik olanın ilgi çekmesine
C) İnsanın hayal gücünün gelişmesine
D) Dünyaya gerçek üstü bir gözle bakmaya
E) Batıl inanç ve düşüncelerin gelişmesine

NİTELİK Yayıncılık

6. Bilim tarihinde paradigmaların değişimi iki yolla gerçekleşmiştir. Bunlardan ilki paradigmanın sınırlarını belirleyen bilim dışı koşulların olumlu ya da olumsuz yönde farklılaşması sonucunda paradigma değişimdir. Buna doğal (evrimsel) değişme denir. İkincisi ise, paradigmayı oluşturan bilim dışı koşullarda hiçbir değişme olmadan, cesur bir bilim adamının mevcut paradigman sınırlarını aşma cüretini gösterebilmesidir. Buna da devrimsel değişim (bilimsel devrim) denir.

Bu parçadaki açıklamaya göre,

I. İlkçağ'dan Ortaçağ'a geçişle birlikte bilimin, kilisenin emrine girmesi

II. Galileo'nun ölümü pahasına dünyanın döndüğünü iddia etmesi

III. Bruno'nun "Güneş merkezle evren teorisi"ni ortaya atması

gibi olaylardan hangisi "bilimsel devrim"**e örnek olabilir?**

A) II ve III B) I ve II C) I ve III
D) Yalnız II E) Yalnız I

7. "Bilimleri incelemekte birbirine karışan filozoflar, deneyciler ve dogmacılar olarak ikiye ayrılır. Karıncaya benzeyen deneyciler yiyecekleri yığmakla sonra onları tüketmekle yetinir. Dogmacı örümcek gibidir, maddesini kendi varlığından çıkardığı ağları örer, Arı ortada yer alır, ham maddeyi tarlalarda ve bahçelerde çiçeklerden toplar, sonra onu kendine özgü bir sanatla işler ve sindirir. işte gerçek filozoflar bu arılara benzer."

Bacon'ın bu görüşlerine göre, gerçek filozofun diğerlerinden ayrılan yönü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tüm görüşlerini sezgilerine göre kurması
B) Rasyonelliği deneysel tecrübelerden daha önemli görmesi
C) Doğadan edindikleriyle, aklında var olanları sentezleyip özümsemesi
D) Düşünce sistemlerini mistik dünyadan aldığı verilerle yorumlaması
E) Deneysel tecrübeleri akılcı yetilerden daha fazla önemsemeleri

8. Gözlem tarafından doğrulanacak ya da çürütülecek şekilde, gözlemin sınamasından doğrudan ya da dolaylı olarak geçirilemeyen bir hipotez ya da açıklama, bilim için hiçbir değer taşımaz. Bilim bu bakımdan felsefeden farklılık gösterir. Bilimsel hipotezler, daha önceki tüm gözlemleri açıklamakla kalmayıp, daha sonra yapılan gözlemler ya da belirli özel koşullar altında gerçekleştirilen deneyler tarafından kesin olarak doğrulanmaya ya da çürütülmeye elverişli bir yapıda olmalıdır.

Parçada verilen bilgilere göre, hipotezin bilimsel bir değer taşıması aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

A) Olgusal olarak denetlenebilmesine
B) Din inançlardan etkilenmemesine
C) Sistemli ve tutarlı olmasına
D) Otoritelerin görüşlerine uygunluğuna
E) Konularını sınırlandırmasına

NİTELİK Yayıncılık

9. Yeniçağ'dan itibaren bilimlerin kendi alanlarında hızla ilerlemeleri bazılarına göre felsefenin ölümünü getirecekti . Gerçekte bilimsel düşüncenin deneyimlenerek felsefeden ayrılması felsefeye büyük bir rahatlık getirdi; bundan böyle felsefe çözemeyeceği sorunlarla uğraşmayacak, en genel çerçevede "noksan" araştırması olmakla belirlenecekti. Bunu yaparken de bilimlerin verilerinden elbette olabildiğince yararlanacaktı.

Parçada vurgulanan temel düşünce, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bilimlerin deneysel alana hızla yönelmesi. konularının artması, felsefenin alanını daraltmıştır.
B) Bilim ve felsefe varlığa farklı yaklaşmaktadırlar.
C) Felsefe metafizik alanla ilgilenirken olgusal alanı bilimlere bırakmıştır.
D) Bilim adamı da sorgulayıcı olmalıdır ama filozof kimliğinden ayrılmalıdır.
E) Bilimlerin felsefeden ayrılması, bilim ve felsefe ilişkisini sona erdirmemiştir.

1. D 2. B 3. C 4. D 5. A 6. A 7. C 8. A 9. E

TT 3 Bilim Felsefesi

1. Gerçeği ön yargılarda değil, nesnel gözlem verilerinde arayan, kutsal da sayılsa dogmalara boyun eğmeyen Harvey, bilimindeki başarılarının yanı sıra özgür araştırma geleneğinin kurulmasında ödün vermez kişiliğiyle de bilim tarihindeki yerini almıştır.

Harvey'in, bilim tarihindeki yerini almasında aşağıdakilerden hangisi önemli bir etken olmuştur?

A) Kutsal olan ile bilimsel olanı uzaklaştırarak bilimin önünü açmak istemesi
B) Çalışmalarında deney ve gözleme ağırlık vererek objektif davranması
C) Siyasi otoritelerin bilimin önünü tıkladığını iddia etmesi
D) Mistik kavramlara öncelik vermesi
E) Sorgulama yapmadan dogmatik davranması

2. Bilimi etkinlik olarak gören yaklaşıma göre; bilim tarihsiz değildir. Onu yalnızca bir ürün olarak değil, geçmişiyle birlikte ele almak gerekir. Böyle bakıldığında bilimin, bilimsel keşiflerin yalnızca mantıksal, ussal süreçlerin ürünü olmadığı görülür. Bilimin temelinde akıl dışı, mantık dışı öğeler; metafizik, dinsel, büyüsel hepsinden de önemlisi, felsefi öğeler vardır. Bunun için de bilim adamları topluluğunun bilimsel etkinliğine bakmak gerekir.

Parçadaki yaklaşım, aşağıdaki yargılardan hangisine eleştiri niteliğindedir?

A) Bilimlerin geçmişleri vardır.
B) Bilimin kökeninde felsefi öğeler vardır.
C) Bilim paradigmasal bir etkinliktir.
D) Bilimde önemli olan etkinlik sürecidir.
E) Bilim gelecekte insanın tüm sorunlarını çözümleyemeyecektir.

3. Bilim, bizim hem bireysel hem de toplumsal yaşamımızda teknoloji yoluyla büyük yararlar sağlar. Bilim sayesinde teknoloji üreten insan, dünyadaki yaşantısının süresini uzatabilir, temel problemlerini çözebilir, yaşamını niteliksel olarak ve manevi bakımdan geliştirebilir.

Parçadan hareketle, bilimle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Bilim insana mutluluk verir.
B) Bilimin entellektüel değeri, insana evreni anlama olanağı sağlar.
C) Bilim ile kişi yaşadığı toplumu daha iyi anlar ve öngörülerde bulunabilir.
D) Bilim hayatı kolaylaştırdığı ölçüde değerlidir.
E) Bilimin ahlaki değeri; insanların belli bir dünya görüşü oluşturmasını sağlar.

NİTELİK Yayıncılık

4. Bilim, elbette insanın doğa karşısındaki korkusundan ve bu korkusunu gidererek daha uygun bir yaşam sürebilmek için doğaya hakim olmak istemesinden doğmuştur. İnsan kendine özel bir dünya kurmalıydı, bunun için doğaya yeni bir düzen vermeliydi, doğanın güçlerini kullanabilecek duruma gelmeliydi.

Bu parçada bilimin ortaya çıkışı,

I. Doğayı mistisizmle yaklaşarak Tanrı'ya yaklaşma isteği
II. Felsefi görüşleri sistemli hale getirme
III. Teknoloji yaratarak insanlara faydalı olma arzusu
IV. Doğayı denetim altına alma isteği

gibi nedenlerden hangisine bağlanmıştır?

A) Yalnız IV B) Yalnız I C) Yalnız II
D) III ve IV E) Yalnız III

5. Rönesansta Kopernik, Batlamyus'un Dünya merkezli evren anlayışı yerine güneş sistemli evren merkezini koydu. Kopernik'e 17. yy da Kepler ve Galilei, 18. yy da Newton doğa yasalarını açıklayarak katıldılar.

Bilimsel çalışmalarla ilgili, aşağıdaki genellemelerden hangisine ulaşılabilir?

A) Bilimsel bilgiler pratikte uygulanabilen bilgilerdir.
B) Bilimsel ürünler, yaratıcısından ayrı bir varlık alanı kazanır.
C) Bilimsel çalışmalar nesneldir.
D) Bilimsel çalışmalar birikimli olarak ilerler.
E) Bilimsel çalışmalar subjektif özellik taşır.

6. Analitik olarak doğrulanması mümkün önermelere, "Bütün kocalar evli erkeklerdir." örneği verilebilir. Sentetik olarak doğrulanması mümkün önermelere "Dünya bir gezegendir" örneği verilebilir.

Analitik önermeleri sentetik önermelerden ayıran özellik için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Anlama, öğrenme merakına dayanır.
B) Analitik önermeler zamanla değişiklik göstermezler.
C) Sayısal olarak ifade edilen önermelerdir.
D) Özne ve yüklem birbirinden bağımsızdır.
E) Analitik önermelerin doğruluğu önermenin kendisinde bellidir.

7. Paradigma belirli bir gerçekliğin algılanışını ve anlaşılmasını sağlayan kavramsal çerçevedir. Bilim adamları, ortaya çıkan yeni soruları, bağlı oldukları paradigma çerçevesinde çözmeye çalışır. Problem, mevcut paradigma ile çözümlenmezse yerini başka bir paradigma alır. Her bilimsel dönem, zamanın bilim adamlarının kabul ettikleri paradigmalar geçerli olduğu sürece devam eder. Daha sonra bu paradigma yerini başka bir paradigmaya bırakır.

Parçaya göre, yeni bir paradigmanın oluşmasının sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kesin sonuçlara ulaşmanın her zaman mümkün olmaması
B) Var olan problemleri çözmemesi
C) Bilimsel yöntemlerin yanlış uygulanması
D) Bilimsel bilgi evrensel olup değişime ve gelişimine açık olması
E) Bilimin amacının insanı mutlu etmek olması

8. Carnap, bilimin sadece bir sonuç, bir ürün olduğu inancındadır. Ona göre, bu ürün dille ortaya konulduğundan dil çok anlamlılıktan kurtulmalı, bilimin kavramsal yapısını incelemek de felsefenin temel görevi olmalıdır.

Aşağıdakilerden hangi yargı, Carnap tarafından kabul edilemez?

A) Dil çözümlenmeli anlamlı ve anlamsız önermeler ayıklanmalıdır.
B) Felsefe sadeleşmeli, semboluk bir bilim dili oluşturulmalıdır.
C) Felsefe, bütünün bilgisini anlama amacını sürdürmelidir.
D) Bilimlerin ortak biri dili olmalıdır.
E) Dil analizi en önemli araştırma olmalıdır.

9. Pek çok şey gibi, bilim de, başlangıçta yavaş adımlarla ilerlemiş, on yedinci yüzyıla gelinceye kadar, hızlı bir gelişme temposuna girememiştir. Oysa bu tarihten itibaren, bilimsel gelişmeler şaşırtıcı bir hızla günümüze kadar gelmiştir. Şimdi çağımızın en belirgin özelliğini bilimin oluşturduğunu söylemek kesinlikle yanlış olamaz.

Parçaya göre, aşağıdakilerden hangisi, bu durumun tarihsel nedenlerinden biri değildir?

A) Üretim biçiminde ortaya çıkan değişikliklerin tüketimi çeşitlendirmesi
B) Sanayi devrimi ile birlikte birçok yeni teknik ihtiyaçların ortaya çıkması
C) Dinin bilimin üzerindeki etkisinin oldukça azalması
D) Buhar makinesinin icat edilmesi
E) Teknolojinin gelişmesiyle üretimde insan emeğinin yerini makinaların alması.

10. Bilimin, olgusal bir etkinlik olmasından, genellikle onun olgular hakkında bir bilgi edinme etkinliği olduğu anlaşılır ve olgusallık, bilimin temel niteliklerinin başında sayılır. "Bilim" ile "bilim olmayanı" ayıran en önemli ölçütün "bilimin olgusallığı" olduğu ileri sürülür.

Parçaya göre, aşağıdakilerden hangisi bilimin bu niteliğiyle çelişir?

A) Olgular arasındaki nedensellik ilişkisini kurmak
B) Ölçülebilir ve sayısal olarak ifade edilebilir olmak
C) Olguları deney ve gözlemlerle denetlemek
D) Rasyonel ve tutarlı, sistemli olmak
E) Doğaüstü olayları da akılcı açıklamalarla aydınlatmak.

11. Bilim, ilerlemesini engelleyen ön yargıları zamanla yendiyse, bunun başlıca nedeni bir güç kaynağı olmasıdır; özellikle savaş gücünü artırmadaki etkinliği onu vazgeçilmez yapmıştır ama unutulmaması gereken şey şudur: Bilgelikte birleşmeyen kudret tehlikelidir ve çağımız için gerekli olan şey de bilgiden çok bilgeliktir. Bilgelikle birleştiğinde bilimin sağladığı kudret tüm insanlığa düşük ölçüde refah ve mutluluk getirebilir; tek başına ise yalnız yıkıntıya yol açar.

Bertrand Russel'ın yukarıda aktarılan düşüncesini, aşağıdakilerden hangisi en iyi ifade eder?

A) İnsanlığa mutluluğu ve refahı ancak bilim getirebilir.
B) Ön yargıların üstesinden gelebilmek için bilim çok değerli insanları kaybetmiştir.
C) Topluma sağladığı yararla bilim değerlendirilir.
D) Bilimin sonuçları insanlar için bazen zararlı olabilir.
E) İhtiyacımız, bilginin sağladığı güç değil, onu insanlığın hizmetinde kullanılmasını bilmektir.

12. Her bilimsel araştırma mutlaka bir bilimsel başarı ile taçlanmak zorunda değildir.

Bu düşünceyle, aşağıdaki yargılardan hangisine karşı çıkılmaktadır?

A) Bilimsel bilgi bir başarı ürünü olarak karşımıza çıkar.
B) Bilimde sonuç kadar sürecin kendisi de önemlidir.
C) Bilimin mutlak amacı, kesin sonuçlara ulaşmak olmamalıdır.
D) Bilim, bir yöntem ve araştırma tarzı olarak algılanmalıdır.
E) Bilim somut verilere dayanmak zorunda değildir.

NİTELİK Yayıncılık

1. C 2. E 3. A 4. A 5. B 6. D 7. B 8. C 9. A 10. E 11. E 12. A

1. Sağduyu: gelişigüzel, dağınık, belirsiz, çok anlamlı, niteliksel, ihtiyatsız, dogmatik, tutarsız

Bilim: sistematik ve denetimli, açık, belirli, kesin, niceliksel, ihtiyatlı, doğrulanmaya açık, tutarlı

Verilenlere göre, aşağıdakilerden hangisi bilimsel bir ifadeye örnektir?

A) Deprem, durgun ve sıcak havalarda olur.
B) Deprem olmadan önce bazı hayvanlar huzursuz olur.
C) Depremin olacağı tahmin edilebilir.
D) Ana şokun ardından düşük şiddetli artçı şoklar bir süre devam edebilir.
E) Plansız yapılaşma deprem nedenidir.

2. Newton mekaniği Öklid geometrisi temelinde yükseliyordu. Tüm evreni bu geometrik bakışla görüyor ve hesaplıyordu. Newton fiziğinin felsefesini, kurduğu duyum ve akıl sistemiyle temellendiren İ. Kant olur. Yeni bilimsel anlayışın mantık kitabını yazan Bacon, Aristo'nun dedüktif mantık sisteminin karşısına bilimsel araştırma yöntemi olarak endüksiyonu koyar. Comte, modern bilim anlayışından hareketle pozitivizm adını verdiği felsefesini geliştirir. Doğaya, insana ve hayata dair sahip olunabilecek tek bilginin pozitif bilimle elde edilebileceği düşüncesini savunur.

Parçada, bilim ve felsefenin ortak niteliklerinden hangisi örneklendirilmiştir?

A) Genellenebilir olma
B) Birikimli (kümülatif) olma
C) Basitlik ve açıklık
D) Sistemli ve yöntemli olma
E) Merak ve hayret duygusundan kaynaklanma

3. Bilinmeyenin öngörülmeyeceği kesindir. Amaç dünyaya egemen olmaksa, o dünyanın bilgisine ulaşmak gerekecektir. Çünkü olanı düzenlemek ve olacağı görmeye çalışmak, olacağın olmaması ya da en uygun biçimde gerçekleşmesi için önlemler almak, insanın en eski eğilimidir.

Parçada, aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

A) İlk insanların bilimden uzak durma gerekçesi
B) Bilim ve felsefe arasındaki ilişkinin gerekliliği ve önemi
C) Bilimsel çalışmaların ortaya çıkış nedeni
D) Felsefe ve bilimin farklılıkları
E) Bilim felsefesinin doğuş nedenleri

4. Bilim felsefesinin amacı, bilimin mantıksal yapısını, niteliğini, işleyişini incelemek ve aydınlatmaktır. Bunu felsefeye özgü düşünme ve çözümleme yönteminden yararlanarak gerçekleştirmeye çalışır.

Bilimsel felsefe ise, felsefeyi spekülasyonlardan, metafizikten arındırmayı amaçlar. Bunun için felsefeye çağdaş bilimin tutum ve yöntemlerini uygular. Böylece felsefeyi sorunlara bir bütün olarak değil de, parça parça cevaplar arayan bir disiplin haline getirmeye çalışır.

Bilimsel felsefe, aşağıdakilerden hangisiyle bilim felsefesinden ayrılır?

A) Akıl ve mantık ilkelerine dayalı olmasına
B) Bilimlerin kullandığı yöntem ve tekniklerin eleştirilmesiyle
C) Gerçek anlamda bilimi inceleyip, sorgulamasıyla
D) Felsefeye bilimin yöntem ve tutumlarını kazandırmasıyla
E) Bilime felsefi bakış açısı kazandırmasıyla

5. Bilimsel tavrın ortaya çıkışı ve yayılması, bu doğrultuda bilimsel bilginin olgusal yasalara dönüşmesi tarihsel bağlamda zorlu bir mücadelenin ürünü olmuştur. Kilisenin resmi ideolojisini sarsan Kopernik, Kepler, Bruno, Galilei; kilise tarafından ilahi bir düzen gibi kabul edilen "Dünya merkezi evren" fikrine karşı, "Güneş merkezi evren" fikrini savunmuşlardır. Kimi zaman bu sürecin bedeli "bilim adamlarının hayatına mal olsa da, metafizik anlayışlar, bilimsel ilerleyişin karşısında büyük yenilgiler almışlardır.

Parçada savunulan görüş, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bilimsel görüşler zaman zaman birçok engelle karşılaşsalar da gelişimini sürdürmüştür.
B) Toplumsal alandaki otoritelere karşı çıkmak bilimin ilerlemesini engellemiştir.
C) Bilim metafizik karşısında daima çaresiz kalmıştır.
D) Bilimsel bilgiler olgusal yasalara dönüşememiştir.
E) Güneş merkezli evren fikri, bir zamanlar ilahi bir düzen gibi savunulmuştur.

NİTELİK Yayıncılık

5. Montesquieu "Yasaların Ruhu" adlı eserinde "Yasalar ülkenin coğrafi konumuna, halkın yaşama biçimine anayasanın dayanabileceği özgürlük derecesine, halkın dinine, zenginlik düzeyine, nüfusuna, ticaret hayatına, örf ve adetlerine uygun olmalıdır. Bunların tümü yasaların ruhu denilen şeyi meydana getirir."

Montesquieu'nun bu sözlerinden, aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

A) Yasalar halkın yaşam biçimi göz önünde tutularak hazırlanmalıdır.

B) Yasalar yapılırken sadece bireye ait çıkarlar önde tutulmalıdır.

C) Yasalar, her yönüyle toplum yapısına uygun ve kendi içinde bir bütünlüğe sahip olmalıdır.

D) Yasalar toplumun coğrafi konumuna uygun hazırlanmalıdır.

E) Yasalar bireylerin özgürlüklerini korumalıdır.

6. Modern demokratik toplumlarda her bireyin doğuştan sahip olduğu birtakım haklar vardır. Bu haklar yok edilemez, sınırlandırılamaz, devredilemez.

Devlet yönetiminde, aşağıdakilerden hangisinin yapılması bu hakların korunmasında diğerlerinden daha etkili olur?

A) Anayasa ile bütün kuralların belirlenmesi

B) Devletin bütün yurtta örgütlenmesi ve etkin olması

C) Yönetim birimleri arasında koordinasyon sağlanması

D) Yasama yürütme, yargı erklerinin ayrı organlara verilmesi

E) Eğitimli yöneticilerin çoğunlukta olması

7. Yasaların tartışılması ve eleştirilmesi devlete karşı işlenen bir suçtur. Hiçbir yasa adaletsiz olamaz. Bu yönetim biçimi mutlak Monarşi'dir. Monarşinin üstünlüğünün bir sebebi de, tek bir idarecinin tüm halkın fikirlerinden yararlanabilmesidir. Demokrasi de ise, sınırlı sayıda insandan oluşan meclis, halkın görüşlerini tam olarak yansıtmayacak, üstelik meclis üyelerinin kişisel çıkarlarına göre hareket etmeleri de muhtemel olacaktır.

T. Hobbes, bu parçadaki görüşlerinde demokrasiyi,

I. Tüm kesimlerin temsili imkanı olmaması,

II. Yetkilerin tek elde toplanması

III. Temsilcilerin yetkilerini kötüye kullanabilmesi

hangi gerekçelerinden dolayı eleştirmiştir?

A) I ve II B) II ve III C) Yalnız I D) I ve II E) I, II ve III

8. Korkutucu ütopyalar, yazarların çağlarında gördükleri toplumsal olumsuzlukları ortadan kaldırmak üzere kurdukları ideal düzen tasarımları değildir. Tam tersine bu olumsuzlukların toplumu götürebileceği en kötü durumu betimleyen, ürküntü verici gelecek tasarımlarıdır.

Aşağıdaki eşleşmelerden hangisi, korku ütopyasına örnek olarak verilmiştir?

A) A. Huxley – Yeni Dünya

B) Campanella – Güneş Ülkesi

C) T. Moore – Devlet

D) Platon – Devlet

E) Farabi – Erdemli Toplum

9. Siyaset felsefesi, bireyin ve devletin varlık nedenlerini ve yapısal özelliklerini tespit ederek bu yolla birey ve devlet arasındaki bağı anlamlandırmak ve birbirlerine karşı konumlarını belirlemek üzere geliştiren felsefi görüşlerdir.

Bu tanım göre;

I. Bürokrasiden vazgeçebilir mi?

II. Bireyin temel hakları nelerdir?

III. Birey eylemlerinde özgür müdür?

IV. Egemenliğin kullanış biçimleri nelerdir?

V. İktidar kaynağını nereden alır?

sorularından hangisine "siyaset felsefesi" yanıt aramaz?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Platon'un ütopik devleti ve bunu uygulamadaki başarısızlığı bilindiği halde, Farabi için bir mutluluk şehri düşünmek, imkansızı hayal etmek değildir. Hz. Muhammed, Medine de böyle bir devlet kurmuş ve yaşatmıştır. Şimdi yapılması gereken, peygamberin vahiy yoluyla kurduğu bu düzenin bir benzerini akıl yoluyla kurabilmektir. Çünkü akıl mutluluğun yolunu, Tanrı'nın tüm evrende kurduğu düzene benzer bir düzenin, insanın sosyal hayatında da peygamberin vasıflarını kendinde toplaması, akıl ve ilim bakımından mükemmel bir lider kurulmalıdır. Bunlar gerçekleştiğinde "Erdemli Toplum" kurulacaktır.

Farabi'nin, "Erdemli Şehir" ütopyasını ortaya çıkaran temel neden aşağıdakilerden hangisidir?

A) Demokratik ve laik bir yönetim biçimini hayal etmesi

B) Benzer bir toplum örneğinin önceden kurulmuş olması

C) Sınıf bilincinin ortadan kalkması gerektiğine inanması

D) Yaşadığı toplumda haksızlıklarla karşılanması gerektiğine inanması

E) Devletin mutluluğu temel alması

NİTELİK Yayıncılık

1. C 2. A 3. E 4. D 5. B 6. E 7. E 8. A 9. C 10. B

TT 1 Bilim Felsefesi

1. Bilimin konusu önermedir. Önerme, dış dünyadaki olgularda karşılık buluyorsa doğrudur, bumuyorsa yanlıştır. Bir önerme sadece sistematik ve mantıksal olarak ifade edilmesinden dolayı değil, gerçekte nesnel temelli ve karşılığı olduğu zaman doğrudur.

Bir önermenin doğruluk değeri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Bir önermenin doğru sayılabilmesi için öncelikle çok kişi tarafından kabul edilmesi gerekir.

B) Anlamlı olan ifadeler doğru kabul edilir.

C) Doğruluk, bir önerme yada ifade ile onu doğrulayan olgular arasındaki ilişkide aranmalıdır.

D) İnsanların sorunlarını çözen bilgi doğru, çözemeyen yanlıştır.

E) Bir önermenin doğruluk değerini, otoritelerce kabul görmesi belirler.

2. Bilim adamı için nesnellik; ön yargılardan, duygusal ve kültürel etkilerden uzak kalmak, araştırmaya hiçbir şey bilmiyormuş gibi başlamaktır.

Bilim adamının aşağıdakilerden hangisini yapması, bu amaca ulaşmasını engeller?

A) Araştırmanın yöntem ve tekniği ile ilgili gelebilecek eleştirileri dikkate alması

B) Araştırma konusunun sınırlarının belirlenmesi

C) Yayınlanmış eserlerden yararlanması

D) Bilgiyi kaynağından elde etmesi

E) Araştırma bulgularını inançlarına göre yorumlaması

3. Bilimsel buluşlar ancak bilim adamının serbestçe düşünmesi ve bulduklarını serbestçe ilan edebilmesi ile gelişir. Dolayısıyla bilimsel düşünüşün bağımsız olacağını kabul etmedikçe, bilimsel buluşlarında doğruluğundan kuşku duymak gerekir.

Bilimsel buluşların yapılması, aşağıdakilerden hangisine bağlanmıştır?

A) Bağımsız özgür düşünceye

B) Yeni buluşlara

C) Her şeyden şüphe etmeye

D) Kültürler arası ilişkiye

E) Öğrenme ve araştırma isteğine

4. Bilimsel anlamdaki ilk deneyin, Galileo tarafından yapıldığı bilinmektedir. Galileo, Aristoteles'ten beri doğru kabul edilen, "aynı yükseklikten bırakılan iki cisimden ağır olan yere daha hızlı düşer." inancının yanlışlığını göstermek istiyordu. Rivayete göre, sabahleyin derslerine gitmekte olan Aristo'cu profesörleri Pisa kulesinin altında toplayan Galileo, Pisa kulesinden biri ağır biri hafif aynı maddeden yapılmış iki cismin aynı anda bırakmış, iki cismin aynı zamanda yere değdiğini göstermiştir. Bu deney, Aristo'nun hiç yanılmayacağına inanan profesörlerde büyük şaşkınlık ve hayal kırıklığı yaratmıştır.

Parçada açıklanan durum, bilgi edinme sürecinde, aşağıdaki tutumlardan hangisinin yanlış olduğunu dile getirmektedir?

A) Otoritelere koşulsuz körü körüne inanmanın

B) Araştırmaya uygun yöntem kullanmanın

C) Araştırmada nesnel ve objektif davranmanın

D) Doğa olaylarını kontrol altına alma isteğinin

E) Genellemelere ulaşmak istemenin

5. Bilim adamı araştırma bulgularını ortaya koyarken;

- Ulaştığı sonuçların her türlü çelişkiden uzak, kendi içerisinde tutarlı olmasına dikkat etme
- Bir hipotez ya da bir teoriyi doğrulama işleminde mantıksal düşünme ve çıkarım yapma kurallarından yararlanma.

gibi, bilimsel ilkelerine bağlı kalır.

Bu bilimsel ilkeler, aşağıdaki amaçlardan hangisinin gerçekleşmesine yöneliktir?

A) Objektif B) Mantıksal C) Olgusallık D) Kurumsallık E) Evrensellik

6. Bilim, evreninin metafizik inançlarla, felsefi spekülasyonlarla ve dogmalarla gizlenen yönünü açığa çıkartmış ve doğayı özgürleştirmiştir. Araçsal akıl doğaya egemen olmuş, önce doğanın kendi yasalarını öğrenmiş, sonra doğaya kendi yasalarını empoze etmiştir.

Parçayı özetleyen yargı, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bilimsel ilerleme, kopmalar ve devrimlerle oluşur.

B) Bilimde sonuç kadar sürecin kendisi de önemlidir.

C) Bilimde sonucu ulaşmak belli aşamalardan geçmeye bağlıdır.

D) Bilim, zamanla doğaya egemen olmuştur.

E) Bilim, bilim adamları topluluğunun bir etkinliğidir.

NİTELİK Yayıncılık

6. Meşrutiyet, iktidarın kaynağına, varlık nedenine uygun davranarak geçerlilik kazanmasıdır.

Aşağıdaki durumların hangisinde, iktidar meşrutiyet kazanmamıştır?

A) İktidar aile gücü ile iş başına gelmiş ve ülkeyi ailenin çıkarlarını gözeterek ve gücünü kullanarak yönetiyorsa

B) İktidar güç ve baskı kullanarak başa gelmiş ve ülke baskı ve zor kullanarak yönetiliyorsa

C) İktidar, halkın oylarıyla iş başına gelmiş ve ülkeyi zor kullanarak yönetiyorsa

D) İktidar halkın oylarıyla iş başına gelmiş ve ülke hukuk kurallarına göre yönetiyorsa

E) Hükümdar Tanrı'nın vekili olarak görülüyor ve toplumunu din kurallarına göre yönetiyorsa

7.
- Yasal kurallar ve yaptırımlar
- İş bölümü ilkelerine bağlı görev dağılımı
- Maaşlı ve sürekli memurlar kadrosu
- Yazılı belgelere ve işlemlere dayanan çalışma geleneği

Yukarıda özelliklerden hareketle, siyaset felsefesinin ele aldığı oluşumlardan hangisine ulaşılabilir?

A) Bürokrasinin vazgeçilmez oluşu

B) Yönetimin birey üzerindeki egemenliği

C) Devlet birey ilişkisini hukukla düzenleme

D) Devletin gerekliliği

E) Güçler ayrılığı prensibinin gerekliliği

8. George Orwell'in "1984" isimli ütopyasında, devlet meşruiyetini kişisel ve toplumsal güvenden alır. Bunu sağlamak için içerde ve dışarda sahte düşmanlar üretilir. Güvende olmak isteyenlerin yapması gereken tek şey, itaattır; düşünmeden sınırsız itaat. Tüm yaşam alanları gözetlenebilecek şekilde tasarlanmıştır. Düşünce polisi de her an her yerde karşılaşabilecek denli gizli ve çoktur. İyi bir yurttaş olmak sınırsız bir biçimde itaat etmek ve devlete zarar verecek fikir ve faaliyetlere göz yummamak, ilgili birime hemen haber vermek demektir.

Parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Korkutucu bir ütopyadır.

B) Herkesin yaşamak isteyeceği hayali bir devlettir.

C) Bireyler devlete her koşulda sınırsız bağlıdırlar

D) Teknolojik gelişmeler özel hayatı olumsuz etkilemektedir.

E) Devletin varlığı toplumun güvenliğini sağlayabilmesine bağlıdır.

9. I. Devletin belli sınırlar içerisinde, belli bir toplumda, iktidar gücünü serbestçe kullanabilmesidir.

II. Hukuk kurallarına uygun olma yani devletin ve hükümetlerin icraatlarının, hukuksal dayanaklarının bulunmasıdır.

Parçada numaralandırılmış tanımların doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

	I	II
A)	Hukuk	Bürokrasi
B)	Devlet	Yasa
C)	Yasa	Devlet
D)	İktidar	Meşruiyet
E)	Egemenlik	Meşruiyet

10. İbn-i Haldun "mukaddime" adlı eserinde "asabiyet" kavramını iktidarı elde etmeye yönelik bir kavram olarak kullanır. Ona göre asabiyet, "bir nesilden gelenlerin bir araya toplanmalarını ve bir kuvvet, kudret ve üstünlük sahibi olmalarını, böylece bir ideal etrafında toplanmalarını" anlatan bir kavramdır.

Parçadan İbn-i Haldun'un "asabiyet" kavramıyla Yeni ve Yakın Çağ'da ortaya çıkan hangi kavramları temellendirdiği söylenebilir?

A) Sömürgecilik-insan hakları

B) Devlet-toplum sözleşmesi

C) Emperyalizm-uygarlık

D) Uygarlık-bilimsel gelişim

E) Devlet-uygarlık

11. Devleti yöneten kişinin egemenliğinin sınırsız, mutlak olması doğal ve doğrudur. O bir kez atandı mı mutlak güce sahiptir. Zaten egemenin her davranışı tanımı gereği haklı ve doğrudur. Çünkü haklı veya doğru davranış, yasalara uygun davranıştır. Ancak yasaları yapan da, egemenin kendisidir. O halde o ne yaparsa, yasadır veya egemen, yasanın ta kendisidir. Bu onun yasanın dışında ve üstünde olması anlamına gelir.

Parçaya dayanarak, aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Devlet, toplum sözleşmesiyle oluşmuş yapay bir varlıktır.

B) Devlet insanlar arası eşitliği sağladıktan sonra kendiliğinden yok olacaktır.

C) Devlet, kendiliğinden oluşmuş organik bir kurumdur.

D) Toplumsal düzeni sağlamak için egemenin mutlak otoriteye sahip olması gerekir.

E) Güçlü olanlar devleti yönetenlerdir, bireyler özgürlüklerini onlara devretmişlerdir.

NİTELİK Yayınlık

1. B 2. D 3. E 4. D 5. A 6. C 7. A 8. B 9. E 10. B 11. D

TT 4 Siyaset Felsefesi

1. Ütopyaların belli bir şehir veya bölgede gerçekleşmesi hayaline karşın Marx, Hegel'den aldığı ilhamla, tüm dünya ve bütün bir tarih için mutlu son düşünmüştür. Teorisi, eşitlik ve mülkiyetsizlik gibi ütopyaların genel özelliklerini taşır. Aralarındaki fark Marx'ın teorisinin gerçekleşme aşamalarını ayrıntılı olarak vermesidir. George Orwell, "1984" adlı ütopyasıyla Marx'ın öngördüğü devrimi yaşamış bir toplumu eleştirir.

Parçadaki açıklamalara göre, Marx'ın teorisi,

I. Belli bir ülkeye özgü olması

II. Evrensel nitelikte olması

III. Eşitlik ve mülkiyetsizliği temel alması

IV. Teorisinin gerçekleşme aşamalarını ayrıntılı olarak açıklaması

niteliklerinden hangileriyle ütopyalardan ayrılır?

A) I ve III B) I ve II C) II ve IV

D) III ve IV E) I ve IV

2. Hobbes'e göre devlet, yapma bir şeydir, ama aynı zamanda zorunludur. Herkesin herkesle savaşının yarattığı durum, insanın varlığını sürdürme isteğine aykırıdır, dolayısıyla tehlikelidir. Bunun için insanlar herkesin güvenliğini sağlayan bir düzen aramışlardır. Doğa nimetlerinden yararlanırken zora başvurmaktan vazgeçmek üzere birbirine söz vermiş, zora başvurma yetkisini ve gücünü, boyun eğecekleri bir kişiye devretmek için aralarında anlaşmışlardır. Böylece devlet kurulmuştur.

Paragrafa göre, devletin oluşumu ile ilgili, aşağıdaki yargılardan hangisi söylenemez?

A) Devlet doğal bir kurumdur.

B) Devletin oluşumunda kaos (kargaşa) dan uzaklaşma isteği temel faktördür.

C) Devlet toplumsal sözleşme ürünüdür.

D) Devletsiz toplum, tehlike içindedir.

E) Güven ihtiyacı insanları zorunlu bir örgütlenmeye itmiştir.

3. Sivil toplum, toplumun kendi kendisini yönlendirme isteğinin sonucu olarak ortaya çıkar ve büyük ölçüde devletin siyasi otoritesi dışında örgütlenen, gönüllü kuruluşların meydana getirdiği bir sosyal yapıdır. Bu yapı içinde yer alan birey ise, her şeyin devletten beklenmemesi gerektiği bilinciyle hareket eder.

Sivil toplum örgütlerinin amacı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bürokratik örgütlendirmeyi güçlendirme

B) Devletin özünü araştırma

C) Bireyin devlete karşı ödev ve sorumluluklarını öğretme

D) Yönetimin sürekliliğini sağlama

E) Devlete karşı bireylerin haklarını koruma

4. Bir insanın diğerine egemen olması, sonradan çeşitli biçimlerde doğan eşitsizliklerin sonucunda oluşur. Örneğin ilk insanlar tümüyle eşit ve adil bir yaşam sürerken, biri çıkıp beğendiği toprak parçasını göstererek "Burası benim!" demiştir. Böyle bir durumda diğerleri de, başka toprak parçalarına sahip olmayı seçerler. Ancak bu sırada, aralarında çıkacak kavganın tohumları da serpilmiş bu topraklara. Çünkü bütün topraklar aynı ölçüde verimli olmadığı gibi, fiziksel güç ilkesine göre bölüşüldüğünden eşit büyüklüklerde de değildir. Sonuçta birileri diğerlerinden daha çok kazanacaktır ya da şöyle diyelim; birileri gereksinimlerinden çok, diğerleri daha az üreteceklerdir.

Parçadaki görüş, aşağıdaki yargılardan hangisiyle özetlenebilir?

A) İnsanların eşitliğini bozan şey fiziksel güçtür.

B) İnsanların eşitliği, devletin oluşmadığı doğal yaşam evresinde bozulmuştur.

C) Egemenlik, dini farklılıklarda çoğunluğun gücüne sahip olunmasıyla ortaya çıkmıştır.

D) Egemenlik, özel mülkiyetle birlikte eşitliğin bozulması sonucunda ortaya çıkmıştır.

E) Demokrasi, eğitimli insanların yönetim şeklidir.

NİTELİK Yayınlık

7. "Hiçbir insan doğuştan kötü değildir, ancak kötü model ya da kötü yönetim vardır. Her insanın doğuştan erdemli ve mutlu yaşama dönük bir eğilimi vardır. İnsan sosyal bir varlık olduğu için onun toplum içinde yaşama zorunluluğu vardır. Doğru, iyi ve güzel eylemler toplum içinde öğrenilir. Toplumda iyiliğe ve mutluluğa yönelten ise, yöneticilerdir. Eğer devlet, eğitim kurumlarında iyi ve kötüyü ayırt etmeyi öğretemiyor, bireylerin doğuştan sahip olduğu iyiliği ortaya çıkaramıyorsa, bunun doğru bir yönetim olduğu hiçbir şekilde iddia edilemez."

Buna göre, devletin temel görevi aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

A) Bencil ve kötü insanları cezalandırmak
B) Herkese eşit eğitim olanakları sunarak, bilgilendirmek
C) Devleti yönetecek filozoflar yetiştirmek
D) Bireye erdemli yaşamayı öğretmek
E) Bireylere özgür, eşit adil ortamlar hazırlamak

8. Varlığını bireyden ve bireysel haklardan almayan devletin, anlamı ve meşrutiyeti yoktur. Buna karşılık devlet ve onun yarattığı hukuk sistemi olmazsa, ne bireyden ne de bireysel haklardan söz edilebilir. O halde ne birey devlete, ne de devlet bireye feda edilemez.

Parçada, aşağıdaki düşüncelerden hangisi savunulmaktadır?

A) Birey ve devlet zorunlu olarak birbirlerine ihtiyaçları olan varlıklardır.
B) Devlet bireyin özgürlüğünü kısıtladığından zararlıdır.
C) Devlet insanın güçsüzlüğünden kaynaklanan yapay bir kurumdur.
D) Devlet güçlüyü korumak, güçsüzü ezmek için vardır.
E) Devlet bireylerin doğasına aykırı bir kurumdur.

9. Aydınlanma felsefesinin devlet anlayışına göre, devletin ödevi, toplumun esenliğini sağlamaktır. Yurttaşların ne düşündükleri, neye inandıkları devleti ilgilendirmez. Devlet ancak yurttaşların hukuk çevresine giren eylemleri ile ilgilenebilir. Bireylerin ödevi, toplumsal düzene uymak, ancak her türlü otorite ve gelenek karşısında bağımsız düşünebilmektir.

Aydınlanma felsefesinin devlet anlayışı, aşağıdakilerden hangisine dayanmaktadır?

A) Bilimsel gelişmelere
B) Ekonomik eşitliğe
C) Hoşgörülük düşüncesine
D) Teknolojik gelişmelere
E) Hukuk kurallarının yaptırım gücüne

10. Siyaset açısından değerlendirildiğinde;

Suç nereye giderse, dayak da oraya gider
Yasa nereye giderse, yasak da oraya gider
Önder halka, halk öndere uymalıdır her zaman
Çünkü baş nereye giderse, ayak da oraya gider.

dizelerinin, aşağıdaki yargılardan hangisini dile getirmek istediği söylenebilir?

A) Yönetenler seçimle iş başına getirilmiş olmalıdır.
B) Devletin temel amacı bireylerin erdemli olmasını sağlamaktır.
C) Yönetilenlerin görevi yönetenlere karşı koşulsuz itaattir.
D) Yöneten ve yöneticiler arasındaki toplumsal saygınlık eşittir.
E) Toplumun devamı için, yönetici ve yönetenler arasında uyum olmalıdır.

11. İtalyanın parçalanmasını ve yurttaşlarının birbirine düşmesini hazmedemeyen Maechiavelli, siyaset felsefesine "kuvvete dayalı ulusal devlet" düşüncesini kazandırmıştır. İngiltere'de mal ve mülkün sayıca zengin, işsiz-güçsüz bir sınıfın eline geçmesiyle halkın büyük bir kısmının maddi ve ahlaki yoksulluk içine düştüğünü gözleyen T. Moore, "Ütopya" adlı eserinde eşitlik temeline dayalı ideal bir devlet düzeni geliştirir.

Örnekler, aşağıdakilerden hangisinin güçlü bir göstergesi sayılır?

A) Toplumu etkileyen olaylar filozofun görüşlerini de etkiler.
B) Felsefi görüşler birini etkiler.
C) Tarihsel olaylarda, neden-sonuç ilişkisine bakılmalıdır.
D) Felsefi akımlar filozofların kişiliklerini yansıtır.
E) Nüfus arttıkça, insanoğlunun karşılaştığı sorunlarda çeşitlenir.

12. 18 yüzyıla kadar iktidar; tanrının temsilcisi olarak insanlara emir verme, hükmetme, yönetme gücü olarak algılanmıştır. Bu algılama biçimi, Fransız İhtilali ile değişmeye başlamıştır.

Fransız İhtilali'nde, bu anlayışta eksik olan hangi boyut öncelikle ortaya konulmuştur?

A) Adalet boyutu
B) Hukuk boyutu
C) Yönetilenler boyutu
D) Yönetenler boyutu
E) Ekonomi boyutu

NİTELİK Yayıncılık

1. C 2. B 3. C 4. D 5. E 6. B 7. D 8. A 9. C 10. E 11. A 12. C

TT 3 Siyaset Felsefesi

1. Grotius'a göre, "doğal hukuk" kavramı, belli bir takım hakların insanın doğasında bulunduğunu kabul eder. Bu haklar, insan doğası gibi her yerde, her dönemde aynıdırlar; her insanda, her toplumda birdirler; tarih içinde baskı altında bulunmuşlar, ama hiç bir zaman büsbütün ortadan kaldıramamışlardır. Bu haklar değişmezdir; Tanrı bile istese, onları değiştiremez. Ancak doğal hukuk kendini gerçekleştirebilmek için devlet gücüne muhtaçtır; dolayısıyla devlet, kendisinden önce ve varoluşun nedeni olan hukukun koruyucusu ve garantisidir.

Grotius'un bu görüşü ile ilgili olan, aşağıdaki yargılardan hangisine varılabilir?

A) Devlet, insanların mutluluğunu temel almak onu geliştirmekle sorumludur.
B) Hukuku yaratan devlet değil; tersine devleti yaratan hukuktur.
C) Devletin gücü sınırlıdır, söz sahibi toplumsal iradedir.
D) Devlet hemen hemen her çağda ve her toplumda farklı özelliklerle kurulmuştur.
E) İdeal devlet insanın doğasına uygun olandır.

2. Sofistelere göre, sayıca çok olan güçsüzler, kendilerini korumak amacıyla bir araya gelerek, doğada hüküm süren yasalara aykırı olan yasalar yapmışlardır. İnsan elinden çıkma yasalar, insanın doğal hırs ve aç gözlülüğünü yaşama geçirmek yerine, ona bir sınır koyar. Bu ise doğru değildir. Güçsüzün güçlüye karşı bir tür şiddet uygulamasıdır. Amaçlarına kaba kuvvet kullanarak erişemeyen güçsüz insan, çıkarlıklarını korumak ve güçlü insanları yıldırmak için hukuku kullanır. Bu, kaba kuvvetin zorbalığı yerine hukuk aracılığı ile gerçekleşen bir zorbalıktır.

Aşağıdakilerden hangisi, bu görüş doğrultusunda sofistlerin kabul edebileceği bir yargıdır?

A) İdeal toplum düzeni, insanlar arası toplumsal bir sözleşmeye dayanır.
B) İdeal toplum düzeni, özgürlük ve eşitliğe dayanır.
C) İdeal toplum, adalete dayanır.
D) İdeal toplum düzeni yoktur.
E) İdeal toplum düzeni doğal düzenin devamıdır.

3. "Öldürmek, hırsızlığı cezalandırmak için çok ağır, hırsızlığı önlemek içinse çok hafif bir cezadır. Her çalan ölümü hak etmedikten başka, açlıktan ölmemek için çalan adama en korkunç işkenceleri de yapsanız yine çalar."

Thomas Moore'un "Ütopya" adlı yapıtında öne sürdüğü bu görüşe en uygun çıkarım, aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Her suçun kendine uygun cezası olmalıdır.
B) Hırsızlık cezalandırılmamalıdır.
C) Hırsızlığı önlemek olanaksızdır.
D) Hırsızlığa ölümden daha hafif bir ceza bulunması gerekir.
E) Toplumun bütün üyelerine yaşama olanağı sağlanırsa hırsızlık önlenebilir.

4. İlk dönemlerde devlet işleri bir kaç görevliyle yürütülebilirken, toplumlar karmaşıklaştıkça bu görevleri yapan adeta bir ordu oluştu. Yasa, tüzük ve yönetmeliklerle kurulan ve ast üst ilişkilerinin hakim olduğu bu orduya mensup kişilerin yetkileri, görevde kaldıkları sürece geçerli ve devredilemez hale geldi. Zaman zaman işlerin uzamasına yol açan bu devlet görevlileri ordusunun oluşması kaçınılmazdı.

Paragrafta, devletteki hangi sistemin zorunlu olarak oluştuğu anlatılmaktadır?

A) Sivil toplum örgütleri
B) Hukuk sistemi
C) Teokratik sistem
D) Bürokratik sistem
E) Ekonomik sistem

5. Bazı çağdaş siyaset felsefecileri, felsefe ile toplum arasındaki sürtüşmenin felsefenin halk düzeyine indirilerek halkın malı yapılmasıyla, yani "aydınlanma" yoluyla tamamen giderileceğine inanmışlardır. Bu görüşe göre, felsefenin karşısındaki tehlike, toplumun kendisinden değil, toplumdaki boş inançlardan gelmektedir.

Paragrafa göre, aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

A) Boş inançlar ve bunlara inanan toplumun kendisi, felsefenin halk düzeyine indirilmesine engel olmuştur.
B) Halkın felsefeyi anlaması ile aralarındaki sürtüşme giderilir.
C) Felsefe, halk düzeyine "aydınlanma" ile indirilebilir.
D) Felsefe ile halk arasındaki kopukluk giderilebilir.
E) Boş inançlar toplumun aydınlanmasını engel olmaktadır.

NİTELİK Yayıncılık

7. Bugün siyaset felsefesinin alanı ve görünümü bundan on yıl öncesinden bile çok farklıdır. Bundan otuz otuz beş yıl önce siyaset felsefesinin odak konusu; iktidar, egemenlik ya da hukukun doğasının kavramsal çözümlemesi gibi konular çok popülerdi. Şimdi ise daha çok, siyasi kurumları ve politikaları değerlendirirken gündeme gelen adalet, özgürlük, sivil toplum ve benzeri konular daha etkin halde değerlendiriliyor. Siyaset kuramlarının tartışıldığı ve değerlendirildiği geleneksel kategorilerin giderek yetersiz kalması bu gelişmelerin bir sonucudur.

Parçadan hareketle, aşağıdaki sonuçlardan hangisine varılabilir?

A) Siyaset felsefesinin alanı genişlemektedir.
B) Siyaset felsefesi ile birlikte bütün felsefe disiplinleri de değişmektedir.
C) Siyasi düşünceler tarihini birey devlet ilişkileri belirler
D) Siyaset felsefesinde en önemli konu devlettir.
E) Siyaset felsefesi ile siyaset biliminin ilişkileri giderek artmaktadır.

8. "Devlet, bireyin mutluluğuna yönelik etkinliklerde bulunması sağlayan eğitimi vermekle yükümlüdür."

Aristo'nun bu görüşüyle, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Devletin görevlerini belirlemiştir.
B) Devletin yükümlülüklerinin ahlaksal temelini belirlemiştir.
C) Devletin bireylerine karşı, temel amacının mutluluk olduğunu vurgulamıştır.
D) Ütopik devlet anlayışını benimsemiştir.
E) Bireylerin mutluluğa yönelik etkinliklerde bulunmasını önermiştir.

9. Platon devleti büyük ölçekli bir insan olarak görür. Devlette bulunan bazı sınıflar, insandaki yetilere karşılık gelir. Örneğin, devletteki işçi sınıfı insandaki beslenmeye, koruyucu sınıf insandaki iradeye ve yönetici sınıf insandaki akla karşılık gelir.

Platon, aşağıdakilerden hangisini benimsemiştir?

A) Devlet, toplumsal sözleşme sonucu ortaya çıkmıştır.
B) Devlet, doğal düzenin devamıdır.
C) Vatandaşlar için en önemli unsur özgürlüktür.
D) Devlet sonradan oluşturulmuş yapma bir varlıktır.
E) İdeal bir devlet ve toplum olamaz.

10. Herkesin mutlu olacağı ideal düzenin olması için, toplumdaki tüm bireylerin özgür olması gerekir. Tüm bireyler özgürlük haklarını kullandıklarında, doğanın kendi yapısında var olan ideal düzen, toplumun yapısında da kendiliğinden ortaya çıkacaktır.

Paragraftan aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılamaz?

A) İdeal düzen ancak özgürlük ve adaletle sağlanabilir.
B) Özgürlük insanların en temel hakkıdır.
C) İdeal düzen doğanın kendi yapısında bulunur.
D) Bireyler ideal düzenlerini mutlu olarak ve özgür kalarak oluştururlar.
E) Doğanın ve toplumun yapısı, bireylerin özgürlüğü ile ideal düzen halini alır.

11. Devletin yapma bir kurum olduğunu savunan J.J.Rousseau'ya göre, devletin kaynağı insanın doğasında bulunan özgürlük ve hak eşitliği duygusudur. İnsanlar doğa durumundayken (tam bir eşitlik içindeyken), doğal eşitlik ortadan kalkınca, toplu sözleşme yoluyla devleti oluşturmuşlardır.

Paragrafa göre, aşağıdaki yargılardan hangisine varamayız?

A) Devletin görevi insanın doğal haklarının korunduğu bir düzeni sağlamaktır.
B) Toplumsal çıkar bireysel çıkardan daha üstündür.
C) Halk yönetimde söz sahibi olmalıdır.
D) Devlet zorunlu olarak doğmuştur.
E) Bireysel irade genel iradeden daha önemlidir.

12. Nerede insanın varlığını görürsek orada insanların bir arada ve belli bir düzen içinde yaşadığını gözlemlemekteyiz. Bunun nedenini anlamak zor değildir. İçinde yaşadığımız en küçük toplumsal birimde, örneğin ailede, okulda, fabrikada aramızda bir takım kurallar olmaksızın, bazı kurallara uymaksızın yaşamamız imkansızdır.

İnsanların bu şekilde yaşamadığı durum, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Düzen
B) Liberalizm
C) Aristokrasi
D) Teokrasi
E) Kaos

NİTELİK Yayınlık

1. C 2. E 3. E 4. D 5. D 6. B 7. A 8. D 9. B 10. A 11. E 12. E

TT 2 Siyaset Felsefesi

1. Aristoteles "insanda erdemli olmak için doğal bir yatkınlık vardır, ama bu yatkınlığın geliştirilmesi gerekir. İnsan her şeyden önce toplumsal bir varlık olduğu için de, bu yatkınlık bir devlet döneminde gerçekleştirilebilir. Yönetim şekillerinin doğru ya da yanlış olduğunu gösterecek ölçüt ise, ahlaki gelişmedir. Bu gelişmeyi başlıca amaç olarak göz önünde bulunduran yönetim şekli doğrudur; bunu yapmayan her yönetim şekli de yanlıştır." der.

Aristoteles'e göre, devletin amacı aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

A) Ahlaklı insanları yönetici seçmek
B) Ahlaklı yaşamı engelleyen davranışları yasaklamak
C) Bireylerin ahlakça olgunlaşmasını sağlamak
D) Erdemli olmayan bireylere iş vermemek
E) Erdem sahibi kişileri örnek göstermek

2.
- Yönetme, bireylerin ve toplumun haklarını koruma düşüncesinden kaynaklanır.
- Yönetim, toplumsal iradenin ürünüdür.
- Yönetim ihtiyacı, dinden kaynaklanır.
- İktidar yönetme etkisini geleneklerden alır.

Açıklamalar, aşağıdaki sorulardan hangisine bir cevap niteliği taşımaktadır?

A) Sivil toplum nasıl oluşturulur?
B) İktidar gücünü nereden alır?
C) Bürokrasi nasıl işler?
D) Müşruiyetin ölçütü nedir?
E) Devlet yapay bir kurum mudur?

3. Demokratik toplumlarda egemenlik hukuka ve akla uygun tarzda kullanılır. Dolayısıyla yönetici seçimle iş başına gelir ve yöneticinin devlet otoritesini nasıl kullanacağı, nasıl bir yönetim uygulayacağı kendisinden önce bir meclis tarafından konulmuş yasalara, kurallara belirlenmiştir. Çünkü yönetici, eğitim, uzmanlık, yetenek ve beceri bakımından yönettiği insanlarla eşittir.

Demokratik devlet anlayışının dayanağı aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnsan doğasının bencil ve kötü olması
B) İnsanın Tanrı'ya bağlı olması
C) İnsanın diğer insanlardan üstün özelliklerinin bulunmaması
D) Yönetme hakkının aileden gelmesi
E) Yönetme gücünün karizmatik özellik göstermesi

4.
- J.J.Rousseau'ya göre sözleşmeye dayalı bir toplumsal düzen olmalıdır.
- K. Marx ve Proudhan'a göre sınıflar arası eşitliğe dayalı bir toplumsal düzen olmalıdır.
- Platon ve Aristo'ya göre doğadaki düzenin devamı niteliğinde bir toplumsal düzen olmalıdır.

Bu görüşlerin ortak yönü, aşağıdakilerden hangisi olamaz?

A) Gerçekleşmesi mümkün olmayan hayali devlet açıklamalarıdır.
B) İdeal düzen ütopyalarıdır.
C) Aynı konudaki farklı düşüncelerdir.
D) İdeal düzeni adalete dayandıran açıklamalardır.
E) Toplumdaki sıkıntıları yok etmek için toplumsal düzeni gerekli gören yaklaşımlardır.

5. Bütün devletler bir haksızlığa veya bir eşitsizliğe dayanır. Demokratik devlet insan yapısına, özgürlüğüne aykırıdır.

Parçadan hareketle, aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) İdeal düzen adalet ile kurulabilir.
B) İdeal düzen özgürlük ile kurulabilir.
C) Devlet toplumsal yaşamın güvencesidir.
D) Devletin sürekliliği için her yolu başvurulabilir.
E) İdeal düzen kurulamaz.

6. Bürokrasi memur yönetimi anlamına gelir. Tabandan yukarı doğru çıkıldıkça daralan bir yapı içinde örgütlenmiş olan, çeşitli kurallara ve ilkelere göre çalışan, yetkilerin kişilere göre almayan, göreve ait olduğu çalışanlar grubunun oluşturduğu yapıdır. Ast-üst ilişkileri içinde, yani hiyerarşik biçimde görev yapan memurlardan oluşan bürokrasi, gelişmiş bir iş bölümü ve uzmanlaşmaya dayalıdır.

Aşağıdakilerden hangisi bürokrasinin özelliklerinden biri değildir?

A) Yöneticilerle ilişkilerde, kişisel çıkarlardan uzaklığın esas alınması
B) Bürokratların seçimle iş başına gelmesi
C) Bütün işlemlerin resmi yazışmalara dayanması
D) İş bölümünün ve uzlaşmanın önemli olması
E) Örgütlü bir yapı olması

NİTELİK Yayınlık

7. İnsan kendi örneğine, idealarına göre Tanrısını kendisi yaratır. Bunun içindir ki mutluluğunu bu dünyada arayan bir Yunanlı, Oliympos Tanrılarının dünyasını yarattı. Yoksun oldukları kudretin sürekli rüyasını gören Yahudiler, dünyayı yoktan yaratmış olan, insana sert buyruklarıyla hükmeden güçlü bir Tanrı hayal ettiler. Günlük kaygı ve sıkıntıların yükü altında ezilen ilk Hristiyanlar, kendilerine kurtuluş elini sevgi ile uzatan bir Tanrı tasarladılar. Nerede ve hangisi olursa olsun, din insanlığın çocukluk rüyasıdır.

Feuerbach'a ait olan bu görüşün temelinde, aşağıdaki düşüncelerden hangisi yer almaktadır?

A) Tanrıya ulaşmak olanaksız olduğu için, tanrı inancını benimsemek gerekir.

B) İnsan evrenin niçin yaratıldığını kavrayamadığından Tanrı hakkında bilgiye sahip değildir.

C) Tanrı'yı anlamak için evreni ve insanı anlamak gerekir.

D) Akıl ve duyular Tanrı'yı anlamaya ve bilmeye yeterli olmadığından, gönül gözüyle Tanrı'ya ulaşılmalıdır.

E) Din, insanın mutluluk içgüdüsünün kendini hayal gücünde tatmin etmesidir.

8. İslam felsefesi içinde özgün bir yoruma sahip olan tasavvuf, bir tür islam mistisizmidir. Amacı görünenin ve yaşamın arkasında yatan gerçekliği kavramaktır. Tasavvufta insan, Allah'a bir takım kurallarla değil gönül yoluyla ulaşır. Bundan dolayı sevgi, aşk, hoşgörü, iman, insanlık gibi kavramlar özel öneme sahiptir. Bu gönül yolculuğunda Allahtan bir öz taşıdığından yaratılmış olan her şey bir araçtır.

Aşağıdakilerden hangisi tasavvuf düşüncesinde tam karşılık bulmaz?

A) Kusurları, gösterenlerden değil, örtenlerden, anlayış bekleyenlerden değil, anlayış beklenenlerden olun.

B) Susayıp da bir bardaktan su içtiğinde Allah'tır suyun içinde hayran hayran seyrettiğin.

C) Nefret olan yere sevgi, yaralanma olan yere affedicilik, kuşku olan yere inanç götürün.

D) Allah'ı ve onun söylediklerini yine onun verdiği akıl sayesinde anlayabiliriz.

E) Ne varlığa sevinirim ne yokluğa yerinirim, bana seni gerek seni.

9. Din, belirli bir takım kurallar ve ibadet biçimleri ile kişinin iç ve dış yaşamını, Tanrı'yla olan ilişkisini düzenlemeye yöneliktir. Kişi, üyesi olduğu dinin gereklerini yerine getirmekle, ibadetlerini yapmakla, emir ve yasaklarına uymakla yükümlüdür. Din, bir yaşama biçimi olarak kişilerin yalnız Tanrı'yla olan ilişkilerini değil, diğer kişilerle olan ilişkilerini de düzenler. Kişiler, inandıkları dinin varlığının devamı doğrultusunda çaba harcarlar.

Aşağıdakilerden hangisi dini bilginin özelliklerinden biri <u>değildir</u>?

A) Din kendi davranışsal alanda gösterir.

B) Dinin kendine özgü kuralları vardır.

C) Din doğaya da eleştirel gözle bakmamızı sağlar.

D) Din insanları ruhsal açıdan rahatlatır.

E) Dinin dogmatik yapıdadır.

10. Sofist düşünür Kritias'ın "Tanrı inancı, zeki devlet adamlarının uyruklarını itaatli kılmak için uydurdukları bir kuruntudan başka bir şey değildir, Tanrı inancı aldatmacadır." görüşüne, Aristoteles, "En yüksek doğruları arayan insan; tanrı inancının uydurma olmadığını anlar. Çünkü biliyorum ki Tanrıların beni aldatması olanaksızdır. Çünkü her aldatmaca da, bir türlü noksanlık vardır." diyerek karşı çıkar.

Aristoteles, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşmak istemiştir?

A) Tanrının mükemmel olduğuna

B) Siyasi otoritelerin halka karşı gücüne

C) Tanrının varlığını da yokluğunun da bilenemeyeceğine

D) Tanrının yokluğu düşüncesine

E) Yaşanılan dönemlerin Tanrı inancı etkilediğine

11. İnsan, manevi boyutu olan bir varlıktır. Din, insanı sonluluğun ve ölümlülüğün oluşturduğu sıkıntıdan kurtarır. İnsanı manevi bakımdan arındırır. İnanma; sonlu ve ölümlü var oluşu, sonsuz ve ölümsüz bir manevi varlığa dayandırma ihtiyacı içinde olan insana bir çıkış yolu sunar.

Parçada, dinin amacıyla ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılır?

A) İnsanın sosyal, ruhsal ve bilişsel yapısını sorgular.

B) İnsanların dünyadaki var oluşlarını anlamlandırmaya çalışır.

C) İnsanlara erdemli yaşamayı öğretir.

D) İbadet biçimlerini öğretir.

E) İnsanlar arası ilişkileri düzenler.

NİTELİK Yayıncılık

1. A 2. E 3. C 4. B 5. A 6. B 7. E 8. D 9. C 10. A 11. B

TT 1 Siyaset Felsefesi

1. Ahlak kural ve ilkeleri, insanların birbirleriyle olan ilişkilerini kalıcı ve sağlıklı yürütebilmeleri için yeterli değildir. Çünkü ahlak kurallarının yaptırım gücü zayıftır. Örneğin hırsızlık yapan birini sadece kınayıp, ayıplayabiliriz. Eğer onu cezalandıracak bir kurumumuz ve gücümüz yoksa bu kınamanın fazla işe yaramayacağı da açıktır. O halde, toplumsal karmaşa veya düzensizlik yaratarak insan haklarını tehlikeye düşüren bu kişileri, bu niyet ve eylemlerinden caydıracak güce sahip olan bir kuruma ihtiyaç vardır. Yaptırım gücüne sahip olan bu kurum devlettir.

Devletin oluşumu için, aşağıdakilerden hangisi gerekçe gösterilmiştir?

A) İdeal bir toplum düzeni aranması

B) Baskıcı bir idare yapısına ihtiyaç duyulması

C) Zorlayıcı bir düzen koruyucuya ihtiyaç duyulması

D) Eğitim ve bilginin hakim olduğu bir düzen oluşturulmaya çalışılması

E) Toplumsal eşitliğin sağlanmak istenmesi

2. Ütopya gerçekte var olmayan ama gelecekte olabileceği düşünülen devlet ve toplum tasarımıdır.

Aşağıdakilerden hangisi bir ütopya <u>olamaz</u>?

A) Devletin başında, filozof olan bir hükümdar bulunması

B) Devletin bir adada bulunması ve dış dünya ile bağlantısının olmaması

C) İnsanların tüm zamanlarını bilim ve sanatla uğraşarak geçirmesi

D) Ailenin ortadan kalkması ve tüm çocuklar tüp bebekle dünyaya gelmesi.

E) Devletteki tüm bireylerin hukuk karşısında eşit kabul edilmesi.

3. Devlet otoritesinin herkes için belirlediği kurallar sistemine, hukuk adı verilir. Bu kurallar sisteminin önemli özelliği, egemen güç olan otorite, yani devlet tarafından konulmuş olmasıdır. Acaba bu kurallar, yalnızca onları koyan güç, egemen olduğu için mi hukuk olarak ortaya çıkar?.

Parçada, hukukun hangi yönü sorgulanmaktadır?

A) Alanı ve işlevselliği

B) Sürekliliği ve güncelliği

C) Akıl ve mantık ilkelerine uygunluğu

D) Değişiminin niteliği

E) Meşrutiyeti ve geçerliliği

4. Demokrasi istemi, içeriği belirsiz olduğundan ve yöneticiler tarafından yapay kötü niyetli biçimde kullanılma riski taşıdığından, tehlikeli bir tiranlık potansiyeline dönüşebilir. "Halk ne istiyorsa, o doğrudur." anlayışından yola çıkarak güçler ayrılığı ilkesini reddetmek, yönetim güçlerinin tümünü bir grup ya da kurala teslim etmek anlamına da gelir.

Parçada, yönetimde aşağıdakilerden hangisinin tehlikesine işaret edilmektedir?

A) Dini kuralların etkisinin artmasının

B) Toplumsal sözleşmenin hayatın her alanında yanlış kullanılmasının

C) Geleneksel yönetimin uygulamalarda olduğu gibi sürdürülmesinin

D) Halk egemenliğinin gerçek amacından saptırabileceğinin

E) Güçler ayrılığı ilkesine uygulamada bağlanmanın

5. Hukuk sisteminin uygulama şekli ve bunlarla ilgili teorilerini, hukuk bilimleri ele almaktadır. Fakat hukuk bilimleri hiçbir zaman hukukun dayandığı varlık temeline dayanarak kural ve yasa koyma yetkisini kendisinde bulan devletin varlık temelini, var olan eylem ve yapıp etmelerini ele almamaktadır. Bu problemlerin varlık niteliklerini ele alan felsefe disiplini, siyaset felsefesidir.

Parçaya göre, aşağıdakilerden hangisi siyaset felsefesinin konusuna girer?

A) Devletler arası savaşlar

B) Toplumun kültürü

C) Hukukun uygulanmasındaki sorunlar

D) Hukukun özü ve anlamına ilişkin görüşler

E) Hukukun gelişiminde katkıda bulunan faktörler

6. Birey neyi seçerse seçsin, dışarıdan zorla müdahale yok ise, birey özgürdür. İnsanın vicdan, düşünce ve inanç özgürlüğü, ifade özgürlüğü gibi bir çok özgürlüğü vardır ama özgürlükte tek koşul vardır; o da bir başkasının özgürlüğünü kısıtlamamak.

Kişinin görüşü, aşağıdakilerden hangisine uymaktadır?

A) Sosyalizm

B) Liberalizm

C) Nihilizm

D) Ütopya

E) Teokrasi

NİTELİK Yayıncılık

7. • Holbach'a göre, din kaynağını toplumsal düzenin bozukluğunda ve insanoğlunun sefaletinde bulur. Din yardımıyla insanoğlu aptalca korkularından kurtulur, yersiz vicdan azaplarından sıyrılır ve kendisi için değerli olan "öbür dünya" hayalinden tad almaya çalışır.
• Hume'a göre, dinin kaynağı korku ve umuttur. İnsanın doğa olayları karşısında yaşadığı korkular, umutlar, sarsıntı ve mutluluklar onda "yüksek varlıklar" tasarımını yaratmış ve onu bunlara tapınmaya götürmüştür.

Holbach ve Hume'un din anlayışının ortak yanı nedir?

A) İnsanın özüne, din inancını uygun görmemeleri
B) Tanrı inancını ve ahlaki değerleri reddetmeleri
C) Dinin, insanın günlük hayatını kolaylaştırması
D) Dinin kaynağının insanların psikolojik yapısında ve özelliklerinden görmeleri
E) Toplumsal koşulları inancın kaynağı olarak görmeleri

8. İonyalı Anaxagoras, Yunanlılarca Tanrı olarak kabul edilen güneşin bir ateş yığını olduğunu söylediği için ölüme mahkum edilmiştir. Ancak yakın dostu Perikles'in araya girmesiyle ölüm cezası, sürgüne çevrilmiştir.

İnsanın yaşamına yön veren değer ve ölçülere körü körüne inanmayıp bunları akılla bulmak istediği için Sokrates, gençleri baştan çıkarmak ve Atina'ya yeni ,tanrılar getirmeye kalkışmakla suçlanmış ve ölüme mahkum edilmiştir.

Parçaya göre, düşünürlerin yazgılarını belirleyen temel neden aşağıdakilerden hangisidir?

A) Var olan gerçeklerden çok kendi doğrularına inanıp ona göre davranmaları
B) Yaşadıkları toplumların değerlerini beğenmemeleri
C) İnatçı ve kavgacı bir kişiliğe sahip olmaları
D) Var olan her şeye karşı sorgulayıcı ve eleştirici bir tutumla yaklaşmaları
E) Kendilerini yöneticiler ve diğer halktan daha bilgili ve farklı görmeleri

9. Hobbes'e göre, hukuk ve ahlak gibi din de devlete bağlıdır. Dinler, doğanın hesap edilemeyen güçleri karşısında duyulan korkudan (çok tanrıcılık), en yüksek neden üzerindeki düşünmeden (tek tanrıcılık) doğmuştur. Çok çeşitli olan bu dinlerin her birine göre, kendi inancı doğru; diğerleri yanlış ve boştur. Ancak hangi inancın doğru ya da yanlış olduğunu dinlerin inanç sistemi değil; insanın bağlı olduğu devlet otoritesi belirler. Çünkü din belli anlamını ancak devlette kazanır.

Hobbes'e ait olan bu görüşün, aşağıdaki yargılardan hangisini dile getirdiği söylenebilir?

A) Dinlerin inanç sistemlerinin sağlamlığını, bilimin sonuçlarına uygun olması belirler
B) Din, devlet tarafından geçerli sayılan bir inançtır.
C) Din de diğer kurum ve kurallar gibi, yöneticilerin oluşturduğu yapay kurallar toplamıdır.
D) Tanrı gerçeğine ulaşmak olanaksız olduğundan, din ile ilgili bilgiye de sahip olunamaz.
E) Dini düşüncelerin ne kadar değerli olduğunu insanlara verdiği mistik yarar belirler.

10. "Tanrı var mıdır?" sorusuna Descartes, "Tanrı kavramı algıladığımız nesnelerden bize gelmiş olamaz, çünkü bunların hiç biri sonsuz yetkin değildir. Bu düşünceyi biz kendimiz kendiliğimizden de yaratmış olamayız. Çünkü biz eksik ve sınırlı bir varlığız. Geriye ancak şu kalır; Tanrı düşüncesini ruhumuza kendisi de sonsuz olan bir varlık, yani Tanrı yerleştirmiştir." yanıtı verir.

Descartes bu yanıtıyla, aşağıdakilerden hangisini vurgulamıştır?

A) Evrende hiçbir şey yoktan varolmamıştır. Her şey mekanik bir nedenselliğe dayalıdır.
B) İnsan kendisindeki sınırlılıktan hareket ederek; "sonsuz varlığa", Tanrı düşüncesine varabilir.
C) Tanrının varlığı ve yokluğu bilinemez.
D) Tanrı evrendeki her şeye kendi özelliklerini vermiştir.
E) Dinin insana sağladığı pratik yararı üzerinde durmuştur.

11. Din ya da otoritelerce ileri sürülen düşünce ve ilkeleri kanıt aramaksızın, incelemeksizin ve eleştirmeksizin "bilgi" sayan felsefe anlayışı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Agnostisizm B) Teizm C) Dogmatizm D) Deizm E) Plüralizm

NİTELİK Yayıncılık

1. B 2. C 3. C 4. C 5. A 6. A 7. D 8. D 9. B 10. B 11. C

TT 4 Din Felsefesi

1. • Teizm, bütün varlıkların yaratıcı olan bir Tanrı'nın var olduğuna inanmadır.
• Deizm, Tanrı'nın yaratıcı olma özelliğine ağırlık verir. "Dünyadan aşkın bir Tanrı vardır" der.

Deizmi Teizimden ayıran en önemli özellik, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Deizm, Tanrı'yı ilk varlık olarak görmüştür.
B) Deizm, Tanrı ve doğayı bir ve aynı şey olarak görmüştür.
C) Deizm, Tanrı'yı duyulara dayanarak açıklamak istemiştir.
D) Deizm, Tanrı'yı akla dayanarak açıklamıştır.
E) Deizm Tanrı'yı ezeli ve edebi bir varlık olarak görmüştür.

2. – Evrende ki kusursuz düzen ancak kusursuz düzen vericinin eseri olabilir.
– Evren bir ilk nedene dayanır.
– Var olma kavramı, var olma özelliğini zorunlu olarak içerir.

Yukarıda sıralanan özellikler, aşağıdakilerden hangisinin varlığını kanıtlamaya yöneliktir?

A) Ahlakın B) Dünyanın C) Doğrunun D) Evrenin E) Tanrının

3. Din, kültür, sanat, siyaset, tarih, toplum gibi şeyler, duyularla algıladığımız bitki, hayvan, insan fiziksel nesneler veya gök cisimlerinden daha az gerçek değillerdir. Gerçeklik bütün bunların toplamıdır ve akla karşılık gelir. Akıl ve gerçek birbirlerinden ayrı düşünülmeyecek şeylerdir.

Hegel'in bu parçadaki görüşlerini özetleyen yargı, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Her türlü varlık Tanrı'nın zihinsel tasarımının sonucudur.
B) Duyusal olarak kavranabilenler gerçektir.
C) Gerçeklik akla bağlı olarak oluşan soyut ve somut her şeydir.
D) Düşünsel tasarımlar, fiziksel dünya ile ilişkili olamaz.
E) Varlıkların oluşumunda en önemli etken sezgidir.

4. "Yanlış olduğunu bile bile inanıyorum." görüşü, skolastik dönemi simgeler.

Aşağıdakilerden hangisi, bu dönem için geçerli bir tez değildir?

A) Felsefi bilgiler, dinin bildiklerine aykırı olamaz.
B) Felsefe her alanda yeni bilgiler elde edebilir.
C) Felsefe, dine hizmet etmelidir.
D) Felsefe, inancın akla uygun olduğunu ispat etmelidir.
E) En doğru bilgiler, Tanrı'nın kitabındaki bilgilerdir.

5. Bir Hristiyan kendi dininin kurallarına uygun olduğu gibi inanır ve bunları felsefeyle kanıtlamaya çalışmaz. Çünkü varlığı ve bilgiyi temellendirmeye dayanan din ile felsefe birbirleriyle çelişir.

Parçaya göre, aşağıdakilerden hangisi dinsel bilgide bulunmayıp, felsefi bilgide bulunan bir niteliktir?

A) Kendi kendini eleştirme yoluyla sorgulayıcı olma
B) Sistematik nitelikte olma
C) Dogmatik nitelikte olma
D) Vahiylere dayalı olma
E) Kesin ve evrensel doğruluk iddiasına dayanma

6. İnsanın çevresinde ve kendisinde olup bitenleri açıklama çabası, bilimle ortaya çıkmış değildir. Bilimden önce mitoloji ve din gibi bilgi ve etkinlik alanlarının bu çabaya aracılık ettiklerini görürüz. Ne var ki, mitoloji de din de, bu dünyayı açıklarken doğa üstü, doğa dışı ve gizemli güçlerden yola çıkıyorlardı. Bilimin ortaya çıkmasıyla, açıklama modeli kökünden değişti ve söz konusu güçler yerlerini olgular arasındaki neden sonuç ilişkisine bıraktı.

Parçaya göre, aşağıdakilerden hangisi bilim için ayırıcı bir özelliktir?

A) Merak ve araştırma duygusu
B) Varoları varolanla açıklama
C) Doğayı ve evreni anlama isteği
D) Tanrı'ya ulaşma çabası
E) Güvence altında olma isteği

NİTELİK Yayıncılık

7. Tanrı her şeyin nedeni olduğu gibi, ahlakın da nedenidir. Çünkü Tanrı olmasaydı hiçbir şey olmazdı. Tanrı sadece inancı belirlemekle kalmaz, insanlara kendi yaşamlarında ve birbirleriyle ilişkilerinde uyuyacakları ahlaki kuralları da gösterir.

Parçada savunulan görüş, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahlak için eylem, din için inanmak önemlidir.
B) Din ahlaktan çok önce var olduğundan daha önemlidir.
C) Dinler tüm insanlar için geçerli evrensel bir ahlak yasası sunar.
D) Tanrı evreni yaratmış ve kendi haline bırakmıştır.
E) Evren ve Tanrı aynı şeydir.

8. Bir inançlar sistemi olan dini incelerken belli bir dinin temel inançlarını hareket noktası olarak almak felsefeye değil, teolojiye özgü bir tutumdur. Öyleyse felsefenin dine özgü temellendirmesinde herhangi bir inançtan ya da inanç sisteminden yola çıkması söz konusu olamaz. Çünkü felsefe, her türlü tapınmadan, her türlü sınırdan bağımsız olarak elimizdeki tüm güçle dünyayı açıklamakta kullandığımız insan aklından başka bir şey değildir. Filozof için Tanrı, dünyayı anlaşılır kılmak için kullanılan akla dayalı, açıklayıcı bir ilkedir.

Parçaya göre, dinin felsefi temellendirilmesinin en önemli özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tanrının varlığını, doğayı temel alarak açıklamaya çalışması
B) Tanrının varlığının bilinemeyeceğini savunması
C) İman ve ibadet kavramlarına önem ve öncelik vermesi
D) Dini akıl ilkelerine dayanarak açıklaması
E) Dini vicdan ve iman temelinde açıklaması

9. İnsanın kendi varlığına dair apaçık bir algıya sahip olduğu kanaatimce tartışma bile götürmez. Eğer bir insan kendi varlığından kuşku duyuyorsa, bırakın ona bir acı veya açlık ulaşıncaya kadar bir şey olamamanın mutluluğunu yaşasın. Kanımca bu kuşku; aksine bir kimsenin gerçekten varolduğunu temin eder.

J. Locke, aşağıdaki görüşlerden hangisine ulaşır?

A) İnsan Tanrı gibi ezeli ve muktedir bir varlığı meydana getiremeyeceğini bilir.
B) İnsan Tanrı'nın varlığını ya da yokluğunu bilemez
C) Yokluk insanın birçok şeyi öğrenmesini engeller.
D) İnsan her şeyden ve kendisinden şüphe duymalıdır.
E) Tanrı'yı bilme gücüne kesinlikle sahibiz.

10. Mitoloji ile din arasında önemli bir ayrım var. Örneğin Yunan mitolojisinde, eğer yıldızların gökyüzüne asılı olduğuna inanmazsanız cehenneme gidersiniz diye bir baskı yoktur. İnsan, ölüm sonrası bir tehdit beklemez. Oysa dinde böyle bir zorunluluk vardır. Dinde söylenenlerden kuşkulanmak, insanın varlığını önce bu dünyada tehlikeye atar.

Paragrafa göre, aşağıdaki düşüncelerden hangisine ulaşılamaz?

A) Mitoloji ve dinin konulara yaklaşımları birbirinden farklıdır.
B) Mitolojide ölümden sonra için, görüş verilmemiştir.
C) Din yapısı gereği şüpheye yer vermez.
D) Mitolojik düşünce dine göre daha ılımlıdır.
E) Dinde kesin yargı ve kalıplar yoktur.

11. Eski Yunan filozofları, toplumlarının politeist (çok tanrıcı) olan dinini benimsemişler ve felsefelerinde de bu dini görüşü ifade eden mitolojileri kullanmışlardır.

Bu bilgilere dayanarak, aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılabilir?

A) Bir toplumun din, ahlak ve hukuk sistemini o toplumun filozofları belirler.
B) Her din kendine özgü bir düşünme sistemine sahiptir.
C) Bir toplumun din, ahlak ve hukuk sistemleri o toplumdaki düşünen fertleri etkiler.
D) Bir toplumdaki filozoflar o toplumun sosyal yapısını etkiler.
E) Toplum, dil, din, örf-adet, ahlak, hukuk ve ekonomi gibi sosyal kurumlardan oluşan bir kültür varlığıdır.

12. Filozoflar inançsız değildir, ancak akla ve mantığa sığmayan dogmaları eleştirdikleri için, afaroz edilmiş dinden çıkarılmışlardır. İnsan eliyle yapılan bu çıkarma işlemi gerçek ve akla mantığa uyan din ile bağdaşmaz, filozoflarda dinsiz olmazlar.

Paragrafa göre, aşağıdakilerden hangisi, eleştirilmektedir?

A) Bütünn filozoflar dinsizdir.
B) Hiçbir filozof dindar değildir.
C) Hiçbir filozof ateist değildir.
D) Bazı filozoflar dinsizdir.
E) Kimi filozof ateisttir.

NİTELİK Yayıncılık

1. D 2. E 3. A 4. A 5. E 6. B 7. C 8. D 9. E 10. E 11. C 12. A

TT 3 Din Felsefesi

1. Dinde "Bu acaba böyle midir?" diye bir soru sorulmaz. Çünkü dinde hemen her şeyin yanıtı verilmiştir. İnanan kişiden beklenen, bunlara şüphe etmeden, soru sormadan inanması, kabul etmesidir. Oysa felsefe her konuda sorulabilecek her soruyu sormaya, bunlara akla ve mantığa dayanarak verilebilecek her türlü yanıtı vermeye çalışır.

Parçaya göre, aşağıdakilerden hangisi dinsel bilgide bulunmayıp, felsefede bulunan bir niteliktir?

A) Dogmatik nitelikte olma
B) Kendi kendini eleştirme yoluyla, hiçbir bilimin, sormadığı soruları sorma
C) Kesin ve evrensel doğruluk iddiasına dayanma
D) Mutlak gerçekliği ve bu gerçeklik karşısında insanın ve evrenin durumunu belirleme
E) Evrenin kökeni, kuruluşu üzerinde metafizik hipotezlere sahip olma.

2. Hegel "En halis (katışıksız-saf) din, dünya işlerine hiç bir şekilde karışmayan dindir." demektedir.

Hegel bu ifadesiyle aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

A) Özgürlük düşüncesini
B) Eşitlik düşüncesini
C) Laiklik düşüncesini
D) Adalet düşüncesini
E) Evrenin oluşumunu

3. Dine felsefi yaklaşım, her şeyden önce, din gerçeğini kabul eden ve anlamlandırmaya çalışan bir yaklaşımdır. Bir tanrı inancına dayanan dini, inancı değil de aklı kullanarak açıklamak ve temellendirmektir. Zira, dinin kendi içinde kalınarak dini anlamlandırmak ve temellendirmek pek kolay olmaz. Dini, dinin temel kavramlarını ve inançları değerlendirmek, anlamlandırmak, temellendirmek, onun dışından bakmak ve din gerçeğine, eleştirel bir gözle objektif olarak yaklaşmakla olur. Bunu ise ancak din felsefesi yapar.

Parçaya göre, aşağıdakilerden hangisi din felsefesinin işlevlerinden değildir?

A) Dini aklı temel alarak yorumlamak
B) Belirli bir dinin incelenmesini ve savunuculuğunu yapmamak
C) Dinin değerlerini öznel olarak yorumlamak
D) Dinin kavramlarını objektif olarak yorumlamak
E) Dini değerlerden bağımsız olarak yorumlamak

4. "Bir mükemmellik fikri düşünüyorum. Bu fikir benim sonlu ve sınırlı deneyimlerimden gelmiş olamaz. Bu fikir benim aklıma tabiat üstü bir kuvvet tarafından eklenmiştir. O halde tabiat üstü bir kuvvet vardır."

Descartes'in bu düşüncesinden hareketle, aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılabilir?

A) Evrende her şey kendiliğinden var olmuştur.
B) İnsanı mutlak bilgiye ulaştıran tek araç deneydir.
C) İnsan aklı doğuştan mutlak varlığın bilgisiyle gelir.
D) İnsan, evrenden hareketle Tanrı fikrine varmıştır.
E) İnsan, akıl yoluyla mutlak bilgiye ulaşabilir.

5. Kelamcılar islam dininin inanç esaslarının doğruluğunu akıl yoluyla ispatlamaya çalışırlar.

Kelamcılar aşağıdakilerden hangisini kullanırlar?

A) Temellendirmeyi
B) Soyutlamayı
C) Nesnelleştirmeyi
D) Somutlaştırmayı
E) Gerçekleştirmeyi

6. Din felsefesinde ateizm, her şeyi evrene dayanarak açıklayan, dolayısıyla Tanrı'nın yada doğa üstü bir gücün varlığını yadsıyan bir öğretidir. Bu anlamda ateizm Tanrıya, ruha ya da ölümden sonraki hayata inanmamakla kalmaz, onların yokluğunu da kanıtlamaya çalışır.

"Ateizm" **hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?**

A) Tanrı inançsızlığını ve dinlere karşı olmayı ifade eder
B) Her şeyin özünü maddeye bağlandıklarından Tanrı'nın varlığını kabul etmezler.
C) Tanrı ile doğayı bir tutarlar.
D) Tanrı'nın varlığını değişik yollarla kanıtlamaya çalışırlar.
E) Tanrı'nın evrenin her yanını yayılan bir varlık olduğunu bu yüzden de bilinemeyeceğini savunurlar.

NİTELİK Yayıncılık

7. Varoluşçu filozof Sartre'a göre, "Özgürlük, eylemlerimizden sorumlu olmamızla olanaklıdır. Tanrı'nın varlığını kabul etmek sorumluluktan dolayısıyla özgürlükten vazgeçmek demektir." Başka bir varoluşçu filozof Gabriel Marcel'e göre, Tanrı'nın varlığına inanmak özgürlüğümüzü kısıtlamaz, aksine artırır.

Aynı akımın iki temsilcinin görüşlerindeki farklılık, aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

A) Tanrı'nın varlığına ilişkin görüşlerine
B) Tanrı'nın niteliğine ilişkin görüşlerine
C) Tanrı-insan ilişkilerinin içeriğine
D) İnsanın görev ve sorumluluk anlayışına
E) Özgürlüğü ahlaksal bir sorun olarak görmelerine

8. "Mistisizm, Tanrı'nın sezgi yoluyla kavranabileceğini savunur. Bu anlayışa göre kişi, her türlü aracıyı ortadan kaldırarak Tanrı'yı kendisine özgü bir anlayışla kavrayacaktır."

Bu düşünce, aşağıdakilerden hangisine gerçekleştirmeye yöneliktir?

A) Tüm insanlar için Tanrı'yı en mükemmel varlık haline getirmeye
B) Her şeyi tek bir varlık altında birleştirmeye
C) Her davranışı bir amaca ve hedefe bağlamaya
D) Tanrı'nın varlığını kabul edip ona ulaşma yolunu bireye bırakma
E) Evren ve Tanrı'nın aynı olduğunu göstermeye

9. Dünyanın yuvarlak olduğu inancıyla bir öte dünyanın olduğu inancını karşılaştıralım. Birinci inancın hem doğru, hem de emprik delillerle desteklendiğini düşünürüz. Zaten onun bilgiyi meydana getirdiğinin kabul edilmesinin nedeni budur. Buna karşılık bir öte dünyanın var olduğuna inanç bu tür bir delille desteklenmemektedir. Böylece o bilginin değil imanın bir örneğidir.

Parçada söz edilen düşünceyi, aşağıdakilerden hangisi en iyi özetler?

A) Tanrının var olduğu bilgisi, insanda doğuştan vardır.
B) Tanrının varlığı ya da yokluğu konusunda yorum yapılamaz.
C) Din de emprik delillerden çok inanmak önemlidir.
D) Din, bilim ve felsefe uyumlu birer etkinliktir.
E) Din, bilim ve felsefenin başlangıç noktasıdır.

10. İnsan, Tanrı'nın varlığını ya da yokluğunu tam olarak bilmiyorsa, onun tavrı rulet masasında akıllı bir kumarbazın tavrı gibi olmalıdır. Kumarbaz burada yapılması gereken en akıllıca işin, kaybı olabildiğince az tutarak, olabildiğince çok kazanmak olduğunu düşünür. Aynı tavrı Tanrı'nın varoluşu konusunda da izlersek, az bir kayıp en yüksek kâr ancak Tanrı'ya inanmakla gerçekleşir.

Düşünürün temel aldığı görüş, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Evren ve Tanrı bir ve aynı şeydir.
B) Ya varsa diye de olsa, Tanrı'ya inanmak kazançlı olabilir.
C) Tanrı'nın varlığı ve yokluğu hiçbir şey değiştirmez.
D) Tanrı'yı insanlar korkularıyla yaratmışlardır.
E) Tanrı'nın var olmadığını düşünmek insanı mutsuz eder.

11. Evrenin bir yaratıcısı, bir nedenin olduğu ispat etmek için ileri sürülen kanıtlar fizikidir. Metafizik ilkeleri filozoflar açıklayamaz. Filozofların kullandığı nedensellik ilkesi yanlıştır. Felsefi açıklamalarla kesin bilgiye ulaşılması da olanaksızdır. Çünkü, maddenin başsız sonsuz olduğu düşünülemez. Düşünülse bile dinin doğrularıyla bağdaşmaz.

Gazali, aşağıdakilerden hangisini dile getirmektedir?

A) Dinin örneklerinin akla dayanarak açıklanmasını
B) Felsefenin yöntemleriyle dinin önermelerinin açıklanmayacağını
C) Tanrı'nın varlığının dinle bile ispatlanmayacağını
D) Düşünürlerle din adamlarının aynı doğruyu açıklamaya çalıştıklarını
E) Fiziksel olaylarda bile metafiziğin etkili olduğunu

12. Ahlâk, bize adam öldürmenin kötü olduğunu öğretir. İnanç ise hem böyle bir fikrin kötülüğünden, hem de hayatın kutsallığından söz eder. Dolayısıyla kişinin hayatında, adam öldürmenin kötü olması fikriyle hayatın kutsal olduğuna inanma fikri birleşir. Yani dindar, karşılaştığı herhangi bir olayı bir de Tanrı'nın varlığı açısından yorumlar ve kendi hayatında "kötü"ye "günah", "iyi"ye de "sevap" ekler.

Parçada anlatılanları, aşağıdakilerden hangisi en iyi özetler?

A) Ahlak ve din birbirinden bağımsız olanlardır.
B) Ahlak ve dinin kaynakları aynıdır.
C) Din ve ahlak kuralları insan davranışlarını etkiler.
D) Ahlak, insanın aklıyla ilgilidir.
E) Din de ahlak da inanca dayanır.

NİTELİK Yayınevi

1. A 2. B 3. C 4. D 5. E 6. E 7. A 8. D 9. C 10. B 11. B 12. C

1. Eğer Tanrı, insanı kaderiyle yaratıyor ve kader insan yaşamının her alanında belirleyici oluyorsa, o zaman insan özgür değildir. Özgür olmayan insanı ise, eylemlerinden sorumlu tutmak anlamsızdır. Oysa, insan amaçlarını gerçekleştirmeye çalışan özgür bir varlıktır ve belirlenmemiştir.

Sartre'nın bu yaklaşımında temel aldığı görüş, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tanrı evrenle bir ve aynı şeydir.
B) Tanrı evreni yaratmış daha sonra müdahale etmemiştir.
C) Tanrı insanları yazgılarıyla başbaşa bırakmıştır.
D) Özgürlükleri yazgıyla kısıtlayan Tanrı fikri reddedilmelidir.
E) Tanrı her şeyin mutlak hakimidir ve her şeyle ilişki halindedir.

2. İnanca dayalı bir olan dini kendi içinde anlamlandırmak, temellendirmek kolay değildir. Dinin temel kavram ve inançlarını değerlendirmek, anlamlandırmak; temellendirmek ancak ona dıştan, akılla, nesnel, genel ve eleştirel bakmakla olanaklı olur. Bunu ancak felsefe yapılabilir. Din felsefesinin de ortaya çıkış nedeni budur.

Parçaya göre, aşağıdakilerden hangisi din felsefesinin özelliklerinden biri <u>değildir</u>?

A) Dine objektif bir şekilde yaklaşılması
B) Dinin akıl ilkeleriyle temellendirilmesi
C) Dine birleştirici ve bütünleştirici yaklaşılması
D) Dine sorgulayıcı yaklaşılması
E) Düşünürün kendi inançlarıyla dini açıklaması

3. "Var olan her şeyde tanrısal bir gizem olduğunu söylemek istiyorum. Ayçiçeğinin ve gelinciliğin böyle parıldadığını görebiliriz. Bir kelebeğin havalanışında, bir balığın yüzüşünde bu sınırsız gizemi biraz daha yakalarız. Ancak Tanrı'ya en yaklaştığımız yer kendi ruhumuzdur. Bu büyük yaşam sırrıyla ancak ruhumuzda birleşebiliriz. Evet, kimi zaman bu tanrısal gizemin kendimiz olduğunu hissederiz."

Bu parçadan, aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Tanrısal gizemin varlığı, insanın varlığını belirler.
B) İnsanın kendisine dönmesi Tanrıyı bulmasını sağlar.
C) Tanrısal güç insanın davranışlarını belirler.
D) Her insan Tanrı'ya ulaşamaz.
E) Evrenin amacı Tanrı'ya varmaktır.

4. Bazı düşünürler Tanrı'nın varlığını çeşitli yollarla kanıtlamaya çalışmışlardır. Bunlardan biri de filozof Anselmus'tur. O, "yetkin varlık (mükemmel varlık) kavramından yola çıkar. Tanrı kavramı yetkin olmayı gerektirir. Yetkin olmamak Tanrı kavramı için eksik bir tanımdır. Varolmak yükleminden yoksun olan bir varlık, yetkin varlık olmaktan çıkar, eksik bir varlık olması gerekir.

Aşağıdakilerden hangisi, Anselmus'un Tanrı kanıtıdır?

A) Ontolojik kanıt
B) Ereklilik kanıtı
C) Düzenlilik kanıtı
D) Etik kanıt
E) Kosmolojik kanıtı

5. Hume, ruhun ölümsüzlüğünü ya da Tanrı'nın varlığına yönelik her türlü ispat girişimini reddetmiştir. Bu onun bunları olanaksız saydığı anlamına gelmez; ama dini inancın insan aklıyla kanıtlanabileceğini sanmak rasyonalist bir saçmalıktır. Hume, Hristiyan da değildi, ikna olmuş bir ateist de.

Hume'un Tanrı anlayışı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Panteizm
B) Ateizm
C) Deizm
D) Pluralizm
E) Agnostisizm

6. Felsefenin din bilimine dönüştüğü Skolastik dönemden sonra, felsefede yeniden doğuş edebiyatın geniş kanatları altında gerçekleşmiştir. 16. yy hümanistleri yalnız klasik edebiyatın temellerini atan kimseler olarak kalmamışlar, modern felsefenin de kurucuları olmuşlardır. 16. yy da ortaya çıkan bu büyük düşünce aydınlığı 17. yüzyılın büyük edebiyatlarından ve büyük felsefe dizgelerinden geçerek 18.yy aydınlanmacılığına, yine felsefe ile edebiyatı bütünleştiren aydınlanmacı eğilimlere kavuşacaktır.

Bu parçada Rönesans felsefesi ile ilgili;

I. Skolastik dönemin sona ermesiyle ortaya çıktığı
II. Yazın sanatı ile çok sıkı ilişkiye girdiği
III. Aydınlanma felsefesine temeli oluşturduğu
IV. Dönemin sosyo-kültürel koşullarından bağımsız oluştuğu
V. Skolastik dönem felsefenin özelliklerini taşıdığı

görüşlerden hangilerine <u>ulaşılamaz</u>?

A) I ve II
B) IV ve V
C) III ve IV
D) I ve V
E) II ve IV

NİTELİK Yayınevi

6. Sanatçı eserlerini ortaya koyarken herhangi bir çıkar peşinde değildir. Sadece duygularıyla hareket eder. İzleyen için de yapan için de estetik haz önemlidir. Zanaatçı ise, yarar sağlayacağına inanmadığı bir etkinlikte bulunmaz. Tıpkı sanatçı gibi özgün tasarımlar yapabilir, ama bu eseri standart boyutlarda ve ihtiyacı karşılamak amacıyla aletli üretimle gerçekleştirir.

Barçaya göre, zanaatçıyı sanatçıdan ayıran yön aşağıdakilerden hangisidir?

A) Faydayı amaçlaması
B) Aletli üretimde bulunması
C) Özgün tasarım ürünü olması
D) El becerisine dayalı olması
E) Alet kullanılarak yapılması

7. Kar tanelerine büyüteç altında bakıldığında, her birinin farklı biçimli ve çok güzel olduğu görülür. Bu güzelliği taşıyan kar taneleri sanat eseri sayılamaz.

Bir nesnenin sanat eseri olabilmesi için gerekli koşul aşağıdakilerden hangisidir?

A) Güzel olarak nitelendirilebilmesi
B) İnsanın yaratıcı etkinliğinin ürünü olması
C) Tek olması
D) Çeşitli malzemelerden üretilmesi
E) Pratik kullanım değerinin olmaması

8. Güzellik değeri ve onun bize verdiği duygular, hem doğada hem de sanat eserinde varolan şeylerdir. Sanat felsefesi de doğadaki güzeli değil sadece sanattaki güzeli ele alır ve sanat eserleriyle ilgili olarak ortaya çıkan kavramların analiziyle ulaşılır. Buna karşılık estetik, güzeli bütün alanlarda ele alır.

Parçada vurgulanan düşünce, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Doğada ki güzellikle sanat felsefesi ilgilenir.
B) Asıl güzellik estetiktedir.
C) Estetik ile sanat felsefesi birbirinden farklıdır.
D) Sanat felsefesinin alanı estetikten geniştir.
E) Güzellik izleyiciden bağımsızdır.

9. Stoacıların dediği gibi erdem tek başına mutluluk vermez, mutluluk erdemin verdiği hazdadır. En büyük erdem, ruh dinginliğidir. Vücut yalnızca şimdiki kötülüklerden acı çeker; ruh ise geçmiş ve gelecektekilerden. Ruhun dinginliği, huzursuzluktan ve acıdan kurtulmadadır. Bu ancak bilgiyle elde edilir. Bilgi, insanı ölçüsüz istekler ve onların doğuracağı acılardan özgür kılar. Buna ulaşmayı istemek için vakit erken ya da geç değildir. "An"ın kıymeti burdadır.

Parçadan, aşağıdaki düşüncelerden hangisine ulaşılamaz?

A) Erdem mutluluğun tek kaynağıdır.
B) İnsanın bilgisinin artması onu mutlu eder.
C) Bilgi arttıkça insan özgür kaldığından ruhu dinginleşir.
D) Erdemli eylemler ruhu acıdan ve huzursuzluktan korur.
E) İnsanlar "anı", erdem ve bilgiyle yaşamalıdır.

10. Sanatın insana birçok katkısı vardır. Yaratıcılığını geliştirir, yetenekleri geliştirir, doğal olanı da ifade eder. Ayrıca dünyada sadece maddi hazların peşinde düşen insanlar zamanla zevkin kölesi olarak küçülürler. Oysa sanatla ilgilenen insanın zamanla ruhu olgunlaşır, gelişir.

Parçada, sanatın hangi yönü üzerinde durulmuştur?

A) Sanat tarihini ortaya koyması
B) Güzellik yargılarına temel oluşturması
C) İzleyici ve sanatçının gelişmesini sağlaması
D) Hayal gücü ve yaratıcılığı geliştirmesi
E) Doğal olanı ifade etmesi

11. Kant'a göre güzel, hoş ve yararlı olandan ayrı bir kavramdır. Çünkü yararlı olan istenilir bir şeydir ve herkesin çıkarı farklıdır. Ancak güzel kavramı istenilir olan değil, görünebilir olandır. Her türlü yarar ve çıkardan uzak görsel bir algıdır. Tıpkı akıl nimetinin bütün insanlarda eşit dağıtılması gibi güzellik kavramı da insanlarda aynı duygulanımı çağrıştıran etkiye sahiptir.

Kant'ın savunduğu düşünce, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Güzellik kişiden kişiye değişen bir kavramdır.
B) Güzellik algılayana bağlıdır.
C) Güzellik görünürde faydalı olandır.
D) Ortak estetik değer yargıları vardır.
E) Ortak estetik değer yargılarına ulaşılamaz.

NİTELİK Yayıncılık

1. D 2. D 3. A 4. B 5. A 6. A 7. B 8. C 9. A 10. C 11. D

TT 1 Din Felsefesi

1. "Bütün varlıklar Tanrıdan çıkmış bir kademeleşmedir. Başlangıçta sadece Tanrı vardır. Zorunluluk taşıyan ve gerçek olan Tanrıdan "katışıksız bir ruh" çıkar. Bu katışıksız ruh ilk nedendir. Yani öteki varlıkların ilk nedenidir. Bu nedenden evrenin bütün ruh ve bedeni türer."

İbn,i Sina'nın Tanrı,evren ilişkisi hakkındaki görüşü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Evrendeki her şey Tanrı'nın görüntüsüdür.
B) Tanrı evrenden bağımsızdır.
C) Tanrının evrene ilişkin bir müdahalesi yoktur.
D) Evrendeki her şey Tanrı tarafından yaratılmış ve kendi başına varolmuştur.
E) Tanrı yalnızca evrenin düzenleyicisidir.

2. Panteist anlayışına göre, her şey tanrının kendini açığa vurması veya görüntüsü olduğu için kutsaldır, iyidir ve güzeldir. Bütün varlıklar arasında bir yakınlık ve arkadaşlık vardır. Ahlaksal bakımdan doğru davranış, bütün diğer varlıkları tanrının bir görüntüsü olarak kabul edip onları sevmek, onların yaşama hakkına saygı göstermektir.

Aşağıdakilerden hangisi, panteist anlayışına uygundur?

A) Tanrı evreni yaratmış ve kendi haline bırakmıştır
B) Tanrı evren ikiliği yoktur.
C) Tanrının varlığı ya da yokluğu hakkında yorum yapılmaz.
D) Tanrının varlığını birey kendi yaşantısı içinde fark eder.
E) Evrendeki tek mükemmel varlık tanrıdır.

3. Din, öncelikle Tanrı, sonra da evren, Tanrı evren ilişkisi, insan ve insanın ödevleri hakkında bilgi verir. Dinin amacı, insanın manevi yaşantısına temel olmak, onun bu dünyadaki var oluşunu anlamlandırmaktır. Felsefe, insan ve değerlerini anlamak amacıyla sürdürülen geniş bir araştırma ve bütünleştirici açıklama yapma gayreti olarak tanımlanabilir.

Parçaya göre din ile felsefenin ortak yönü,aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnsanın ve her şeyin var oluşunu Tanrı'ya dayandırma
B) Araştırma alanlarında sınırlı olma
C) Evreni ve insanı bütüncül açıdan ele alma
D) Temelde iman ve kabule dayanma
E) İnsanın iç yaşamını ön plana çıkarıp düzenleme

4. Felsefe için din incelenebilecek konulardan biridir. Çünkü felsefenin konusuna giren bazı sorular dinin de konuları arasında yer alır ve felsefe bunlara cevap verir. "Evren nasıl oluşmuştur? İnsan nereden ve nasıl türemiştir?, insanın varlık amacı nedir? Mutluluğa nasıl erişilir?" gibi. Ancak felsefe bu soruları akla, mantığa ve gerçeğe dayanarak çözmek isterken dinde esas olan inançtır. Bu nedenle din eleştiriye açık değildir.

Parçada, aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Felsefe ve dinin konuları birbirinden farklıdır.
B) Hangi dini inanışta olurlarsa olsunlar, insanlar felsefeyle ilgilenebilirler.
C) Felsefe ve din birbirlerine karşı değildirler.
D) Felsefe sorgulamaya dayanırken, dinde kuşku duymaya yer yoktur.
E) Felsefe ve dinin ilgilendikleri konular aynıdır.

5. İnsana düşen görev, Allah'ın kudretini ve güzelliğini en temiz ve en yüce şekliyle bilmektir. Ne var ki insanda "benlik" denilen zevk ağı insanın Allah ile gireceği bilgi ve sevgi alışverişini engeller. İşte insan, benliğine savaş açmalı onu yenmelidir.

Mevlana'nın bu görüşüne göre, Allah yolunda ilerleyebilmenin temel şartlarından biri, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Irklar arasında ayrıcalık yapmayarak hak yememek
B) Dini kural ve kaidelere uyarak yaşamak
C) Allah'ın mükemmelliğini kabul etmek
D) Ölümden sonrasını düşünerek hareket etmek
E) Her an nefisle hesaplaşarak onu terbiye etmek

6. Skolastik felsefenin belli başlı konuları arasında her şeyden önce Tanrı'nın var oluşu, Tanrı evren ilişkisi, inanç ve akıl, iradeyle zihin, devlet ile kilise arasındaki ilişki, Tanrı'nın mutlak bilgisi ile insan özgürlüğünün nasıl uzlaştırılabileceği sorunu ve nihayet kötülük problemi vardır.

Parçaya dayanarak, skolastik felsefe ile ilgili aşağıdakilerden hangisini ulaşılabilir?

A) Bu dönemde bilimsel düşünce her şeye egemendir.
B) Kuşkuculuğa karşı çıkılmaktadır.
C) Akılcılığa karşı çıkılmaktadır.
D) Felsefenin durgunluk dönemidir.
E) Dine dayalı felsefi bir sistemdir.

NİTELİK Yayıncılık

7. Kant'a göre sanatçının güzeli yaratmasına temel olacak bir takım genel kurallar yoktur. Sanat yapıtı bir dehanın yaratısıdır. Dehaları da genel kurallara bağlamaya olanak yok. Dahinin yaratma gücü doğuştan bir şeydir. Bir güzellik yaratması, sanatçı yaratması, öğrenilir bir şey olamaz.

Kant'ın bu görüşlerinden hareketle sanat ve sanat eseri için, aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Sanat, dahice bir üretim işi ciddiyetindedir.
B) Sanatçı topluma faydalı olacak eserler üretir.
C) Sanat, kurallarla yapılan bir faaliyet değildir.
D) Sanat, hayal gücü ve yaratıcılık gerektirir.
E) Sanatçılık insanda doğuştan gelen bir yetenektir.

8. Kendi dönemlerinde göklere çıkarılırken şimdi unutulmuş sanatçı denen bir sürü insan vardır. Nitekim Bach'ın besteleri. 19. yüzyılda Mendelson tarafından yeniden keşfedilene kadar, yüzyılı aşkın bir zaman müzik kamuoyu tarafından. neredeyse unutulmaya terk edilmiştir. Kuşakların değerlendirmelerinin böylesine kökten bir biçimde farklılaşması durumunda, neyin doğru neyin yanlış olduğunu kim söyleyecektir?

Parçadan ulaşılabilecek yargı, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sanatçıların değerleri öldükten sonra ortaya çıkar.
B) Sanat, doğruluk değerine göre değerlendirilmez.
C) Sanat, özel ve uzun çabanın ürünüdür.
D) Her sanatçının dili ve tarzı farklıdır.
E) Sanat, iyiyi ve güzeli ortaya çıkarmaktır.

9. Halkın aydınlatılması, eğitilmesi amacı ile kaleme alınan öğretici nitelikteki şiir, piyes, roman ya da ahlaksal mesajlı filmler vardır. Bireyin eserlerin bu yönünden etkilenmesi, estetik değil, ahlaksal bir etkilenmedir. Çünkü salt duygulara yönelik bir beğeni içermemektedir.

Parçaya göre, aşağıdakilerden hangisi sanat eserlerinden estetik bir etkilenmedir?

A) Akla dayanarak doğayı yeniden yorumlama
B) Doğayı alışık olunandan farklı algılama
C) Bilgilenmeyi amaçlamadan yarattığı beğeni ve hazzı duyumlama
D) Toplumsal gerçekleri yansıtma
E) Toplumsal ve bireysel iyiye yönelme

10. Sanatsal üretimin sözcüklerle yapıldığı alan edebiyat, dünyanın renk zenginliğinin görsel imgeler yoluyla yansıtıldığı alan resimdir. Sanatsal üretim; heykelde plastik imge ve üç boyutlu biçimlerle, grafik sanatları çizgi ve gölge oyunlarıyla, müzikte ses tonlamalarıyla tiyatro ve sinemada oyuncuların eylemleri, bedensel olarak uygulamasıyla gerçekleşir.

Paragraftan anlaşılabilecek en genel yargı, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sanat toplumu yansıtma etkinliğidir.
B) Bütün sanat dalları dilsel ve işitsel imgeleri kullanılır.
C) Sanat doğada görüneni olduğu gibi göstermektir.
D) Sanatçının yaratıcı düş gücü, sanatını belirlir.
E) Değişik sanat alanlarının gerçekliği yansıtma biçimleri birbirlerinden farklıdır.

11. Filozoflar coşkuyu ve coşkuyla gelen rahatlığı sanatçılara bırakmışlardır. Bir sanatçının delişmenliği göze batsa da pek yadırganmaz. Elbette sanatçı da iç tutarlılığın insanıdır, ama o akılcı arayışta duygu payını dışlayamaz. Felsefe sadece kuramsal bir araştırmadır, birtakım heyecanlar gerektirse de heyecanlarla sürüklenemez. Sanatçının dünyasında her zaman duygu taşmalarıyla karşılaşırız. Filozoflar ise, intihar ederken bile akılcı bir gereği yerine getirmektedirler. Zira arkadaşını kurşunlayan ya da kendi kulağını kesen adama filozoflar arasında pek rastlayamazsınız.

Bu parçadaki açıklamalara göre;

I. Davranışlarında duygu payının ağır olması
II. Eylemlerini akılcı temellere dayandırması
III. Heyecanların fazla etkisinde kalması
IV. Teorik düzeyde çalışmalar yapması

özelliklerinden hangileri sanatçıyı filozoftan ayırır?

A) I ve III B) I VE IV C) II ve III
D) III ve IV E) I ve II

NİTELİK Yayınevi

1. B 2. E 3. D 4. A 5. D 6. A 7. B 8. B 9. C 10. E 11. A

TT 4 Sanat Felsefesi

1. Güzel olan, yüce olan, kahramansı olan, çirkin olan, aşağı olan vb. birer estetik yargı biçimidir. Bir kişinin bir nesneye ilişkin estetik yargısı, o nesneyi gördüğünde ya da tasarımladığında, onun içsel dünyasını ve düşüncelerini de harekete geçirir. Olumlu bir obje hayranlık ve sevince, olumsuz bir obje tiksinti ve üzüntüye neden olur. Bu durum, bizim nesne hakkındaki yargımızla ilişkilidir.

Açıklamada estetik yargıların hangi özelliği, vurgulanmaktadır?

A) Evrensel estetik yargılar olabilir.
B) Estetik yargılar öznel yargılardır.
C) İnsanlar her konuda estetik yargıda bulunabilirler.
D) Bir obje hakkındaki estetik yargı, bireylerin duygusal durumunu da etkiler.
E) Estetik yargılar doğru ya da yanlış olabilir.

2. Bir sanat eserini beğenip beğenmenin yanısıra, anlayıp anlamamak da vardır. Biliriz ki bazı kişiler bir müzik parçasını, bir sinema filmini ya da bir resmi niteliksizliği ya da güzel anlayışı nedeniyle değil, duygusal deneyimlerinin yetersizliği ve esere anlam yükleyememeleri nedeniyle beğenmezler.

Parçada, aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Sanatın toplum tarafından anlaşılması gerektiği
B) Çoğunluğun beğendiği eserlerin daha nitelikli olduğu
C) Sanat eserinin bir eşinin daha bulunmadığı
D) Bireylerin estetik duyarlılığının birbirinden farklı olduğu
E) Sanat eserinin ve estetik yargıların nesnel olması gerektiği.

3. Goethe'nin Faust'unu okuyan ya da sahnede izleyen kişi, somut olarak birbirinden farklı üç tip, üç kişilik ile karşılaşır: Faust, Mephisto, Gretchen. Biz, bu gibi kişilerle günlük yaşamda, sosyal çevremizde de karşılaşırız.

Burada bir sanat eserinin, hangi özelliği belirtilmektedir?

A) Toplumsal gerçeklik içinde sanat vardır.
B) Sanat toplumu yansıtır.
C) Sanat hayal gücü iye ortaya çıkar, gerçekliği yoktur.
D) Sanatta kendimizi bulmamız, bizi gerçeklerden koparır.
E) Sanat tektir, özneldir, tekrarlanamaz.

4. Kant'a göre haz, duyularımızın hoş bulduğudur. Bir Yunan tapınağına ya da bir kadına duyulan bir hayranlık, öznel olarak ondan hoşlanmamızın bir sonucudur. Güzel olma, Yunan tapınağı ya da kadına ilişkin bir nitelik değildir. Güzellik, bizim güzel bulduğumuzun bize hissettirdiklerindedir. Bir başka değişle, Kant'a göre güzel olan her şey, doğada değil, insanın akıl yürütme ve ruh dünyasındadır.

Kant'ın güzellik anlayışı ile ilgili olarak, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Güzellik insan aklından bağımsızdır.
B) Güzellik nesnenin kendisinde değil, nesnenin bize verdiği özel haz duygusundadır.
C) Güzellik herkes için bir ve aynıdır.
D) Bireylerin yaşadıkları ortamlar, sosyal koşullar güzellik yargısını belirleyen unsurlardır.
E) Bilgilerimiz güzeli farketmemizde etkilidir.

5. "Duvarda bir manzara resmi görüyorum: Ağaçlar kuşlar, akan bir dere, kırlar resmin içini tamamen dolduruyor. Resimde algıladığımız şeyler ağaçlardır, kuşlardır, deredir. Resimde dereye, kuşlara, ağaçlara dokunmak istediğimde algıladığım şey yalnızca boyalı bir keten bezi oluyor. O halde tablonun yüzeyinde gördüğüm ağaçlar, kuşlar, dere, kırlar gerçek değil, sadece onların görünüşleridir. Ne varki onları algılarken, onları sanki ağaçmış, kuşmuş, dereymiş gibi algıladığımın bilincindeyim."

Bu düşüncedeki kişinin, aşağıdaki görüşlerden hangisini savunması beklenir?

A) Estetik duyguların niteliği, estetik objenin niteliğinden kopuk değildir.
B) İnsanın sanatla hayata karşı farkındalığı artar.
C) İnsan algılamak istemezse hiçbir şey algılamaz.
D) Sanatçı yaşadığı toplumun ve kültürün etkisi altındadır.
E) Sanat eserlerinin ifade biçimleri birbirlerinden farklıdır.

NİTELİK Yayınevi

7. Estetiğin temel kavramı güzeldir. Estetik güzel üzerine düşünme, onun ne olduğunu araştırma sanatıdır. Sanat felsefesi ise sanatı, sanatsal yaratmaların ve beğenilerin özünü ve anlamını konu alır. Sanatın farklı toplumlardaki yerini ve işlevini araştırır. Sanat felsefesi ise, sadece insan yapısı eserleri konu alır. Dolayısıyla sanat felsefesi estetiğin bir bölümü durumundadır. Çünkü estetik hem doğadaki güzellikle hem de insanın yaratısı olan güzellikle ilgilenmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Güzellik anlayışı kişiden kişiye değişir.
B) Estetik daha genel, kapsayıcıdır.
C) Sanat felsefesi sanatın kaynağını sorgular.
D) Güzellik özneden bağımsız, objektif bir şekilde olur.
E) Sanat hayal gücü ve yaratıcılık gerektirir.

8. "Biz, güzelliğin idea olduğunu söylüyoruz; o zaman güzellik ve hakikat bir yandan aynı şeylerdir, yani güzel olan aynı zamanda hakikattır de."

Hegel

"Eğer "hakikat" sanat eseri içine girerse, o zaman "güzellik" olarak görünür."..."Güzellik, hakikatın var oluş çeşitlerinden biridir."

Heidegger

Bu görüşlerin ortak yönü, aşağıdakilerden hangisinde belirtilmiştir?

A) Sanatın kaynağı ideal olandır.
B) Güzel aynı zamanda iyi olandır.
C) Güzel ve hakikat, aynı gerçeğin farklı görünüşleridir.
D) Güzellik, hoş duygular yaratan her şeyde vardır.
E) Güzel, çıkar gözetmeyen bir doyum aracıdır.

9. Tek tek sanat yapıtları ancak, "sanatın özü", "güzelliğin sanat yapıtına yansıması", "yaratma etkinliğinin gizleri", "duyu alışverişi" vb. ile ilgili olarak geliştirilen kuramları desteklemek için kullanılan örnekler durumunda kalmışlardır. Bu yapılırken de sanat yapıtlarının iç bütünlükleri hesaba katılmamıştır.

Parçada eleştirilen tutum, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Estetiğin sanat yapıtına yaklaşımı
B) Estetik heyecanın kaynağını araştırma
C) Güzel ve güzelliği irdeleme
D) Sanat yapıtının özgürlüğünü gözardı etme
E) Estetik ve etiği birlikte ele alma

10. "Bayılırım şu dünyaya
Kışı yazı
Baharı güzü
Gecesi gündüzü sırayla,
Bütün ağaçların kökü içerde
Dağların başı yukarıda
Bütün ağaçların başı yukarıda..."

M. Cevdet Anday'ın bu dizelerinde, aşağıdaki felsefe sorularından hangisinin bir yanıtı bulunmaktadır?

A) Varlığın özü nedir?
B) Evrende bir düzen var mıdır?
C) Evren nasıl oluşmuştur?
D) Sanatın kaynağı nedir?
E) İnsan eylemlerinde özgür müdür?

11. Bir ressamın kendi resminin sıradan bir meslektaşının resminden daha değerli olduğunu düşünmesi alışılagelen bir şeydir. Ancak aynı şeklide alışıla gelen bir durum, bu ressamla arkadaşı olan diğer ressamın, örneğin bir Leonardo da Vinci'nin resmini kendilerinin resminden daha değerli bulmalarıdır. Demek ki, yeterli bilgi ve donanım kazanan insan, aynı şeyleri değerli olarak nitelendirecektir.

Parçada, aşağıdaki düşüncelerden hangisine karşı çıkılmaktadır?

A) Bazı sanat eserlerinin herkeste aynı değeri oluşturabileceğine
B) Güzelliğin içeriğinin doğuştan herkeste belirli olduğuna
C) Duyguların güzeli belirlemede etkili olabileceğine
D) Gerekli koşullar oluştuğunda değerlerin ortak olabileceğine
E) Değerlerin her zaman için bireylere göre farklılık gösterdiğine

12. Benedetto Croce'ye göre, sanatçı nasıl ki herkes için aynı olan dış dünyadan farklı izlenimler alıyor ve bu izlenimleri kendi ruhunda, kendisine göre senteze tâbi tutuyorsa, aynı şey bireyler için de söz konusudur. Bireyler de sanat eserinden kendi doğal ve manevi yapılarına göre farklı izlenimler alırlar.

Croce'nin bu açıklaması, aşağıdaki sorulardan hangisine yanıt niteliğindedir?

A) Sanat eseri neyi ifade eder?
B) Güzel nedir?
C) Güzel ve iyi arasında bir ilişki var mıdır?
D) Ortak estetik yargılar var mıdır?
E) Estetik açıdan ideal olanın ölçütü nedir?

NİTELİK Yayınevi

1. A 2. C 3. A 4. C 5. D 6. C 7. D 8. C 9. A 10. B 11. E 12. D

TT 3 Sanat Felsefesi

1. I. Sanattaki değişimler için, ilerleme ya da gerileme kavramları kullanılabilir mi?
II. Estetik yargılar akla dayalı, doğuştan yargılar olabilir mi?
III. İnsan neden sanatla ilgilenir?
IV. Sanatın kaynağında, doğadaki uyumu yakalama amacı var mıdır?
V. Değer yargılarının göreli olmasının nedeni nedir?

Yukarıdaki sorulardan hangisi, estetik ile ilgili değildir?

A) V B) IV C) III D) II E) I

2. Aynen doğanın yazdan kışa, kıştan bahara ve tekrar yaza geçtiği gibi, insanoğlu da arkaikten klasik bir anlatıma, klasikten barok bir anlatıma geçiyor. Bir bakıyorsunuz gerçek ve mantık, terk edilemeyecek bir ideal olarak dünyayı sarıyor. Ama bir bakıyorsunuz bu da olmuyor. Katılıktan bıkan insanlar kendilerini duygularının coşkusuna bırakıyor.

Paragrafın temel aldığı düşünce, aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnsanın kararsız ve doyumsuz olması mutluluğunu engeller.
B) Güzellik, sınırlı ve belli büyüklüğü olan bir nesnede bulunur.
C) Güzellik öznel bir beğeni yargısı olduğundan sanatçı eserini kendi duygularına göre yaratır.
D) Gerçek güzellik nesnesine en uyumlu olandır.
E) İnsanlık hiçbir güzelliğe ve hayat biçimine bağlı kalamaz.

3. Bir sanat yapıtı başkası tarafından düzeltilemez. Örneğin hiç bir kimse çıkıp da, "Ben Romeo ve Juliet'i düzeltmek istiyorum" diyemez. Çünkü bir şeyin başkası tarafından düzeltilmesi ya da tamamlanması, ancak yanlışlığın ya da doğruluğun söz konusu olduğu bir alanda olabilir.

Aşağıdakilerden hangisi, parçadan ulaşılabilecek bir yargı değildir?

A) Sanat eseri özgündür.
B) Sanat eseri sahibi tarafından bile tekrarlanamaz.
C) Sanat eseri kişisel yaratıcılığın ve birikimin ürünüdür.
D) Sanat eseri ne kadar beğenilirse o kadar değerlidir.
E) Sanat eseri nesnel ölçütlere göre değerlendirilemez.

4. Yan yana konmuş biri ham, diğeri işlenmiş iki taşı ele alalım. İşlenmiş olan taş, sanatçı tarafından bir tanrıça ya da insan haline getirilmiş olsun. Bu heykel, taş olduğu için değil, bu heykelin ana maddesi olan taş, bir biçim olduğu için güzeldir. Aksi taktirde diğer taşın da güzel olması gerekirdi.

Bu örneği veren düşünürün güzellik anlayışı, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sanatçının kendinden maddeye kattığı biçimdir.
B) Güzellik nesnel olarak anlatılamaz.
C) Güzel, hem doğa hem sanat eserindeki bir niteliktir.
D) Doğada var olan ancak duygularla kavranandır.
E) Güzel, estetik subjeden bağımsızdır.

5. Sanatçı; objeyi daima yeni bir ışık altında, yeni bir gözle, daima yeni baştan ele alır; fakat her defasında yeni ve tek bir eser oluşturur, bunun tekliği, eğer bu bir sanat eseri ise şüphe götürmez. Onun içindir ki, sanat alanında yaratılan bir eser başka biri tarafından tekrar yaratılamaz.

Parçaya göre, aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Sanat eseri tektir.
B) Sanat eseri doğruluk değeri taşımaz.
C) Sanatta düzeltme yapılamaz.
D) Sanatta objeye bir kez yönelinebilir.
E) Sanatta değerlendirme kişiden kişiye değişir.

6. **Müzede bir çini vazoya bakan biri,**

- Vazonun yapım tekniği, hangi dönemde yapıldığı, müzeye kim tarafından hediye edildiğini düşünerek bakıyorsa bu tavır, bilgiseldir.
- Parasal değerinin ne olduğunu düşünerek bakıyorsa, pratik-ekonomik tavır sergilemektedir.
- Vazo hakkında bilgi sahibi olmasa bile ona bakmaktan hoşlandığı ve zevk aldığı için bakıyorsa bu tavır, estetik tavırdır.

Örneklerden hareketle estetik tavrı diğer tavırlardan ayıran özelliğin, aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

A) Düşünsel olmayıp, yalnızca duygusal olan tavırdır.
B) Sadece sanat yapıtlarından hoşlanmaktır.
C) Sağladığı fayda, değerini belirlemektedir.
D) Çok eski ve kalıcı olmasıdır.
E) Somut bilinen nesneler karşısında haz duymaktır

NİTELİK Yayınevi

6. "Bence eğlence, yirminci yüzyılın hayattan bezmiş insanları için olağanüstü bir şey, gerçek sanat dedikleri milyonlarca yıl önce ölen bir yıldızdan gelen ışıktan başka bir şey değil."

Mahfuz'un açıklamaya çalıştığı durum, aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnsanlar için sanat ve eğlencenin birbirinden farklı alanlar olduğu
B) Sanatın öznel yargılar olduğu
C) Sanatın güzeli arayan bir etkinlik olduğu
D) Sanat ve eğlencenin toplumlara göre değiştiği
E) Sanat değeri anlayışının değiştiği

7. Basma kalıp, tek düze düşüncelerden kurtulmak o kadar kolay değildir. Bu kalıplardan kurtulan sanatçılar bize doğadaki varlıkların hiç düşünemediğimiz yepyeni güzelliklerini görmeyi sağlarlar. Soysal'ın örneklendirdiği gibi, uzak kentin büyülü yazarı kabul edilen Camus da, soyadını "acı" dan alan Gorki de hep o özel "kumaş" tan dokunmuş ve özel kumaşlar dokuyan insanlar oldukları için unutulmadılar. Ve bu yüzden hala ihtiyaç hissedilip aranıyor ve eserleri baş ucumuzda saklanıyor.

Parçaya göre, sanatçıyı özel yapan aşağıdakilerden hangisidir?

A) Toplumu iyi anlayıp iyi değerlendirmek.
B) Çok doğru öngörülerde bulunabilmek.
C) İnsanı çok iyi gözleyip anlayarak, farklı olan her şeyi görerek bunları işleyebilmek
D) Farklı sanat dallarını aynı duygu ve düşünceler içinde yansıtabilmek
E) Sanatı doğadaki güzelliklerin yansıması olarak görebilmek.

8. "Şiir, insanlığın kadir bilinmemiş kanun koruyucusudur. İnsanları harekete geçiren şey emir değil, efsane ve mantık değil, masaldır."

Shelly'in bu sözünden hareketle sanatla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Sanat faaliyetinde önemli olan yararlı olmaktır.
B) Sanat, doğanın mükemmel olarak yansıtılmasıdır.
C) Sanat başkalarını etkileme faaliyetidir.
D) Sanat, hayal gücünün etkili olduğu ideal bir anlatımdır.
E) Sanat estetik haz duygusu oluşturmaktadır.

9. Sanat kavramı, İlkçağ ve Ortaçağ boyunca zanaatten ayrılmamış ve bu dönemde pratik kurallarla belirlenmiş, bir zanaatı uygulama anlamına gelmiştir. Sanat zanaatten on sekizinci yüzyılın sonlarından başlayarak ayırt edilmeye başlanmıştır. Yine de sanat, filozoflar tarafından farklı olarak tanımlanmıştır. Hegel sanatı, kendini dış dünyada gerçekleştiren tinin bir uğrağı olarak ele almıştır. Nietzsche ise sanatı, yaşamı iyiye dönüştürerek yaşanır hale getiren bir tür yalan olarak tanımlamıştır.

Bu parçada sanatın;

I. Öznellik
II. Hayal gücü ve yaratıcılık
III. Güzeli ortaya koymak

özelliklerinden hangisine değinilmiştir?

A) I ve II B) II ve III C) I ve III
D) Yalnız II E) Yalnız I

10. Bir yazar sıradan bir olayı değilde hayali bir olayı, enterasan bir durumu kaleme alıyorsa, bir ressam tablo yaparken gerçek dünyanın renk ve biçimlerinin ötesine geçiyorsa ve bizler sıra dışı bir esere öncelik veriyorsak muhakkak bir sebebi olmalı. Hayatın sıradanlığı ve monotonluğu veya olmasını istediğimiz şey, içten içe bizi sanata yöneltir. Dolayısıyla da her şeyi baştan düzenler, farklı bir bakış açısı getirmiş oluruz.

Parçaya göre, aşağıdaki görüşlerden hangisine ulaşılamaz?

A) Sanat hayallerimizin ve beklentilerimizin dışa vurumudur.
B) İyi bir sanat eseri bilgi ve tecrübenin izlerini taşır.
C) Sanat insanları etkilemek için oluşturulmuş kurmaca bir oyundur.
D) Sanatçı özgün ve yaratıcı bir insandır.
E) Sanat hayatın sıkıntılarını atmamıza yardımcı olur.

11. Bir mimarın estetik kaygıları ön plana alarak çizdiği bir projeye göre yapılan bina, sanatsal değer taşır. Ancak, bu binaya tıpatıp benzer olarak yapılan diğer binalar, estetik değer taşımasına rağmen sanat eseri olarak nitelenemez.

Bu parçaya göre, bir ürünün sanat eseri olarak nitelenebilmesi için hangi özelliği taşıması gerekir?

A) Güzel olma
B) Özgün olma
C) Akılla elde edilme
D) Fayda sağlama
E) Emekle üretilme

NİTELİK Yayınevi

1. D 2. A 3. B 4. C 5. E 6. E 7. C 8. D 9. E 10. B 11. B

TT 2 Sanat Felsefesi

1. Sanat eseri, N. Hartmann'ın deyimi ile, "analitik bir bütünlüktür". Madde, hayat, ruh ve mana olmak üzere dört varlık tabakasını içine alır. Dolayısıyla da sanat eseri, estetik bir obje olarak organlarımızla kavradığımız alem, hem de onun ötesini içinde barındırır. Diğer bir deyimle sanat eseri, hem fiziksel hem de metafiziksel bir yapıdadır. Bu her iki alanı bünyesinde bütünleştirmiş. Sanat eserinin güzelliği belkide böyle bir yapıda olmasından kaynaklanır.

Paragrafta anlatılan düşünceler, aşağıdakilerden hangisiyle özetlenebilir?

A) Sanat eseri "çoğunlukla bir birlik"tir.
B) Sanat eseri orjinal tektir.
C) Sanat eseri "estetik bir dokunuş"tur.
D) Sanat eseri öznel ve görecelidir.
E) Sanat eseri nesnesine uygun olandır.

2. Bir ayakkabıcı ya da terzi birbirine benzeyen çok sayıda ürünü ortaya koyabilir, bu zanaattır. Ancak bir ressam ya da heykeltraşın aynı eseri ikinci kez yaratması mümkün değildir, bu sanattır.

Buna göre, sanatı zanaattan ayıran aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnsan ürünü olma
B) İnsanlara faydalı olma
C) Özgün ve tek olma
D) Yeteneğe, beceriye dayanma
E) Eğitici olma

3. Estetik olarak haz duymak, yalnız bir şeyi kavramak ve sanat ile tüketim içinde bulunmak değildir. Bu bir şey üzerinde sonradan düşünmek onu sonradan yaşamak, bir şeyi daha fazla tasarlamak ve tasarı gücünü genişletmek ve sözün tam anlamıyla, onun hakkında bir tasarruf meydana getirmektir. Sanat yapıtıyla ilgi kuranın hayal gücü etkinlik içine girmiyorsa, onun duyacağı haz, gerçek bir estetik haz olmayacaktır.

Sanat eserinde duyulan estetik hazzın özelliği, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sanat eserinin izleyicide yeniden kurulmasıdır.
B) Sanat eserinin çok kişi tarafından beğenilmesidir.
C) Doğadaki ve sanattaki evrensel güzelin yakalanmasıdır.
D) Öz ile biçim arasında denge sağlamaktır.
E) Beğeni duygusunu somutlaştırmaktır.

4. Doğadaki güzellik, insandan bağımsız olarak var olan insandan her bakımdan önce gelen bir güzelliktir. Buna karşın, sanattaki güzellik insanın yaratıcılığı sonucu olarak, sonradan ortaya çıkan bir güzelliktir. Doğadaki güzelle, sanattaki güzeli bir tutmamak gerekir.

Parçadaki düşünceleri savunan bir filozofun güzellikle ilgili, aşağıdaki görüşlerden hangisini söylediği <u>beklenemez</u>?

A) Doğadaki güzellik insandan bağımsızdır.
B) Sanattaki güzellik insan üründür.
C) Sanattaki güzellik, doğadaki güzelliğin yansıtılmasıdır.
D) Doğa ve sanat güzelliği birbirinden farklı olduğundan farklı değerlendirilmelidir.
E) Doğa güzellikleri kendiliğinden var olmuştur.

5. Sanat dalları arasında ayrım yapmak çok zordur. Her birinin bize verdiği haz farklıdır. Yani resmi şiirden, tiyatroyu sinemadan daha ayrıcalıklı kılacak bir kriteriniz yok aslında. Ancak her sanat dalının ortak bir özelliği var ki; o da sanatçının yaratıcı gücüdür. Bir filmin senaryosu yaşadığınız olayları ya da bir şiir duygularınızı ne kadar hayal gücüyle zenginleştirilmiş bir şekilde somut hale getirirse, o kadar kalıcı olma şansına da sahip olur.

Parçada sanat eserinin, aşağıdaki özelliklerden hangisine sahip olması gerektiği vurgulanmıştır?

A) Orijinal ve tek olmak
B) Güzel olmak
C) Evrensel ve nitelikli olmak
D) Dış gücünün ürünü olmak
E) Toplumu yansıtmak

6. "Sanat ne içindir?" sorusuna yaşadığımız bu dönemde birçok insan, "Para içindir." cevabını vermektedir. Kendilerini sanatçı olarak tanımlayan insanların pratik fayda taşıdıklarını düşünmek bizim için bir hayal kırıklığıdır. Sanat biricik ve tektir.

Sanatı bir defaya mahsus ortaya konmuş özgün bir ürün olarak gören yaklaşım, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Toplum için sanat
B) Sanat için sanat
C) Yaratma olmak için sanat
D) Fayda amaçlı sanat
E) Oyun olarak sanat

NİTELİK Yayınevi

7. Ahlak felsefesinde özgürlük problemi her zaman çok tartışılmıştır. Kimilerine göre insan özgürdür ve onun eylemlerini kısıtlayan hiçbir ilke ve yasa yoktur. Kimi filozoflara göre de insan, kurum ve kurallarca belli biçimlerde davranmaya zorlanmaktadır. Bazı düşünürler ise, insanın özgürlüğünün kendine bağlı olduğunu yani insanın kendini geliştirebildiği oranda özgür olduğunu düşünmektedirler.

Parçaya göre, aşağıdakilerden hangisi ahlak felsefesinde "insan ve özgürlük" **konusunu açıklayan bir yaklaşımdır?**

A) İndeterminizm
B) Nihilizm
C) Egoizm
D)Realizm
E) Etik

8. Erdem, Descartes'a göre, ruhun bedeni yenmesidir. Bunun için de gerçekten değerli olanı açık ve seçik olarak bilmek ve bunu iyice istemek gerekir. Kötü, istencin duygulanımlara kölece bağlanmasından ileri gelir. "Doğru" ya olduğu gibi, "iyi" ye de aklın bilgisi vardırabilir.

Paragrafa göre Descartes, ahlakın temelini aşağıdakilerden hangisine bağlanmıştır?

A) Sezgi
B) Akıl
C) Haz
D) Özgürlük
E)Mutluluk

9. Bir araba vapuru iskeleye yaklaşıyordu. Bütün yolcular inmek üzere kapıya doğru yürüdüler. Yalnız, sarhoş bir adam sızmış uyuyordu. Belki yirmi insan sarhoşun önünden adamın haline gülerek geçtiler. Nihayet kibar tavırlı bir ihtiyar ona doğru yaklaştı ve uyuyanın kulağına tatlı bir sesle: "Geldik" diye seslendi. Bu sesi işiten insanlar hayretle dönüp baktılar. Hepsinin yüzünde yapmaları gereken şeyi yapmamalarının utancı belirdi. Hiçbirinin aklına gelmeyen şeyi yapan bu adam T. Edison'du.

T. Edison, diğer yolculara aşağıdaki kavramlardan hangisini hatırlatmak istemiştir?

A) Vicdan
B) Ahlaki eylem
C) Sorumluluk
D) Özgürlük
E) Erdem

10. Önemli olan tek bir an vardır, o da "şimdi"dir. Çünkü bir tek ona sözümüz geçer. İnsana gerekli olan kişi şu an yanında olan kişidir. Çünkü hiç kimse günün birinde bir başkasına işinin düşüp düşmeyeceğini bilemez. Ve de insan için en önemli uğraşı, o an yanında olan kişiye iyilik yapmaktır. Zira bu, insanın yeryüzüne gönderiliş gayesidir.

Parçada anlatılmak istenen, aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnsan yaşadığı anın kıymetini bilmelidir.
B) İyilik insanın doğasında vardır.
C) İyilik kişiden kişiye değişir.
D) İnsan seçimlerinde ve hayatında akılcı davranmalıdır.
E) İnsan arkadaşlarına iyilik yapmalıdır.

11. Vergimizi vermekten kaçındığımız taktirde ceza alacağımızı bildiğimiz için vergimizi vermemiz, akıllıca bir davranış olarak nitelendirilebilir; ancak ahlaki bir davranış olarak değerlendirilemez. Aynı şekilde sevdiği, değer verdiği birinin öldürülmesiyle tehdit edilen birinin suçlularla iş birliği içinde olması, ahlaksız bir davranış olarak değerlendirilemez.

Parçaya göre, bir eylemin ahlaki sayılabilmesi için aşağıdakilerden hangisinin olması gerekir?

A) Neden - sonuç ilişkisine bakılmalıdır.
B) İradeli olunması gerekir.
C) Eylem kişiyi sıkıntıdan kurtarmalıdır.
D) Vicdanımızı rahatlatmalıdır.
E) Özgür bir karar ve seçim sonucu ortaya çıkmalıdır.

12. Evrensel bir ahlak yasasının temeli nedir? Onun evrensel olması, insandan bağımsız olması anlamına mı gelmektedir? Bu sorulara verilen yanıtlar farklı farklıdır. Bir grup filozof, evrensel ahlak yasasının temeline insandan bağımsız, nesnel özellikleri koyarlar.

Aşağıdakilerden hangisi ahlakı nesnel, evrensel ve bağımsız bir yasa olarak gören filozoflardan biri değildir?

A) Epikuros
B) Sokrates
C) Platon
D) Kant
E) Aristoteles

NİTELİK Yayıncılık

1. A 2. A 3. C 4. E 5. E 6. D 7. A 8. B 9. C 10. B 11. E 12. A

TT 1 Sanat Felsefesi

1. Sanat bilgisi, insanda bulunan duyguların taşması ve bir ürün olarak ortaya çıkması şeklinde ifade edilebilir. Sanatçı bir objeye yönelir ve obje ile aralarında bir ilişki kurulur. Bundan dolayı sanat bilgisi subjektif bir bilgidir. Her insanın kendine özgü bir duygu dünyası vardır ve bu dünyada objeleri yorumlar, onlara kendi bakış açısından bakarak, bir anlam kazandırır. Burada mantık kuralları ve prensipler değil, sezgiler ve yaratıcı hayal gücü hakimdir.

Parçada göre, sanat bilgisi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Sanat bilgisinin ürünleri somuttur.
B) Sanat bilgisi subjektiftir.
C) Sezgiye ve yaratıcı hayal gücüne dayanır.
D) Akıl ilkelerine dayanır.
E) İnsanın kendine özgü duygu dünyasını yansıtır.

2. Hayatın en önemli gerçeği samimiliktir. Bu nedenle hayat ile bağlı olan sanat, mutlaka samimi bir sanattır. Hayatı en gizli, en karışık yönleri ile anlatmayan, duygularımızı tıpkı hayatta olduğu gibi saf ve derin bir biçimde duyurmayan, kederlerimizi felaketlerimizi açık açık yansıtmayan bir sanat, hayat ile ilgisiz sahte bir sanattır. Sahte sanatçılar belki çok süslü ve çok göz alıcı şeyler yapabilirler. Ama bütün bu sahte ürünler zamanın sonsuz kasırgaları önünde savrulup gitmeye mahkumdur.

Bu parçada sanat ile ilgili;

I. Sanat alıcısının sahte sanat ile gerçek sanatı ayıramayacağı
II. Hayatla ilgisi bulunmayan sanat eserlerinin kalıcılığı yakalamayacağı
III. Sanatın toplumsal yaşamdan uzak bir yaratma eylemi olduğu
IV. Hayatla ilgisi olmayan bazı sanat eserlerinin insana güzel görünebileceği

gibi sonuçlardan hangileri çıkarılamaz?

A) I ve III
B) II ve IV
C) I ve II
D) III ve IV
E) II ve III

3. Kendi elinden çıkmış heykeli canlandıran heykeltraş Pymahon'un efsanesi, kusursuz sanatsal güzelliğin, canlı varlıkların güzelliğiyle aynı şey olduğunu ima eder gibidir. Yunan mimarisinin kenger yaprağı, Gotik mimarisinin yonca yaprağı, sivri kemeri, doğadaki yaprakların taklidinden başka bir şey değildir.

Parçadaki açıklama, aşağıdaki yargılardan hangisini desteklemektedir?

A) Doğal güzellik, sanat güzelliğinden üstündür.
B) Sanat güzelliği, doğal güzelliğin taklit edilmesiyle oluşur.
C) Sanat güzelliği, doğal güzellikten üstündür.
D) Sanat insanın sıkıntılarını unutmasını sağlar.
E) Sanat etkinliği öznel bir etkinliktir.

4. Demokritos'a göre evren; ateş, hava, toprak ve su olmak üzere dört unsurun düzenli, uyumlu birlikteliğiyle oluşur. Varlık böyle bir düzen, orantılı bir harmonik bir bütün olarak algılanınca, bir bütün içinde yer alan her nesne de düzenli ve orantılı olarak kavranacaktır. Öyleyse güzellik orantıdan başka bir şey değildir. Bir canlı güzel olabilmek için tam orantı halinde bulunmalıdır.

Demokritos, bir nesnenin güzel olmasını aşağıdakilerden hangisine bağlamıştır?

A) Evrenin temel dört unsurdan oluşmasına
B) Eserin nesnesiyle uyuşmasına
C) Varlığı oluşturan öğelerin ahenkli ve orantılı birleşimine
D) Eserin düşünceyi yansıtmasına
E) Eserin nesnenin özünü yansıtmasına

5. "İnsan kendini ifade edebildiği sürece özgürleşebilir. Kendimizi gerçekleştirmek kişiliğimizi tanımakla, yaşantı ve değerlerimizi özgür irademizle gerçekleştirdiğimiz müddetçe olur."

Schiller'i sanat felsefesi açısından değerlendirdiğimizde, sanat nasıl bir etkinlik olarak algılanabilir?

A) Bilinç altında varolan duygular,
B) Yaratma etkinliği,
C) Taklit yeteneği,
D) Yaşama bakıştaki özgürlük,
E) Sanat ve oyunda kendini ifade etme özgürlüğü,

NİTELİK Yayıncılık

7. "İnsanın, belirlenmiş bir özü yoktur. Eylemleri ve yaşantıları insanı kendisi yapar. İnsan kendisini nasıl gerçekleştirirse nasıl ifade ederse kişiliğini de böylece belirlemiş olur. Özgürlük, belirlenmiş sınırların dışında, insanın varoluşunun bir ifadesidir."

J.P.Sartre'a göre, ahlak felsefesinde aşağıdaki ifadelerden hangisine ulaşılır?

A) Evrensel ahlak yasası insanın içinden gelir.
B) İnsanlar bireysel ve toplumsal sorumluluk taşır.
C) Sınırsız özgürlük diye bir şey yoktur.
D) İnsan eylemlerinde, iradesiyle kişisel özgürlüklerini kullanır.
E) Ahlak yasası ödev duygusu ile açıklanabilir.

8. I. İnsanın davranışlarının düzenlenmesini sağlayan yasa
II. İnsanın yapması gereken olumlu davranışlar
III. İnsanın seçtiği davranışların getirdiği sonuçları üstlenmesi
IV. İnsanın yapmaması gereken davranışlar
V. İnsanın iradesi ile yapacağı davranışlardan birini seçmesi

Verilen tanımlamalardan hangisi, ahlak felsefesinde "özgürlük ve kötü" **kavramını gösterir?**

A) I ve II B) III ve IV C) IV ve V
D) II ve III E) I ve V

9. Kynikler erdemle mutluluk arasında bağ kurarak, insan için yaşamanın biricik amacının erdem olduğunu söylerler. Erdem deyince de onlar, insanın içten tam bir bağımsızlığını, kendini belirlemede mutlak olarak özgür olmasını, kısaca; her türlü bağlılıktan insanın kendisini kurtarmasını anlarlar.

Paragrafa göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Erdem mutlu olmak için tek araçtır.
B) Erdem insanı tüm bağlılıktan kurtarır, onu özgür kılar.
C) Dünya nimetlerinden sınırsız yararlanan kişi mutlu olur.
D) İnsanın bağımsız olmasını sosyal yaşamdaki alışkanlıklar engeller.
E) İnsanın ihtiyaçları azaldıkça, mutluluğu artar.

10. "Doğal arlanma duygusu" her zaman her toplum için geçerli değildir. Çünkü, utanma "doğal" bir duygu olsaydı doğuştan getirilmesi gerekirdi. Oysa çıplak görünmekten utanmak, "doğal" yani doğuştan getirilen bir duygu değildir. Bu nedenle arlanma ya da arlanmama duygusu, toplumun geleneksel anlayışlarına bağlı olarak değerlendirilmelidir.

Sofistlerin bu ahlak anlayışı, aşağıdaki yargılardan hangisini destekler?

A) Ahlaklı olmak, insan onurunu koruyacak, davranışlarda bulunmakla sağlanır.
B) İnsan yaşamını anlamak için, onun bir yönünü değil, bütününü belirlemek gerekir.
C) İnsan ahlaki bakımdan olgunlaşmak için, toplumsal yaşamı yeniden düzenlemelidir.
D) Ahlak neden olduğu sonuca göre değil, sağladığı faydaya göre iyidir ya da kötüdür.
E) Ahlak, bir toplumsal düzenlemedir ve topluma göre değişir.

11. "Nasıl saat günün bir parçası ise, ben de doğanın bir parçasıyım. Saat gelir geçer, ben de gelir geçerim. Görevim, elimde olanı yapmak, gerisine kulak asmamaktır."

Epiktetos, Stoa felsefesinin hangi temel düşüncesini vurgulamaktadır?

A) Ahlak ölçüsü koymak çok zordur, sadece kendi doğrumuzu savunabiliriz.
B) Bilgelik, bizim olanı ve olmayanı bilmek ve ona göre davranmaktır.
C) Bilge kişi hayatın gelip geçici tutkularından kaçınmalıdır.
D) İnsanın toplumun iyi ve kötü davranışlarını benimsemelidir.
E) İnsan aklı ile doğruya uygun yaşamalıdır.

12. Gönüllü olmak, mecbur olmaktan daha kolaydır. Zor olan bu gönüllülüğü sürdürebilmektir. Çünkü gönüllülüğe daha çok bir heves eşlik eder ve heves pek geçici duygusal hallerimizdendir. Bunun için başlangıçta razı olduğuna kanaat edebilen, erdemli kişidir.

Bu düşünceleri savunan filozof, erdemli olmayı aşağıdakilerden hangisine bağlamıştır?

A) Ahlak yasası ile toplumsal yasaları bir ve eş saymaya
B) Kendi iradesiyle iyiye yönelmeye ve bunu sonuna kadar götürmeye
C) İnsan ve toplum yaşamı için, iyiye yönelmenin zorunlu olduğuna
D) İyi yönelmenin Tanrı tarafından emredildiğine
E) Ahlaklı olmanın evrensel davranış olmadığına

NİTELİK Yayıncılık

1. E 2. B 3. A 4. B 5. D 6. A 7. D 8. C 9. C 10. E 11. B 12. B

TT 4 Ahlak Felsefesi

1. Şöhret, statü, güçlü olmak, servet, sağlık gibi özellikler aslında kazançlar, insanın genel olarak halinden memnun olmasının nedenlerindendir. Ancak yine bu kazançlar, ruh üzerinde etkisini evrensel amaçlara çevirecek ve düzeltecek olan iyi niyet olmadığı takdirde, böbürlenme hatta kibir haline alan kötü bir kendine güvenmeye dönebilir.

Parçada savunulan görüş, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahlaki eylemler sonuçları ile değil, temelindeki niyet ile değerlendirilmelidir.
B) Evrensel bir ahlak yasası yoktur.
C) Ahlak eylemler herkes için yararlı ve iyi olan eylemlerdir.
D) Bir eylem sonuçlarına göre değerlendirilmelidir.
E) Bireyler ahlak konusunda çıkarlarını gözeterek davranmalıdırlar.

2. Özgürlüğün bulunmadığı yerde ahlaki sorumluluktan, yani kişinin eylemlerinin sonuçlarını üstlenmesinden söz edilemez.

Bu açıklamaya uygun düşen örnek, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hırsızlıktan dolayı hapse girmek
B) Sınavda kopya çekmek
C) Eşini aldatmak
D) Yalan söylemek
E) Yoksul birine yardım etmemek

3. Dayak yememek için doğruyu söylemek ahlaklı değildir. Ya da haz, fayda gibi değişken,göreli, öznel bir ilkeyi temele almak ahlaksal sayılmaz.

Yukarıdaki örnek, Kant'ın ahlakta neyi amaçladığını göstermektedir?

A) Bireysel değil, toplumsal iyiliği istemeyi
B) Bireysel iyilik ve çıkarları gözetmeyi
C) Nesnel, genel - geçer ve sırf kendisi için istenen bir ahlak yasasını
D) Toplumda yasaları ve değer yargılarını dikkate almayı
E) Tanrısal buyruklara uygun bir ahlakı

4. Etik ilkeler bize neyi isteyerek, nasıl ve ne şekilde isteyerek eylemde bulunmamız gerektiğini söylüyor; ancak bu eylemleri bulmak bize kalıyor.

Parçadan. aşağıdaki hangi yargıya ulaşılır?

A) Her kişinin ahlaki eylemleri de farklıdır.
B) Biz eylemi iyi ya da kötü diye nitelendiremeyiz.
C) Ahlaki eylemler mutluluğa yönelik olmalıdır.
D) Etik insan eylemlerini inceler
E) Etik bize her bir eylemde nasıl davranılması gerektiğini göstermez.

5. Uygulamalı etik yeni ortaya çıkan sorunlara karşı, toplum dinamiğinin bulduğu bir çözüm yöntemi olarak gözükmektedir. Uygulamalı etik var olan kuralları düşünce ve fiilleri yadsımadan yeni etik kurallar ortaya koymaya çalışır.

Aşağıdakilerden hangisi uygulamalı etik alanlarından biri <u>değildir</u>?

A) Enformasyon etiği B) Meslek etiği
C) Biyoetik D) Siyaset etiği
E) Ödev etiği

6. Bir eylemin ahlaki eylem sayılıp ahlak felsefesinin konusu olabilmesi için, onu gerçekleştirecek bireyin kararı, özgür olabilmesi ve vicdanının sesine kulak verebilmesi önemlidir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi ahlak felsefesinin kavramlarından biri <u>değildir</u>?

A) Özgürlük B) Sorumluluk
C) Vicdan D) Bilgi
E) Erdem

NİTELİK Yayıncılık

7. Kant'a göre ahlakın dayanağı, iyi niyet veya iyiyi istemektir. En iyi şey, iyi niyettir; kendiliğinden vardır. O, bütün ahlaki eylemlerin temel ilkesidir. İyi niyette amaç, başarı değildir. İnsan başarılı olmasa da iyi niyeti olması ahlaklılık için yeterlidir. Ahlaklılık, o tarzda hareket etmektir ki, hareketin dayandığı ilke bir yasa olabilsin.

Kant'a göre, ahlaki davranış nasıl olmalıdır?

A) İnsana faydalı olup onu mutluluğa götürmelidir.
B) Bizi mutlu eden, haz veren davranışlar olmalıdır.
C) Toplumsal iyilik değil, bireysel iyilik ağırlıklı davranışlar olmalıdır.
D) Sezgilere dayanarak insanı rahatlatan davranışlardır.
E) Başkalarının davranışları için de ölçülü olmalıdır.

8. Mutlu olmak için ne korkak, ne çılgınca, ne atılgan olmalıyız. Sadece cesur olmak yeterli. Ancak cesaretin azı korkaklık, çoğu çılgınlıktır. Ne cimri, ne savurgan olmalıyız. Sadece bonkör olmak yeterli. Ancak bonkörlüğün azı cimrilik, çoğu savurganlıktır. Her iki durumda da "Altın Orta"yı bulmak gerekir."

Aristoteles'in bu görüşünün temelinde, aşağıdaki düşüncelerden hangisi yer alır?

A) Doğru yaşamın tek ölçütü iyi olmaktır.
B) Mutlu olmak için, eylemlerin sonuçlarına değil, eylemlerin yapılış şekline bakılmalıdır.
C) Mutlu yaşamak için bilgi sahibi olmak gerekir.
D) Mutlu olmak için orta yolu bulmak, bunun için de dengeli ve ölçülü olmak gerekir.
E) Doğru yaşamak erdemli olmayı gerektirir.

9. Tasavvuf inancına göre, "Ben gizli bir hazineyim, istedim ki bilineyim." diyen Tanrı; varlık alemini kendi özüne duyduğu aşktan dolayı oluşturmuştur. Bu nedenle ona korkuyla ya da çıkar umarak değil; sevgiyle aşkla varılabilir. Bu aşk; yaratılan her şeyi gönül gözüyle görmeyi ve sevmeyi gerektirir.

Burada, tasavvuf düşüncesinin hangi ilkesi örneklendirilmektedir?

A) Tanrıya varmanın yolu akıldan değil, gönülden geçer.
B) Tanrı ve evreni anlamak ve bilmek imkansızdır.
C) Kişi bilmeli, günlük tutkulardan kaçınmalıdır.
D) Eşitlik ve barış içinde yaşamak için doğaya uygun davranılmalıdır.
E) En yüce iyilik, Tanrının bilgisine ulaşmaktır.

10. – Faydacı (Utlitarist) ahlak anlayışına göre, kişiye yararlı olan "iyi" zararlı olan "kötü" dür. Ancak "iyi" ve "kötü" göreli kavramlardır.
– Hedonist (Hazcı) ahlak anlayışına göre, haz veren her şey "iyi", acı veren her şey "kötü" dür. Haz ve acı öznel duygudur.
– Tekbenci (Egoist) ahlak anlayışına göre, insana kendi çıkarlarını gerçekleştirme olanağını sağlayan her eylem ahlaki açıdan "iyi", sağlamayan "kötü" dür.

Buna göre, bu üç ahlak anlayışının dile getirdiği ortak yargı nedir?

A) İnsanların eylemlerini anlamak için onların bütün yaşantılarına bakmak gerekir.
B) Kişi vicdan karşısında evrensel ahlak yasası yoktur.
C) Ahlak yasası, zayıf insanların çıkarlarını korumak için vardır.
D) İnsan yaradılış amacına uygun davrandığında mutlu olur.
E) Ahlakın temelinde genelin mutluluğunu düşünmek vardır.

11. "Ayn-ül Cem", yaratan (Hak) ile yaratılan (Halk) ın aynılığı, birliği demektir. Bu birlik içerisinde tanrıdan çıkan varlıklar, yine tanrıya dönerler. Bu nedenle yaratılan her şeyi gönül gözüyle görmek gerekir.

Hacı Bektaş-ı Veli'ye ait olan bu görüş, aşağıdakilerden hangisini açıklamaya yöneliktir?

A) Gelip geçici zevkler, insanın asıl özüne varmasını engeller.
B) İnsan Tanrı'dan öz taşındığından değerlidir.
C) Bilge kişi tutkudan kaçınmalı, tutkulara karşı duyarsız kalabilmelidir.
D) Tanrı'ya varmanın yolu sezgiden geçer,
E) Tanrı'ya ulaşmak olanaksızdır.

12. Montaigne, "Denemeler" adlı eserinde, "Nasıl mutlu olunabilir?" sorusunu şöyle yanıtlar: "İçimizde bir doğa kımıldıyor; ona kulak verir, yasalarını kavrarsak erdemi, dolayısıyla mutluluğa giden yolu da bulmuş oluruz."

Montaigne'in bu görüşünü, aşağıdakilerden hangisi karşılar?

A) İnsan mutluluğa ancak bilginin yardımıyla varabilir.
B) Ahlak kurallarının kaynağı toplumdur.
C) İnsan kendi doğasını öğrenerek mutluluğa ulaşabilir.
D) Gerçek mutluluğa ulaşmanın yolu gönülden geçer.
E) Yaşamdan haz almayı bilen insan, erdemli olmayı başaran insandır.

NİTELİK Yayınlık

1. B 2. B 3. C 4. C 5. A 6. E 7. E 8. D 9. A 10. B 11. D 12. C

TT 3 Ahlak Felsefesi

1. Ahlaken mükemmelliği ifade eden, "erdemlik" kavramı, modern felsefede yerini "üstün insan" a bırakır. Üstün insanın ayırt edici özelliği;başta özgürlüğü, bilgeliği, yaratıcılığı ve bunlardan kaynaklanan dünyayı değiştirebilme gücüdür. Bireyleri üstün insanlardan oluşacak toplumlar da "açık toplum" olarak nitelendirilir. Sokrates sonrası okulların, "dünya vatandaşlığı" dediği bu durum, kişinin içinde yaşadığı toplumun sınırlarını aşıp belli bir coğrafya veya tarihle sınırlanamayacak "insanlık toplumu"na katılmasını ifade eder.

Parçada, üstün insanın hangi niteliğine değinilmemiştir?

A) Dünyayı değiştirme gücüne sahip olması
B) Sınırsız bir düşünce yapısına sahip olması
C) Yaratıcılığının yüksek olması
D) Evrensel ve özgün bir kimliğe sahip olması
E) Yazılı ve yazısız toplumsal kurallara bağlı olması

2. İnsan içindeki ahlak yasasından ötürü, kendini iyiye yönelmek, kötüden kaçınmak zorunda görür, Ama bu yasa insanın kendi koyduğu yasa değildir. İnsan onu hazır bulur. Bu ahlak yasasının genel adı vicdandır. Onu insana veren de Tanrı'dır.

Parçaya göre, aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

A) Ahlaki yasa, her kurala uymayı gerektirir.
B) İyiye yönelme durumunu, birey kendisi kazanır.
C) Ahlak yasasını kazandıran Tanrı'dır.
D) Vicdan olmadan yasadan söz edilemez.
E) Ahlak yasası insanın içinden gelir.

3. Kant, iyi ve kötü kavramlarının ahlak yasasını değil, ahlak yasasının iyi ve kötü kavramlarını belirlediğini söyler. Akıldan kaynaklanan bu yasa sayesinde iyi ve kötüyü herkes için ortak ve nesnel bir biçimde belirlemek mümkün olabilir. Aksi takdirde iyi ve kötü, kişiden kişiye oldukça farklılık gösteren haz ve acı duygusuyla, onlara yol açan nesneler olarak belirlenecektir.

Düşünüre göre, ahlak yasalarının genel geçer olmasının temel gerekçesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) İyi ve kötünün bu yasalarla belirlenmesi
B) İyi ve kötü kavramlarının, değerlerinin ahlak yasalarını belirlemesi
C) Ahlak yasalarının toplumun yasalarına eş olması
D) Akıl ile bu yasaların bağdaşmaması
E) Ahlak yasalarının fayda ağırlıklı olması

4. Ahlaksal sorumluluk, birinin omzundan alınıp bir başkasının omsuna verilebilecek bir yük değildir. Çünkü biz her insandan belli ölçüde de olsa, özgürce davranmasını ve bunun hesabını kendisine verebilmesini bekleriz.

Parçaya uygun olan yargı, aşağıdakilerden hangisidir?

A) "İyi" ve "kötü" değerleri ahlaksal eylemlerde ölçülür.
B) Her insan kendi davranışlarından sorumlu olmalı ve ona göre davranmalıdır.
C) Davranışları değerlendirmek kişilerin yorumuna göre değişir.
D) İnsan hiçbir zaman özgür olamayacağından yaptıklarından sorumlu tutulamaz.
E) Sorumluluklar paylaşıldıkça mutluluk verir.

5. Bir Hristiyan, bir Çin, bir İslâm ahlakı olduğu bilinir. Bunun gibi, hümanist ahlâk, hoşgörü ahlâkı, ödev ahlâkından da söz edilebilir. Yine, aristokrat ahlâkı, köle ahlâkı vb. vardır. Bu ahlâklar arasında yapılacak bir karşılaştırma, bunların kendi açılarında hep koşulsuz geçerlilik taşıyan çeşitli buyruk ve talepler içerdiklerini ve çoğu kezde birini yadsıdıklarını gösterebilir.

Buna göre, etikle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Ahlaki yasaların amacı bireyleri mutluluğa yöneltmektir.
B) Ahlaki buyruklar insanın içinden gelir.
C) Ahlak, içgüdülerin yönlendirdiği hazza ulaşmayı amaçlar.
D) Evrensel ahlak yasası yoktur.
E) Evrensel ahlak yasası vardır.

6. • Konfüçyus'a göre; her insan toplumdaki yerine göre davranmalıdır: "Efendi, efendi olmalıdır, uyruk uyruk, baba baba, oğul oğul."
• Taoculuk'a göre; gelişimin belli bir basamağına erişen her şey karşıtına dönüşür. "Eğri düz olur, boş dolar, eski yeni tarafından çözülür."

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Her iki görüş de, bilimsel bilgiye dayanmaktadır.
B) Konfüçyus olayları mantıklı değerlendirmektedir.
C) Her iki görüş de kendi içinde tutarlıdır.
D) Konfüçyus değişmeyen bir düzeni, Taoculuk ise değişmeyi temel almaktadır.
E) Taoculuk diyalektik düşünüşü temel almaktadır.

NİTELİK Yayınlık

6. Toplumda iki tür sınıf vardır. Bunlardan biri "halk sınıfı" diğeri "seçkinler sınıfı" dır. Halk sınıfı sürü durumundadır. Din ve gündelik ahlak kuralları bu sınıf için yeterlidir. Çünkü bu sınıfın görevi seçkin sınıfın oluşmasına uygun ortam hazırlamaktır. Zira seçkin sınıfa yakışan ahlak, insanın doğasına uygun olan bireyci, bencil, iradeyi güçlendiren ahlaktır. Sıradan kimselere ve korkaklara yarayan köleler ahlakından kurtulmak gerekir. Bunun da yolu vicdan ahlakı yerine "iktidara doğru giden güç" ahlakını koymaktır.

Nietzche'nin bu görüşlerinden çıkarılabilecek en kapsamlı yargı, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sınıf farklıları insanları mutsuz eder.
B) Güçlülerin zayıflara egemenliği insanlığın doğasında vardır.
C) Herkes için ortak ahlak kuralları oluşturulmalıdır.
D) Evrensel ahlak yasası vardır.
E) Gündelik hayat kuralları sadece halk sınıfı içindir.

7. Bergson'a göre: "Kendi sezgine uy ki, hem kendin hem de başkası için iyi olanı yapmış olasın."

Sokrates'e göre: "Ahlaki eylemin amacı mutluluk, kaynağı ise bilgidir. Bilgi insanları doğru eyleme; bilgisizlik, yanlış eyleme götürür."

Parçadan hareketle, Bergson ve Sokrates için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Herkes için ortak ahlak yasasının varlığını kabul ederler.
B) Toplumsal mutluluğun daha önemli olduğunu savunurlar.
C) Ahlaki eylemin amacının iyi davranışlar sergilemek olduğunu savunurlar.
D) İnsanların oluşturduğu yasaların insanları mutlu edemeyeceğini savunurlar.
E) Evrensel ahlak yasasının kaynağını bulmaya çalışmışlardır.

8. "İnsanın gelip geçici şeylere duyduğu sevgi onu iyiyi aramaktan alıkoyar. Mutluluk için araç olan zevkin amaç edinilmesi ise, mutsuzluk ve pişmanlık getirir. Sonsuz bir şeyin sevgisi ancak devamlı bir mutluluk kaynağıdır. Bu sevgiyi bulana kadar yaşamı ve sağlığı ölçülü davranışlarla korumak ve toplumun alışkanlıklarına uymak gerekir."

Spinoza'ya göre, aşağıdakilerden hangisi insanın mutlu olmasını engeller?

A) Toplumsal yaşamdaki değer ve davranışlara dikkat etmek
B) Gelip geçici şeylerden uzak durmak
C) Araç olan şeyleri amaç haline getirmek
D) Hayatın her alanında ölçülü ve dengeli olmak
E) Günü yaşamak yerine daha değerli ve kalıcı şeylerin peşinden gitmek.

9. Hobbes, varlık ve bilgi görüşlerini maddecilik üzerine kurduğu gibi, ahlaki ve siyasi fikirlerini de bencillik üzerine kurmuştur. Ona göre, insan daima kendi menfaatini arar. İyi insana haz veren, kötü de acı veren şeydir. En büyük haz üstünlük, en büyük acı da ölümdür. İnsan sosyal hayatını bu iki temel dürtü üzerine kurar; toplumsal sözleşmeyle, ölüm korkusunu yenebilmenin karşılığında yasalar önünde herkesle eşit olmayı kabul eder. Ölüm korkusunu yenmesi haz duyacağı ve üstünlük arzusunu gerçekleştireceği başka şeylerle ilgilenebilmesini sağlayacaktır.

Parçadan, aşağıdaki görüşlerden hangisine ulaşılamaz?

A) İnsanın yaratılışında menfaatini koruma ve üstünlük duygusu vardır.
B) İnsan ölüm korkusunu yenebilmek için diğer insanlarla eşit olabilmeyi göze alır.
C) İnsan tüm davranışlarını, çıkarlarını tatmin etmek ve mutlu olmak için gerçekleştirir.
D) Ahlakın temelinde bencillik duygusu vardır.
E) İnsanın ahlaki eylemleri yaşadığı sosyal hayattan bağımsızdır.

10. Ne haz ne de acı yalın bir şeydir; haz ve acının çeşitli dereceleri ve türleri vardır. İçinde bulunulan duruma göre iyi, kötü bir şey olarak, kötü de iyi bir şey olarak incelenebilir; daha büyük bir acı doğuracaksa hazdan vazgeçmeli, vereceği daha büyük bir haz içinde acıya katlanmalıdır. Her olumlu haz bir ihtiyaca, bundan böyle hazla ortadan kaldırılabilecek olan bir acıya dayanır.

Epikür'ün ahlak felsefesi için, aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılabilir?

A) Her hazzın gerçek özü ve amacı daha büyük bir acıdan kurtulmalıdır.
B) Hazlar sonucu ne olursa olsun doyurulmalıdır.
C) Yaşamak için hazlar vazgeçilmez unsurlardır.
D) İyi ve kötü, durum ve şartlara göre değişiklik göstermez.
E) Haz ve acı sade ve basit şeylerdir.

11. Sokrates'e göre, "insan bilgili ise ancak o zaman ahlaklıdır."

Bu görüşten çıkarılabilecek yargı, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahlak olmadıkça bilgi de olamaz
B) Ahlak doğuştan bilgi sonradan kazanılır
C) Bilgili olmayan ahlaklı da olamaz
D) Bilgi ve ahlak göreceli dir
E) Ahlak ve bilgi özdeştir

NİTELİK Yayınevi

1. D 2. A 3. E 4. C 5. E 6. B 7. D 8. C 9. E 10. A 11. E

1. Sen mermeri yaratırsın
Ben ondan saray yaparım
Suya ektiğim kamışı
Keser, birer ney yaparım
Şu manasız mesafeyi
En yaparım boy yaparım

Burada, insan özgürlüğünün alanı ile ilgili nasıl bir sınır çizilmiştir?

A) Özgürlük sınırları belirlenen bir şey değildir.
B) İnsan eylemini kendisi belirler.
C) Evrensel ahlak diye bir şey yoktur.
D) Sınırsız özgürlük insanları mutsuz eder.
E) Özgürlük zorunluluktur.

2. İnsan kendi özünü kendi yaratır. İnsanın belirlenmiş veya doğuştan getirdiği bir özü yoktur. Özgür iradesiyle karar veren insan, davranışlarını bilinci ile belirler. "İnsan özgürlüğe mahkumdur" çünkü" varoluş özden önce gelir. diyen Sartre, önceden belirlenmiş hiç bir kural, din ve değere insanın mahkum edilemeyeceğini dile getirir.

Paragrafa göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Her türlü kural, kurum insan özgürlüğünü yok eder.
B) İnsan özgürlüğe mahkum ise, özgür iradenin hiçbir anlamı yoktur.
C) Her türlü toplumsal değerler insanı köleleştirir.
D) İnsan iradesiyle kişisel özgürlüklerini kullanır.
E) Kişi kendi değerlerini kendi yaratmalıdır.

3. Etik, insan eylemlerinin ahlaki boyutuyla ilgilenen felsefi disiplindir. İnsanın yapıp etmelerini özel bir problem alanı olarak ele alır, yapıp etmelerinde özgür olup olmadığını sorgular. Neyin yapılması gerektiğini, hangi eylemin iyi olduğunu gösterir. Filozof, insanı ve eylemlerini genel olarak ele alır ve eylemlerini kendilerine dayandığı ilkeleri açıklar.

Parçaya göre, etik hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) İnsanın iç güdülerini, doğasını ortaya çıkarma işlemidir.
B) Değerleri sorgulamaktır.
C) İnsan eylemlerini sorgulayarak felsefe yapmaktır.
D) İnsan eylemlerinin toplumsal etkilerini incelemedir.
E) Kurum ve kuralları sorgulamaktır.

4. Sorumluluk, insan bilerek ve isteyerek yaptığı ya da seçtiği bir davranışın sonuçlarını üstlenmesidir. İstenç özgürlüğü ile yakından ilgilidir. Davranıştan sorumlu olunabilmesi için, kişinin akıl sağlığının yerinde olması ve özgür olması gereklidir.

Paragrafa göre, aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) İrade özgürlüğü olmadan sorumluluktan söz edilemez.
B) Özgürlük ve sorumluluk birbiriyle çok ilişkili birbirini tamamlayan kavramlardır.
C) İnsanın özgür olması yüklenen sorumluluklarla engellenmektedir.
D) Aklı sağlığı yerinde olmayan bir kişi ahlaki eyleminde sorumlu tutulamaz.
E) Sorumlu insan davranışlarının sonuçlarını üstlenen insandır.

5. • Bentham'a göre, insan, doğası gereği acıdan kaçar, hazza ve mutluluğa yönelir. Bu görüşte haz ve yarar ön plana çıkıyormuş gibi görünse de burada sözü edilen haz ve yarar bireyin değil, genelin hazzı, çıkarı ve mutluluğudur. İyiyi gerçekleştirmek için uyulması gereken temel kural, "en büyük sayıda insanın en yüksek mutluluğudur."
• Bergson ise, "kendi sezgine uy ki hem kendin hem de başkası için iyi olanı yapmış olasın" der.

Bentham ve Bergson'un ahlak felsefesinin hangi sorusuna cevap aramaktadırlar?

A) İyiyi gerçekleştirmek için uyulması gereken evrensel ahlak yasası nedir?
B) İyi kime, neye göre belirlenir?
C) Ahlaki yargıların özellikleri nelerdir?
D) Sınırsız özgürlük olabilir mi?
E) İyi evrensel ve mutlak mıdır?

6. Acıdan kaçıp, hazza yönelerek yaşamak insanların doğasında vardır. Bu nedenle bütün insanlar kendileri için kötü olana yönelemezler."

Bu düşünceye, aşağıdakilerden hangisi uygundur?

A) İnsan eylemlerinin yöneldiği bir amaç vardır
B) İnsan eylemlerinde özgürdür.
C) İnsan davranışları ahlak kurallarıyla belirlenmiştir
D) Evrensel bir ahlak yasası vardır
E) Evrensel ahlak yasası yoktur

NİTELİK Yayınevi

7. "Felsefi sistemlerde varolan her şeyi gölgeden ibaret sayanlar, neden bıçak ellerini kesince acıyla bağırırlar?"

Burada, hangi filozof ve öğretisi eleştirilmektedir?

A) Herakleitos - Oluş
B) Descartes - Dualizm
C) Platon - İdealizm
D) Nihilizm - Georgias
E) Hobbes - Materyalizm

8. Herakleitos'a göre yüksekle alçak olmadan uyum, dişisiz erkeksiz de canlı varlıklar olmazmış. Gerçek dünya, karşıt eğilimlerin uyumlu bir dengesidir. Dünyayı ayakta tutan, barış - huzur değil, çatışmadır."

Aşağıdaki kavramlardan hangisi bu düşünceye uygun değildir?

A) Savaş B) Değişim C) Kargaşa
D) Kaos E) Durağanlık

9. Metafizik, fizik ötesi anlamına gelir ve duyularla algıladığımız doğanın üstünde bulunan "asıl gerçekliği" araştıran temel felsefe disiplindir.

Buna göre Metafizik, felsefenin alt dallarından hangisinin ilgi alanına girmektedir?

A) Varlık felsefesi
B) Epistemoloji
C) Değerler felsefesi
D) Etik
E) Estetik

10. Bir insanın boyu, kilosu, zeka seviyesi, göz rengi, karakteri bilimi ilgilendirir. Ama "insan neden, niçin yaratılmıştır? "Bu dünyada varoluş amacı nedir?" şeklindeki sorularla bilim hiçbir şekilde ilgilenmez.

Bu parçaya göre, bilimin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Metafizik olaylar ve konular,
B) Var olanlar değil, olması gerekenler
C) Sadece insan zihninde olan yargılar
D) Gözlenip sınanabilen olgular
E) Fenomenlerin arkasındaki özler

11. A. Whitehead'a göre Tanrı'nın hayatı uyandıracak "yaratıcı" sıfatı vardır. O değişmez ve zaman dışıdır. Tanrı yeni olaylarla oluşu zenginleştirir. Yaratıcılık ve süreklilik meydana getirmektedir.

Buna göre, Whitehead varlığın ne olduğunu problemi ile ilgili aşağıdaki görüşlerden hangisini kabul etmektedir?

A) Varlığı hem düşünce hem madde olarak kabul etme
B) Varlığı görünenlerin arkasındaki öz olarak kabul etme
C) Varlığı idea olarak kabul etme
D) Varlığı oluş olarak kabul etme
E) Varlığı madde olarak kabul etme

12. Bende bazı düşünceler ve tasarımlar var. Öte yandan bunların kaynağının ben olmadığımı da biliyorum. Çünkü duyularım benimdir ancak gerçek hayatta var olanlar benim değildir. O halde bu ikisi arasında ayrım yapmak gerekir. Bundan hareketle varlık algıdan ibaret olamaz. Tam tersine varlık var olduğu için biz onu algılarız.

Aristoteles'in bu düşüncesi aşağıdaki ifadelerden hangisini destekler?

A) Biz algıladığımız için varlık vardır.
B) Varlık sürekli değişim içinde olduğundan algılanması zordur.
C) Varlık olmadan onu algılayamayız.
D) Varlık ideadır.
E) Varlıkları oluşturan düşüncenin dışında nesnel bir dünya yoktur.

NİTELİK Yayınlık

1. D 2. A 3. C 4. A 5. E 6. C 7. C 8. E 9. A 10. D 11. D 12. C

TT 1 Ahlak Felsefesi

1. İçimizde bir ahlak yasası, dünyada da ahlaki bir düzen bulunduğu düşüncesinden hareket ederek, bunların nedeni olarak üstün bir iradenin var olduğu sonucuna varabiliriz. Buna göre insan ahlak yasasını kendi koymaz, hazır bulur, onu insana veren de Tanrıdır.

Parçadan hareketle, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Bireyler toplumsal ilişkilerini ahlaki yasalara göre belirlerler.
B) Bireylerin hareketlerini onların üzerinde bulunan üstün güç belirler.
C) Ahlaki yasa doğuştan herkeste bulunur.
D) Ahlaki yasaların kaynağı bireylerdir.
E) Tanrının kanıtı, herkeste ortak bulunan ahlak yasasının varlığıdır.

2. Kant, kendi felsefesi söz konusu olduğunda iki şeyin daima kendini heyecanlandırdığını söyler. "Üstümdeki yıldızlı gökyüzü ve içimdeki ahlaki yasa." Astronomiye olan ilgisi, felsefi düşüncesinde tetikleyici rollerden birini taşımakla birlikte, genel bir ahlak teorisi yaratmaya yönelik çabaları kısmen yaşamsal faktörler nedeniyle sürekli ertelenmiştir.

Bu parçada felsefi düşüncelerin ortaya çıkışında;

I. Değişik kaynaklardan
II. Kişisel yaşam deneyimleriyle şekillendiği
III. Evrensel nitelik taşıdığı
IV. Sistemli olduğu

özelliklerinden hangisinin etkili olduğu vurgulanmaktadır?

A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) I ve III E) II ve IV

3. Herakleitos'a göre; mutlu olmak insanın kendi elindedir. Dünya hep olması gerektiği gibidir; insanın mutluluğu kendini dünya düzeni içinde bulması ile olanaklıdır, bu da insanın ruhunun "daimonca" olmasına bağlıdır. Daimon ise, iç anlamda alın yazısıdır.

Herakleitos'un ahlak felsefesi ile ilgili görüşlerinden, aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) Herkes için ortak bir ahlak yasası olmaz.
B) Akıl ile hareket eden insan gerçek mutluluğa ulaşabilir.
C) Her şey sürekli değiştiğinden insanlar mutlu olamazlar.
D) Evren zıtlıkların savaşı sonundu oluşur.
E) İnsan evrenin düzenine bağlanmakla mutlu olabilir.

4. Erdemli kimse; moral duygusunu kendisine rehber yaparak tutkuluları arasında doğru ölçüyü bulmuş olan, büyük bir sanat yapıtı olan bu evren içinde kendi kişiliğini de bir sanat yapıtı halinde biçimlendirmiş olan kimsedir. Böyle bir kimse salt "erdemli olmak için" erdemli olacaktır; öbür dünyada ödüle erişmek için değil, erdemin salt kendisine değer verecektir. Erdeme giden yol, mutluluğa giden yoldur da; erdem gerçek mutluluğun biricik kaynağıdır.

Parçadan çıkarılabilecek en kapsamlı yargı, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Felsefe yapanlar mutlu olabilirler.
B) Erdemli yaşamak mutlu olmak için bir araçtır.
C) Erdem bir araç değil amaçtır.
D) Erdemli olmak bilgi olmaya bağlıdır.
E) Bilgi sahibi filozoflar erdemli olabilirler.

5. Descartes'e göre, ahlaki davranışın amacı mutluluk ve buna ulaşmanın yolu da bilgidir. Descartes insanların mutlu olmak istediğini fakat mutluluğun yolunu bilmediklerini söyler. En yüksek iyi, felsefenin ortaya koyabileceğini yani ilk ilkelerin bilgisidir. Bunları bilmek ve bu bilgiye yaşamak insanı üstün ahlak sahibi yapabilir. Fakat bu bilginin peşindeki insan bu bilgiyi elde edinceye kadar dinine, ülkesinin yasalarına ve adetlerine bağlı, aşırılıktan uzak, ölçülü ve kararlı yaşamalıdır. Diğer taraftan da bilgisini açık ve seçik hale getirmeye, şüpheden ve yanlışlardan arındırmaya çalışmalıdır.

Düşünürün bu parçadaki görüşlerine göre, insanların mutlu olabilmesi;

I. İlk ilkelerin bilgisine ulaşıp buna uygun yaşamak
II. Her şeyden, her koşulda şüphe etmek
III. Aşırılıktan uzak, ölçülü ve kararlı bir yaşam sürmek.

koşullarından hangisine bağlı değildir?

A) I ve II B) II ve III C) Yalnız I
D) Yalnız II E) Yalnız III

NİTELİK Yayınlık

7. "Felsefi sistemlerde varolan her şeyi gölgeden ibaret sayanlar, neden bıçak ellerini kesince acıyla bağırırlar?"

Burada, hangi filozof ve öğretisi eleştirilmektedir?

A) Herakleitos - Oluş
B) Descartes - Dualizm
C) Platon - İdealizm
D) Nihilizm - Georgias
E) Hobbes - Materyalizm

8. Herakleitos'a göre yüksekle alçak olmadan uyum, dişisiz erkeksiz de canlı varlıklar olmazmış. Gerçek dünya, karşıt eğilimlerin uyumlu bir dengesidir. Dünyayı ayakta tutan, barış - huzur değil, çatışmadır."

Aşağıdaki kavramlardan hangisi bu düşünceye uygun <u>değildir</u>?

A) Savaş B) Değişim C) Kargaşa D) Kaos E) Durağanlık

9. Metafizik, fizik ötesi anlamına gelir ve duyularla algıladığımız doğanın üstünde bulunan "asıl gerçekliği" araştıran temel felsefe disiplindir.

Buna göre Metafizik, felsefenin alt dallarından hangisinin ilgi alanına girmektedir?

A) Varlık felsefesi
B) Epistemoloji
C) Değerler felsefesi
D) Etik
E) Estetik

10. Bir insanın boyu, kilosu, zeka seviyesi, göz rengi, karakteri bilimi ilgilendirir. Ama "insan neden, niçin yaratılmıştır? "Bu dünyada varoluş amacı nedir?" şeklindeki sorularla bilim hiçbir şekilde ilgilenmez.

Bu parçaya göre, bilimin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Metafizik olaylar ve konular,
B) Var olanlar değil, olması gerekenler
C) Sadece insan zihninde olan yargılar
D) Gözlenip sınanabilen olgular
E) Fenomenlerin arkasındaki özler

11. A. Whitehead'a göre Tanrı'nın hayatı uyandıracak "yaratıcı" sıfatı vardır. O değişmez ve zaman dışıdır. Tanrı yeni olaylarla oluşu zenginleştirir. Yaratıcılık ve süreklilik meydana getirmektedir.

Buna göre, Whitehead varlığın ne olduğunu problemi ile ilgili aşağıdaki görüşlerden hangisini kabul etmektedir?

A) Varlığı hem düşünce hem madde olarak kabul etme
B) Varlığı görünenlerin arkasındaki öz olarak kabul etme
C) Varlığı idea olarak kabul etme
D) Varlığı oluş olarak kabul etme
E) Varlığı madde olarak kabul etme

12. Bende bazı düşünceler ve tasarımlar var. Öte yandan bunların kaynağının ben olmadığımı da biliyorum. Çünkü duyularım benimdir ancak gerçek hayatta var olanlar benim değildir. O halde bu ikisi arasında ayrım yapmak gerekir. Bundan hareketle varlık algıdan ibaret olamaz. Tam tersine varlık var olduğu için biz onu algılarız.

Aristoteles'in bu düşüncesi aşağıdaki ifadelerden hangisini destekler?

A) Biz algıladığımız için varlık vardır.
B) Varlık sürekli değişim içinde olduğundan algılanması zordur.
C) Varlık olmadan onu algılayamayız.
D) Varlık ideadır.
E) Varlıkları oluşturan düşüncenin dışında nesnel bir dünya yoktur.

NİTELİK Yayıncılık

1. D 2. A 3. C 4. A 5. E 6. C 7. C 8. E 9. A 10. D 11. D 12. C

TT 1

Ahlak Felsefesi

1. İçimizde bir ahlak yasası, dünyada da ahlaki bir düzen bulunduğu düşüncesinden hareket ederek, bunların nedeni olarak üstün bir iradenin var olduğu sonucuna varabiliriz. Buna göre insan ahlak yasasını kendi koymaz, hazır bulur, onu insana veren de Tanrıdır.

Parçadan hareketle, aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Bireyler toplumsal ilişkilerini ahlaki yasalara göre belirlerler.
B) Bireylerin hareketlerini onların üzerinde bulunan üstün güç belirler.
C) Ahlaki yasa doğuştan herkeste bulunur.
D) Ahlaki yasaların kaynağı bireylerdir.
E) Tanrının kanıtı, herkeste ortak bulunan ahlak yasasının varlığıdır.

2. Kant, kendi felsefesi söz konusu olduğunda iki şeyin daima kendini heyecanlandırdığını söyler. "Üstümdeki yıldızlı gökyüzü ve içimdeki ahlaki yasa." Astronomiye olan ilgisi, felsefi düşüncesinde tetikleyici rollerden birini taşımakla birlikte, genel bir ahlak teorisi yaratmaya yönelik çabaları kısmen yaşamsal faktörler nedeniyle sürekli ertelenmiştir.

Bu parçada felsefi düşüncelerin ortaya çıkışında;

I. Değişik kaynaklardan
II. Kişisel yaşam deneyimleriyle şekillendiği
III. Evrensel nitelik taşıdığı
IV. Sistemli olduğu

özelliklerinden hangisinin etkili olduğu vurgulanmaktadır?

A) I ve II B) II ve III C) III ve IV D) I ve III E) II ve IV

3. Herakleitos'a göre; mutlu olmak insanın kendi elindedir. Dünya hep olması gerektiği gibidir; insanın mutluluğu kendini dünya düzeni içinde bulması ile olanaklıdır, bu da insanın ruhunun "daimonca" olmasına bağlıdır. Daimon ise, iç anlamda alın yazısıdır.

Herakleitos'un ahlak felsefesi ile ilgili görüşlerinden, aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) Herkes için ortak bir ahlak yasası olmaz.
B) Akıl ile hareket eden insan gerçek mutluluğa ulaşabilir.
C) Her şey sürekli değiştiğinden insanlar mutlu olamazlar.
D) Evren zıtlıkların savaşı sonundu oluşur.
E) İnsan evrenin düzenine bağlanmakla mutlu olabilir.

4. Erdemli kimse; moral duygusunu kendisine rehber yaparak tutkuluları arasında doğru ölçüyü bulmuş olan, büyük bir sanat yapıtı olan bu evren içinde kendi kişiliğini de bir sanat yapıtı halinde biçimlendirmiş olan kimsedir. Böyle bir kimse salt "erdemli olmak için" erdemli olacaktır; öbür dünyada ödüle erişmek için değil, erdemin salt kendisine değer verecektir. Erdeme giden yol, mutluluğa giden yoldur da; erdem gerçek mutluluğun biricik kaynağıdır.

Parçadan çıkarılabilecek en kapsamlı yargı, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Felsefe yapanlar mutlu olabilirler.
B) Erdemli yaşamak mutlu olmak için bir araçtır.
C) Erdem bir araç değil amaçtır.
D) Erdemli olmak bilgi olmaya bağlıdır.
E) Bilgi sahibi filozoflar erdemli olabilirler.

5. Descartes'e göre, ahlaki davranışın amacı mutluluk ve buna ulaşmanın yolu da bilgidir. Descartes insanların mutlu olmak istediğini fakat mutluluğun yolunu bilmediklerini söyler. En yüksek iyi, felsefenin ortaya koyabileceğini yani ilk ilkelerin bilgisidir. Bunları bilmek ve bu bilgiye yaşamak insanı üstün ahlak sahibi yapabilir. Fakat bu bilginin peşindeki insan bu bilgiyi elde edinceye kadar dinine, ülkesinin yasalarına ve adetlerine bağlı, aşırılıktan uzak, ölçülü ve kararlı yaşamalıdır. Diğer taraftan da bilgisini açık ve seçik hale getirmeye, şüpheden ve yanlışlardan arındırmaya çalışmalıdır.

Düşünürün bu parçadaki görüşlerine göre, insanların mutlu olabilmesi;

I. İlk ilkelerin bilgisine ulaşıp buna uygun yaşamak
II. Her şeyden, her koşulda şüphe etmek
III. Aşırılıktan uzak, ölçülü ve kararlı bir yaşam sürmek.

koşullarından hangisine bağlı <u>değildir</u>?

A) I ve II B) II ve III C) Yalnız I D) Yalnız II E) Yalnız III

NİTELİK Yayıncılık

6. Bir çizgi film tümüyle görünüşten ibarettir; ekranda aktörler, sahnede maskesini çıkarıp karakterden sıyrılacak oyuncular yoktur. Nietzsche'ye göre değerlendirirsek; bu sadece çizgi filmlere özgü bir şey değildir, dünya böyledir, gerçeklik bu şekilde kurulmuştur. Görünüş gerçekliği gizlemez; görünüş gerçekliktir. Veya daha iyisi, bu görünüş ve gerçeklik kavramlarından tümüyle kurtulmaktır.

Parçaya göre, aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Görünenlerin arkasında gizli bir töz aramak anlamsızdır.
B) Görüntüler birer yanılsamadır.
C) Madde biçim değiştirse de ilk haldeki özelliklerini korur.
D) Gerçeğin mutlak bilgisine ancak görünüşlerin dünyasından kurtularak ulaşabiliriz.
E) Objektif davranılarak varolanların bilgisine ulaşılır.

7. Felsefe akımları arasında varoluşçuluk yaygın bir duruma gelmiştir. Kimi yerde varoluşçu olma, modern yazar sayılmanın olmazsa olmazı olarak görülmüştür. Hatta varoluşçuların bazıları düşüncelerini yayabilmek için akademik bilgileriyle kalmamış; roman; oyun biçimini de kullanmışlardır.

Parçada anlatılanlar, aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

A) Varoluşçuların bilimsel bilgilerden yararlanmasını
B) Varoluşçuların felsefi bilgilerden yararlanmasını
C) Varoluşçuluğun günümüzün felsefi akımı olduğu
D) Varoluşçuluğun birçok alanda kabul görmesini
E) Varoluşçuların gerçekliği daha doğru değerlendirdiği

8. "İnsanın varlık yapısında görülen özellik, onun çift kutuplu olmasıdır. Bir yandan insan bütün bilginin, sanatın, tekniğin yaratıcısı, ilerleticisi, taşıyıcısıdır; öte yandan bunlar, onun varlığının dayandığı "koşullar"dır. İnsan, kendisiyle başka varlık-alanları arasındaki bağı bilmeye yelteniyor ve kendisinin "varlık- bütünü" dediğimiz kozmozdaki yerinin anlamını soruyor, buna yanıtlar bulmaya çalışıyor."

Paragrafa anlatılan yaklaşım, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Varoluşçuluk B) Fenomenoloji C) Dualizm
D) Materyalizm E) İdealizm

9. İlkçağ doğa filozoflarından Anaximenes'e göre, her şeyin özü "hava"dır. Hava biraz sıkışırsa su, biraz daha sıkışırsa da toprak oluyordu. Çünkü yağmur yağdığında su, havadan fışkırıyor, yerde buza dönüşüyor ve buz eriyince de toprak ortaya çıkıyordu. Aynı şekilde ateş de incelmiş havaydı.

Anaximenes'in bu görüşünden, aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Varlığı, gözlemleyerek açıklamıştır.
B) Varlığı yine var olanla açıklamıştır.
C) Evreni ve varlığı maddesel bir tözle açıklamıştır.
D) Evrenin ana maddesini açıklamıştır.
E) Varlığı, doğa dışı bir varlıkla açıklamıştır.

10. Toplayın gül goncalarını
Şimdi zamanı varken
Bugün size gülen bir çiçek
Yarın olacak diken.

Lord Byron'un bu dizeleri, aşağıdaki ifadelerden hangisini desteklemektedir?

A) Varlık, görünenlerin arkasındaki özdür.
B) Varlık, bizde güzel duygular uyandırandır.
C) Var olan her şey sürekli değişim halindedir.
D) Varlık, gözlem ve deneyle açıklanandır.
E) Varlık, sadece düşüncemizde olandır.

11. İnsan gözlerini kapadığı zaman eşya yok olmamaktadır; ya da açtığı zaman tekrar var olmamaktadır. İnsan öldüğü zaman da her şey ortadan kalkacak değildir. Öyle ki, bir zihin algılamaktan kesildiği anda da diğer zihinler algılamaya devam etmektedir.

Bu görüşün temelinde, aşağıdaki varsayımlardan hangisi yer alır?

A) İnsan algılarında varlıkla ilgili yanılabilir.
B) Varlık insan bilincinden bağımsız değildir.
C) Algılarımız gerçeği belirlir
D) Varlık algılarımızdan bağımsızdır.
E) Ortak bir varlık tasarımı olabilir.

NİTELİK Yayıncılık

1. C 2. C 3. E 4. A 5. B 6. A 7. D 8. A 9. E 10. C 11. D

Π 4 Varlık Felsefesi

1. Varlık felsefesinde nihilizm, hiçbir şeyin var olmadığını savunan görüştür. Realizm ise, dış dünyanın gerçekte var olduğunu savunan görüştür.

Yukarıdaki görüşlerin ele aldıkları temel problem aşağıdakilerden hangisidir?

A) Varlığın değeri nedir?
B) Varlığın niceliği nedir?
C) Varlığın özü nedir?
D) Gerçekten birşey var mıdır?
E) Varlığın doğadaki yeri nedir?

2. "Salt bir varlık yoktur: nesnelerin nitelikleri, bir anlık birbirleri üzerindeki etkilerinden doğmaktadır. Bundan dolayı da hiçbir nesne için "bu şudur" diyemeyiz, olsa olsa sürekli değişen ilişkiler içinde onun başka nesnelere göre ne olmakta olduğunu söyleyebiliriz."

Protogoras'ın bu görüşünü, aşağıdaki yargılardan hangisi destekler?

A) Doğru günceldir.
B) Varlık vardır ve akılla ona ulaşır.
C) Varlık dış dünyanın yansımasıdır.
D) Doğruya duyumlarla ulaşır.
E) Bilmek erdemdir.

3. Varlık hem felsefenin hem de bilimin konusudur. Ancak her iki alan varlığı farklı biçimde ele alır. Varlığın ele alınışı felsefenin kendi içinde de farklılık gösterir.

Aşağıdakilerden hangisi, bu farkı ifade eder?

A) Felsefe varlığın kökenini; bilim özünü araştırır.
B) Felsefe varlığın ne olduğunu, bilim ne olması gerektiğini araştırır.
C) Bilim varlığı problem olarak ele almaz, varlıkla ilgili yasaları araştırır. Felsefe ise varlığın özünü araştırır.
D) Bilim varlığın teklik mi, çokluk mu olduğunu, felsefe ise, tek genel varlığın olup olmadığını araştırır.
E) Bilim varlığı subjektif, felsefe objektif inceler.

4. "Varlık var mıdır, yok mu dur?", "Varlığın temeli nedir?" gibi sorulara çözüm aramak bilimin değil felsefenin,özellikle de onun bir disiplini olan ontolojinin işidir.

Aşağıdakilerden hangisi, bilimin bu sorunlara çözüm aramaya çalışmasının bir nedeni olabilir?

A) Genel değişmez varlık anlayışının olmaması
B) Varlığın var olduğunu bir ön kabul olarak benimsemesi
C) Varlıkla ilgili her şeyin bir nedene dayanması
D) Varlık anlayışlarının farklı oluşu
E) İspata dayanmaması

5. Astronomi gök varlıklarını, sosyoloji toplumları, biyoloji canlıları incelediği halde, felsefenin bir dalı olan ontoloji doğayı alanlara bölmeden inceler.

Parçaya göre, bilimler ile felsefenin varlığa bakışındaki fark aşağıdakilerden hangisidir?

A) Felsefe varlığı, konularına göre inceler.
B) Bilim bütüncül yaklaşır, felsefe indirgemeci yaklaşır varlığa.
C) Bilim özneldir, felsefe nesneldir.
D) Bilim soyut somut bütün varlıkları konu alır, felsefe sadece soyut varlıkları konu alır.
E) Bilim varlıkları indirgemeci, felsefe bütüncül ele alır.

6. Teleskop bulunmadan önce, gezegenleri göremiyorduk. Bu, gezegenlerin teleskopla var olduğu anlamına gelmez.

verilen örnek, aşağıdaki yargılardan hangisini destekler?

A) İnsan varlığı bilemez.
B) Varlık yoktur.
C) Varlık, insan düşüncesinden bağımsız olarak vardır.
D) Varlık düşüncenin ürünüdür.
E) Varlığı bilmek görecelidir.

NİTELİK Yayıncılık

7. Bilim ve varlık felsefesinin ortak konusu varlığın ele alınmasıdır. Ancak bilimin yaklaşımı farklıdır. Bilimsel yaklaşımda, incelenen nesneler dünyasının varlığı sorgulanamaz. Bilim, evreni ve onun içindeki varlıkları bir gerçeklik olarak kabul eder. Oysa ki varlık felsefesi, "genel olarak varlığın" ne olduğu üzerinde durur.

Parçaya göre, varlık felsefesini bilimlerden ayıran temel fark aşağıdakilerden hangisidir?

A) Var olanları parçalayarak inceleme
B) Varlıklar arasındaki nedensellik ilişkisini inceleme
C) Var olanların varlığını bir problem olarak ele alma
D) Varlığı bilimsel yöntemlerle inceleme
E) Varlığın gerçekliğini ön kabul olarak görme

8. – Kargaya, yavrusu şahin görünürmüş.
– Kirpi, yavrusunu "pamuğum" diye severmiş.

Parçada verilen bu anonim sözlerin ontolojik açıdan ortak yönü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Varlığı özneye bağlı olarak açıklamaları
B) Varlığı hem akla hem de deneyime dayanarak açıklamaları
C) Varlığın olmadığını açıklamaları
D) Varlığı fenomenlere dayanarak açıklamaları
E) Varlığı faydaya dayanarak açıklamaları

9. İlk dönem Yunan felsefesine "doğa felsefesi" denmesinin nedeni, ana maddenin doğadan seçilmiş olmasıdır. Thales'in suyu, Anaximanes'in havayı arche olarak tespiti gibi; çokluk ve değişim halinde var olanlardan biri, yine bu çokluğun ve değişimin sebebi olarak görülmüştür. Ana madde bu dönemde, görünüşün altındaki birliğe, ortaklığa işaret eder. Yani madde tektir, onu çoğaltan farklı biçimler almasıdır.

Parçadaki açıklamalardan hareketle doğa felsefesi ile ilgili aşağıdaki düşüncelerden hangisine ulaşılamaz?

A) Her türlü varlık ve düşünce maddenin kendisinden türemiştir.
B) Evrendeki değişimin nedeni de tek bir maddedir.
C) Carlıkların arkasındaki değişmez öz, maddedir.
D) Maddelerin değişik şekiller almasıyla evrendeki her şey oluşur.
E) Nesneler varlıklarını, düşünsel tasarımlara borçludurlar.

10. Modern çağla birlikte, ontolojik temelli metafizik yerini bilgi temelli metafiziğe bırakmıştır. Bunun temel nedeni, varlığa giden yolun kesin bilgiden geçmesidir. Örneğin Descartes, kesin olarak bilmediği hiçbir şeyi ne var, ne de biliyorum demektedir. O halde, varlığın varlığından önce onun kesin olarak bilinmesi, farkına varılması veya sezinlemesi gerekir. Böyle bir varlık felsefesine, epistemoloji temelli metafizik denilmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi, epistemolojik temelli metafiziğin özelliğidir?

A) Varlığın var olabilmesi için, kesin olarak bilinmesi gerekir.
B) İnsanın varlığın bilgisine erişmesi mümkün değildir.
C) Her varlığın bilgisi, birbirinden farklıdır.
D) Var olabilmek için, bilgi gerekli değildir.
E) Bilgi sahibi olmak için önce var olmak gerekir.

11 Bir varlık filozofu, bilimlerin varlık hakkında elde ettiği sonuçlara kayıtsız kalamaz. Örneğin materyalist ise, varlığın temelde maddi olduğunu veya her şeyin son aşamada uzayda yer kaplayan somut fiziksel nesnelere indirgenebileceğini ileri sürer. Bu nedenle maddenin özellikleri konusunda bilimin verilerini dikkate alır. Demokritos varlığın bölünemeyen atomlardan oluştuğunu ileri sürüyordu. Ancak zamanımızdaki bir filozof atomla ilgili olarak fiziğin sağladığı sonuçlardan habersiz olamaz.

Paragrafa göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Günümüzde varlıkla ilgili sadece bilimler görüş bildirmektedir.
B) Varlık felsefesi, bilimlerin sonuçlarını felsefi bir bakış açısıyla değerlendirir.
C) Bilimin somut bilgileri, felsefeye duyulan güveni sarsmıştır.
D) Bir varlık filozofu, en son bilimsel sonuçlarla tutarlı görüşler üretmelidir.
E) Varlık filozoflarının görüşleri birbirleriyle tutarlı olmalıdır.

12. Bir Çin düşünürü olan Lao Tse'ye göre, bir toplumda insanlar en çok neden söz ediyorlarsa ona sahip değillerdir. Örneğin adaletten, hakkaniyetten nerede çok söz ediliyorsa, orada onlar yok demektir.

Parça, aşağıdakilerden hangisine örnek oluş turur?

A) Varlığın temelinde düşünce vardır.
B) Varlık insan için tanımlandığında değer kazanır.
C) Varlık, maddeden ibarettir.
D) Varlığın varlığı bilinmez.
E) Varlık, madde ve düşüncenin bilişimidir.

NİTELİK Yayınevi

1. A 2. E 3. E 4. C 5. D 6. Ø 7. C 8. A 9. E 10. A 11. D 12. B

TT 3 Varlık Felsefesi

1. Parmenides, değişmeyi ve oluşu kabul etmeyen bir doğa filozofudur. Ona göre, evrende değişen hiçbir şey yoktur. Gerçeklik mutlak anlamda birdir, kalıcıdır, süreklidir, yaratılmamıştır, yok edilemez; o ezeli ve ebedidir; onda hareket ve değişme yoktur.

Buradan, aşağıdaki görüşlerden hangisine ulaşılabilir?

A) Değişim varlığı oluşturan iki etkendir.
B) Varlık varlığı ve yokluğu içinde taşır.
C) Varlığın var olma dışında hiçbir özelliği yoktur.
D) Varlık sürekli hareket halinde olduğundan değişime de uygundur.
E) Varlık çokluk içinde oluşur.

2. Platon'un öğrencisi olan Aristoteles de, varlığı idea olarak görür. Ama Platon, idealar dünyası ile duyular dünyasını birbirinden ayırırken, Aristoteles bunları birleştirmeye çalışır. Aristoteles'e göre, idealar tek tek nesnelerin özüdür. Platon'da ancak düşünceyle, akılla, kavramsal olarak kavrayabildiğimiz idea, Aristoteles'de duyulur şeylerin içinde kendini gerçekleştiren öz olur. Böylece Aristoteles, kavramsal var oluşu değil, gerçek var oluşu açıklamaya çalışır.

Platon ve Aristoteles'in varlık anlayışları ile ilgili olarak, aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Aristoteles'in gerçek varlıkları, tek tek somut nesnelerdeki özlerdir.
B) Platon'a göre, gerçek varlıklar idealardır.
C) Platon'un ideaları duyular dünyasının nesnelerinde, Aristoteles'inki aklın kavramsal dünyasındadır.
D) Platon, gerçekler dünyası ile idealar dünyasını ayırmıştır.
E) Aristoteles, ideaları nesnelere indirgemiştir.

3. Berkeley'e göre, nesnelerin özü, algılanmış olmalarıdır. Bir bilince duyu yoluyla ulaşmayan şeylerin varlığından söz edemeyiz. Yalnızca duyumun bilgi verici olması gibi yalnız duyumun nesneleri vardır. Duyumlanamayan maddenin varlığını iddia etmek anlamsızdır. Duyumun nesneleri de sadece duyumlanabildikleri sürece vardır.

Bu parçadaki açıklama;

I. Varolmak, algılanmış olmaktır.
II. Varlık, algılayandan bağımsız olarak vardır.
III. Varlık, algılayan özneye bağlı olarak oluşur.
IV. Varlık somut olarak var olandır.

yargılarından hangileriyle özetlenebilir?

A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) II ve IV E) I ve II

4. Var olan şeylerle varlık arasındaki ayrım; doğru ile doğruluk arasındaki ayrım gibidir; doğru olan bir çok şey vardır ama doğruluk doğruların hepsinde bir ve aynıdır.

Parçaya göre, aşağıdakilerden hangisi felsefe disiplinlerinden "varlığın ne olduğu" ile ilgilidir?

A) Ontoloji B) Epistemoloji
C) Etik D) Aksiyoloji
E) Estetik

5. Katıldığını sık görmüşüzdür ruhun,
Bedenin yaşantılarına.
Örneğin delici gücüyle mızrak,
Yarıp geçti mi kemikleri ve kasları,
Yaşamın kaynağına ulaşmasa bile
Başı döner insanın ve bayılacak gibi olur.
Yıkıldığında yere, kargaşa sürer gider kafasında,
Ayağa kalkma isteği duyar aralıklarla.
Madeni bir şey olan mızraktan etkilendiğine göre,
Ruhun dokusu da, maddeden yapılmış olmalı.

Lucretius, bu dizelerinde aşağıdakilerden hangisini savunmaktadır?

A) Gerçekten var olan tek şey ruhtur.
B) Var olan her şey maddeden oluşmuştur.
C) Madde ve ruh varlıkları oluşturur.
D) Madde ve ruh birbirlerine indirgenemezler
E) Maddeye şekil verip değiştiren ruhtur.

NİTELİK Yayınevi

7. Canlı ve cansız arasında nitelik bakımından bir ayrılık yoktur. Asıl varolan ne madde ne ideadır. Bunları da içeren bütündür. Doğada bulunan her varlık madde ve formdan oluşur. Yalnız ideanın maddeye göre önceliği vardır.

Parça, aşağıdaki yargılardan hangisine bir eleştiri niteliğindedir?

A) Varlığın oluşumunda madde ve form eşit öneme sahiptir.
B) Varlık her şeyin değişimi ile oluşmuştur.
C) Metafizik varlıklar bilinemez.
D) Varlığın oluşumunda idea öncelikli ve önemlidir.
E) Mutlak varlık yoktur.

8. Çiçek açmış bir erik ağacının önünde duruyoruz ve ağaç da karşımızda. Ağaç oradayken ve biz onun karşısında durduğumuzda ağaç ve biz karşılıklı bulunuyoruz. Birbirimize göre, karşılıklı konumumuz içinde varız. Demek ki bu karşılaşmada söz konusu olan şey kafamızın içinde uçuşan tasarımlar değil.

Paragraf, aşağıdakilerden hangisinin varlıkla ilgili görüşlerine örnek oluşturur?

A) Emprizm
B) Kritisizm
C) Dogmatizm
D) Septisizm
E) Realizm

9.
- Marks, evrende bulunan her şeyi, onda iş gören fiziksel güçlerin bir sonucu olarak açıklar. Bu güçler mekanik bir biçimde olmaktan çok, Hegel'in öne sürdüğü biçimde, yani diyalektik bir tarzda iş görürler.
- Hegel, diyalektiği insan aklı, doğa ve tarihin mantığı olarak görür. Ona göre bu üç alanda da sürekli çatışmalı bir ilerleme söz konusudur. Kısaca gerek düşünce, gerek doğa, gerekse tarihte iş gören güçler birbirlerini ortadan kaldırmak isterken daha üst bir sentezde birleşirler. Ortaya çıkan bu sentezin kendisi yeniden bir tez olarak anti-tezini yaratır ve onunla olan çatışmasının sonucu olarak yeni bir sentez ortaya çıkar; bu böylece devam edip gider.

Parçaya dayanarak, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) İnsanda bedenden ayrı bir ruh vardır.
B) Var olan her şeyin temelinde karşıtların birliği vardır.
C) Varlık düşünceden bağımsız olamaz.
D) Varlık, insan bilinci dışında nesnel bir dünyada yer alır.
E) Felsefi akımlar var olma nedenlerini araştırır.

10. Gerçek ve düşünsel varlığı konu edinen bilim, varlığın var olduğunu bir ön kabul olarak benimser. "Varlık var mıdır yok mudur?", "Varlığın kaynağı nedir?" gibi soruları sormaz. Çünkü bilim, evreni ve onun içindeki varlıkları gerçeklik olarak kabul ederek, bunu deney ve gözlemle temellendirir. Felsefe ise varlığın ne olduğu üzerinde araştırma yaparak, varlığı bütün olarak ele alıp akıl ve mantık çerçevesinde temellendirir.

Parçaya göre, aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Bilim, somut olgusal varlıklarla ilgilenir.
B) Felsefe varlığı akıl yürütme ile kavrar
C) Bilim için varlık bilinebilecek bir konu değildir.
D) Felsefe varlığın ayrımını yapmadan onu bir bütün olarak ele alır.
E) Bilimin varlığı kavrama yolu, bilimsel yöntemdir.

11. Aristoteles'e göre; Tanrı dışında her varlık iki farklık tözün birleşimidir: madde ve form. Bir töz olarak "madde" sınırsız ve henüz belirlenmemiş bir potansiyeldir. "Form" ise, maddeyi biçimlendiren, onu belirli bir varlığı dönüştüren güçtür. Form, maddeden önce ya da ayrı değildir. Ama ondan üstündür. Çünkü form biçimlendiren, madde ise biçimlendirilen durumdadır. Bu nedenle bir varlıklar hiyerarşisi vardır.

Aristoteles'in varlık anlayışı için, aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Ruh maddeden, düşünce bedenden bağımsızdır.
B) Madde, bütün var olanların temelidir.
C) Var olan her şeye form veren töz, ruhtur.
D) Madde, varlık merdiveninin en ilkel, Tanrı en üstün basamağındadır.
E) İdealar, birer töz değil niteliktir.

12. Bugünkü anlamında varlık bilim; kendindeki şeyi ortaya koymaya çalışan yani görünür olanın temelindeki dayanağı arayan tözü, metafiziklerin genel adıdır. Demek ki en genel anlamında varlık bilim, şeyleri bize göründükleri gibi yani olgusal olarak değil de, kendileri olarak ele alan felsefi araştırma alanıdır.

Parçaya göre, aşağıdakilerden hangisi varlık bilimin özelliklerinden biri <u>değildir</u>?

A) Varlığın hiçbir zaman bilinemeyeceğini savunması
B) Varlığın temelindeki tözleri incelemesi
C) Nesnelerin görünmeyen kısımlarını bilmeye çalışması
D) Deney ve gözlemi kullanması
E) Duyusal alanın dışına yönelik olması

NİTELİK Yayıncılık

1. D 2. A 3. E 4. C 5. B 6. B 7. A 8. E 9. B 10. C 11. D 12. D

TT 2 Varlık Felsefesi

1. Husserl'a göre, varlık fenomenden ibarettir. Fenomen, "görünen şey", "olay" demektir. Ama Husserl'in fenomen"i görünmeyen saf bilinç olayıdır. O, zaman ve mekan dışıdır; onu bilinç belirler. O özdür. Mesela masanın, rengini, şeklini attığımız zaman, bilinçte kalan masanın özüdür.

Parçaya göre, aşağıdakilerden hangisi Husserl'in varlık anlayışına uygundur?

A) Fenomenlerin arkasındaki "öz" kavranarak kesin bilgiye ulaşılabilir.
B) Kesin ve doğru bilgiye ulaşılamaz.
C) Varlık maddeden ibaret olduğundan sadece madde bilinebilir.
D) Düşüncemizden bağımız gerçek yoktur.
E) Gerçek varlık. idealar evrenidir.

2. Kant; Tanrı, evren, ruh, ölümsüzlük gibi deney alanını aşan nesnelere ilişkin soruları reddetmiş ve metafiziğe ağır eleştirel yöneltmiştir. Ona göre, nesneler hakkında anlama yetisinin kavramlarına dayanarak yargıda bulunduğunda, akıl çelişmelere düşer. Akıl bir soru hakkında ileri sürdüğü bir savın tam tersini aynı kesinlikte savunabilir. Yani burada sağlam bir bilgi söz konusu olamaz.

Kant bu düşünceleriyle. aşağıdakilerden hangisini dile getirmektedir?

A) Doğru bilgiye ulaşılamaz.
B) Metafizik konuları kavramının tek yoklu, akıldır.
C) Deney alanını aşan konular insanlar için gereklidir.
D) Metafizik konularda tek güvenilir kaynak duyumdur.
E) Metafizik konularda doğru bilgiye ulaşılamaz.

3. Nasıl ki, ressamlar tapınaklara resim yaparken çeşitli boyaları alır ve onları uygun oranlarda bir birbirlerine karıştırıp, bu boyalardan dünyada rastlanan sayısız şeylerin resimlerini yaparlarsa aynı şekilde doğa da ateş, toprak, hava ve suyu alarak onların her birinden farklı miktarları farklı oranlarda karıştırıp var olan her şeyi meydana getirir.

Empedokles bu görüşüyle, aşağıdakilerden hangisin açıklamaktadır?

A) Evrenin temelinde düşüncenin (idenin) olduğunu
B) Evrenin oluşumunda değişimin belirleyici olduğu
C) Evrende varlığın ne olduğu ve anlamını
D) Evrenin temelinde maddenin olduğunu
E) Evrenin nasıl oluştuğunu

4. Eğer yalnızca istatiksel olarak gösterilen şeylerin var olduğuna inanıyorsanız, çok utanç vericidir bu! Yalnızca ölçebildikleriniz sizi yönetiyorsa acırım size, çünkü ben ölçülemeyene de ilgi duyuyorum. Salt şu anda burada var olana değil, düşlere de ilgi duyuyorum. Burada olanı zaten görebiliyorum. Göremediğimiz dokunamadığımız, o denli şey var ki !

Parçada, daha çok aşağıdaki yaklaşımlardan hangisine yönelik bir eleştiri olduğu söylenebilir?

A) Sezgicilik
B) Fenomenoloji
C) Pozitivizm
D) Pragmatizm
E) Emprizm

5. Önce kör olduğumuzu düşünelim, nesnel dünyanın renkleri, şekilleri bizim için artık yok; şimdi dokunma duyumuzu yitirdiğimizi, ardından hiçbir tat, hiçbir koku almadığımızı düşünelim. Nesnel gerçeklikten, dış dünyadan geriye ne kalır. En azından bizim için gerçeklik kalmaz. Gerçeklik dediğimiz şey bizim için varolan şeylere ilişkin deneyimlerimizdir. Bir şeye yakınsak, o şey büyüktür, uzaksak küçük.

Düşünürün, aşağıdakilerden hangisini <u>reddetmesi</u> beklenir?

A) Asıl var olanın özne olduğu
B) Zihinden bağımsız varlık olamayacağı
C) Nesnel gerçekliğin olmadığı
D) Varlıkların olgusal nitelik taşıdığı
E) Algılama ile varlıklara ulaşılabileceği

6. Demokritos, "Harman yaparken buğdayı samanından ayırmak istersem havaya savururum.. Bu yolla ağır oldukları için buğday taneleri bir tarafa, hafif olduğu için saman diğer tarafa ayrılır. Bu tamamıyla mekanik bir olaydır. Evrende de bu yasa geçerlidir. Bu bakımdan evreni düzenleyen bir gücü ayrıca kabul etmeye gerek yoktur; çünkü mekanik yasalar aynı şeylerin kendiliğinden bir yere birikmesini sağlıyorlar..."

Demokritos, bu sözleriyle aşağıdakilerden hangisini vurgulamış olabilir?

A) Evrenin diyalektik süreç sonunda oluştuğunu
B) Evrendeki olayların anlamlandırılamadığını
C) Varlığın bilgisine deneyle ve gözlemle ulaşılabileceğini
D) Evrende zorunluluğun egemen olduğunu
E) Evrenin ana maddesini

NİTELİK Yayıncılık

7. Birey, gündelik hayatını devam ettirirken birçok durumla karşı karşıya alır. Bu durumlara ilişkin çeşitli genellemeler yaparak nesneler hakkında bilgilere ulaşır. Ancak yaptığı bu genellemeler her zaman her koşulda kesinlik taşımaktan uzaktır. Yanıtılcı ya da değişken olabilir. Yine de hayatın tümünde etkili olan bilgi türüdür.

Paragrafta söz edilen bilgi türü için, aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Her zaman neden - sonuç ilişkisine dayanmadığı
B) Problemlere çözüm getirmediği
C) Kesinlik taşımadığı
D) Yaşamı kolaylaştırıcı olduğu
E) Düzensiz nitelikte olduğu

8. Sokrates; insanın aklında doğuştan bütün bilgilerin saklı olduğunu savunmuştur.

Aristo; insanın aklında doğuştan hiçbir bilgi olmadığını fakat aklın doğuştan bilgi üretme yetisine sahip olduğunu iddia etmiştir.

Kant ise; insanın aklında doğuştan oniki kategorik form adını verdiği boş bilgi kalıplarının olduğunu, deneysel verilerin bu kalıplardan geçerek bilgiyi oluşturduğunu savunmuştur.

Aristo ve Kant'ın görüşleri aşağıdakilerden, hangisiyle Sokrates'ten ayrılır?

A) Bilginin doğuştan geldiğini sonradan öğrenmenin olamayacağını
B) Bilgi için aklın gerekli fakat yeterli olmadığını savunmalarıyla
C) Toplumsal olay ve koşullarından etkilenmeleriyle
D) Bilginin ön koşulunun duyumlardan alınan veriler olduğuna
E) Sokrates'ten etkilenmeleriyle

9. Yeni teknoloji ile, toprak altında tohumlar filizlenmeye başlarken nem oranından, güneş ışınlarının bitkiler üzerindeki etkilerine kadar pek çok veri değerlendirilerek yıl sonunda verimin nasıl olacağını tahmin etmek mümkün olacak. Bu teknik, tarım alanında devrim yaratacak.

Buna göre teknik bilginin temel işlevi nedir?

A) Olaylar arasındaki nedensellik ilişkisini açıklama
B) Bilimsel yöntemleri yaygınlaştırma
C) Doğayı kontrol edip yönlendirme
D) Kesin doğrulara ulaşma
E) Varlığı parçalayarak inceleme

10. Pyrrhon, bir yargının, bir eylemin diğerinden daha doğru ya da akıllıca olduğundan emin olmamız için, asla yeterince bilgi ve kanıta sahip olmadığımızı ileri sürmüştü. Söylediğine göre, gençliğinde bir akşam yürüyüşü sırasında öğretmeninin kafasının bir çukura sıkıştığını görür. Bir süre seyrettikten sonra, öğretmenin dışarı çekmenin daha doğru olacağına dair yeterli kanıt ve neden olmadığına kara verip yoluna devam eder."

Pyrrhon'a göre, nasıl bir tavır içinde olmalıdır?

A) Kişi ahlaki eylemlerinde iyi olanı seçmeli ve ona göre davranmalıdır.
B) Herkes için geçerli olan, kabul gören davranışlar sergilenmelidir.
C) Akıl ve mantık ilkelerine uygun hareket edilmelidir.
D) Toplumsal fayda doğrultusunda hareket edilmelidir.
E) Hiçbir şeyin bilinemeyeceğini kabul edip, kesin yargıda bulunulmamalıdır.

11. H. Bergson'a göre yaşam, evrenin kurulmasıyla başlamıştır ve akıp gitmektedir. Bergson bu kesintisiz akışa "süre" adını verir. Süre'nin bilgisini kavramak için yaşamın içinde olmak, onunla akmak gerekir. Ne bilim ne de akıl bunu gerçekleştirebilir. Süre'yi ancak içgüdülerinizi kullanarak kavrayabiliriz; "İçgüdüyü söyletebilseydik, yaşamın bütün sınırlarını çözebilirdik."

Bu yaklaşıma dayanarak bilginin kaynağının aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

A) Sezgi B) Din C) Mantık D) Nesneler E) Fenomen

12. "Tanrı'ya inanmak insanlar için yararlı bir eylemdir. W. James'e göre bu eylem insanı rahatlatır. Dünyadaki kötülüklerin bir gün Tanrı sayesinde yok olacağı, iyiliğin nasıl olsa sonunda geleceği düşüncesi korkuyu azaltır. Bu nedenle Tanrı'ya inanma düşüncesi doğru bir düşüncedir.

Parçadaki yaklaşım, aşağıdaki yargılardan hangisiyle uygunluk göstermektedir?

A) İnsan aklını kullanarak her şeyi açıklayabilir.
B) İnsan doğru bilgiye ulaşmanın yönetimi olarak sezgiyi kullanılmalıdır.
C) Doğru bilgi, deney ve gözleme dayanan bilgidir.
D) Bilginin doğruluğunu belirleyen ölçüt faydadır.
E) Şüphe kullanılarak ancak doğruya ulaşılabilir.

NİTELİK Yayınevi

1. C 2. B 3. A 4. D 5. E 6. C 7. B 8. B 9. C 10. E 11. A 12. D

TT 1 Varlık Felsefesi

1. Gözlenebilir ve ölçülebilir olgulardan başka, onlar hakkında bilgi edinmemizi ve edindiğimiz bilgileri düzenlediğimizi sağlayan "mantıksal yapıda" bir bilgi yetimiz olduğu söylenir. Bilgilerimizi düzenlememizi sağlayan bu yetinin kendi başına bilgi üretmesi söz konusu değildir. Bilgi deney verilerinin mantıksal dizgisidir. Bu mantıksal yapıyı olgusal dünyayı resmettiğimiz dilde de buluruz. Dilin olgusal dünyaya ait olmayan kısmı bilim dilinden ve mümkünse her türlü düşünme etkinliğinden tamamen uzaklaştırılmalıdır.

Parçadaki açıklamalara göre, varlığın bilgisine ulaşmanın yolu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Doğada olup bitenleri metafizikte açıklamak
B) Metafizik alanı deneysel yöntemlerle açıklamak
C) Evreni ve dünyayı açıklamada bilimsel dili kullanmak
D) Deney verilerin dil yapısını çözümlemek
E) Doğada aynı türden olguları ortak bir ad ile dile getirmek.

2. Herakletios, doğada sürekli bir hareket ve değişim görür ve derki: Genç yaşlanır, uyuyan uyanır, yaşayan ölür. Bitmeyen bir savaşta, zıtlıklar bazen hakim olur bazen diğeri.

Düşünür varlığın oluşumunu, aşağıdakilerden hangisiyle açıklamıştır?

A) Zıtlıkların birliği ile
B) Geçerliliği biten paradigmaların değişmesi ile
C) Bireylerin kişisel deneyimleri ile
D) Tanrının varlığıyla
E) Bilimsel kanıtlarla

3. Tek bir varlıktan başka hiçbir şey yoktur. Varolan varolana bitişiktir, bölünemez bir bütündür. Varlık bir yerde kesintiye uğrarsa var olmayan haline gelir. Oysa var olmayan ne tanınabilir ne de söylenebilir. Varlıktan başka bir şey olmadığından hareket edeceği bir yerde yoktur, ona sınır çizecek başka bir şey de.

Parmanides'in bu ontolojik görüşleri;

I. Varlığın mekanı ya da sınırı olamaz.
II. Ne hareket ne de değişim mümkündür.
III. Her şey, başka bir şeyin doğumundan ya da ölümünden oluşur.

düşüncelerinden hangisine "karşı - tez" **oluşturur?**

A) I ve II B) II ve III C) I ve III D) Yalnız I E) Yalnız III

4. Varoluşçuluk felsefesinin önde gelen isimlerinden Heidegger'e göre insan "öz" ü olmayan, fakat kendi plan ve projeleriyle özünü belirleyen varlıktır. Ona göre varoluş, varlığın kendi özünü kendi olanaklarıyla belirleme durumu ya da sürecidir.

Parçadaki açıklamalardan, aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) İnsan planlarıyla özünü oluşturur.
B) İnsan kişilik ve karakteriyle özünü belirler.
C) İnsan varlığını Tanrı'dan alır
D) İnsanın doğuştan hazır özü yoktur.
E) Var oluş özden önce gelir.

5. Biz doğadaki üç sayısını değil, üç topu, üç kuşu, kareyi değil, kare şeklindeki bir halıyı görebiliriz. Akıl bu kavramları, düşünme yoluyla varlıktan soyutlayarak ve genelleme yaparak elde eder.

Paragraftan hareket ederek, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Soyut varlıkları kavrayamayız.
B) Zihin, tüm varlıkları genelleyerek algılama eğilimindedir.
C) Somut varlıkları kavramlaştırmak daha kolaydır.
D) İnsan kavramları değil, onların doğadaki yansımasını görür.
E) Varlık diye bir şey yoktur ve kavranamaz.

6. Her şey, düşünme ile varolmanın kavranması son derece güç olan birliğinden oluşur. Çünkü düşünceyle gerçek birdir ve şeyler ancak düşünceyle kavranabilmesiyle vardır. Varlık kendi içinde karşıtına meyillidir. Bu ikisinin sentezinden yani bir üst aşamada birleşmesinden "oluş" meydana gelir. Tarih, düşüncenin bu şekilde ilerlemesi ve kendini gerçekleştirme sürecidir. Düşünme ancak bu sürecin sonunda tamamlanacak ve mükemmelliğe ulaşacaktır.

Parçada vurgulanan temel düşünce, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Düşünme ile nesnelerin kavranması mümkün değildir.
B) Her türlü varlık, düşüncenin diyalektik süreci sonucunda oluşur.
C) Gerçek ve düşünce bir arada var olamaz.
D) Tarih, nesnelerin gelişim sürecidir.
E) Varlıklar madde ve ruhun birleşmesiyle oluşur.

NİTELİK Yayınevi

7. Farabi'ye göre. Felsefe gerçektir, din de gerçektir. O halde, bu ikisi aynı şeyleri söylerler. Felsefe akıl gücü ile yapılır, din ise vahiy ile elde edilir. Akıl'ın verdikleri ile vahiyin verdikleri hep aynı kaynaktan çıkmıştır.

Farabi'nin bu düşünceleri, öncelikle aşağıdakilerden hangisini açıklamaya yöneliktir?

A) Felsefe ve dinin farklı alanlarla ilgilendiği
B) Tanrı'nın varlığının felsefeyle ispatlanabileceği
C) Dinin felsefeden daha üstün olduğu
D) Din ile felsefenin uzlaştırılabileceği
E) Felsefenin boş ve gereksiz bir çaba olmadığı

8. Descartes bilgi edinmede şöyle bir yol izler: Önce her şeyden, kendi varlığımızdan bile şüphe edelim. Bunu yaptıktan sonra şüphe edemeyeceğimiz tek şeyin şüphe etmek olduğunu anlarız. Şüphe edebildiğimize göre, düşündüğümüz de oldukça açıktır. Düşenebilmek için var olmak gerekir. Düşünebildiğimize göre kendi varlığımızı kanıtlamış oluruz. Bundan sonra da diğer varlıkları kanıtlamaya devam ederiz. Bu yöntem bizi sağlam ve kuşku duymayacağımız bilgilere ulaştırır.

Descartes'ın, şüpheciliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Aşırı şüphecilik
B) Şüpheyi amaç olarak görme
C) Dogmatik şüphecilik
D) Metodik şüphecilik
E) Bilimsel şüphecilik

9. "Gerçek" veya "gerçeklik" asla söylenemez. Çünkü gerçek, söylenen şeyin veya ileri sürülen bir fikrin konusu olan şeydir. Dolayısıyla dış dünyada nesnel olarak bulunur. Örneğin, güneş, hava sıcaklığı, yağmurun yağması birer gerçektir. Ama güneşin var olduğuna, havanın sıcaklığına, dışarıda yağmurun yağdığına ilişkin bir ifade doğru ya da yanlış olabilir. O halde doğruluk, zihinle veya zihnin ürettiği bir şeyle ilgilidir.

Buradan hareketle, aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılabilir?

A) Gerçeklik, bir varlık olduğu halde, doğruluk bilgilerin bir özelliğidir.
B) Herkes için ortak doğru bilgiye ulaşmak imkansızdır.
C) Nesnesiyle uyuşmayan ifadelerin doğruluk değeri de yoktur.
D) Gerçekliği olan birşeyi incelemek gereksizdir.
E) Gerçekliği olan birşeyin doğruluğundan şüphe edilmemelidir.

NİTELİK Yayıncılık

10. Septisizm'in savunucularından Sekstus'a göre; Bir şeyin mutlak biçimde doğru olduğunu belirlemek için bir kanıta ihtiyaç vardır. Oysa bir ölçüye ulaşmak için de yine bir kanıt gerekmektedir. Böylece kendimizi bir döngüsellik içinde buluruz.

Parçaya göre, aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Doğru bilginin ölçütü sezgilerimizdir.
B) Doğru bilgiye, doğduğumuzda sahibizdir.
C) Herkes için ortak doğru bilgi yoktur.
D) Yaşadıkça, tecrübelerimizle doğru bilgiye ulaşırız.
E) Gerçeklik insanı mutlu etmez.

11. "Ateş üzerinde buz tutan su" alışkanlıklarımıza aykırıdır. Oysa aklın ilkelerinden özdeşlik ve çelişmezlik ilkesine aykırı değildir. Ateşin, suyu buz tutturacak yerde kaynatacağı hakkında denemeden gelen bir zorunluk yoktur. Yani, eğer ateşe koyduğumuzda su buz tutsaydı, bu sefer ona alışırdık. Aslında ateş içindeki suyun buz tutması aklımıza değil, beklentilerimize aykırıdır. Bu nedenle sıcaklıkta erime arasındaki ilişkinin bir zorunluluk olduğunu sanmak bir yanılgıdır.

Hume'nın bu açıklaması, aşağıdaki yargılardan hangisini kanıtlamaya yöneliktir?

A) Bütün olayların temelinde neden - sonuç ilişkisi vardır.
B) Nedensellik ilkesi bir akıl ilkesi değil, alışkanlık ilkesidir.
C) Her şey değişimin sonucudur.
D) Ne akıl ne de deneyim tek başına hiçbir şey açıklayamaz.
E) Zihin (akıl) doğuştan boş bir levhadır, yaşadıkça dolar

12. Doğruluğu kanıtlanmamış şeylere doğru denemeyeceği gibi yanlışlığı kanıtlanmamış şeylere de yanlış denemez. Herhangi bir şey hakkında yargıda bulunabilmek için mutlaka onun doğruluğu ve yanlışlığını sarsılmaz bir biçimde kanıtlamak gerekir.

Kritisizmin bu görüşü, bilimsel bilginin hangi özelliğini vurgulamaktadır?

A) Kişisel yorumlamalarda bulunmama
B) Somut verilere dayanma
C) Eleştirel olma
D) Sistemli ve düzenli olma
E) Akıl ve mantık ilkelerine dayanma

1. D 2. E 3. E 4. A 5. C 6. A 7. D 8. D 9. A 10. C 11. B 12. B

TT 4 Bilgi Felsefesi

1. Sokrates karşısındaki kişiyi inandığı şeye neden inandığını düşünmeye zorluyordu. Önemli olanın kalıplaşmış bilgiler edinmek olmadığını, tam tersine soru sormak, araştırmak, düşünmek olduğunu savunuyordu.

Kant'a göre de, felsefe eğitiminin amacı felsefeyi değil, felsefe yapmayı öğretmek düşünceleri değil, düşünmeyi öğretmektir.

Burada filozoflar felsefenin hangi özelliğini belirtmektedirler?

A) Bilgi, tez-antitez-sentez süreciyle oluşur.
B) Bilgiye ancak olgulardan hareket ederek ulaşmaktır.
C) Felsefe yapmak, düşünmesini öğrenmek ve uygulamaktır.
D) Felsefe yapmak için şüphe etmek, sorgulamak gerekir.
E) Doğru bilgiye ulaşmak doğru değildir.

2. "Filozofların aynı konuda birbirlerinden farklı hatta birbirine zıt görüşler ileri sürmeleri gayet doğaldır. Önemli olan, filozofun herhangi bir görüşünün kendi içinde çelişki taşımamasıdır." **diyen bir kişi için felsefi bilginin;**

I. Öznel
II. Olgusal
III. Akıl ve mantık ilkelerine uygun
IV. Düzenli ve sistemli
V. Evrensel

gibi niteliklerinden hangisinin önemini vurgulamaktadır?

A) I ve V B) I ve III C) I ve IV D) II ve IV E) II ve V

3. Sokrates, genel geçer ve doğru bilginin var olduğunu, bilginin kaynağının doğuştan geldiğini savunurken; J. Locke, insan zihninin boş bir levhaya (Tabula - Rasa) benzetir. Locke'a göre duyular ve deneyler bu levhayı zamanla doldurur; yani bilgilerin kaynağını duyum ve deneydir, doğuştan bilgi yoktur.

Parçada, felsefi bilginin hangi özelliği örneklendirilmiştir?

A) Felsefi bilgi özneldir.
B) Felsefe bilgide sorular önemlidir.
C) Felsefi bilgi akıl ve mantık ilkelerine dayanır.
D) Felsefi bilgi sorgulayıcıdır.
E) Felsefi bilgi sistemli ve düzenlidir.

NİTELİK Yayıncılık

4. Bir düşüncenin doğruluğu, onun tasvir ettiği, gerçekle uyuşmasından meydana gelir. Yani bir bilgi, ele aldığı gerçeği olduğu gibi yansıtıyorsa, doğru yansıtmıyorsa yanlıştır. Örneğin "Osman Gazi 1299 yılında, Söğüt - Domaniç civarında Osmanlı İmparatorluğunu kurmuştur." Buna göre, Osmanlı İmparatorluğu ile ilgili belgeler elimizde bulundukça, bu bilgiler günümüzde olduğu gibi gelecekte de doğru kalacaktır.

Parçaya göre, "doğruluk" **nedir?**

A) Mantık kullanılarak temellendirilmiş önermelerdir.
B) Bilimsel yöntemlerle kanıtlanmış açıklamalardır.
C) Ahlaki değerlendirmeler ile yapılan açıklamalardır.
D) Bilginin dile getirdiği gerçekliği olduğu gibi yansıtması
E) Duyu verileriyle ispatlamış önermelerdir.

5. "Bilim, olgularla dayanmalıdır. İnsan kafasının soyutlamalardan doğmuş olan metafizik, deney ve bilgi alanımızın dışındadır. Nesnelerin kendileri bilinemez. Bilim, bu gerçek dışıyla, bu bilinmezliğin arasındaki alanda, sadece duyumlarımızla algıladığımız deney ve gözlemlerin konusu olan olgularla uğraşabilir."

A. Comte'un bu görüşünden aşağıdaki genellemelerden hangisine ulaşılabilir?

A) Doğru bilgiye ulaşmak olanaksızdır.
B) Bilgiye ulaşmak için yöntem önemlidir.
C) Doğru bilgiye sezgilerimizle ulaşabiliriz.
D) Bilgi doğuştan gelir.
E) Sadece olguların bilgisine ulaşabilir.

6. Rasyonalist olarak tanınan filozoflar tek bir görüş etrafında birleşmiş değillerdir. Bilgi edinme yolu olarak aklı kaynak gösterirken her biri bu tezi kendilerine özgü varlık ve ahlak görüşleriyle tamamlamışlardır. Rasyonalizmin iki tezi vardır. Birincisi aklın bilgi imkanına doğuştan sahip olduğu, ikincisi de; tüm evrenin düşünce ve bilinç ürünü olduğudur.

Açıklamalara göre, aşağıdaki görüşlerden hangisi rasyonalist akımın ikinci tezini dile getirir?

A) Bilgi akılda doğuştan vardır.
B) Öğrenme, akılda var olanları hatırlamaktır.
C) Akıl, düşünülen nesnedeki düşünülebilir yapıya karşılık gelir.
D) Kesin ve doğru bilgiye duyumun verileriyle ulaşamayız.
E) Akılla ulaşılan bilgilere güvenebiliriz.

7. Kant, bilginin doğuştan geldiğini savunan Rasyonalizm ile bilginin sonradan deney ve gözlemle kazanıldığını savunan Emprizmi uzlaştırmak istemiştir. Ona göre "Nesneler bize algılamalarımızın ham maddesini oluşturan bilgi verilerini, duyu etkilenimleri olarak oluştururlar. Bu veriler daha sonra aklımızda doğuştan var olan kalıplar (kategoriler) aracılığıyla bilgiye dönüşürler."

Buna göre, doğru bilgi nasıl elde edilmiştir?

A) Bilimsel yöntemlerle
B) Akıl yürütme ilkeleriyle
C) Özelden genele doğru irdelemeyle
D) Akılda bulunan bilgilerin matematiksel analiziyle
E) Duyu verilerinin akılda işlenmesiyle

8. "Doğru düşünceye sahip olan, bunun doğru düşünce olduğunu bilir ve bundan şüphe etmez. Doğru bir fikirden daha açık ve daha kesin hangi doğruluk ölçütümüz olabilir. Nasıl ışık hem kendini, hem de kendisiyle birlikte karanlıkları gösterirse, doğrunun da ölçütü kendisidir ve o aynı zamanda yanlışın da ölçütüdür."

Bu parçadaki doğruluk ölçütü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sağladığı yarar
B) Gerçeğe uygunluk
C) Tutarlılık
D) Apaçıklık
E) Tümel uzlaşım

9. Sofistlerin bilgi anlayışı her bakımdan bireyi göreciliği götürmüştü. Onlara göre temel olarak geçerliliği olan ne bir doğru ne de bir ölçü vardı. Sokrates de Sofistler gibi, toplumca kabul edilmiş gelenek ve töreler üzerinde düşünmeyi kendisine ilke yapmıştır. Fakat Sokrates, Sofistlerden farklı olarak temel bir doğrunun bulunabileceğine inanmıştır.

Sokrates, aşağıdakilerden hangisiyle Sofistlerden ayrılır?

A) Doğru bilgiye ulaşılamayacağını savunması ile,
B) Tüm bilgilerin göreceli olduğunu savunması ile,
C) Herkes için geçerli ortak doğru bilgiye ulaşmayı amaç edinmesi ile,
D) Daha çok toplumsal bilgilerle ilgilenmeleri ile,
E) Din ve ahlak otoritesine bağlı kalmasıyla,

10. Platon'un bilimler sınıflanmasında yer alan ilk bilim aritmetiktir. Aritmetik, sayının ve sayısal ilişkilerin soyut bilimi olup, Platon'a göre kavramsal değeri, onun insan zihnini duyusal olandan kurtararak, soyut düşünceye geçişi sağlanmasından ileri gelir.

Bilimlerin sınıflanmasında aritmetiğin ilk sırayı almasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) İdealara geçişi sağlaması
B) Doğruluğunun kesin olması
C) Bütün bilimlerin temeli olması
D) Duyumlara dayanması
E) Pratik kolaylık sağlaması

11. Gerçeğin objektif bilgisinin elde edilme olanağı yoktur. Çünkü gerçeğin tüm alanlarında birbirini çeken, bir birine karşıt iki yargısının olanaklı olduğunu görmekteyiz. Bu durumun en iyi örneği de felsefenin kendi tarihidir.

Bu görüşleri savunan bir düşünürün,

I. Bilgi görelidir.
II. Biz doğduğumuzda her şeyi bilerek doğarız.
III. İnsan sezgileriyle kesin doğrulara ulaşabilir.
IV. Doğru kişiden kişe değişen bir olgudur.

yargılarından hangilerine karşı çıkması beklenir?

A) III ve IV
B) I ve II
C) II ve III
D) II ve IV
E) I ve III

12. Hasta yatan bir insanın yaşamının anlamını sorgulaması, öğrendiklerini ve öğrenemediklerini de değerlendirmesi kişi için çok önemlidir. Çağın insanının en ağır sorusu da bilgisiyle nasıl yaşayacağı sorusudur. Bilgiye sahip olmak ile bilgiyi yaşamak farklı şeylerdir. Bu farklılık yaşamla bilgi arasındaki uçurumu da gittikçe büyütmektir.

Parçada bilgi ile ilgili eleştirilen görüş, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bilginin pratik yaşama uygulanamaması
B) Bilginin doğruluğundan emin olması
C) Bilginin ihtiyacını araştırması
D) Bilginin sınırlarının belirsizliği
E) Bilgiyi diğer insanlarla paylaşamaması

NİTELİK Yayıncılık

1. D 2. C 3. A 4. B 5. B 6. C 7. E 8. D 9. C 10. A 11. C 12. A

TT 3 Bilgi Felsefesi

1. J. Dewey'e göre, insanın hayatında başarılı olmasını sağlayan, başarılı olmasını mümkün kılan düşünce ve bilgiler doğrudur. Bunun için o, insanın karşılaştığı problemleri çözme gücüne sahip bilgileri başarılı birer alet olarak görür. Ayrıca bilgiyi de, insanın çevresine uyumunu kolaylaştırıyorsa ve onu mutlu kılıyorsa doğru kabul eder.

Aşağıdaki yargılardan hangisi bu görüşleri destekler niteliktedir?

A) Doğru bilgiye ulaşmak imkansızdır.
B) Hiçbir konuda kesin yargıda bulunulmamalıdır.
C) Bilgiye ancak akılla ulaşılır.
D) Faydalı olan bilgi doğrudur.
E) Elimizdeki bilgilere şüpheyle bakmamız gereklidir.

2. Hume'a göre, "İnsan ilk duyu izlenimlerinden önce düşünemediği gibi, rüyasız uykularında da düşünemez"

Hume'un anlatmak istediği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Doğru bilgiye kuşkuyla ulaşılır.
B) Doğru bilgi olgulardan hareketle elde edilir.
C) Doğru bilgi sezgiyle ulaşılır.
D) Doğru bilgi görünenlerin arkasında özlerdedir.
E) Tüm doğru bilgiler deneyden gelir.

3. Rönesans'tan beri teknik, insanın doğaya egemen olma gücü olarak anlaşılır. Bu nedenle teknik büyük endüstriye dönüşmüştür. Tekniğin ve endüstrinin bu anlamda belli bir amacı vardır. İnsan yaşamında rahatlık ve kolaylık sağlamak. Bilimsel bilgi ise, böyle bir amacı gütmez; o sadece bilgi elde etmek için araştırma yapar.

Parçada, teknik bilginin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

A) Bilimsel bilgiden doğduğu
B) Gündelik bilgiye dayandığı
C) Doğaya egemen olmamızı sağlayan tek bilgi olduğu
D) Endüstrinin temelini oluşturduğu
E) Pratik fayda sağlayan bilgi oluşu

4. Kant'a göre bütün bilgi deneyle baş;lar, fakat deneyden doğmaz. Deney bilginin "hammadde" sini sağlar. Ancak böyle olması, bilginin deneyden çıktığı anlamına gelmez. Çünkü deneyle elde edilen hammaddenin bir biçime sokulması gerekir. Bu biçimlendirme işi zihinde bulunan bir takım zihin kalıpları sayesinde olur. Bu kalıplar ise deneyden gelmez, apriori (önsel) dir.

Kant, aşağıdakilerden hangisini vurgulamıştır?

A) Bilgi sağlamada deney ve aklın etken olduğunu
B) Bilgiye ulaşmanın olanaksız olduğunu
C) Olgulara dayanan bilginin doğru bilgi olduğunu
D) Bilginin kaynağının sadece akıl olduğunu
E) Bilginin kaynağının deney olduğunu

5. Dünyada mantıklı düşünen hiçbir kimsenin şüphe duymayacağı kadar kesin doğrulukta bilgi var mıdır? İlk bakışta pek de zor görünmeyen bu soru, gerçekte sorulabilecek en zor sorudur. Kaçamaksız ve inanılır bir yanıtın yoluna çıkan engelleri saptadığımız anda felsefe çalışmalarına iyice girmiş oluruz. Çünkü felsefe böyle uç soruları yanıtlama girişiminden başka bir şey değildir.

Bu felsefeyi diğer zihinsel etkinliklerden ayıran temel fark hangisidir?

A) İnsanın evreni ve doğayı anlama güdüsünü doyurmak
B) Kesin sonuçlara ulaşmaya çalışmak
C) Gelişi güzel ve dogmatik bir biçimde değil, eleştirel bir bakış açısı ile edinilmiş bilgilere yeni sorularla yönelmek
D) Gündelik yaşamı kolaylaştıracak bilgiler vermek
E) Yaratıcı hayal gücüne dayanmak

6. Sokrates, felsefe tarihinin en önemli dönüm noktasıdır. Onun dönemine kadar "varlık" felsefenin tek konusu iken, onunla birlikte felsefeye "bilgi" ve "değer" konuları da girmiştir. Bu sebeple Çiçero, Sokrates için, "felsefeyi gökten yere indiren adam" demiştir.

Bu açıklamalara göre, Sokrates'in felsefe tarihi için önemi nedir?

A) İnsanla ilgili problemlerle yönelmesi
B) Felsefe ve bilimin konularını birbirinden ayırması
C) Metafizik konulara ağırlık vermesi
D) Bilimin önünü açarak ilerlemesini sağlaması
E) "Varlık" konusunu felsefeden ayırıp, çıkarması

NİTELİK Yayıncılık

6. Fenomenolojik tavır alış, doğal tavır alıştan çok farklıdır, insanın değerlerinin ve kültürünün paranteze alınmasını içerir. Bu paranteze almadan sonra fenomenolojik kalıntı olarak kalan bilincin varlığı şüphe götürmez, mutlak varlıktır; çünkü var olmak için doğal dünyayı gereksememektedir. Bu durumda hiçbir şey yitirilmemiştir. Her şey vardır; ancak artık farklıdır. Böylelikle bilinç, nesnenin var oluş koşullarını paranteze alarak onun özüne yönelmektedir.

Husserl'e göre bilgiye ulaşmak için gerekli olan fenomenojik tavır, aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

A) Nesnelerin, olayların bilimsel yöntemlerle kanıtlanmasına
B) İnsanın varoluş koşullarını oluşturan değer ve kültürünün paranteze alınmasıyla
C) Nedensellik bağının kurulmasıyla
D) Metafizik öğelerin incelenmesiyle
E) Kişisel deneyimlerin doğaya uygulanmasıyla

7. Gerçeklik düşünülen ya da zihinde tasarlanan değil, somut ve bilinçten bağımsız olarak var olandır.

Bu tanıma göre, aşağıdakilerden hangisi bir "gerçeklik" örneği <u>değildir</u>?

A) Bir çemberin alanının hesaplanmasında kullanılan pi sayısı
B) Kanser hastalarının tedavisinde kullanılan ilaç
C) Haberleşmede kullanılan günlük gazete
D) Bir okulda kullanılan akıllı tahtalar
E) Sezen Aksu'nun bir albümü

8. Demokritos'a göre; madde atomlardan oluşmuştur.

Hobbes'e göre; maddi ya da ruhsal olan her şey cisimlerden ve onların şeklinden, hareketinden oluşmuştur. Ruh maddenin bir şeklidir.

La Mattrie; insanı bir makine olarak düşünür. Ruh maddenin yansımasıdır.

Üç görüşün <u>ortak yönü</u> aşağıdakilerden hangisidir?

A) Asıl gerçeği düşünce olarak görmeleri
B) Değişimin her şeyin temelinde olduğu
C) Asıl gerçekliğin maddesel (somut) özellik taşıması
D) Gerçekliğin olamayacağını savunmaları
E) Maddenin özüne inilmesi gerektiğini savunmaları

9. Günlük yaşamda duyu ve algılar ile gözleme dayalı olarak elde edilen bilgi gündelik bilgi, insan yaşamını kolaylaştırır. Amprik bilgi niteliği taşır. Belli bir yönteme dayanmaz, genel geçerliliği yoktur.

Buna göre gündelik bilgiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Genel geçer olmadığı
B) Evrensel olduğu
C) İnsan yaşamını pratikte kolaylaştırdığı
D) Kişisel görüşlere dayandığı
E) Deneme - yanılma ile elde edildiği

10. Platon, Pisagorcuyu öğretiyle, Elea okulunun büyük etkisinde kalmıştır. Pisagor sayıların gizemli gücünü, ruhun ölümsüzlüğünü, maddi dünyaya düşüşü, düşüncelerini alarak işlemiştir. Maddi olmayan evren kuramını ise Elea okulundan almıştır. Sokrates'ten aldığı tek şey ise, doğru bilginin elde edilmesinde kullanılan diyalektik anımsama yöntemidir.

Parçada Platon felsefenin hangi niteliği vurgulanmıştır?

A) Öznel oluşu
B) Eleştirel ve sorgulayıcı oluşu
C) Genel - geçer oluşu
D) Birleştirici ve bütünleştirici oluşu
E) Farklı kaynaklardan beslendiği

11. Wittengestein'in "söylenebilecek olan her şey, açık bir biçimde ifade edilmelidir; üzerinde konuşulmayacak konularda susulmalıdır." Sözlerini Carnap, "Açık olmak ise olgularla denetlenebilen nitelikte önermeler oluşturmaktır." diyerek destekler.

Parçada görüşleri verilen iki filozof için, aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Önermelerin içeriği (niteliği) önemlidir.
B) Emprizmi temel alırlar.
C) Soyut, metafizik önermeleri kabul etmezler.
D) Her konu üzerinde doğru bilgiye ulaşırlar.
E) Somut gerçekler üzerinde dururlar.

NİTELİK Yayınevi

1. B 2. C 3. E 4. B 5. D 6. B 7. A 8. C 9. B 10. E 11. D

TT 2 Bilgi Felsefesi

1. Normal hızla giden bir bisikleti gören çocuğun ve yetişkinin bisiklet hakkındaki yorumları birbirinden farklıdır. Çocuğa göre bisiklet çok hızlı giderken, yetişkine göre yavaş gidiyor olabilir. Sofistler de bu örnekteki gibi düşünmektedirler. Onlara göre. insan her şeyin ölçüsüdür. Bu yüzden de doğru bilginin genel geçer olması mümkün değildir.

Sofistler, aşağıdakilerden hangisinin önemi üzerinde durmuşlardır?

A) Doğru bilginin değerinin
B) Doğru bilginini kullanımının
C) Doğru bilginin sınırlarının
D) Doğru bilginin imkansızlığının
E) Doğru bilginin imkanının

2. Comte'a göre, insanın düşüncesi üç evreden geçmiştir. Bunlar teolojik, metafizik ve pozitivist evredir. Pozitivist evrede, görünenlerin gerisindeki güçlere ya da özlere ilişkin metafiziksel açıklamalardan vazgeçilir, algılanamayan nedenleri bulmayı amaçlayan araştırmalar bir yana bırakılır. Olgular arasındaki ilişkiler ya da yasalar pozitif yöntemlerle çıkarılmaya çalışılır.

Pozitivist evrede, görünenlerin açıklanmasında kullanılan unsur aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sezgisel kavrayış
B) Olgular
C) Deney ve gözlem
D) Akıl yürütme
E) Din ve mitoloji

3. Bir cümlenin doğru olup olmadığını o cümlenin içeriğinin olgularla desteklenmesine bağlıdır. Bu ise, duyumlarla saptanabilir. Eğer bir cümle duyumlarla destekleniyorsa doğrulanabilir; bunun tersi bir içerik taşıyorsa, bunun doğru olup olmadığı belirlenemez.

Parçaya göre, aşağıdaki yargılardan hangisi <u>çıkarılamaz</u>?

A) Olgulardan bağımsız doğruluğa ulaşılabilir.
B) Deneyimlere dayalı bir yaklaşım söz konusudur.
C) Bilgiye duyumlarla ulaşılabilir.
D) Doğru bilgiye olguların duyumsanmasıyla ulaşılır.
E) Duyumlanamayan olguların ifadeleri anlamsızdır.

4. Doğru ve yerinde kullanıldığı zaman çok etkili bir bilgi kaynağı olan internet, bu konuda dikkatli olmayan insanların varlığı ve doğruluğu belli olmayan her türlü bilgiyi paylaşma gayreti içine girmesiyle, doğru bilgiyi bulmanın çok zor hale gelmesine neden olmaktadır. İnternetteki özgürlük ile sınırsız bilgiye ulaşılabilmektedir. Fakat bu bilgiler, sistemli ve doğru kaynaklardan yapılmadığı taktirde, bilgiye ulaşmak hem çok zor hem de tehlikeli olabilir.

Bu parçada, bilgi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) İnternette temiz ve doğru bilgiye ulaşmak gittikçe zorlaşmaktadır.
B) İnternet, bilgiye ulaşmada son derece etkili ve temiz bir araçtır.
C) Duyarlı ve doğru kullanıldığında insan hayatına çok şey katabilecek bir araçtır.
D) İnternetteki paylaşımlarda çok dikkatli olunmalıdır.
E) Duyarsız insanlar her türlü bilgiyi dikkatsizce paylaşmaktadırlar.

5. Condillac, insana benzer bir heykel örneği vererek başlangıçta, onda hiçbir bilgi olmadığını, duyularının dış dünyaya kapalı olduğunu söyler. Sonra heykele bir gül koklatıldığını farz ediyor ve şu sonucu çıkarıyor: "Koku vücuda yayıldıkça, bütün damarlar kabarır, ruhsal hayat başlar." Condillac koklamadan başlayarak, diğer duyumlara da aynı çözümleme yöntemini uygular.

Paragraftan çıkarılacak düşünce, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bilgi, nesnelerin özüne inildiğinde bulunur.
B) Bilginin kaynağında duyumlar vardır.
C) Bilginin kaynağında deneyim vardır.
D) Bilgiyi sezgimizi kullanarak bulabiliriz.
E) Bilgiye önceden sahip olarak doğarız.

6. Doğru bilginin; varlığın duyularla algılanan yönünü ait değil, onun özüne ait olduğunu savunur. Bir o gunun öz bilgisine varabilmek için bütün verilmi bilgileri yok saymak gerekir.

Bu tanım, aşağıdakilerden hangisine aittir?

A) Entüisyonizm
B) Pragmatizm
C) Fenomenoloji
D) Rasyonalizm
E) Kritisizm

NİTELİK Yayınevi

7. Çağımızda bilim alanında çok hızlı gelişmeler olmuş, bildiklerimizde büyük artışlar sağlanmıştır. Ne var ki Platon'un dediği gibi, evren doğa ve insanla ilgili olarak bilmediklerimizin üzerine basacak olursak "bugün de başımız göğe değebilir" Öyleyse, insanoğlu kendini niçin bilinenlerin sınırı içine hapsetsin? Felsefe, henüz bilinmeyen konular üzerinde durarak hem görüş açımızı genişletir, hem de bilinenlere dayanarak ve onlara bağlı olarak bilimlerin uzantısı görevini üstlenir. Bu şekilde, bilgi üretimi için katkıda bulunur. Çünkü gereken nitelikte yapılan bir felsefe çalışması kadar hiç bir şey bilgi üretimi için katkıda bulunur. Çünkü gereken nitelikte yapılan bir felsefe çalışması kadar hiç bir şey bilgi üretimine bu kadar yoğun bir biçimde katkıda bulunamaz.

Parçada, aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Bilgi üretiminin fazlalığı
B) Felsefenin yöntemi
C) Felsefenin diğer bilimlerle ilişkisi
D) Bilimin felsefeye katkısı
E) Felsefenin gerekliliği

8. Felsefe, konar göçer toplumların yaptığı bir etkinlik değildir. İnsanın doğayla savaşı sürdüğü sürece düşünmeye dayalı aktivitelerde bulunma imkanı almamıştır. Ne zaman ki toprağa yerleşmeyle beraber temel ihtiyaçlar karşılanır duruma gelmiş, o vakit insanlar çevrelerinde olup bitenleri daha farklı bir gözle sorgulamaya, dolayısıyla felsefe yapmaya başlamışlardır.

Parçaya göre, felsefenin ortaya çıkmasındaki temel etmen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Keşif ve icatların artması
B) Başta liman ticareti olmak üzere ticaretin olması
C) Devlet yönetimi ile yöneltilecek nüfusa ulaşılması
D) Temel ihtiyaçların karşılanması
E) Özgür ve bağımsız bir ortamın sağlanması

9. Tutucu insan gerçeği elinde tuttuğundan emindir ve bu yüzden de onu başkalarına dayatma gayreti içindedir. Filozof ise, doğruyu aramaya çıkmıştır ve öyle olduğu içinde büyük bir alçak gönüllülükle söylediği şudur, "Doğru ne benim ne senin elinde, doğru önümüzde!"

Parçaya göre, filozofun ayırt edici özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bilgiye ulaşmaya çalışması
B) Sorgulama yapmadan olduğu gibi her şeyi kabul etmesi
C) Tutarlı ve mantıklı düşünmesi
D) Evrensel konularla ilgilenmesi
E) Geleceğe yönelik tahminler bulunması

NİTELİK Yayıncılık

10. Koşullar felsefeye ne kadar uygun olursa olsun, filozoflar dünyaya çok az gelen insanlardır. Çünkü felsefe yapmak, hamallıktan çok daha zor bir iştir. Hamal, sırtından yükünü indirdiği anda hamal değildir. Ama filozof, uykusunda bile filozof olmak zorundadır. Gerçek bilim adamı, gerçek sanat adamı, gerçek siyaset adamı gerçek filozof gibi az bulunur bir varlıktır. Ancak filozof biraz daha azdır.

Parçadan hareketle, aşağıda verilenlerden hangisine varılabilir?

A) Felsefe sürekli devam eden düşünme etkinliğidir.
B) Bilim adamları ile filozof arasında bir fark yoktur.
C) Felsefe kendini, toplumdaki diğer kurumlardaki gelişimlerden sonra ortaya koyar.
D) Her insanın hayatında mutlaka felsefe bir şekilde yer alır.
E) Filozofların az yetişmesinin nedeni felsefenin yapısında aranmalıdır.

11. Felsefi sorunların varlığımızı ayakta tutmak, ya da yaşayışımızı düzenleyip işlemekle doğrudan doğruya bir ilgisi yoktur. Bir soru olarak felsefe sorusu da, insandaki bir ihtiyacın dışlanmasıdır. Bu, sözlü anlatımın durum ve dile göre değişen tonunda, yazılı metinlerin gidişatında ya da belirtici birtakım göstergelerde kendini açığa vurur. Ancak felsefe sorusu ne eylemlerden çıkar ne de eylemlerle giderilebilir.

Parçada felsefi sorunların hangi özelliği söz konusudur?

A) Kesin ve cevaplarının olmaması
B) insanın yaşamının her aşamasında karşısına çıkan sorular olması
C) Pratikteki yönelmelerin ötesinde yer alması
D) Sıkça sorulduğunda önemini yitirmesi
E) Pozitif bilimlerin çözemediği konu ve alanlarla ilgilenmesi

1. C 2. A 3. C 4. B 5. C 6. D 7. E 8. D 9. A 10. E 11. C

TT 1 Bilgi Felsefesi

1. Faydacılık (Pragmatizm), düşüncenin doğruluğunun, amacıyla belirlenebileceğini en açık bir biçimde ortaya koyan felsefi görüşlerden biridir. Bilgi kaynağı olarak deneyciliği benimsemişlerse de, onları klasik deneycilerden ayıran, doğruluğun ölçüsünü de bilginin kaynağında görmemeleridir. Bu yaklaşıma göre, bir düşünceyi doğru kılan o düşüncenin bilimsel, mantıksal ya da kimyasal olup olmaması değil, işe yarar olmasıdır.

Parçaya göre, pragmatisler hangi yönüyle empristler (deneyci) den ayrılır?

A) Doğru bilgiye ulaşabileceğini solunmalarıyla
B) Bilginin doğruluğunu sonuca dalyandırmalarıyla
C) Doğru bilgiyi deneyim ve tecrübeye dayandırmalarıyla
D) Doğru bilgiyi kaynağında aramalarıyla
E) Doğru bilginin bilimsel yöntemlerle ispatlanabilmesine

2. Akılda hazır bilgilerin bulunduğunu savunmak, bütün insanlarda değişmez nitelikte ortak bir zihinsel yapının bulunduğunu ileri sürmektir. Böyle olsaydı, bütün dünyadaki insanların benzer görüş ve yaşayış biçimlerine sahip olmaları gerekirdi.

Bu parçadaki görüşler;

I. Aklımız doğuştan her türlü bilgiye sahiptir.
II. Doğru bilgiye nesnelerin özüyle ulaşabilir.
III. Zihnimiz bilgilerin saklandığı depo gibidir.
IV. Dil çözümlemeleriyle daha doğru düşünürüz,

yargılarından hangisine karşı çıkar?

A) I ve II B) III ve IV V) I ve III
D) II ve IV E) II ve III

3. "Hayatın amacı yönünde ileri sürülebilecek her fikir, karşıtı ile çürütülebilir bu yüzden ikisine de bilgi denilemez. En iyisi yargıda bulunmaktan kaçınmaktır. Bu şekilde ölüm ve sonraki hayat konusunda ileri sürülen fikirler de kişiyi rahatsız etmeyecektir."

Parçadaki görüşler, aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

A) J. Locke'un deneyciliğiyle
B) A. Comte'un olguculuğuyla
C) W. James'in faydacılığıyla
D) Sokrates'in akılcılığıyla
E) Pryyhon'un kuşkuculuğuyla

NİTELİK Yayıncılık

4. "Dünya'ya gelişimizden başlayarak, duyularımız bize sürekli bir biçimde duyularla algılanmayan bir şeyleri anımsatmaktadır. Yani algılama her zaman, kendisiyle birlikte ideal bir şeyin değerlendirmesini de getirmektedir. Örneğin; bir çubuğun başka bir çubuğa eşit olduğunu görüyoruz ama eşitliğin kendisini göremiyoruz. Demek ki bu standartların kendilerini tanıyışımız, duyumlarımızın başlamasından yani doğumdan önceki bir tarihte gerçekleşmiş olmalıdır."

Sokrates'in görüşlerinden hareketle, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Bilginin kaynağı kişisel deneylerdir.
B) Hakikatler insanın aklında doğuştan hazır bulunurlar.
C) Doğru bilgiye insanda bulunan özel bir yetiyle ulaşılır.
D) Doğru bilgi olguların bilgisidir.
E) Doğru bilgi nesnelerin özündedir.

5. Descartes'e göre, insanın özünde düşünceler vardır ve akıl tek gerçeklik ölçütüdür. Doğuştan gelen düşünceler açık seçiktirler. Duyular tarafından gölgelenmiştir. Bizim yapmamız gereken aklımız aracılığıyla öz yapımızı kavramak ve buna uygun yaşamaktır. Bunun için, insan öncelikle bildiği her şeyden kuşku duymayı öğrenmelidir. Çünkü kuşku duymak, yani bir şeyin doğru olup olmadığını sorgulamak, düşünmektir. Düşünmekse var olmaktır.

Parçadan, aşağıdaki düşüncelerden hangisine ulaşılamaz?

A) Düşünmek gerçekliğe ulaşmanın tek ölçütüdür.
B) Şüphe, açık ve seçik bilgiye ulaşmada çok önemli bir araçtır.
C) Bilgi doğuştan her insanda mevcuttur.
D) Hiçbir konuda kesin yargıda bulunmamalıdır, he şeyden şüphe edilmelidir.
E) Düşünmek var olmaktır.

6. Her felsefe sisteminin kendi içinde bu kadar mükemmel olmasının nedeni, zihnin titiz ve dikkatli çabalarıyla sistemli ve tutarlı bilgilere ulaşmasıdır. İncelendiği alana bağlı kalmasının yanında, mantığı kullanması da belirleyicidir.

Parçada, felsefenin hangi yönü üzerinde durulmuştur?

A) Bütüncül ve birleştirici olması
B) Öznel düşüncüleri yansıtması
C) Merak ve hayret duygusuna dayanması
D) Evrensel nitelikte olması
E) Akıl ilkelerine uygun olması

7. Gerçek bir felsefeden tüm dünya görünür. Dünyayı göstermeyen felsefe, felsefe değildir. Birgün bir Türk felsefesi olacaksa, bu felsefe dünyayı bilen, tanıyan, onunla içli dışlı olan, onu tüm tarihinde ve en uzak köşelerine kadar kavrayan bir felsefe olacaktır. Bu da her şeyden önce felsefe tarihinin içine tam olarak yerleşmeyi, öte yandan felsefeye hapsolmayarak insan bilgisini olabildiğince bir bütünde bir araya getirmeye gerektirir.

Bu parçada felsefenin;

I. Evrensel olması
II. Birleştirici ve bütünleştirici olması
III. Bilimlerle karşılıklı etkileşimde olduğu
IV. Olması gerekenle ilgilendiği

niteliklerinden hangisine <u>değinilmemiştir</u>?

A) I ve III B) III ve IV C) II ve IV
D) Yalnız III E) Yalnız II

8. "İnsanlar felsefeye ön yargılı yöneliyorlar ya da bu ön yargılar yüzünden felsefeye yönelmeyi düşünmüyorlar. Felsefeye şöyle cümle kapısından girin, onun gerçekte bir çilecilikten çok bir sevinç olduğunu göreceksiniz. Bir zaman sonra o sizin tutkunuz olacak, güvendiğiniz en büyük dostunuz olacak, ona soracak, ona danışacaksınız. Kimsenin size kolay kolay öğretemeyeceği nice şeyler öğreneceksiniz ondan."

Parçadan felsefe ile ilgili, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Felsefe, hayatın peşinden koşmaktır.
B) Hayatın özüne ulaşmak için çile çekmek gerekir.
C) Felsefe cesur olmayı gerektirir.
D) Felsefe, ideallerimize ulaşmamızı sağlar.
E) Felsefe, kişinin kendi kendinin öğretmeni olmasıdır.

9. Felsefe yapabilmek yaşam karşısında alacağınız tavra bağlıdır. Okuduğunuz, gördüğünüz, duyduğunuz, her şeye her an bilinçle, sorgulayarak, deşerek bakabilme, başka görüşlere ve düşüncelere açık olma, sürekli olarak kendini yenileme yetilerinin gelişmiş olmasına, keşfetme merakı ve coşkusunu içinizde duymanıza bağlı, kısaca yaşamı sevmenize bağlıdır.

Bu düşüncede olan birisine göre, aşağıdakilerden hangisi felsefe yapabilmek için gerekli <u>değildir</u>?

A) Yaşama bağlılık ve yaşamı sevme
B) Meraklı olma, bilme ve anlama isteği
C) Şüpheci ve sorgulayıcı olma
D) Geleneklere ve dogmalara bağlılık
E) Demokratik ve hoşgörülü olma

10. Felsefe öğrenmek boş bir çabadır, sonunda kişiye hiçbir şey bilmeyen bir " çok bilmiş ukala" durumuna düşürüverir. Felsefe öğrenilmez yapılır. Kant'ı öğrenemezsiniz de Kant'ı düşünürsünüz. Bu durum her adımda Kant'ı yeniden düşünmek ve yeniden tartışmak anlamına gelir. Sonuçta felsefe öğrenmek değil, felsefe yapmaktır önemli olan.

Buna göre, felsefe yapabilmenin <u>temel koşulu</u> aşağıdakilerden hangisidir?

A) Düşünmenin güçlüğünü ve zorunluğunu göze alabilmek
B) Toplumun ekonomik ihtiyaçlarını karşılayabilmek
C) Toplumsal ahlakı düzenleyebilmek
D) Kavramsal düzeyde alt yapıya sahip olabilmek
E) Felsefe tarihini çok iyi bilmek

11. Gereken nitelikte bir felsefe eğitimi kadar hiçbir şey bilgi üretimine katkıda bulunamaz. Felsefe eğitimi bilim, sanat, din, siyaset gibi alanlarda vurgulamalar yaparak bu alanlara ve daha bir çok alana yol gösterir.

Bu görüş aşağıdaki yargılardan hangisini destekler niteliktedir?

A) Felsefeye bilim arasında bir takım benzerlikler vardır.
B) Filozof olmak için bilgiyi sevmek ve aramak gerekir.
C) Bilgi üretebilmek için felsefeye ihtiyaç vardır.
D) Felsefe bilimden bilimde felsefeden kapamaz.
E) Felsefenin sonuçları, bilimsel sonuçlarla çelişik olamaz.

NİTELİK Yayınevi

1. C 2. B 3. A 4. D 5. C 6. E 7. B 8. E 9. D 10. A 11. C

TT 4 Felsefe ile Tanışma

1. Felsefe sadece ahlak ve estetik gibi subjektif konularda değil, bilgi kuramı gibi objektif olduğu düşünülen konularda bile kişisel bir yaklaşım sergiler. Her filozof kendinden önce aynı konuyu ele alan filozofların işledikleri birtakım ortak görüşleri bir araya getirip kendi görüşlerini bunlara eklemek yerine, sadece kişisel görüşleri doğrultusunda bambaşka bir sistem kurmayı tercih eder.

Parçada, aşağıdaki görüşlerden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Felsefenin konuları sınırlıdır.
B) Felsefe, evrene bütüncül yaklaşır ve sorunları bu yönde çözer.
C) Felsefe, ele aldığı bu konulara ve sorunlara subjektif yorum getirir.
D) Felsefe, önceki konuları değerlendirerek temel alır.
E) Felsefi görüşler evreni açıklamaya yönelik sistemlerdir.

2. Orta Çağ'da felsefe dinsel yargıları, iddiaları ve kuralları ele alıp bunların gerekliliğini ispatlamaya çalışıyordu. Ancak zamanla bazı filozof ve bilim adamları tekrar özgür düşünceyle bilim ve felsefe yapmaya başladılar. Varlık bilgi ve değer konularına eleştirel açıdan ele aldılar. Görülüyor ki soru sorulduğu, düşünüldüğü ve bilinmeyenin var olduğu her yerde felsefe kendini gösterir.

Aşağıdakilerden hangisi, felsefenin ilgilendiği alanlardan biri <u>değildir</u>?

A) Fizyoloji B) Epistemoloji
C) Ontoloji D) Etik
E) Estetik

3. Felsefe, var olanlar üzerinde bilinçli ve planlı bir düşünmeden doğmuştur. Öteden beri cevapları yalnız dinden, mitosdan edinilen bir takım sorunlar bir zaman gelip de eleştirici bir düşünmenin ve gözlemin konusu yapılınca, felsefe de başlamıştır.

Bu parçaya göre, aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Felsefenin kökeninde akıl ilkelerine uygun ve planlı bir düşünme vardır.
B) Felsefe her konuya sorgulayıcı yaklaşır.
C) Mitoslar felsefeye temel olmuşlardır.
D) Felsefenin konusu dinden ve mitoslardan bağımsızdır?
E) Felsefe din ve mitoslar da eleştirmiştir.

4. Herhangi bir bilimde her zaman öğretilmesi mümkün bir bilgi bir gerçek vardır. Matematik bir teoremi, fizikte bir doğa yasasını, tarihte geçmişe ait bir şeyleri öğrenir. Felsefede ise karşımıza çıkan, filozofun diğer insanların çeşitli konularda ileri sürmüş oldukları ve çoğu kez de birbirlerine aykırı olan düşünceleri, sistemleridir. Bilim adamlarına oranla bir filozofun başka bir filozofun görüşünü paylaşması beklenemez.

Parçada, aşağıdaki görüşlerden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Felsefe varlığı bir yönüyle değil, bütünüyle ele alır.
B) Her felsefi sistem kendi içerisinde düzenli ve tutarlıdır.
C) Felsefede önemli olan sonuçlara ulaşmak değil, sonuçlara ulaşma biçimidir.
D) Filozoflar görüşlerini deneylerle ispatlarlar.
E) Bilimler kendi konu ve alanlarını incelerken öznel yargılarda bulunurlar.

5. Hukuk sosyoloji ve ahlak sosyolojisi hukuk ve ahlak kurallarının işleyişleri ve evrimleri üzerinde durur. Bu kuralların iyi veya kötü, doğru veya yanlış oluşlarını isi felsefi inceler.

Felsefe hangi özelliği ile hukuk ve ahlak sosyolojisinden ayrılır?

A) Toplumsal genellemelere ulaşmaya çalışması
B) Bu kuralların tarihsel gelişimini incelemesi
C) Olanı değil, olması gerekeni incelemesi
D) Toplumları bu kurallara kontrol altına alması
E) Nedensellikden yola çıkarak öngörüde bulunması

6. Hobbes'a göre felsefe yapmak doğru düşünmektir. Düşünmek; ya bir kavramı bir başkasına katmak ya da onları ayırmak, toplamak veya çarpmak, yani saymak, hesap etmektir. Şu halde doğru düşünmek, birleştirilmesi gerekeni birleştirmek, ayrılması gerekeni ayırmaktır. Buradan ise felsefenin, birleşen ve ayrılabilen şeylerden yani cisimlerden başka konusunun olamayacağı sonucu çıkar.

Hobbes, felsefenin hangi özelliğe sahip olması gerektiğini ileri sürmektedir?

A) Subjektif bilgi olmasını
B) Sistemli olmasını
C) Sorgulayıcı olmasını
D) Somut olgulardan hareket etmesini
E) Mantıklı ve tutarlı olmasını

NİTELİK Yayınevi

7. Baskıcı dikta rejiminin uygulandığı Isparta sitesinde hiçbir felsefe, bilim ve sanat başarısı gözlenemezken, Millet'teki demokratik yaşamın bir ihtiyacı olarak felsefe ve bilim doğdu. Thales'i çağdaşları Konfüçyus, Budha, Zerdüşt'ten ayıran fark, yetiştiği demokratik toplumdur. Milet'i sosyo ekonomik yapısının belirlediği yaşam, Thales'i bir büyücü ya da peygamber olmaktan kurtarmış bilim adamı ve filozof yapmıştır.

I. Felsefi görüşler, çağın ya da toplumun koşullarından bağımsızdır.

II. Bilimsel ve felsefi görüşler, çağın ya da toplumun koşullarından etkilenerek gelişir ve değişir.

III. Bilginin türü ile ortaya çıktığı toplumun sosyo ekonomik yapısı arasında, organik bir bağ vardır.

Bu görüşlerden hangileri parçayı destekleyici niteliktedir?

A) II ve III B) I ve II C) I ve III D) Yalnız II E) Yalnız III

8. Konusunun bilmeyenler üzerine olması onun alanını genişlettiği gibi nesnelliği de ortadan kaldırır. Böylece her filozof bilmeyenler üzerine kendi görüşlerini ileri sürerek felsefeye katkı sağlar. Aynı zamanda varlığın bilinmesi için, yol göstermiş olur.

Parçaya göre, felsefenin öznel olmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Filozof yetişecek koşulların olmaması
B) Soyut konuların çözümlenememesi
C) Konularının nedensellikle çözülmesi
D) Konu alanlarının çok geniş olması
E) Diğer bilimlerden yardım alması

9.
- Anlaşılamayan felsefe giyilemeyen ayakkabı gibidir.
- Tek insanı değil, tüm insanları ortaya koyacak görüşler ürettiğiniz zaman filozofsunuz.
- Ön yargılarına sıkı sıkıya bağlı bir kafa kendini felsefeye her zaman uzak görecektir.
- Felsefe yapmak için gerekli kaynaklar insanlığın ortak geleneğinde hazırdır.

Parçada verilen ifadelerde felsefenin hangi niteliğinden söz edilmemiştir?

A) Sade, net ifadelerle sunulması gerektiğinden
B) Evrensel olmasından
C) Genelleyici olmasından
D) Eleştirici ve sorgulayıcı olmasından
E) Metafizik alanla da ilgilenmesinden

10. Sistematik dönem Yunan filozofları için gerçeğin ne olduğu sorunu, hangi şeylerin daha düzenli ya da seçilebilir olduğu sorunundan da daha az önemliydi. Örneğin Platon, kendi sınıfının ahlaki ve politik değerlerini üstün tutmak amacıyla, bu değerlerin evrenin sonsuz yapısı içinden kaynaklandığını ortaya kaymaya çalışmıştı. Bu, onları sıradan yurttaşların eleştirisinden uzaklaştırdı. Böylece Platon, aynı anda hem kaba ve somut dünyamızın bulanık bir şekilde sunduğu bu değişmez ilkelerin gerçeği oluşturduğunu öne sürdü, hem de bu gerçekleri düşündüğü için toplumu ancak aristokrat filozofların yönetebileceği idealini yarattı.

Parçada vurgulanan temel düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

A) Felsefi düşünceler, ortaya çıktıkları toplumsal koşullardan bağımsızdırlar.
B) Filozoflar düşüncelerinde yaşadıkları dönemden etkilenirler
C) Filozoflar, görüşlerini yaşama geçiren kişilerdir.
D) Filozofların yaşadıkları ile düşünceleri tutarlı olmalıdır.
E) Filozofların herhangi bir alandaki görüşleri farklı bir alandaki görüşlerinin de belirleyicisi olabilir.

11. Antik Yunan Felsefesinin amacı öncelikle, istenen bir yaşam biçimi için mantıksal bir temel sağlamaktır. Örneğin Epiküros acıyı önlemeye ve barışı bulmaya çalıştı. Kendisine istediği durgunluğu verecek bir dünya kavramını geliştirdi. Böylece felsefe, doğa üstünü yok edecek ve insanların akılcı ve mutlu bir yaşama ulaşmalarında kendilerine güvenmelerine yardımcı olacak bir düşünme yolu olmuştur.

Stoacılar, dünyanın haşin ve çoğunlukla zalim olduğuna fakat şu ya da bu nedenle Tanrısal bir plan aracılığıyla var olması gerektiğine inanmışlardır. Bunun için, herkesin görevini yapması ve bu yaşamda kendilerine düşeni yakınmadan ve bağlılıkla başarmaları gerektiğini öğrettiler.

Parçada, felsefi düşüncelerin ortaya çıkışı aşağıdakilerden hangisine bağlanmıştır?

A) Var olanları, olmayanları, sıradan olayları da incelemelerine
B) Düşlenen hayat tarzını oluşturacak düşünsel alt yapının oluşmasına
C) Her şeyi öğrenme, anlama ihtiyacının tatmin edilme isteğine.
D) Günlük hayatta yaşanan ve karşılaşan sorunların pratik şekilde çözülme çabasına
E) Mevcut inançlara uygun bir yaşam şeklini yerleştirme ve geliştirmeye

NİTELİK Yayınevi

1. B 2. E 3. D 4. B 5. C 6. E 7. A 8. D 9. E 10. E 11. B

TT 3 Felsefe ile Tanışma

1. Ezber bilgi, insanı her alanda olduğundan çok, felsefe de gülünç duruma düşürür. Bütün öğretileri su gibi ezberlemiş olmak, bütün filozofları yutmuş olmak kime ne kazandıracaktır? "Ezbere bilmek, bilmek değildir, belleğine sunulanı özenle korumaktır." der Montaigne. Sonuç olarak arşivci kafasıyla, dosyalama yöntemiyle felsefe yapılmaz.

Parçada, felsefe yapabilmek, aşağıdakilerden hangisine bağlanmıştır?

A) İnsanların ezber yapabilme yeteneğinin güçlü olmasına
B) Bütün filozofların görüşlerini öğrenmeye
C) Canlı, dinamik, uygulanabilen bilgileri öğrenmeye
D) Felsefenin geliştiği koşulları bilmeye
E) Bilgi birikimini düzenli bir biçimde korumaya

2. Temellendirme, bir düşüncenin veya bir önermenin doğruluğunu gösterme, bu doğruluğun dayanaklarını, gerçeklerini ortaya koyma demektir. Doğrulama ise, ileri sürülen bir bilginin daha çok olgusal olarak kanıtlanmasıdır. Doğrulama deneysel bilimlerin, temellendirme ise formel bilimler ile felsefenin başvurduğu bir yoldur.

Parçaya göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Doğrulamayı formel bilimler kullanmaktadır.
B) Temellendirme, bir düşüncenin düşünceyle ispatlanmasıdır.
C) Formel bilimler, deney ve gözlem kullanarak iddialarını doğrular.
D) Temellendirmeyi pozitif bilimler de kullanır.
E) Felsefe bilimsel yöntemleri kullanmadığından bilgilerine duyulan güven azalmıştır.

3. Yumurtada iki güç vardır. Yumurtayı yumurta olarak bırakan güç ve yumurtayı civciv yapan güç. Demek ki yumurta kendisiyle uyumsuzluk içindedir. Her şey kendisiyle çelişir. Karşıtlık yabancı bir güçten gelmez. Yumurta olarak kalmak isteyen de civciv olmak isteyen de yumurtanın kendisidir.

Paragrafa göre, "kendisiyle çelişme" **durumunun temeli nedir?**

A) Kendi içinde kendi karşıtını barındırmak
B) Zaman içinde değişime uğramak
C) Karşıtını kendi dışında aramak ve bulmak
D) Dış etkilere açık olmak
E) Değişme direnç göstermek

4. Filozofların gerçeği bulma çabalarını bir dedektif romanına benzetebiliriz. Kimine göre katil uşak, kimine göre aşçı ya da evin beyi'dir. Gerçek bir polisiye öyküde gün gelir, polis meseleyi çözüverir veya hiçbir zaman çözemez. Ancak ne olursa olsun meselenin bir çözümü vardır. Bir soruyu cevaplamak güç de olsa, bir cevabı vardır ve birgün cevaplanacaktır. Eskiden sorulan pek çok güç soru, bugün cevaplanarak bilimsel alandaki yerini almıştır ama bazı sorular hâlâ dedektif romanlarının çözülemeyen olayları gibi felsefenin kapsamında kalmaya devam etmektedir.

Paragrafa göre, aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Felsefede sorular cevaplardan daha önemlidir.
B) Bilimsel bilginin temelinde felsefe vardır.
C) Filozoflarda bilimsel yöntemlerle çalışmalıdır.
D) Çözülen sorular felsefenin alanında değil, bilimin alanındadır.
E) Bilim olan ile felsefe olması gereken ile ilgilenir.

5. Felsefe; insanı, evreni, değerleri anlamak için sürdürülen bir faaliyet olup, belirli türde sorular üzerine düşünme yoludur. Bu anlamda felsefe, bir soru sorma, sorgulama etkinliğidir, varlığı sorguya çekmektir. Filozof ele aldığı konuyla ilgili sorular sorar ve bunlara, akla dayanarak, sistemli ve tutarlı bir biçimde yanıtlar vermeye çalışır. Ancak filozof bir bilim adamı gibi herkes tarafından kabul edilen veya kabul edilmesi gereken doğru ve kesin bilgiler ortaya koymaz. Çünkü filozof için önemli olan bilgelik değil, bilgeliğe ulaşma çabasıdır.

Parçada vurgulanmak istenen düşünce, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Felsefe bilimlere kuşkuyla yaklaşır ve onun yöntemlerini eleştirir.
B) Felsefe olması gerekenle ilgilenir.
C) Felsefede önemli olan, kesin sonuçlara ulaşmaktan çok bu sonuçlara varma gayretidir.
D) Felsefe, eleştirel bir tavrın sonucunda ortaya çıkar.
E) Felsefe akıl ve mantık ilkelerine dayanır.

NİTELİK Yayınevi

7. – Yunanlıların ayrı site devletleri halinde yaşadıkları dönemde hem düşünce hayatı, hem de felsefe ayrı ayrı merkezde gelişme göstermiştir. Bu ilk dönemde felsefe tamamıyla doğaya yöneliktir.

– İkinci dönem, Pers Savaşlarının kazanılmasıyla açılan dönemdir. Bu dönemde Yunanlılar az çok siyasal ve kültürel birliğe kavuşmuşlardır. Bu ikinci dönemde insana karşı uyanan ilgiden dolayı Tanrı, insan ve doğa bir düşünce bağlantısı içinde kavranmak istenmiştir.

Bu örnekler, aşağıdaki düşüncelerden hangisini desteklemektedir?

A) Felsefi görüşler zamanla değişebilir.
B) Felsefi görüşler filozofların kişisel görüşlerini yansıtır.
C) Bilimsel gelişmeler, felsefi görüşlerin gelişmesini etkiler.
D) Felsefi görüşlerde zamanın otoritelerinin önemli etkisi bulunur.
E) Felsefi görüşler içinde bulundukları koşullardan etkilenir.

8. Düşünme, doğuştan gelen bazı yatkınlıklara dayalı olmasına karşın, öğrenmeyle gelişen bir etkinliktir. Bu açıdan, büyük düşenceler de dahil herkes "düşünme öğrenicisi" sayılabilir. Düşünmek bir çeşit borçlanmayı da beraberinde getirir. Düşünme sürecinde borcumuzu "yanlış"la öder, karşılığında "doğru"yu alırız. İnsanoğlu yanlış yapmaktan kurtulamayacağına göre, bu süreç asla bitmez. Her seferinde bilginin kristal kalesini yıkar, sonra yeniden daha yüksekliğini kurmaya başlarız.

Parçada, düşünmeyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Yapılan hatalardan ve yaşanan kötü tecrübelerden alınan derslerle sürekli geliştiği
B) Bütün soruların doğru cevaplanabileceği savına dayandığı
C) Sadece ve mutlaka özgür ve bağımsız bir ortamda gelişebileceği
D) Yanlışlardan hareket etmenin doğruya ulaşmaya engel olduğu
E) Kesin doğru bilgilere ulaşmanın tek geçerli yolu olduğu.

9. Filozoflar, evren hakkında kendi gözlem ve deneyimleri ile bilimsel verilerden hareketle onları aşan açıklamalarda bulunurlar. Bunu yaparken tek tek olgusal verileri birleştirip bütünleştirerek, tümel bir görüşe ulaşırlar.

Aşağıdakilerden hangisi filozofların özelliklerinden <u>değildir</u>?

A) Çalışmalarında öznel olması
B) Olgulara dayanması
C) Birleştirici ve bütünleştirici olması
D) Bilimden de yararlanması
E) Kişisel deneyimlerini çalışmalarına yansıtması

10. Felsefe yapmak dağa tırmanmak gibidir. Gerçek dağcı, dağda yaşadığı zamanı üstün tutar. Zirveye ulaşma ancak dağda yaşanan zamanın bir parçası olarak önemlidir.

Parçada savunulan görüş aşağıdakilerden hangisidir?

A) Filozofun tek amacı kesin doğru bilgiye ulaşmaktır.
B) Felsefe teorik ile ilgilenmez, önemli olan pratiktir.
C) Felsefede bitmişlik yoktur.
D) Filozof felsefe yapmanın, öğrenmenin her aşamasından zevk alır.
E) Filozofun amacı kimsenin bilmediklerini bilmektir.

11. Filozoflar, işlerini yaparken sorulardan yararlanırlar. Filozofun elindeki sorular, probleme çözüm getirmenin bir anahtarıdır. Genellikle, karşılaştırılan problemler zaman içerisinde pek fazla değişmez. Zamanla değişen, filozofun problemin çözümünde rol oynayan farklı etkenleri seçebilmesidir. Problemleri farklı sorular sorarak irdelediğinde, "varolan'ın daha önce gözden kaçmış olan yanları aydınlanmaya başlar. Böylece her doğru soru, onu problem çözmeye bir adım daha yaklaştırır.

Bu parçada filozofun sorduğu soruların hangi yönü vurgulanmıştır?

A) Çözümlenebilecek problemler için zaman ve emek harcanmasının önlenmesi
B) Evrene ilişkin bütün sorunların çözümünde kullanılacak anahtar olması
C) Problemlerin çözümüne ışık tutması
D) Herkesin düşünüp soramayacağı sorular olması
E) Sadece olgulara yönelik olması

NİTELİK Yayıncılık

1.D 2.A 3.C 4.C 5.B 6.D 7.E 8.A 9.E 10.D 11.C

TT 2 Felsefe ile Tanışma

1. "Taşıtların yakını gösteren kısa farlarının yanısıra, uzağı gösteren uzun farları da vardır. Karanlık da önümüzü, yolumuzu aydınlatmaya yarayan bu farların kısa olanını bilime, uzun olanını da felsefeye benzetebiliriz."

Yukarıdaki sözlerle anlatılmak istenen bilim ve felsefeye özgü ortak özellik, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Neden - sonuç ilişkisini kullanmaları
B) Düzenli ve sistemli bilgi özelliğini taşımaları
C) Belli bir yöntem kullanarak gerçeği araştırmaları
D) Bilmek ve araştırma merakını gidermeye yönelmeleri
E) Öngörüde bulunma niteliği taşımaları

2. İnsan akıllı bir varlıktır ve bu özelliği dolayısıyla, yaşamını bir takım ilkelere dayandırır. Yaşamın kendisine dayandığı ilkeleri hiç sorgulamadan gerçekleştirilen sıradan temelsiz bir varoluştur; İnsanın, yaşamını kendilerine dayandırdığı ilkeler ve kabuller gerçekte sağlam ve doğru olabilirler; bununla birlikte bu ilkelerin ve kabullerin sağlam ve doğru oldukları ancak sorgulandıktan sonra anlaşılabilir.

Parçada felsefi düşünüşün, aşağıdaki özelliklerinden hangisi üzerinde durulmuştur?

A) Mantık ilkelerini son derece dikkatli kullanması
B) İnsanın bilme ve anlama merakını tatmin etmesi
C) İnsanın geçmişini sorgulaması
D) Olması gerekenlere ilgilenmesi
E) Konularına eleştirel bir anlayışla yaklaşması

3. Felsefede bilimdeki kesinlikten söz edilemez. Felsefenin özü, herhangi bir bilgiye sahip olmak değil, o bilgiyi aramak, amaç edinmektir. Bu nedenle felsefede cevaplardan çok sorular önemlidir.

Açıklamaya göre, felsefenin bilimden farkı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sorgulayıcı olması
B) Merak ve hayrete dayanmak
C) Doğru ve gerçekleri araması
D) Doğru ve gerçekleri araması
E) Yığılan bir bilgi olması

4. Felsefecilerin çalışmalarında çeşitli arzular egemen olmuştur. Burada örneğin bilme arzusu, dünyanın bilinebilir olduğunu kanıtlama arzusu, mutluluk, erdemlik arzusu, güzellik, zevk ve son olarak da iktidar arzusu vardır. Bu farklı arzuların tatminin gayreti, felsefenin farklı disiplinlerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Parçaya göre, aşağıdaki disiplinlerden hangisi felsefecilerin mutluluk ve erdemlik arzusunun tatmin çabasının ürünüdür?

A) Bilim felsefesi
B) Etik
C) Ontoloji
D) Epistemoloji
E) Din felsefesi

5. İnsanların felsefe ile ilgilenmemelerinin iki nedeni vardır. Birincisi soyut kurgular içinde kendini kaybedenlerin yaşamın felsefe için olmayıp, felsefenin yaşam için olduğunu kavrayamamaları; ikincisi ise, felsefenin kapsadığı temel sorunlar üzerinde önemle durulmasını dinsel ya da politik inançları yıkabilme riskini taşımasıdır.

Açıklamalara göre, aşağıdakilerden hangisi felsefeye ilgi duyulmasının ikinci nedeniyle ilgilidir?

A) Metafizik alanları kavramanın insanlara zor gelmesi
B) Felsefi düşüncülerin, sorunların çözümünde kesinlik taşımaması
C) Olaylara farklı açıdan bakabilmenin toplumsal, dini ya da siyasi ön kabullerin geçerliliğini yok edebilmesi
D) Felsefenin bilimle çeliştiğinin düşünülmesi
E) Felsefenin kişiye dünyayı anlama, algılama ve yorumlama konusundaki katkıları

6. İnsanın sahip olduğu bilgi aslında doğru ile yanlışın bir karmasıdır. Doğru ile yanlışın birbirinden ayrılma işini bilim ve felsefe yapar.

Bu ayırma işlevi, bilim ve felsefenin aşağıdaki özelliklerinden <u>öncelikle</u> hangisiyle olanaklıdır?

A) Sistemliliğiyle
B) Öznelliğiyle
C) Kesinliğiyle
D) Göreliliğiyle
E) Eleştiriciliğiyle

NİTELİK Yayıncılık

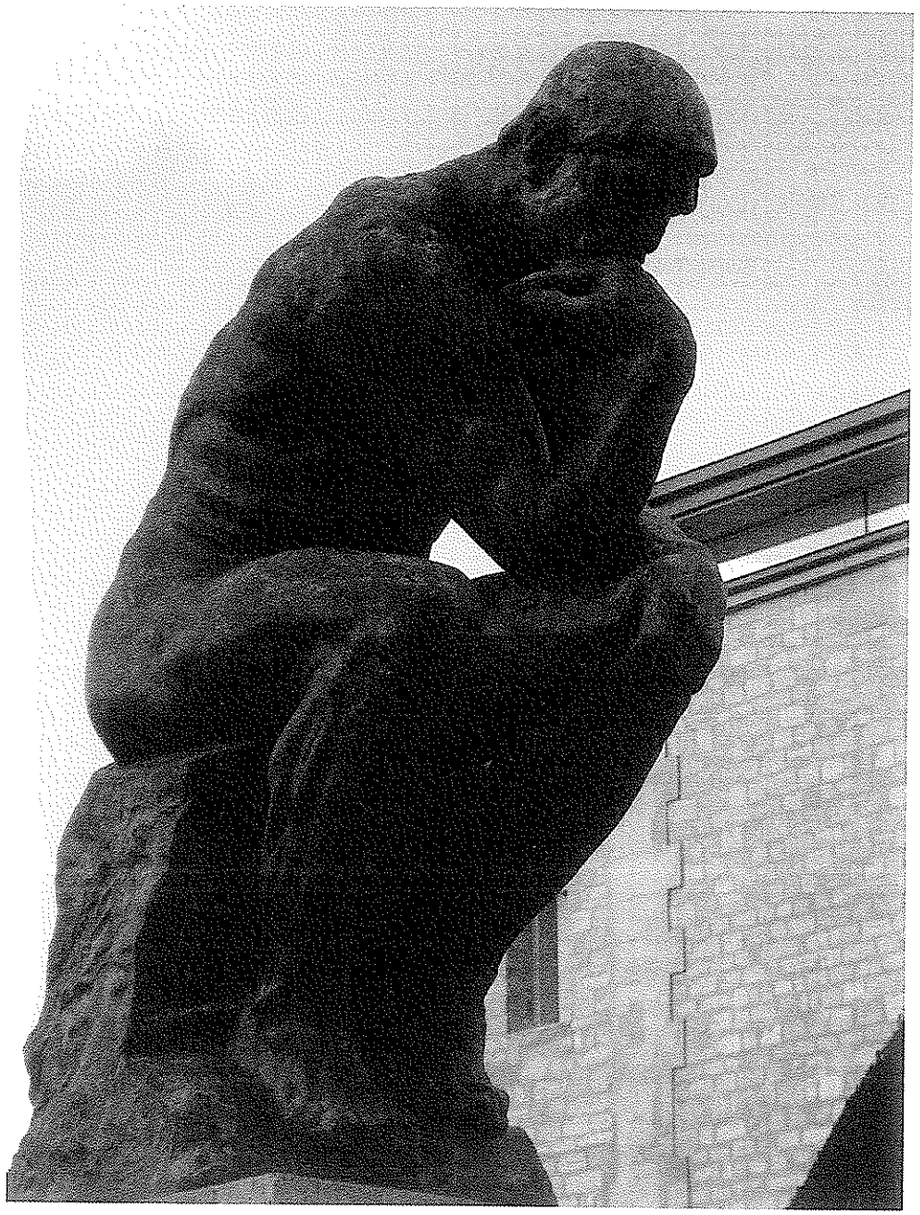

"Felsefe düşüncenin mikroskobudur."
Victor HUGO

1. Felsefe yapmanın koşullarından ilki, aklımızı kurcalayan her soruyu dile getirme cesareti göstermek, diğeri de herkesçe doğal kabul edilen şeyleri tekrar göz önüne getirmek ve onları sorun etmektir. Ve nihayet, felsefe yapabilmek için avare olunmalıdır. Bir hedefin peşinde koşuyor ve istem tarafından yönlendiriliyor olmamalı yani hiçbir şey dikkati dağıtmamalıdır.

Parçaya göre, aşağıdakilerden hangisi felsefe yapmanın koşulları arasında yer almaz?

A) Doğal kabul gören her şeyi sorun haline getirebilme
B) Her şey herkesten farklı bakabilme
C) Özgür ve cesurca soru sorabilme
D) Yönlendirmelere açık olabilme
E) Dikkatli, hevesli ve saplantısız olabilme

2. Filozof kendisinin de içinde bulunduğu dünyayı anlamak ve kavramak için sunulan her türlü bilgi, deney, algı ve sezgi sonuçlarından oluşan düşünceyi analiz eder, sorgular, açıklığa kavuşturur. Fakat filozof bununla da yetinmez analize koşul olan başka bir düşünme tarzı ile üzerinde düşünülmüş, çözümlenmiş aydınlığa kavuşturulmuş malzemeden hareketle dünyayı yeniden inşa eder, birlik ve bütünlüğe kavuşturur.

Parçadan hareketle felsefe ile ilgili, aşağıdaki genellemelerden hangisine ulaşabiliriz?

A) Felsefe hem çözümleyici hem de kurucu bir düşüncedir.
B) Felsefe birleştirici ve bütünleştirici bir düşüncedir.
C) Felsefenin temel amacı anlamak ve kavramaktır.
D) Felsefe araştırma ve sorgulamaya dayanır.
E) Felsefe nesnel ve sistemli bir düşünme etkinliğidir.

3. Bilinmeyenlerle dolu sınırsız evren, varlık, bilgi ve değerlere neden, niçin, nasıl gibi sorular soran insan felsefi bilginin ortaya çıkışını sağlamıştır.

Bu görüşe göre, felsefi bilginin ortaya çıkmasında rol oynayan temel faktör aşağıdakilerden hangisidir?

A) Akıl ilkelerine uygun olması
B) Kişiden kişiye değişen konuları ele alması
C) Eleştirici ve sorgulayıcı olması
D) Öğrenmeye, bilgiyi sevmeye yönelik olması
E) Evrensel bir bilgi olması

4. Felsefi bilginin işlevi, ve bütün zamanlar için geçerli bir bilgi yüküne ulaştırmak olmayıp, uğraşılan konunun her seferinde daha açık ve daha belirgin bir zeminde anlaşılmasına olanak sağlayan eleştirici, yaratıcı bir araştırma niyeti ve alışkanlığı kazandırmaktır.

Parçaya göre, felsefenin en temel işlevi aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnsanlara düşüncelerine güvenmeyi öğretmek
B) Evren, toplum ve insan hakkında yeni bilgiler üretmek
C) İnsanlara evren ve her şey hakkında bilgi elde etmek için neye, nasıl yönelmesi gerektiğini kavratmak
D) Diyalog kurallarını ve iletişim yollarını öğretmek
E) İnsanlara bilinenle yetinmemeyi öğretmek

5. Gerçek sadece deneyimde vardır. Bu deneyimler, bir başkasına nakledildiği an öyküye dönüşür. Olaylardaki gerçeği, kesin gerçeği ispatlama olanağı yoktur. Olsa da bundan kaçınmak gerekir. Hayatın gerçekliği konusunu tartışmayı filozoflara bırakmalıyız. Gerçek olan, benim şu an denizin kıyısında oturuyor olmam, ay ışığının yansımasını denizin sularında görmem. Gerçek olan benim.

Parçadan aşağıdaki sonuçların hangisi çıkarılamaz?

A) Hissedilenlerin, yaşananların başkalarına aynen aktarılmayacağı
B) Gerçekliği filozofların dışında kimsenin anlamayacağı
C) Gerçeğe ancak yaşantı deneyimleri, tecrübelerle ulaşabileceği
D) Her yaşantının öznel bir deneyim olduğu
E) Gerçekliğin, yaşananların farkındalığı ile ilgili olduğu

6. "Felsefe yeni bilgilere açık olan, bu bilgileri eleştirerek ve irdeleyerek aydınlığa kavuşturmak isteyen derinlemesine düşünmedir."

Felsefe, aşağıdakilerden hangisine bağlı olarak ortaya çıkmıştır?

A) Teknolojik gelişmeler
B) Gözlem ve deney
C) Dini inanç ve ahlak
D) Özgür düşünce
E) Bilimsel araştırmalar

NİTELİK Yayınevi

Nitelik Yayınları 63

YKS Ters-Yüz 2	Tekrar Testleri
Felsefe	Soru Bankası / Uğur EKE - Serap Durgun
Yayına Hazırlama	NİTELİK Dizgi-Grafik Tasarım Birimi
	Nitelik Yayıncılık © 2018
Yayın Editörü	Ekrem PALA
Yayıncı Sertifika No	16586
ISBN	978-605-2081-32-7
Baskı	Vadi Grup Basım A.Ş.
Basımevi Sertifika No	26687

Bu set 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kısmen ya da tamamen basılamaz, dolaylı dahi olsa kullanılamaz; teksir, fotokopi ya da başka bir teknikle çoğaltılamaz. Her hakkı saklıdır, NİTELİK YAYINCILIK'a aittir.

NİTELİK YAYINLARI
A.Adnan Saygun Caddesi 10/4 Sıhhiye/ANKARA
Tel: 312 433 37 57 – 433 25 49 Faks: 433 52 72
e-mail: nitelikyayincilik@gmail.com

Genel Dağıtım
PALME
YAYIN, DAĞITIM, PAZARLAMA, İÇ VE DIŞ TİCARET LTD. ŞTİ.
Merkez: A. Adnan Saygun Caddesi, No.: 10/1, Sıhhiye/ANKARA
Tel.: (312) 433 37 57 Faks: (312) 433 52 72
www.palmeyayinevi.com e-mail: bilgi@palmeyayinevi.com
Ankara Şubesi :Olgunlar Sokak, No.: 4/5, Bakanlıklar/ANKARA Tel.: (312) 417 95 28 Faks: (312) 419 69 64
İzmir Şubesi :Kazım Dirlik Mahallesi, Ankara Caddesi, No.: 259/C, Bornova/İZMİR Tel.: (232) 343 10 77 Faks: (232) 343 10 78

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM Felsefe ile Tanışma 5
Bölüm Tekrar Testleri (T T 1, 2, 3, 4) 5

2. BÖLÜM Bilgi Felsefesi 13
Bölüm Tekrar Testleri (T T 1, 2, 3, 4) 13

3. BÖLÜM Varlık Felsefesi 21
Bölüm Tekrar Testleri (T T 1, 2, 3) 21

4. BÖLÜM Ahlak Felsefesi 27
Bölüm Tekrar Testleri (T T 1, 2, 3) 27

5. BÖLÜM Sanat Felsefesi 33
Bölüm Tekrar Testleri (T T 1, 2, 3, 4) 33

6. BÖLÜM Din Felsefesi 41
Bölüm Tekrar Testleri (T T 1, 2, 3, 4) 41

7. BÖLÜM Siyaset Felsefesi 49
Bölüm Tekrar Testleri (T T 1, 2, 3, 4) 49

8. BÖLÜM Bilim Felsefesi 57
Bölüm Tekrar Testleri (T T 1, 2, 3, 4) 57

YKS

TERSYÜZ ②

Tekrar Testleri

FELSEFE

Soru Bankası

Uğur EKE (ugureke2011@gmail.com)
Serap DURGUN (drgnserap@gmail.com)

NİTELİK YAYINLARI
Ankara 2018